

Nacionalni inštitut
za **javno zdravje**

PORABA AMBULANTNO PREDPISANIH ZDRAVIL V SLOVENIJI V LETU 2020

PORABA AMBULANTNO PREDPISANIH ZDRAVIL V SLOVENIJI V LETU 2020

Urednika	Tatja Kostnapfel Tit Albreht
Izdajatelj	Nacionalni inštitut za javno zdravje, Trubarjeva 2, Ljubljana
Za izdajatelja	Milan Krek
Strokovni pregled	Jurij Fürst
Oblikovanje	Erna Pečan
Elektronski vir	http://www.nijz.si
Kraj in leto izdaje	Ljubljana, 2021
ISSN	2385-9741

Publikacija ni lektorirana.

Uporaba in objava podatkov, v celoti ali deloma, dovoljena le z navedbo vira:

Kostnapfel T, Albreht T (ur.). Poraba ambulantno predpisanih zdravil v Sloveniji v letu 2020. Maj 2021. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje.

VSEBINA	2
KAZALO TABEL	5
KAZALO SLIK	7
UVOD	8
POVZETEK	9
1 NUJNOST VSAKOLETNEGA SPREMLJANJA PORABE ZDRAVIL	11
1.1 METODOLOGIJA	11
1.2 MEDNARODNA PRIMERLJIVOST	12
1.3 RAZVRŠČANJE ZDRAVIL	13
1.4 TERAPEVTSKE SKUPINE ZDRAVIL	14
2 SPLOŠNI PODATKI O PORABI ZDRAVIL V LETU 2020	16
2.1 DEMOGRAFSKI PODATKI	16
2.2 PODATKI O ŠTEVILU FARMACEVTOV	18
2.3 ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV V LETU 2020	22
2.4 PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO REGIJAH	26
2.5 PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO STAROSTNIH SKUPINAH IN SPOLU	28
3 SPLOŠNI PODATKI O PREDPISOVANJU ZDRAVIL PO GLAVNIH ATC SKUPINAH V LETU 2020.....	29
3.1 NAJPOGOSTEJE PREDPISANA ZDRAVILA PO ATC SKUPINAH IN STATISTIČNIH REGIJAH V LETU 2020	29
3.2 ŠTEVILO RECEPTOV/1000 PREBIVALCEV ZA ZDRAVILA IZ ATC SKUPIN A, C IN N	33
<i>Zdravila za bolezni prebavil in presnove (skupina A)</i>	33
<i>Zdravila za bolezni srca in ožilja (skupina C)</i>	33
<i>Zdravila za bolezni živčevja (skupina N)</i>	34
3.3 NAJPOGOSTEJE PREDPISANA ZDRAVILA PO ATC SKUPINAH IN LISTAH ZDRAVIL V LETU 2020	37
3.4 PREDPISANA ZDRAVILA PO ATC KLASIFIKACIJI, PRIKAZANA V ŠTEVILU DDD IN DID	38
3.5 NAJPOGOSTEJE PREDPISANE ZDRAVILNE UČINKOVINE IN GOTOVA ZDRAVILA (5. NIVO ATC KLASIFIKACIJE)	41
<i>Zdravila, predpisana na zeleni recept</i>	42
<i>Zdravila, predpisana na beli recept</i>	44
4 PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO POSAMEZNIH ANATOMSKIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE V LETU 2020	46
4.1 A ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE	46
A01 Zdravila v zobozdravstvu	49
A02 Zdravila za kislinsko pogojene bolezni	49
A03 Zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj	51
A06 Zdravila proti zaprtju	52
A10 Zdravila za zdravljenje diabetesa	52
A11 Vitamini	54
A12 Minerali	55

4.2 B ZDRAVILA ZA BOLEZNI KRVI IN KRVOTVORNIH ORGANOV	56
<i>B01 Antitrombotiki</i>	<i>57</i>
<i>B02 Antihemoragiki</i>	<i>58</i>
<i>B03 Zdravila za zdravljenje slabokrvnosti</i>	<i>58</i>
4.3 C ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA	60
<i>C01 Zdravila za bolezni srca</i>	<i>63</i>
<i>C02 Antihipertenzivi</i>	<i>64</i>
<i>C03 Diuretiki</i>	<i>64</i>
<i>C04 Periferni vazodilatatorji</i>	<i>64</i>
<i>C05 Vazoprotektivi</i>	<i>64</i>
<i>C07 Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta</i>	<i>65</i>
<i>C08 Zaviralci kalcijevih kanalčkov</i>	<i>66</i>
<i>C09 Zdravila z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem</i>	<i>67</i>
<i>C10 Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov</i>	<i>69</i>
4.4 D ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA	71
<i>D01 Antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni</i>	<i>73</i>
<i>D05 Antipsoriatiki</i>	<i>73</i>
<i>D06 Antibiotiki in kemoterapevtiki za uporabo v dermatologiji</i>	<i>73</i>
<i>D07 Kortikosteroidi – dermatiki</i>	<i>73</i>
<i>D10 Zdravila za zdravljenje aken</i>	<i>74</i>
<i>D11 Druga zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva</i>	<i>75</i>
4.5 G ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL IN SPOLOVIL TER SPOLNI HORMONI	76
<i>G01 Ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki</i>	<i>78</i>
<i>G02 Druga ginekološka zdravila</i>	<i>78</i>
<i>G03 Spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil</i>	<i>78</i>
<i>G04 Zdravila za bolezni sečil</i>	<i>79</i>
4.6 H HORMONSKA ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE – RAZEN SPOLNIH HORMONOV IN INZULINOV	82
<i>H01 Hipofizni in hipotalamičnih hormoni ter sorodne učinkovine</i>	<i>83</i>
<i>H02 Kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje</i>	<i>83</i>
<i>H03 Zdravila za bolezni ščitnice</i>	<i>83</i>
<i>H04 Hormoni trebušne slinavke</i>	<i>84</i>
<i>H05 Zdravila za uravnavanje homeostaze kalcija</i>	<i>84</i>
4.7 J ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE INFEKCIJ	85
<i>J01 Zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij</i>	<i>87</i>
<i>J02 Antimikotiki za sistemsko zdravljenje</i>	<i>88</i>
<i>J04 Učinkovine za zdravljenje infekcij z mikobakterijami</i>	<i>88</i>
<i>J05 Zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij</i>	<i>89</i>
4.8 L ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI	90
<i>L01 Zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)</i>	<i>92</i>
<i>L02 Endokrino zdravljenje</i>	<i>92</i>
<i>L03 Zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti</i>	<i>93</i>
<i>L04 Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti</i>	<i>93</i>
4.9 M ZDRAVILA ZA BOLEZNI MIŠIČNO – SKELETNEGA SISTEMA	95
<i>M01 Zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom</i>	<i>96</i>

	<i>M02 Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin</i>	97
	<i>M03 Mišični relaksanti.....</i>	97
	<i>M04 Zdravila za zdravljenje protina.....</i>	97
	<i>M05 Zdravila za bolezni kosti.....</i>	98
4.10	N ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE	99
	<i>N01 Lokalni anestetiki.....</i>	103
	<i>N02 Analgetiki.....</i>	103
	<i>N03 Antiepileptiki.....</i>	106
	<i>N04 Antiparkinsoniki.....</i>	108
	<i>N05 Psiholeptiki.....</i>	109
	<i>N06 Psihoanaleptiki</i>	112
	Trend predpisovanja antidepressivov in anksiolitikov	114
	<i>N07 Druga zdravila z delovanjem na živčevje</i>	<i>117</i>
	<i>Zdravila za zdravljenje bolezni odvisnosti od opioidov</i>	<i>118</i>
	<i>Predpisovanje zdravil iz kanabinoidov.....</i>	<i>120</i>
4.11	P ANTIPARAZITIKI, INSEKTICIDI IN REPELENTI.....	121
4.12	R ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL.....	122
	<i>R01 Zdravila za zdravljenje bolezni nosne sluznice</i>	<i>123</i>
	<i>R02 Zdravila z učinkom na žrelo</i>	<i>124</i>
	<i>R03 Zdravila za obstruktivne pljučne bolezni.....</i>	<i>124</i>
	<i>R05 Zdravila za zdravljenje kašlja in prehlada</i>	<i>125</i>
	<i>R06 Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje</i>	<i>126</i>
4.13	S ZDRAVILA ZA BOLEZNI ČUTIL	127
4.14	V RAZNA ZDRAVILA.....	129
5	ZDRAVILA ZA IZVAJANJE PROGRAMA CEPLJENJA.....	131
	<i>Trendi porabe nekaterih cepiv.....</i>	<i>134</i>
6	LITERATURA IN VIRI.....	139

Kazalo tabel

TABELA 2.1: PREBIVALSTVO PO SPOLU IN STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2020.	16
TABELA 2.2: PREBIVALSTVO PO SPOLU IN STAROSTNIH SKUPINAH, SLOVENIJA, 2020.	17
TABELA 2.3: ZAPOSLENI MAGISTRI FARMACIJE (FARMACEVTI) V LEKARNAH NA PRIMARNI RAVNI PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2020.	19
TABELA 2.4: ŠPLOŠEN PREGLED O ZAPOSLENIH MAGISTRIH FARMACIJE (FARMACEVTIH), ŠTEVILO PREBIVALCEV, KI JIH OSKRBUJE EN FARMACEVT TER ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV NA ENEGA LEKARNIŠKEGA FARMACEVTA V LEKARNAH PO STATISTIČNIH REGIJAH	21
TABELA 2.5: ŠTEVILO IN VREDNOST RECEPTOV V LETU 2020, SLOVENIJA (S TRENDOM 2020/2019).	22
TABELA 2.6: ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV GLEDE NA RAZVRSTITEV NA LISTO ZDRAVIL, SLOVENIJA, 2014 – 2020.	24
TABELA 2.7: POVPREČNA VREDNOST ENEGA RECEPTA GLEDE NA RAZVRSTITEV NA LISTE V EUR, SLOVENIJA, 2014 – 2020.	24
TABELA 2.8: ŠTEVILO IN VREDNOST (V EUR) IZDANIH RECEPTOV PO VRSTI RECEPTA IN GLAVNIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE, SLOVENIJA, 2020.	25
TABELA 2.9: SKUPNO ŠTEVILO RECEPTOV PO STATISTIČNIH REGIJAH IN SPOLU V LETU 2020.	26
TABELA 3.1: ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV TER ŠTEVILO DDD IN DID ZA GLAVNE ANATOMSKE SKUPINE ATC KLASIFIKACIJE, SLOVENIJA, 2020.	29
TABELA 3.2: ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV NA 1000 PREBIVALCEV PO ATC SKUPINAH IN STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2020.	32
TABELA 3.3: ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV TER VREDNOSTI PO ATC SKUPINAH TER SPOLU V LETU 2020.	35
TABELA 3.4: ŠTEVILO IN VREDNOST IZDANIH RECEPTOV PO LISTAH ZDRAVIL IN PO GLAVNIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE, SLOVENIJA, 2020.	37
TABELA 3.5: ŠTEVILO DDD PO GLAVNIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE V LETIH 2012 DO 2020	38
TABELA 3.6: ŠTEVILO DID PO GLAVNIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE V LETIH 2012 DO 2020.	39
TABELA 4.1: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE (ATC SKUPINA A) V LETU 2020.	46
TABELA 4.2: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI KRVI IN KRVOTVORNIH ORGANOV (B) V LETU 2020.	56
TABELA 4.3: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA (C) V LETU 2020.	60
TABELA 4.4: NAJPOGOSTEJE PREDPISANE ZDRAVILNE UČINKOVINE V SKUPINI C PO ŠTEVILU RECEPTOV V LETU 2020	63
TABELA 4.5: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA (D) V LETU 2020.	71
TABELA 4.6: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI SEČIL IN SPOVLIL TER SPOLNI HORMONI (G) V LETU 2020.	76
TABELA 4.7: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI HORMONSKIH ZDRAVIL ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE - RAZEN SPOLNIH HORMONOV IN INSULINOV (H) V LETU 2020.	82
TABELA 4.8: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE INFEKCIJ (J) V LETU 2020.	85
TABELA 4.9: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI (L) V LETU 2020.	90
TABELA 4.10: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI MIŠIČNO-SKELETNEGA SISTEMA (M) V LETU 2020.	95
TABELA 4.11: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE (N) V LETU 2020.	101
TABELA 4.12: NAJPOGOSTEJE PREDPISANE UČINKOVINE V SKUPINI N, SLOVENIJA, 2020.	103
TABELA 4.13: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ANTIPARAZITIKOV, INSEKTICIDOV IN REPELENTOV (P), SLOVENIJA, 2020.	121

TABELA 4.14: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI DIHAL (R), SLOVENIJA, 2020.	122
TABELA 4.15: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI ČUTIL (S), SLOVENIJA, 2020.	127
TABELA 4.16: ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI RAZNIH ZDRAVIL (V), SLOVENIJA, 2020.	129

Kazalo slik

SLIKA 2.1: TREND ORGANIZACIJSKIH ENOT LEKARNIŠKE DEJAVNOSTI (11,12)	18
SLIKA 2.2: ŠTEVILO FARMACEVTSKIH DELAVCEV V JAVNIH LEKARNAH (11,12)	19
SLIKA 2.3: ŠTEVILO PREBIVALCEV NA ENEGA LEKARNIŠKEGA FARMACEVTA PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2020.	20
SLIKA 2.4: ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV NA ENEGA LEKARNIŠKEGA FARMACEVTA, ZAPOSLENEGA NA PRIMARNI RAVNI PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2020.	20
SLIKA 2.5: RAST ŠTEVILA IZDANIH RECEPTOV (V 1000) OD LETA 2006 DO 2020	22
SLIKA 2.6: RAST ŠTEVILA DEFINIRANIH DNEVNIH ODMERKOV NA 1000 PREBIVALCEV NA DAN (DID) OD LETA 2012 DO 2020	23
SLIKA 2.7: VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL V MILIJONIH EUR, SLOVENIJA V LETIH 2006 DO 2020.	23
SLIKA 2.8: SKUPNI STROŠKI (V 1000 EUR) ZA AMBULANTNO PREDPISANA ZDRAVILA TER STROŠKI ZA ZDRAVILA IZ OZZ V LETIH 2009 – 2020.	24
SLIKA 2.9: ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV NA 1000 PREBIVALCEV PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2020.	27
SLIKA 2.10: POVPREČNA VREDNOST ZDRAVIL NA ENEGA PREBIVALCA V EUR PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2020.	27
SLIKA 2.11: ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV / 100 PREBIVALCEV PO STAROSTNIH SKUPINAH IN SPOLU, SLOVENIJA, 2020.	28
SLIKA 3.1: DELEŽI V ŠTEVILU IZDANIH RECEPTOV PO GLAVNIH ATC SKUPINAH V LETU 2020.	30
SLIKA 3.2: DELEŽI V VREDNOSTI IZDANIH RECEPTOV PO GLAVNIH ATC SKUPINAH V LETU 2020.	31
SLIKA 3.3: ŠTEVILO RECEPTOV /1000 PREBIVALCEV ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE (SKUPINA A), PO REGIJAH IN SPOLU V LETU 2020.	33
SLIKA 3.4: ŠTEVILO RECEPTOV / 1000 PREBIVALCEV ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA (SKUPINA C), PO REGIJAH IN SPOLU V LETU 2020.	34
SLIKA 3.5: ŠTEVILO RECEPTOV/1000 PREBIVALCEV ZA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE (SKUPINA N), PO REGIJAH IN SPOLU V LETU 2020.	34
SLIKA 3.6: SKUPNO ŠTEVILO RECEPTOV NA 1000 PREBIVALCEV PO STATISTIČNIH REGIJAH IN SPOLU	35
SLIKA 3.7: ŠTEVILO RECEPTOV / 1000 PREBIVALCEV PO GLAVNIH ATC SKUPINAH IN SPOLU V LETU 2020.	36
SLIKA 3.8: TREND PORABE ZDRAVIL PO IZBRANIH ATC SKUPINAH V DDD V LETIH 2012 DO 2020.	39
SLIKA 3.9: TREND PORABE ZDRAVIL PO NEKATERIH ATC SKUPINAH V DID V LETIH 2012 DO 2020.	40
SLIKA 4.1: ODSOTOK OSEB, KI SO JIM JE BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA KISLINSKO POGOJENE BOLEZNI (A02) V POSAMEZNI STATISTIČNI REGIJI R SLOVENIJE V LETU 2020.	50
SLIKA 4.17: ODSOTOK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE HIPOTIROZE (H03A) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2020.	84
SLIKA 4.18: ODSOTOK OSEB, KO SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE BAKTERIJSKIH INFEKCIJ (J01) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2020.	88
SLIKA 4.19: ODSOTOK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2020.	91

Leto 2020 je zaznamovala epidemija Covid-19, ki se je kazala v vseh elementih našega življenja, odraža pa se tudi v nekaterih spremenjenih trendih predpisovanja zdravil. Prav zato je še toliko bolj pomembno, da porabo predpisanih zdravil analiziramo vsako leto, saj lahko tako zaznamo določena nihanja v predpisovanju, ki pa seveda lahko tudi odraz dogajanja v družbi.

Skladno z Zakonom o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva je kot vsako leto pred vami publikacija Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) o porabi ambulantno predpisanih zdravil, predpisanih na zelene in bele recepte v Sloveniji v letu 2020, kamor smo vključili tudi porabo zdravil za izvajanje programa cepljenja v Sloveniji v letu 2020.

Za celostni pregled porabe vseh zdravil v Sloveniji pa na NIJZ ločeno pripravljamo tudi porabo zdravil v vseh bolnišnicah, kamor vključimo tudi porabo dragih bolnišničnih zdravil (seznam B) ter porabo ampuliranih zdravil in drugih zdravil za ambulantno zdravljenje v okviru ločeno zaračunljivega materiala (LZM) (Seznam A).

Spremljanje porabe zdravil je eno izmed pomembnih področij javnega zdravja ter prispeva k odgovornejšemu predpisovanju in uporabi zdravil ter lahko pripomore pri načrtovanju in spremljanju sistema zdravstvenega varstva.

Zbrani podatki o porabi zdravil služijo tudi preverjanju skladnosti s strokovnimi smernicami zdravljenja za učinkovitejše terapevtske prakse. S pravilno, varno in odgovorno rabo zdravil lahko izvajalci zdravstvenega varstva izboljšajo učinke zdravljenja ter zmanjšajo tveganja za nastanek neželenih učinkov zdravil pri bolnikih, pri čemer pa je seveda potrebno, da so dobro informirani in sodelujoči tudi bolniki sami.

Zaradi mednarodne primerljivosti za spremljanje predpisovanja zdravil uporabljamo Anatomsko - terapevtsko - kemično (ATC) klasifikacijo na petih nivojih ATC klasifikacije. Poraba je stroškovno ovrednotena, prikazani so tudi trendi predpisovanja. V tabelah glavnih ATC skupin je poraba vseh zdravil predstavljena s številom vseh predpisanih receptov, vrednostjo zdravil v EUR, povprečno vrednostjo zdravila na enem receptu, številom receptov na 1000 prebivalcev, številom definiranih dnevni odmerkov in številom definiranih dnevni odmerkov na 1000 prebivalcev na dan ter indeksi glede na preteklo leto. Dodatno je poraba ambulantno predpisanih zdravil predstavljena tudi po starostnih skupinah in po spolu prejemnikov ter po listah zdravil. Podrobno je predstavljeno tudi predpisovanje zdravil po posameznih glavnih anatomskih skupinah ATC klasifikacije, kamor s vključeni tudi trendi ter razlike v predpisovanju po posameznih statističnih regijah.

Pomemben doprinos v poročilu predstavljajo tudi grafični prikazi porabe zdravil in deleža prebivalcev, ki jemlje posamezna zdravila v obliki slikovnih prikazov (infografike).

V naslednji letih pa bo dodaten vir podatkov tudi informacijska rešitev eRecept (elektronsko predpisovanje zdravil), ki v celoti nadomešča predpisovanje zdravil na zeleni oziroma beli recept, kljub vsemu pa doseg vseh izdanih e-receptov ne bo mogoče uresničiti, saj določeni načini predpisovanja receptov niso predvideni preko informacijske rešitve eRecept (nujni recepti, recepti za lastno uporabo, predpisovanje narkotikov ipd.).

Tatja Kostnapfel, Tit Albreht

V letu 2020 je bilo predpisanih skoraj 18,9 milijonov receptov za ambulantno predpisana zdravila v vrednosti 568 milijonov EUR (indeks 105), od tega 97,7 % zelenih receptov ter 2,3 % belih receptov. Vsak prebivalec Slovenije je v povprečju prejel 9 receptov s predpisanimi zdravili v skupni vrednosti 271 evrov.

Največ receptov je bilo v letu 2020 predpisanih za bolezni srca in ožilja (27,1 % vseh receptov, 2.444 receptov/1000 prebivalcev), za zdravila z delovanjem na živčevje (19 % vseh receptov, 1.711 receptov/1000 prebivalcev) ter zdravila za bolezni prebavil in presnove (14,5 % vseh receptov, 1.305 receptov/1000 prebivalcev).

V Sloveniji je bilo izdanih povprečno 9.016 receptov na 1000 prebivalcev. Največ receptov je bilo predpisanih v pomurski regiji (11.287, kar je 25,2 % nad slovenskim povprečjem), najmanj receptov pa je bilo predpisanih v osrednjeslovenski regiji (11,6 % manj od povprečja). Pod slovenskim povprečjem po številu predpisanih receptov na 1000 prebivalcev so še gorenjska, obalno-kraška, goriška ter regija jugovzhodna Slovenija, ostale regije pa so nad povprečjem.

Na kratko povzemamo glavne ugotovitve v posameznih najpogosteje predpisanih skupinah zdravil.

Med **zdravili za bolezni srca in ožilja (ATC skupina C)**, predpisanih je bilo 5,1 milijona receptov (indeks 108) so največji delež zavzemala *zdravila z delovanjem na renin - angiotenzinski sistem (C09)*, ki se uporabljajo pri bolnikih s kroničnim srčnim popuščanjem. Jemlje jih 18,7 % prebivalstva, največ v pomurski in posavski regiji.

Za zdravljenje hipertenzije pa 19,8 odstotka populacije prejema vsaj eno od dveh zdravil oz. kombinacijo, in sicer zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09) in zaviralce kalcijevih kanalčkov (C08). Sledijo *zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov (C10)*, predvsem statini, ki jih prejema 12 % populacije, največ v pomurski in zasavski statistični regiji, najmanj pa v goriški regiji.

Antagoniste adrenergičnih receptorjev (C07), ki se predpisujejo za zdravljenje visokega krvnega pritiska (hipertenzije), zdravljenje angine pectoris ter zdravljenja stabilnega kroničnega srčnega popuščanja pa prejema 8,9 % prebivalcev.

V drugi najpogosteje predpisani skupini **zdravil z delovanjem na živčevje (ATC skupina N)**, kjer je bilo predpisanih skoraj 3,6 milijona receptov (indeks 104), so največji odstotni deleži v številu receptov pripadali analgetikom (N02) (39,7 %), največ drugim analgetikom in antipiretikom, sledijo opiodi. Na drugem mestu so psiholeptiki (N05) s 27,4 %, največ anksiolitiki, na tretjem pa psihoanaleptiki (N06) z 21 % deležem, največ je bilo predpisanih antidepresivov.

Najbolj pogosto predpisana učinkovina skupine N je bil paracetamol s 652,8 tisoč recepti, sledita natrijev metamizolat s 343 tisoč recepti ter kombinacija tramadola in paracetamola 283,5 tisoč recepti.

Povprečno je *anksiolitike (N05B)* prejemale 6,9 % populacije, vse predpisane učinkovine so bile v podskupini benzodiazepini (N05BA), najpogosteje predpisane učinkovine so bile alprazolam, bromazepam in diazepam. V skupini psihoanaleptikov so najpogosteje predpisovali *antidepresive (N06A)*. Povprečno je antidepresive prejemale 7,3 % populacije. Najpogosteje predpisani antidepresivi so že vrsto let iz skupine selektivnih zaviralcev privzema serotonina (N06AB), in sicer zdravila z escitalopramom.

Največ so anksiolitike predpisovali v pomurski in podravski regiji, medtem ko so antidepresive najpogostje predpisovali v zasavski in goriški regiji. Trend porabe anksiolitikov v zadnjih 15 letih postopno pada, medtem ko trend porabe antidepresivov skladno z doktrino narašča.

V skupini **zdravil za bolezni prebavil in presnove (ATC skupina A)**, kjer je bilo predpisanih preko 2,7 milijona receptov (Indeks 110) je bila najvišja poraba *zdravil za kislinsko pogojene bolezni (A02)* (preko 995 tisoč receptov), predvsem zdravila za zdravljenje peptične razjede in refluksne bolezni, in sicer *zaviralce protonске črpalke (A02BC)*. Ta zdravila jemlje povprečno 15,4 % prebivalcev Slovenije, največja poraba je bila v podravski in koroški regiji).

Zdravila za zdravljenje diabetesa (A10) prejema 5,3 % oseb, od tega peroralne antidiabetike 4,6 % populacije, najvišja poraba je bila v posavski in zasavski regiji. Inzuline in analoge pa prejema 1,5 % populacije, največ v posavski in zasavski regiji.

V skupini **zdravil za bolezni mišično-skeletnega sistema (ATC skupina M)**, kjer je bilo predpisanih 1,1 milijona receptov (indeks 94), so bila najpogosteje predpisana zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom (M01). Predstavljala so 80 % delež v številu receptov.

Vsa zdravila so v tej skupini so *nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila (M01A)*. Najpogosteje so bili predpisani *naproksen*, *ibuprofen* in *ketoprofen*. Zdravila je prejelo 21,4 % prebivalcev Slovenije, leto prej pa 23,9 %.

5,8 % vseh predpisanih zdravil zajemajo **zdravila za bolezni krvi in krvornih organov (ATC skupina B)**, predpisanih je bilo preko 1 milijon receptov (indeks 104), največ za antitrombotike (B01A), od tega predvsem *zaviralce agregacije trombocitov brez heparina (B01AC)*, ki se uporabljajo za sekundarno preprečevanje aterotrombotičnih dogodkov in za preprečevanje zgodnjega miokardnega infarkta pri bolnikih z nestabilno angino pectoris.

Predpisanih je bilo skoraj 1,1 milijon receptov za **zdravila za bolezni dihal (ATC skupina R)**, od tega več kot polovica zdravil za obstruktivne pljučne bolezni (R03) (indeks 102). Najpogosteje, v 70% so bili predpisani *inhalacijski andrenergiki (R03A)*. Petino receptov je bilo predpisanih za *bronhoselektivne agoniste adrenergičnih receptorjev beta-2 (R03AC)*. V skupini *drugih zdravil za obstruktivne pljučne bolezni za inhaliranje (R03B)* je bilo predpisanih največ zdravil, ki so vsebovala *glukokortikoide (R03BA)*. Zdravila za obstruktivne pljučne bolezni je prejelo 6,6 % prebivalcev Slovenije.

Druga največja podskupina so *antihistaminiki za sistemsko zdravljenje (R06)* (indeks 102), ki so predstavljali 28,6 % delež v številu receptov, največ iz skupine *drugih antihistaminikov za sistemsko zdravljenje (R06AX)*. Prejemalo jih je 8,4 % prebivalcev Slovenije

Največji padec predpisovanja je zaznan v skupini **zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij (ATC skupina J)**, predpisanih je bilo 812 tisoč receptov, kar je 23 % manj kot leto prej.

Večina je bilo predpisanih *zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01)*. Najpogosteje so bili predpisani *betalaktamski antibiotiki, penicilini (J01C)* (indeks 70), med njimi so bili najpogosteje predpisani edini širokospektralni antibiotik amoksicilin ter kombinacija le-tega z zaviralcem laktamaz beta.

V skupino *drugih beta-laktamskih antibiotikov (J01D)* so uvrščeni cefalosporini.

Druga največja podskupina so skupina *makrolidov, linkozamidov in streptograminov (J01F)*. Med njimi so bili najpogosteje predpisani makrolidni antibiotiki (J01FA), zdravila z azitromicinom (J01FA10) na 73 tisoč receptih in klaritromicinom (J01FA09) na 15 tisoč receptih.

V letu 2020 je 20,8 % oseb prejele vsaj en recept za zdravila iz skupine zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01A), leto prej pa 26,4 %.

1 Nujnost vsakoletnega spremljanja porabe zdravil

Tatja Kostnapfel

Spremljanje in analiziranje podatkov o porabi zdravil predstavlja podlago za spremljanje in načrtovanje sistema zdravstvenega varstva in je pomembno tudi iz ekonomskega vidika, saj je strošek zdravil eden izmed večjih neposrednih medicinskih stroškov.

Glavni namen analize podatkov o porabi zdravil je seveda podati informacije o predpisanih zdravilih, opozoriti na vlogo odgovornega predpisovanja zdravil ter spremljati porabo sredstev za zdravila.

Glede na staranje prebivalstva je velikega pomena spremljanje porabe zdravil po starosti, iz katerega lahko sklepamo na razlike v obolevnosti med starostnimi skupinami. Z ocenjevanjem razlik v porabi zdravil med regijami lahko po drugi strani ugotavljamo lokalno povečano specifično obolevnost ali morebitna odstopanja od terapevtskih smernic.

Ustrezno predpisovanje zdravil ob upoštevanju strokovnih in ekonomskih vidikov ima pomembno družbeno vlogo, stalno spremljanje porabe pa pri tem prispeva k bolj odgovornemu ravnanju in pravilni rabi zdravil. Pregled nad podatki omogoča tudi posreden vpogled k obolevnosti. Informacije, ki jih pridobimo preko analize podatkov o porabi zdravil, so koristne tudi z vidika ugotavljanja, katerim skupinam bolnikov se predpisujejo posamezna zdravila, s čimer lahko spremljamo tudi ustreznost terapevtskih smernic.

Spremljanje porabe zdravil je eden od segmentov javnega zdravja, katerega najširši cilj je preprečevanje bolezni, podaljševanje življenja ter varovanje in izboljševanje zdravja. Zbiranje in obdelava podatkov o porabi zdravil je torej širšega družbenega pomena.

Spremljanje porabe zdravil in analizo podatkov o porabi zdravil po *Zakonu o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva* za nacionalne namene opravlja Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) kot neodvisna organizacija. Podatke spremljamo na podlagi dveh zbirk, in sicer zbirka *NIJZ 64 – Evidenca porabe zdravil izdanih na recept* ter zbirke *NIJZ 66 – Evidenca porabe zdravil v bolnišnicah*. Ta dejavnost je pomembna za spremljanje in načrtovanje sistema zdravstvenega varstva, za posredno pridobivanje podatkov o obolevnosti ter za pravilno in odgovorno rabo zdravil (1,2).

1.1 Metodologija

Podatke o izdanih zdravilih, predpisanih na recept, lekarne pošiljajo Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), od koder se zbrane in obdelane pošlje NIJZ. V pričujočem poročilu so zajeti podatki iz *zelenih receptov* s predpisanimi zdravili in živili za posebne zdravstvene namene, za katere v celoti ali delno stroške krije obvezno zdravstveno zavarovanje (OZZ) ter podatke iz *belih receptov*, kjer so predpisana zdravila, ki niso pravica iz OZZ. Vključena so tudi zdravila za izvajanje programa cepljenja.

Z vidika ohranjanja javnega zdravja je še posebej pomembno spremljanje predpisovanja *zdravil za bolezni srca in ožilja* (posebej antihipertenzivov in statinov), *zdravil za bolezni prebavil in presnove* (posebej

zaviralcev protonske črpalke in zdravil za zdravljenje diabetesa), *zdravil z delovanjem na živčevje* (posebej anksiolitikov, antidepresivov in protibolečinskih zdravil) ter *protimikrobnih zdravil* (posebej antibiotikov). Vsako leto bolj aktualno je tudi spremljanje porabe zdravil za izvajanje programa cepljenja in posredno precepljenosti prebivalstva. Pomemben poudarek je potrebno nameniti tudi polifarmakoterapiji ter ozaveščenosti glede varne in pravilne rabe zdravil. ZZS je uvedel ter omogočil dodatno strokovno pomoč farmacevta svetovalca, ki izvede farmakoterapijski pregled pacienta.

Razvoj zdravstva v Sloveniji poteka skladno z *Resolucijo plana zdravstvenega varstva (ResNPZV) 2016-2025 »Skupaj za družbo zdravja«*. Resolucija načrtuje zagotovitev pravilne in varne uporabe zdravil ter za vse enako dostopnost do kakovostne in varne zdravstvene oskrbe čim bližje prebivalcem, integrirano in celovito obravnavo, upoštevane zdravstvene potrebe starajoče se populacije, usmerjenost v uporabnika ter njegovo opolnomočenje ob hkratni stroškovni učinkovitosti na področju porabe zdravil. Preko te resolucije se z različnimi ukrepi zagotavlja racionalna raba zdravil in boljša dostopnost do kakovostne farmacevtske oskrbe. Vzpostavljen je sistem preskrbe z redkimi zdravili. V zdravstveno obravnavo so vključeni klinični farmacevti. Zagotavlja se optimizacija predpisovanja in izdajanja zdravil, med drugim tudi z reševanjem problematike polifarmakoterapije (2, 3).

1.2 Mednarodna primerljivost

Spremljanje predpisovanja zdravil nam omogoča tudi mednarodno primerljivost podatkov. S povezovanjem z drugimi podatkovnimi bazami, kot je baza podatkov izvajalcev, lahko primerjamo, kako zdravila predpisujejo zdravniki različnih specialnosti in prikažemo trende, ki veljajo pri predpisovanju zdravil za zdravnike posameznih strokovnih usmeritev.

Podatke o porabi ambulantno predpisanih zdravil v Sloveniji prikazujemo po **ATC/DDD metodologiji**, ki jo priporoča Svetovna zdravstvena organizacija (SZO). Zdravila razvršča glede na njihovo glavno indikacijo, najprej v 14 glavnih (anatomskih) skupin (prva raven), ki jo označuje velika tiskana črka. Druga raven klasifikacije ATC je lahko glavna terapevtska skupina ali pa glavna farmakološka skupina, označuje jo dvomestno število. Tretja raven je terapevtska oziroma terapevtsko-farmakološka podskupina, označena z veliko tiskano črko. Četrta raven je terapevtsko-farmakološko-kemična podskupina, ki jo označuje velika tiskana črka. Peta raven je učinkovina (ime INN), ki jo označuje dvomestno število. ATC oznako vsakega zdravila torej sestavlja 7 številsko-črkovnih znakov (4,5).

DDD (definirani dnevni odmerek, Defined Daily Dose) je statistična enota, ki jo je SZO opredelila za določitev porabe zdravila. DDD-ji se uporabljajo za standardizirane primerjave porabe različnih zdravil med seboj ali med okolji z različnimi sistemi zdravstvenega varstva. DDD je povprečni vzdrževalni odmerek zdravila, ki ga odrasel bolnik prejme v enem dnevu za zdravljenje glavne indikacije zdravila. Dejansko odmerjanje, ki je vedno individualno prilagojeno, se lahko zelo razlikuje od teoretično določenih vzdrževalnih odmerkov.

DID (definirani dnevni odmerek na 1000 prebivalcev na dan) je po SZO priporočen prikaz porabe ambulantno predpisanih zdravil. Izračuna se na podlagi celoletne porabe zdravil v določeni skupini ATC (v DDD) in števila prebivalcev v določenem letu (5,6).

Zdravilo, ki ga določa sestava, jakost, farmacevtska oblika in pakiranje ima lahko le eno oznako ATC, četudi ima več enako pomembnih glavnih indikacij. Pri večkomponentnih zdravilih se indikacija nanaša na glavno učinkovino. Če obstajajo zdravila z isto učinkovino v dveh ali več različnih jakostih ali različnih farmacevtskih oblikah z namenom, da bi dosegli drugačen terapevtski učinek, imajo tudi različne oznake

ATC (primer: acetilsalicilna kislina v 100 mg tabletah kot antitrombotik (B01AC06) ali v 500 mg tabletah kot analgetik (N02BA01)).

V tabelah glavnih ATC skupin je poraba vseh zdravil predstavljena s številom vseh predpisanih receptov, vrednostjo zdravil v EUR, povprečno vrednostjo zdravila na enem receptu, številom receptov na 1000 prebivalcev, številom DDD in številom DID ter indeksi glede na preteklo leto. Uporabili smo ATC/DDD Index 2020 (5). Dodatno je poraba ambulantno predpisanih zdravil predstavljena tudi po starostnih skupinah in po spolu prejemnikov ter po listah zdravil. Za nekatere najbolj aktualne skupine je poraba zdravil predstavljena tudi po statističnih regijah prebivališč prejemnikov.

Cene zdravil so predmet državne regulacije na podlagi *Zakona o zdravilih* in predmet dogovarjanja o cenah med dobavitelji zdravil ter kupci oziroma plačniki. Spremljanje porabe zdravil ter upravljanje s stroški zdravil je osnova farmakoekonomike. Skupni stroški v zdravstvenem sektorju so v stalnem porastu in znaten del le-teh predstavljajo izdana zdravila, ki so eden izmed neposrednih medicinskih stroškov (6, 7, 8).

Upravičenost zavarovanih oseb do zdravil določata obvezno in prostovoljno zdravstveno zavarovanje. Obseg obveznega zdravstvenega zavarovanja določa *Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ)*, za razvrščanje zdravil na listo je zadolžen ZZS.

V okviru *eZdravja* obstoja informacijska rešitev *eRecept* (elektronsko predpisovanje zdravil), ki v celoti nadomešča predpisovanje zdravil na zeleni oziroma beli recept, tako v okviru osnovne zdravstvene dejavnosti kot tudi na nivoju specialistične dejavnosti. Od 1. februarja 2016 je njena uporaba obvezna tudi na sekundarni in terciarni ravni.

1.3 Razvrščanje zdravil

Upravičenost zavarovanih oseb do zdravil določata obvezno in prostovoljno zdravstveno zavarovanje. Obseg obveznega zdravstvenega zavarovanja določa *Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ)*, za razvrščanje zdravil na listo je zadolžen ZZS (3,8). Zdravilo, ki se predpisuje na recept, ZZS razvršča na osnovi predloga za razvrstitev in skladno s Pravilnikom o razvrščanju zdravil na liste. Pri tem se upoštevajo strokovna, doktrinarna in ekonomska merila, predvsem pomen zdravila z vidika javnega zdravja, prednostne naloge izvajanja programa zdravstvenega varstva, terapevtski pomen zdravila, ocena farmakoekonomskih podatkov za zdravilo, ocena etičnih vidikov, prioritete programov zdravstvenega varstva... (8).

Obvezno zdravstveno zavarovanje krije stroške za zdravila v ustreznem odstotnem deležu glede na razvrstitev zdravila na listo, preostali delež krije prostovoljno dopolnilno zdravstveno zavarovanje ali pa ga zavarovana oseba doplača sama (3,8).

Na zelene recepte se predpisujejo zdravila in živila za posebne zdravstvene namene, katerih stroške v celoti ali delno stroške krije obvezno zdravstveno zavarovanje. Izdajatelj in formalni lastnik zelenih receptov je ZZS.

Zdravila na recept ZZS razvršča na pozitivno ali vmesno listo. Navedena zdravila obravnava na podlagi vlog predlagateljev, pobud zdravstvenih institucij ali na lastno pobudo v skladu s Pravilnikom o razvrščanju zdravil na listo (8).

ZZZS krije v skladu z ZZVZZ ceno zdravil v:

- 100 % deležu (za zdravila razvrščena na P100 listo, ki se uporabljajo za zdravljenje oseb, bolezni in stanj iz četrte do trinajste alineje 1. točke prvega odstavka 23. člena ZZVZZ),
- 70 % deležu (za zdravila razvrščena na P70 listo),
- 10 % deležu (za zdravila razvrščena na V listo) (3).

Nerazvrščena zdravila so v celoti samoplačniška, predpisujejo pa se lahko na beli, samoplačniški recept. Veljavnost tako zelenega kot belega recepta je 30 dni od datuma predpisa zdravila. Če je na zeleni recept predpisan antibiotik, je veljavnost tega recepta samo 3 dni od datuma predpisa.

Celotna vrednost recepta je skupna vrednost zdravil na receptu. Sestavljena je iz deleža cene, ki jo pokrije obvezno zdravstveno zavarovanje (OZZ), deleža cene, ki jo pokrije prostovoljno zdravstveno zavarovanje (PZZ) oz. pacient, če nima urejenega PZZ, in deleža cene, ki jo doplača pacient v primeru, če je cena zdravila, vključenega v seznam medsebojno zamenljivih zdravil ali seznam terapevtskih skupin zdravil, višja od njegove najvišje priznane vrednosti. Zdravstveno zavarovanje (obvezno in dopolnilno) krije razvrščena zdravila le do najvišje priznane vrednosti, ki jo določa ZZZS.

Sistem najvišjih priznanih vrednosti (NPV) je bil uveden leta 2003 za skupine medsebojno zamenljivih zdravil, ki jih določa Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke. ZZZS določa NPV za skupino medsebojno zamenljivih zdravil na ravni najcenejšega zdravila glede na primerljivi odmerek v skupini. Nerazvrščena zdravila pa so v celoti samoplačniška, predpisujejo pa se lahko na beli, samoplačniški recept (9, 10).

1.4 Terapevtske skupine zdravil

Terapevtske skupine zdravil, ki jih določa ZZZS, združujejo različna zdravila z enako terapevtsko indikacijo, ki so med seboj primerljiva po učinkovitosti in varnosti. ZZZS določa NPV za terapevtsko skupino zdravil na podlagi cene primerljivega odmerka zdravila tako, da krije vse odmerke vsaj enega zdravila v tej terapevtski skupini zdravil.

Medsebojna zamenljivost zdravil je v Evropski uniji v nacionalni pristojnosti. V R Sloveniji gre pri tem za upravno odločitev pristojnega organa za zdravila, to je Javne agencije za zdravila in medicinske pripomočke (JAZMP), ki na podlagi zakonskih meril ugotovi, da medsebojno zamenjevanje zdravil, razvrščenih v skupine zdravil, ki jih opredeljujejo enaka sestava učinkovin, jakost ter funkcionalne lastnosti farmacevtske oblike, ne vodi do klinično pomembnih razlik v njihovi učinkovitosti in varnosti.

ZZZS določa NPV za skupino medsebojno zamenljivih zdravil na ravni najcenejšega zdravila glede na primerljivi odmerek v skupini. Referenčno zdravilo mora v skupini medsebojno zamenljivih zdravil imeti v preteklem mesecu vsaj 0,5 % tržni delež. Za zdravila, katerih cena je višja od NPV, je potrebno doplačati razliko med dejansko ceno in NPV. Znotraj posamezne skupine zdravil pa je vedno vsaj eno zdravilo, za katero zavarovancu ni potrebno doplačati razlike (9).

Seznam uvedenih terapevtskih skupin s strani ZZZS

Leta **2014**:

1. **zaviralci protonske črpalke – A02BC (1.10.2013)**

2. **zdravila z imatinibom** – L01XE01 (31.3.2014),
3. **zdravila z acetilsalicilno kislino 100 mg** – B01AC06 (31.3.2014)
4. **zdravila s triptani** – N02CC (29.9.2014)
5. **zdravila z lokalnim delovanjem za zdravljenje glavkoma** – S01EA, S01EC, S01ED in S01EE (27.11.2014).

Leta 2016:

1. **zaviralci angiotenzinske konvertaze**, v katero so uvrščeni zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila in kombinacije - C09AA, C09BA, C09BB in C09BX (26.02.2016)
2. **zdravila za zniževanje holesterola**, v katero so uvrščeni vsi statini, kombinacije s statini in ezetimib – C10AA, C10BA in C10BX (26.02.2016)
3. **zdravila z lokalnim delovanjem za zdravljenje alergijskega rinitisa** – R01AD (26.02.2016)
4. **zdravila s somatropinom** - H01AC01 (15.09.2016)

Leta 2017:

1. **inhalacijskih glukokortikoidov**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-11/2017-DI/32 z dne 21. 9. 2017,
2. **kombinacij adrenergikov in inhalacijskih glukokortikoidov**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije 9001-11/2017-DI/33 z dne 21. 9. 2017,
3. **zaviralcev angiotenzinske konvertaze**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2017-DI/20 z dne 18. 10. 2017,
4. **zdravil za zniževanje holesterola**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2017-DI/21 z dne 18. 10. 2017 in
5. **zdravil z lokalnim delovanjem za zdravljenje glavkoma**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2017-DI/22 z dne 18. 10. 2017.

Leta 2018:

1. **zdravil antagonistov angiotenzina II**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-10/2018-DI/12 z dne 11. 7. 2018,
2. **zdravil s filgrastimom**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2018-DI/3 z dne 9. 8. 2018,
3. **zdravil z dolgo delujočimi oblikami filgrastima**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2018-DI/5 z dne 9. 8. 2018,
4. **zdravil za zniževanje holesterola**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2018-DI/7 z dne 9. 8. 2018
5. **zdravil z lokalnim delovanjem za zdravljenje glavkoma**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-15/2018-DI/3 z dne 14. 11. 2018.

Leta 2019:

1. **zdravila inhalacijski adrenergiki v kombinaciji z antiholinergiki**, vključno s kortikosteroidi v trojnih kombinacijah, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-11/2019-DI/3 z dne 17. 9. 2019

Leta 2020:

2. **zdravila nizkomolekularnih heparinov**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-1/2020-DI/5 z dne 29.1.2020

2 Splošni podatki o porabi zdravil v letu 2020

Tatja Kostnapfel, Tone Hribovšek, Aleš Korošec

2.1 Demografski podatki

Poraba zdravil je odvisna od števila, starosti in spola prebivalcev ter drugih dejavnikov. V tabeli 2.1 je prikazano število prebivalcev v letu 2020 v Sloveniji glede na statistične regije. Podatki se nanašajo na stanje z dne 1. 7. 2020 in so uporabljeni tudi v nadaljnjih izračunih, tabelah in grafih te publikacije.

Število prebivalcev je naraslo od 2.089.310 v letu 2019 (1.045.835 moških in 1.043.475 žensk) do 2.100.126 (1.054.483 moških in 1.045.643 žensk) v letu 2020.

Po številu prebivalcev je največja osrednjeslovenska regija, v kateri živi dobra četrtina vseh prebivalcev Slovenije (26,4 %), sledi podravska regija s 15,5 % ter savinjska regija z 12,3 % prebivalcev. Najmanjša regija po številu prebivalcev je primorsko-notranjska regija - tu živi le 2,5 % vseh prebivalcev Slovenije, sledi ji zasavska regija, kjer živi 2,7 % odstotkov prebivalstva (10) (tabela 2.1).

Tabela 2.1: Prebivalstvo po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2020.

Statistične regije	Skupaj	Moški	Ženske
Pomurska	114.397 (5,4 %)	56.689	57.708
Podravska	326.510 (15,5 %)	164.859	161.651
Koroška	70.835 (3,4 %)	35.871	34.964
Savinjska	258.345 (12,3 %)	130.970	127.375
Zasavska	57.148 (2,7 %)	28.474	28.674
Posavska	75.983 (3,6 %)	38.546	37.437
Jugovzhodna Slovenija	145.859 (6,9 %)	74.467	71.392
Osrednjeslovenska	554.823 (26,4 %)	275.024	279.799
Gorenjska	207.842 (9,9 %)	104.300	103.542
Primorsko-notranjska	53.092 (2,5 %)	27.185	25.907
Goriška	118.421 (5,6 %)	59.865	58.556
Obalno-kraška	116.871 (5,6 %)	58.233	58.638
SLOVENIJA	2.100.126	1.054.483	1.045.643

Tabela 2.2 prikazuje število prebivalcev po posameznih starostnih skupinah in spolu. Število moških je največje v starostni skupini 40 - 49 let, število žensk pa v starostni skupini 50 - 59 let. Število tako žensk kot moških je najmanjše v starostni skupini 85 let in več, žensk pa je v tej starostni skupini več kot trikrat več kot moških. Število moških je višje od števila žensk v vseh starostnih skupinah do 59. leta, ko se začne zmanjševati in je po sedemdesetem letu bistveno manjše od števila žensk. Trend je podoben lanskemu letu.

Tabela 2.2: Prebivalstvo po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2020.

Starostne skupine	Skupaj	Moški	Ženske
0 - 4 let	99.951	51.516	48.435
5 - 9 let	109.752	56.571	53.181
10 - 14 let	106.954	54.984	51.970
15 - 19 let	93.674	48.350	45.324
20 - 29 let	216.917	116.362	100.555
30 - 39 let	285.738	152.237	133.501
40 - 49 let	310.860	164.085	146.775
50 - 59 let	301.976	153.408	148.568
60 - 69 let	280.013	137.983	142.030
70 - 79 let	178.810	79.922	98.888
80 - 84 let	60.447	23.332	37.115
85 let +	55034	15.733	39.301
SLOVENIJA	2.100.126	1.054.483	1.045.643

2.2 Podatki o številu farmacevtov

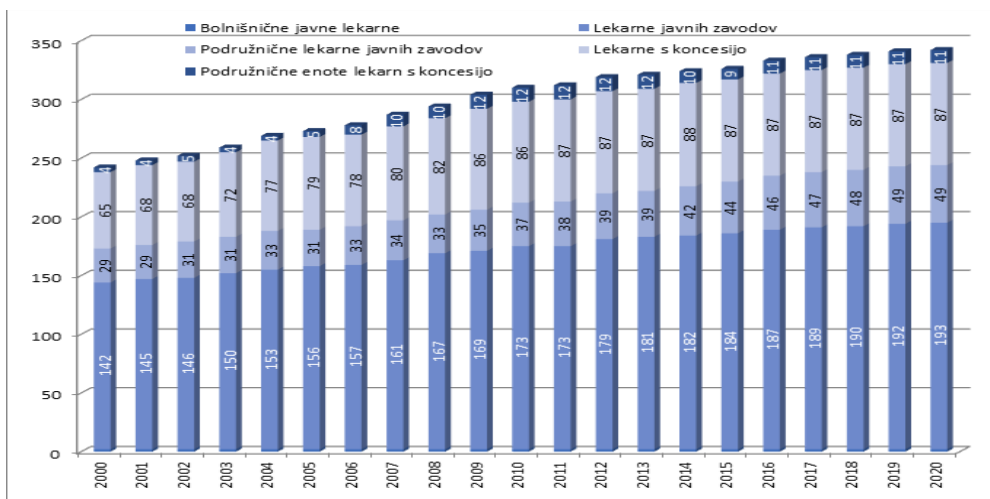
Lekarniška dejavnost je javna služba, s katero se zagotavlja trajna in nemotena oskrba prebivalstva in izvajalcev zdravstvene dejavnosti z zdravili. Poteka tudi farmacevtska obravnava pacientov za podporo zdravljenja in ohranitev zdravja ter svetovanje glede varne, pravilne in učinkovite rabe zdravil. Nosilec lekarniške dejavnosti je magister (-tra) farmacije.

Izvaja se na primarni, sekundarni in terciarni ravni zdravstvene dejavnosti. Mrežo lekarniške dejavnosti na primarni ravni zagotavlja občina ali več sosednjih občin skupaj, na sekundarni in terciarni ravni pa država.

Lekarne

Lekarniško dejavnost na primarni dejavnosti zdravstvene dejavnosti je 31.12.2020 opravljalo 24 javnih lekarniških zavodov s 193 lekarnami in 49 lekarniški podružnicami, 87 izvajalcev s koncesijo za izvajanje lekarniške dejavnosti (od tega 65 fizičnih oseb, ki so nosilci lekarniške dejavnosti in 22 pravnih oseb v obliki družbe z omejeno odgovornostjo) s 87 lekarnami in 11 lekarniški podružnicami ter 2 bolnišnični lekarni, ki opravljata tudi lekarniško dejavnost na primarni ravni zdravstvene dejavnosti, skupaj 342 organizacijskih enot. Število organizacijskih enot se je v primerjavi z letom 2019 povečalo za 1 enote.

Lekarniška enota je v povprečju oskrbovala 6174 prebivalcev (št. preb. 2.111.461 - stanje na dan 1.10.2020 – podatki SURS). Lekarniška dejavnost na sekundarni in terciarni ravni je bila organizirana v 26 bolnišnicah s 27 bolnišničnimi lekarnami (11,12).

Slika 2.1: Trend organizacijskih enot lekarniške dejavnosti (11,12)

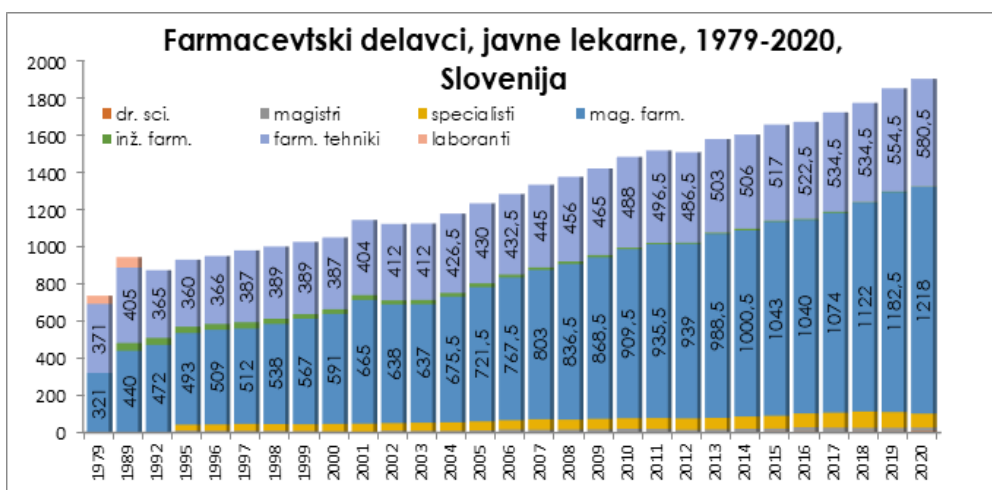
Zaposleni v javni lekarniški službi

V lekarniški dejavnosti na primarni ravni je bilo **31.12.2020** zaposlenih 2.283 delavcev, od tega 2.209 redno in 74 pogodbeno.

V javnih lekarniških zavodih je bilo zaposlenih 1.842 pri izvajalcih s koncesijo za izvajanje lekarniške dejavnosti pa 441 delavcev.

Po stanju 31.12.2020 je bilo v lekarniški dejavnosti na primarni ravni zaposlenih 1.902,5 strokovnih farmacevtskih delavcev, od tega 1.320,5 farmacevtov (skupaj z doktorji znanosti, magistri znanosti, specialisti in pogodbeno zaposlenimi).

Po podatkih Lekarniške zbornice Slovenije je bila struktura zaposlenih delavcev naslednja: 1.218 magistrov farmacije, 8 doktorjev znanosti, 19,5 magistrov znanosti, 75 specialistov, 1,5 inženirjev farmacije, 580,5 farmacevtskih tehnikov. Zaposleni farmacevt je v povprečju oskrboval 1.599 prebivalcev (11,12).

Slika 2.2: Število farmacevtskih delavcev v javnih lekarnah (11,12)

Po podatkih NIJZ je bilo v letu 2020 je bilo v slovenskih lekarnah, organiziranih na primarni ravni zaposlenih 1.377 magistrov farmacije oz. farmacevtov (leto prej 1.297), od tega 1.044 (75,8 %) v javnih lekarnah in 333 (24,1 %) v zasebnih (13) (tabela 2.3).

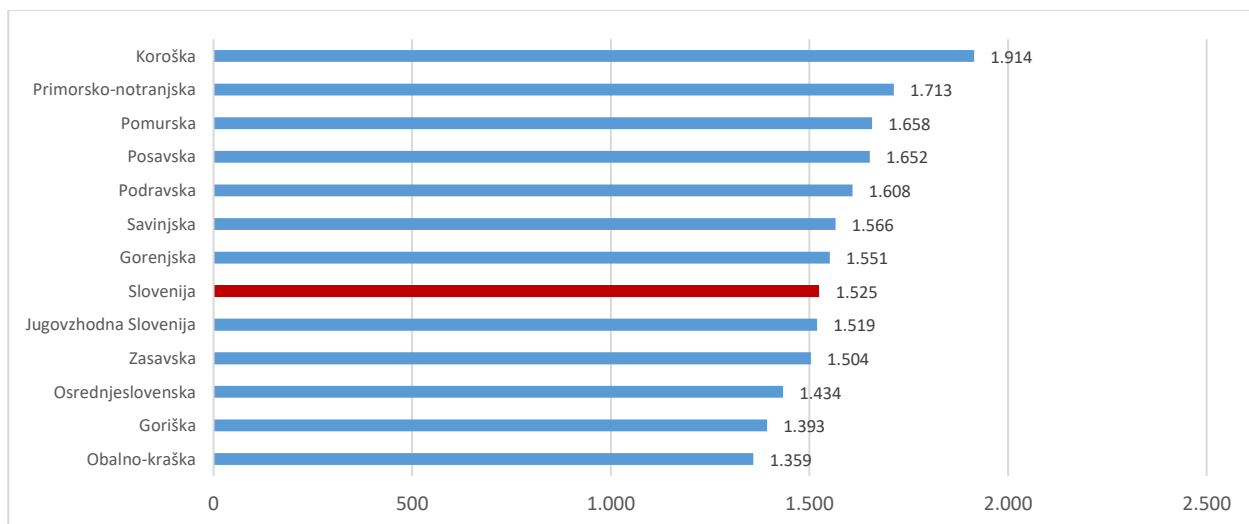
Tabela 2.3: Zaposleni magistri farmacije (farmacevti) v lekarnah na primarni ravni po statističnih regijah, Slovenija, 2020.

Statistične regije	Zaposleni magistri farmacije (farmacevti) v javnih lekarnah	Zaposleni magistri farmacije (farmacevti) v zasebnih lekarnah	Skupno zaposleni magistri farmacije (farmacevti)
Pomurska	46	23	69
Podravska	143	60	203
Koroška	35	2	37
Savinjska	139	26	165
Zasavska	35	3	38
Posavska	36	10	46
Jugovzhodna Slovenija	74	22	96
Osrednjeslovenska	285	102	387
Gorenjska	108	26	134
Primorsko-notranjska	31	0	31
Goriška	50	35	85
Obalno-kraška	62	24	86
SLOVENIJA	1.044	333	1.377

Največ zasebnih lekarn je bilo v osrednje-slovenski regiji (30,6 %), sledi podravska regija (18,0 %), primorsko-notranjska regija zasebne lekarne nima.

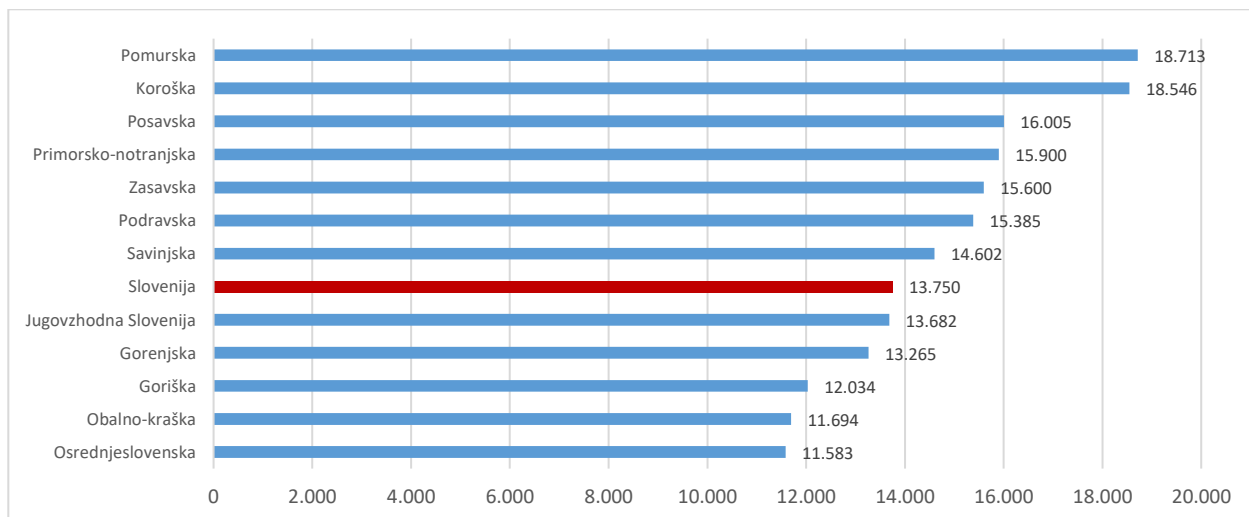
V povprečju je v letu 2020 vsak lekarniški farmacevt zaposlen na primarni ravni skrbel za 1.525 prebivalcev Slovenije, kar je v skladu z nekajletnim padajočim trendom (v letu 2019 1.611). Tudi v letu 2020 so bili najbolj obremenjeni farmacevti v koroški regiji (1.914 oseb), sledijo pa farmacevti v primorsko-notranjski regiji, kjer je en farmacevt skrbel za 1.713 oseb, pomurski (1.658 oseb) in posavski regiji (1.652 oseb).

Najmanj so bili farmacevti obremenjeni v obalno-kraški regiji, kjer so skrbeli povprečno za 1.359 prebivalcev (slika 2.3).

Slika 2.3: Število prebivalcev na enega lekarniškega farmacevta po statističnih regijah, Slovenija, 2020.

Povprečno število izdanih in obdelanih receptov na vsakega lekarniškega farmacevta, zaposlenega na primarni ravni v Sloveniji v letu 2020 je bilo 13.750, kar je nekoliko manj kot leto prej (14.254 receptov). Število izdanih receptov na enega farmacevta je bilo največje v pomurski regiji 18.713 receptov, vendar manj kot leto prej, ko je bilo 20.040 receptov. Najmanjše število izdanih receptov je bilo v osrednjeslovenski regiji (11.583 receptov), lansko leto jih je bilo najmanj v obalno-kraški regiji (slika 2.4).

Slika 2.4: Število izdanih receptov na enega lekarniškega farmacevta, zaposlenega na primarni ravni po statističnih regijah, Slovenija, 2020.

V spodnji tabeli je sumarno prikazano število zaposlenih magistrov farmacije (farmacevtov) v lekarnah na primarni ravni, število prebivalcev, ki jih oskrbuje en farmacevt ter število izdanih receptov na enega lekarniškega farmacevta po statističnih regijah (tabela 2.4).

Tabela 2.4: Splošen pregled o zaposlenih magistrah farmacije (farmacevtih), število prebivalcev, ki jih oskrbuje en farmacevt ter število izdanih receptov na enega lekarniškega farmacevta v lekarnah po statističnih regijah

Statistične regije	Število zaposlenih farmacevtov	Število prebivalcev / 1 farmacevta	Število izdanih receptov na enega lekarniškega farmacevta
Pomurska	69	1.658	18.713
Podravska	203	1.608	15.385
Koroška	37	1.914	18.546
Savinjska	165	1.566	14.602
Zasavska	38	1.504	15.600
Posavska	46	1.652	16.005
Jugovzhodna Slovenija	96	1.519	13.682
Osrednjeslovenska	387	1.434	11.583
Gorenjska	134	1.551	13.265
Primorsko-notranjska	31	1.713	15.900
Goriška	85	1.393	12.034
Obalno-kraška	86	1.359	11.694
SLOVENIJA	1.377	1.525	13.750

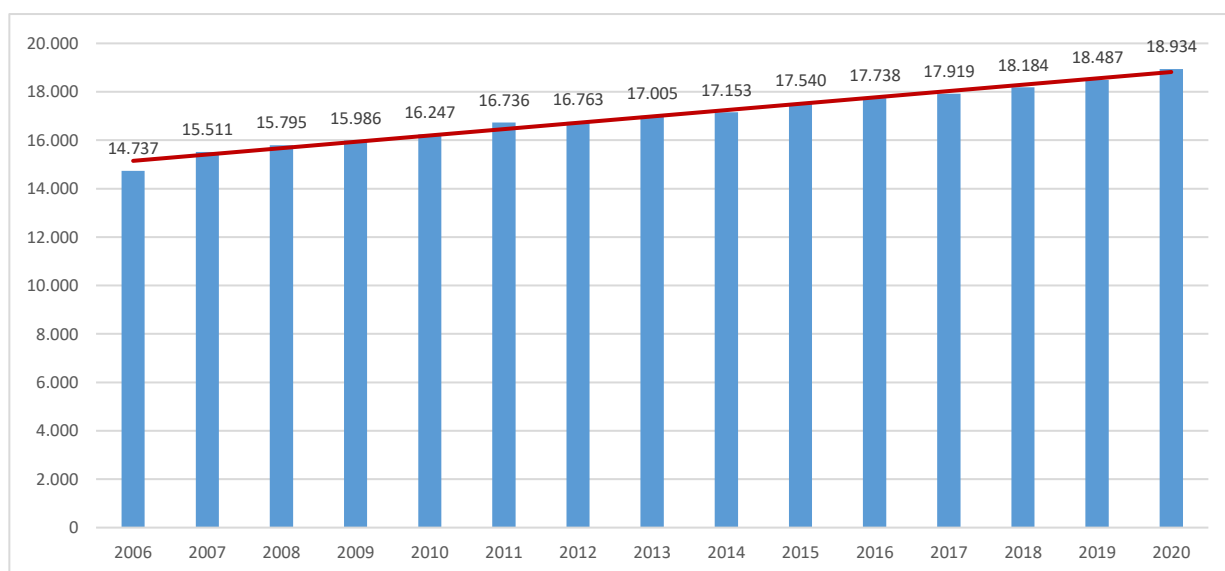
2.3 Število izdanih receptov v letu 2020

V letu 2020 je bilo izdanih preko 18,6 milijonov receptov za ambulantno predpisana zdravila (indeks 103) v vrednosti 559 milijonov EUR (indeks 105). Vsak prebivalec Slovenije je v povprečju prejel 8,87 recepta s predpisanimi zdravili v skupni vrednosti 266,3 evrov (tabela 2.5).

Tabela 2.5: Število in vrednost receptov v letu 2020, Slovenija (s trendom 2020/2019).

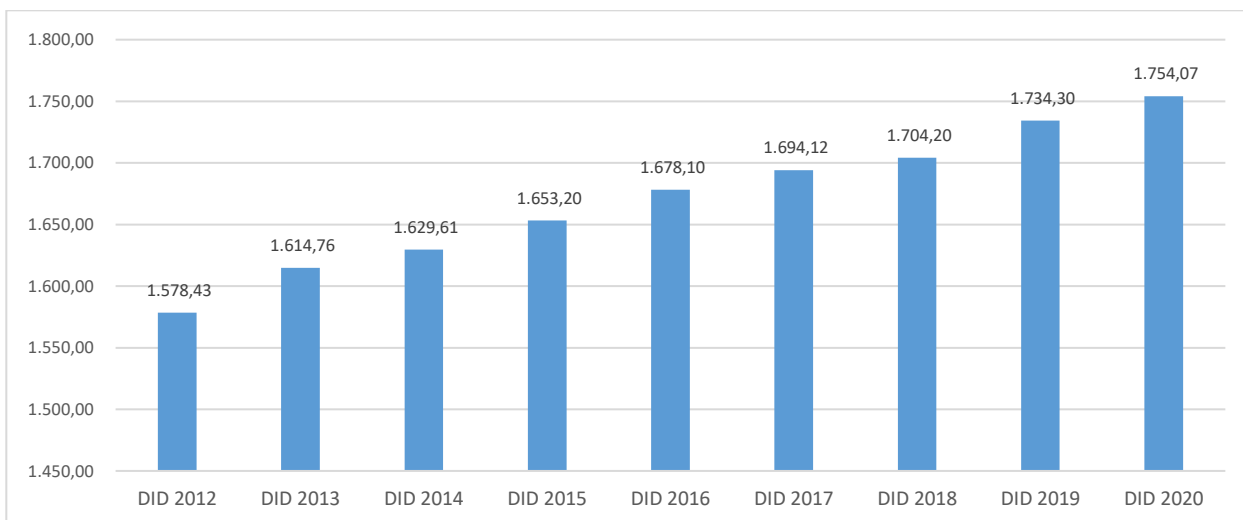
Skupina	Štev. Rp 2020	Štev. Rp 2019	Indeks 2020 / 2019	Štev. Rp na 1 prebivalca 2020	Vred. Rp (v EUR) 2020	Indeks 2020 / 2019	Vrednost na 1 Rp (v EUR) 2020
Originalna in generična zdravila	18.629.109	18.169.309	103	8,87	559.304.127	105	30,02
Magistralni pripravki	305.005	318.174	96	0,15	8.935.466	97	29,30
SKUPAJ	18.934.114	18.487.483	102	9,02	568.239.593	105	30,01

V letih 2006 do 2020 je število izdanih receptov poraslo za 28,5 % (slika 2.5).

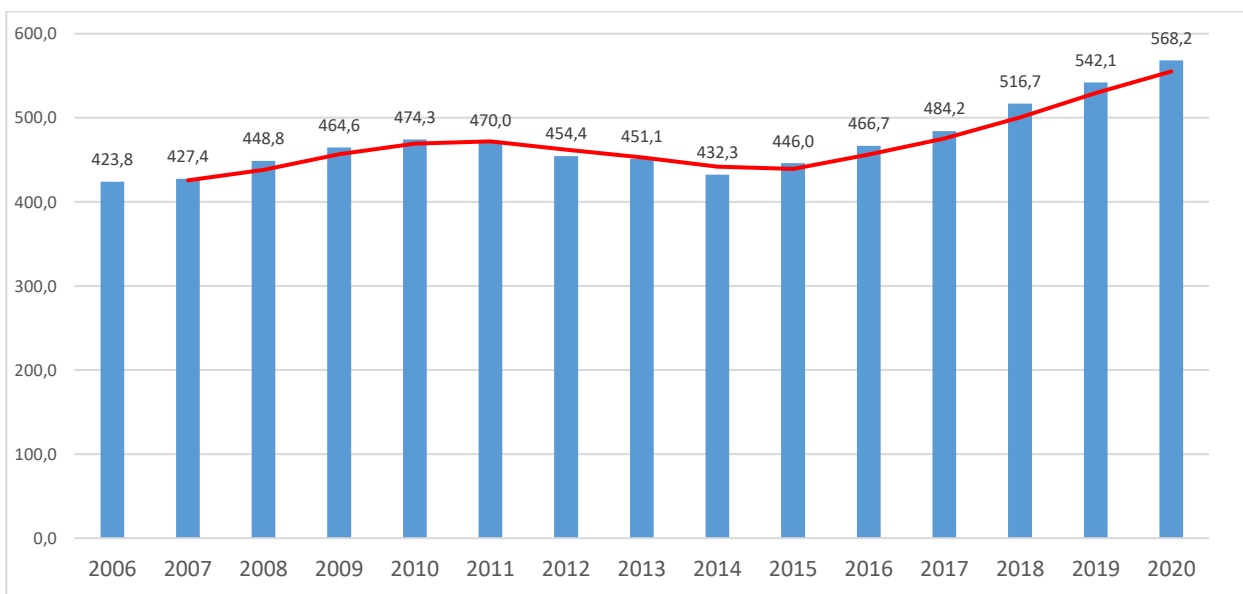
Slika 2.5: Rast števila izdanih receptov (v 1000) od leta 2006 do 2020

V letih 2012 do 2020 je naraslo število definiranih dnevni odmerkov na 1000 prebivalcev na dan za 11,1 % (slika 2.6).

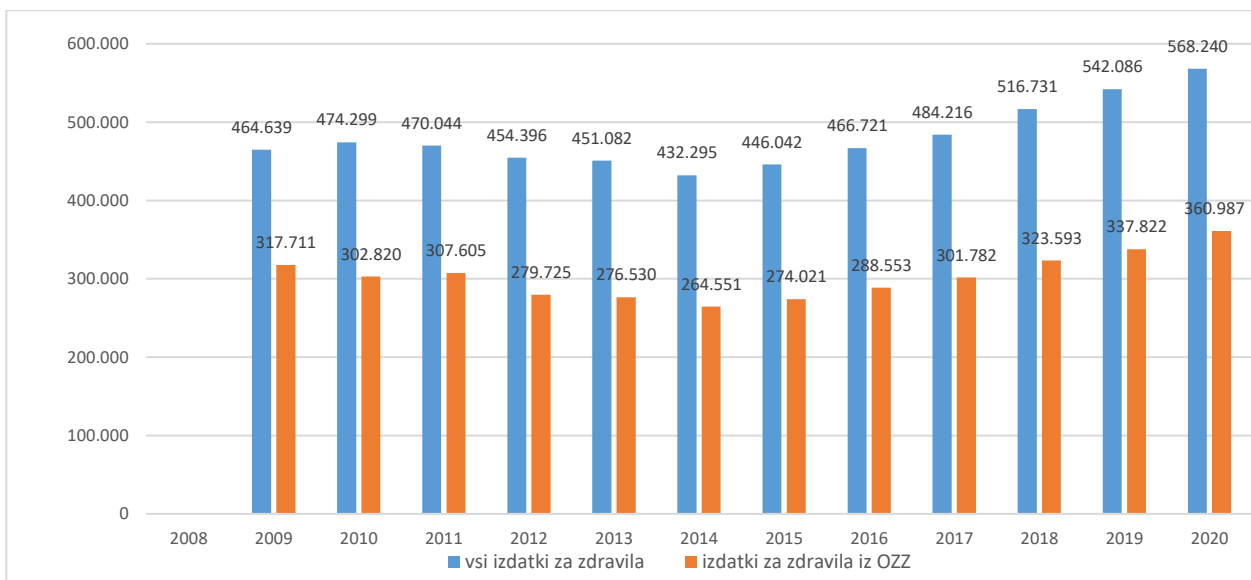
Slika 2.6: Rast števila definiranih dnevni odmerkov na 1000 prebivalcev na dan (DID) od leta 2012 do 2020

Slika 2.7 pa prikazuje vrednost izdanih zdravil v EUR. V letu 2020 je bila vrednost porabljenih zdravil 568,2 milijona evrov, kar je 5 % več kot leto prej. Med leti 2010 in 2014 je prišlo do zmanjšanja vrednosti izdanih zdravil. Po letu 2014 je opazen trend naraščanja vrednosti zdravil, porast je 34 %.

Slika 2.7: Vrednost izdanih zdravil v milijonih EUR, Slovenija v letih 2006 do 2020.

Delež zdravil iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ) je v letu 2015 začel naraščati. V letu 2020 je delež zdravil iz OZZ zavzemal 63,5 % (slika 2.8).

Slika 2.8: Skupni stroški (v 1000 EUR) za ambulantno predpisana zdravila ter stroški za zdravila iz OZZ v letih 2009 – 2020.

Število izdanih receptov glede na razvrstitev na listo v letih od 2014 do 2020 prikazuje tabela 2.6, medtem ko tabela 2.7 za enako obdobje prikazuje povprečne vrednosti enega recepta glede na razvrstitev zdravil.

Skupno število receptov za zdravila s pozitivne liste je od leta 2015 precej konstantno, medtem ko povprečno število receptov z vmesne liste naraslo od leta 2014 za 25,5 % (tabela 2.6).

Tabela 2.6: Število izdanih receptov glede na razvrstitev na listo zdravil, Slovenija, 2014 – 2020.

Razvrstitev	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
pozitivna	9.298.880	9.410.682	9.441.000	9.470.201	9.460.230	9.269.083	9.341.293
vmesna	7.057.060	7.316.306	7.479.371	7.625.575	7.919.721	8.418.096	8.858.653
izven OZZ	459.969	464.872	484.313	494.444	485.329	482.130	429.163
SKUPAJ	16.815.909	17.191.860	17.404.684	17.590.220	17.865.280	18.169.309	18.629.109

Tabela 2.7: Povprečna vrednost enega recepta glede na razvrstitev na liste v EUR, Slovenija, 2014 – 2020.

Razvrstitev	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
pozitivna	30,99	31,62	32,99	34,19	36,63	38,71	40,97
vmesna	18,50	18,39	18,74	18,95	19,44	19,71	19,13
izven OZZ	14,22	14,07	14,88	15,66	16,21	16,88	16,48
SKUPAJ	25,29	25,51	26,36	27,06	28,45	29,33	30,02

Na **zelene recepte** je bilo v letu 2020 predpisanih 2.724 različnih šifer (v letu 2019 2.695) oz. 2.697 zdravil (750 učinkovin); v letu 2019 je bilo predpisanih 2.666 zdravil (718 učinkovin).

Na **bele recepte** je bilo predpisanih 2.152 različnih šifer (lani 2.208) oz. 2.124 zdravil (740 učinkovin),); v letu 2019 je bilo predpisanih 2.180 različnih šifer (573 učinkovin).

Skupno je bilo leta 2020 predpisanih 3.285 različnih zdravil z 944 učinkovinami, leto prej pa 3.246 zdravil z 914 učinkovinami.

V letu 2020 je bilo izdanih 97,7 % zelenih receptov ter 2,3 % belih receptov (tabela 2.8).

Tabela 2.8: Število in vrednost (v EUR) izdanih receptov po vrsti recepta in glavnih skupinah ATC klasifikacije, Slovenija, 2020.

ATC	ZELENI RECEPTI		BELI RECEPTI	
	Število receptov	Vrednost receptov	Število receptov	Vrednost receptov
A	2.698.044	71.584.994	43.033	662.589
B	1.047.484	66.925.777	48.072	739.094
C	5.087.508	82.820.001	46.070	613.101
D	442.719	6.832.711	120.911	1.347.763
G	834.969	19.361.012	50.577	2.034.217
H	535.464	10.923.112	1.583	35.257
J	793.412	22.075.864	19.086	227.660
L	215.148	139.442.678	408	50.039
M	1.134.665	18.865.330	10.406	122.829
N	3.542.790	66.725.511	51.149	775.902
P	55.952	606.290	1.558	35.992
R	1.043.142	27.418.236	21.930	271.073
S	650.546	10.347.910	14.086	144.066
V	118.103	8.300.318	294	14.804
Ostalo	293.582	8.571.907	11.423	363.559
Skupaj	18.493.528	560.801.650	440.586	7.437.943

2.4 Predpisovanje zdravil po regijah

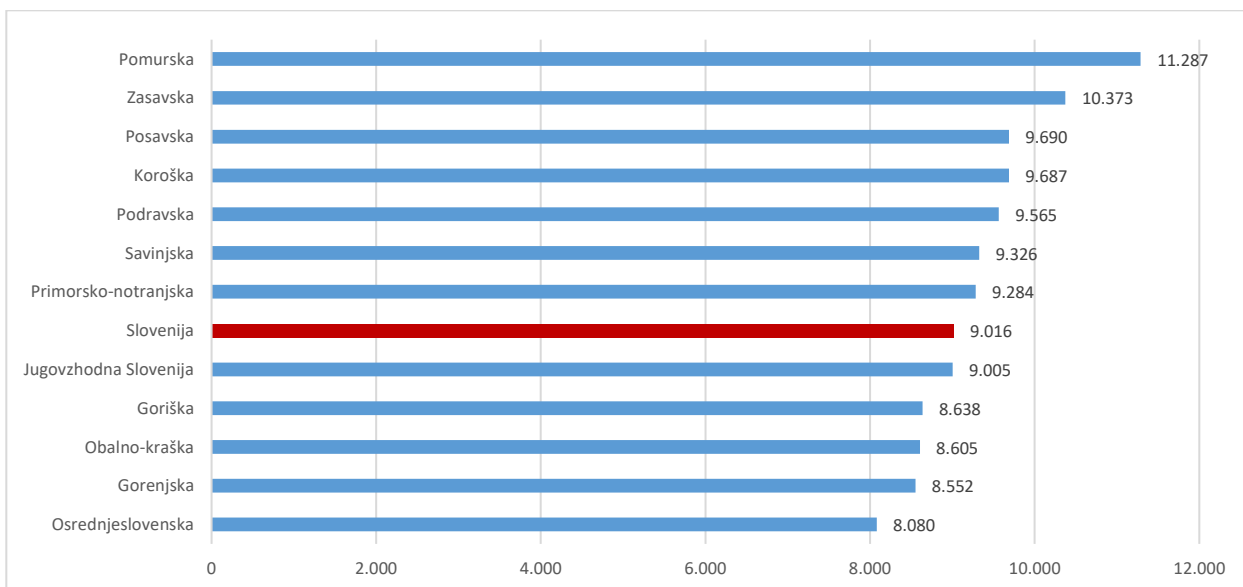
Število izdanih receptov je odvisno od stopnje obolevnosti prebivalcev v posamezni regiji, na kar vpliva več dejavnikov (socialno stanje, odstotek starostnikov v regiji, stopnja brezposelnosti, različna zdravstvena obravnava, oskrba z zdravili, ...). Število izdanih receptov na prebivalca je odvisno tudi od regije njegovega prebivališča. Predpisanih je bilo 10.805.652 receptov za ženske in 8.128.462 receptov za moške. Število predpisanih receptov je bilo v vseh statističnih regijah večje za ženske, kakor za moške (tabela 2.9).

Tabela 2.9: Skupno število receptov po statističnih regijah in spolu v letu 2020.

Regije	Skupno število receptov		
	moški	ženske	skupaj
Pomurska	548.554	742.665	1.291.219
Podravska	1.327.523	1.795.563	3.123.086
Koroška	298.766	387.423	686.189
Savinjska	1.036.002	1.373.285	2.409.287
Zasavska	250.988	341.814	592.802
Posavska	325.080	411.161	736.241
Jugovzhodna Slovenija	582.764	730.720	1.313.484
Osrednjeslovenska	1.895.074	2.587.740	4.482.814
Gorenjska	762.221	1.015.318	1.777.539
Primorsko-notranjska	218.002	274.883	492.885
Goriška	450.240	572.649	1.022.889
Obalno-kraška	433.248	572.431	1.005.679
Slovenija	8.128.462	10.805.652	18.934.114

Število receptov/ 1000 prebivalcev

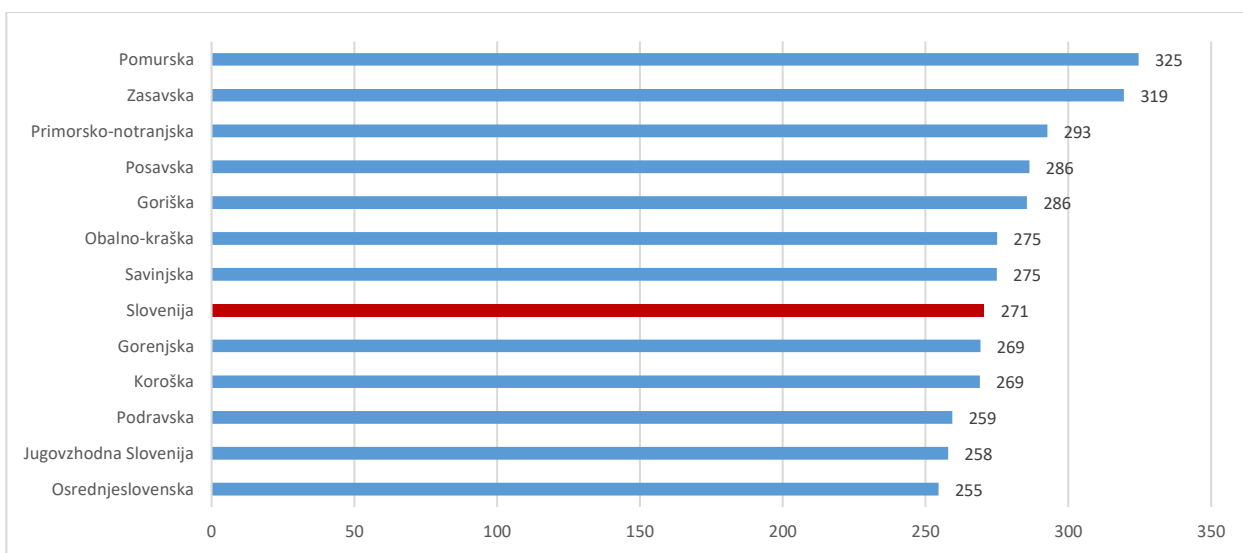
V letu 2020 je bilo povprečje števila izdanih receptov na 1000 prebivalcev 9016 receptov (leta 2019 je bilo 8.849 receptov/1000 prebivalcev). Največ receptov je bilo izdanih v pomurski regiji, kjer so zdravniki predpisali 11.287 receptov/1000 prebivalcev, kar je 25,2 % nad slovenskim povprečjem. Sledili sta zasavska regija z 10.373 recepti/1000 prebivalcev in posavska regija z 9.687 recepti/1000 prebivalcev. Najmanj receptov je bilo predpisanih v osrednjeslovenski regiji, kjer so zdravniki predpisali 8.080 receptov, kar je 1 % več kot leto prej, ko je bilo predpisano 7.870 receptov/1000 prebivalcev (slika 2.9).

Slika 2.9: Število izdanih receptov na 1000 prebivalcev po statističnih regijah, Slovenija, 2020.

V letu 2020 je povprečna cena izdanih zdravil na prebivalca znašala 271 EUR, kar je nekoliko več kot leta 2019, ko je bila 259 EUR/prebivalca. Povprečna vrednost zdravil na prebivalca nam pove ceno posameznih zdravil v statističnih regijah.

Najvišja vrednost zdravil je bila v pomurski regiji s 325 EUR/prebivalca, sledijo zasavska regija s 319 EUR/prebivalca ter primorsko-notranja regija s 293 EUR/prebivalca. Vrednost je bila tokrat spet najmanjša v osrednjeslovenski regiji 255 EUR/prebivalca, medtem ko je bila leta 2019 v jugovzhodni Sloveniji (243 EUR/prebivalca) (slika 2.10).

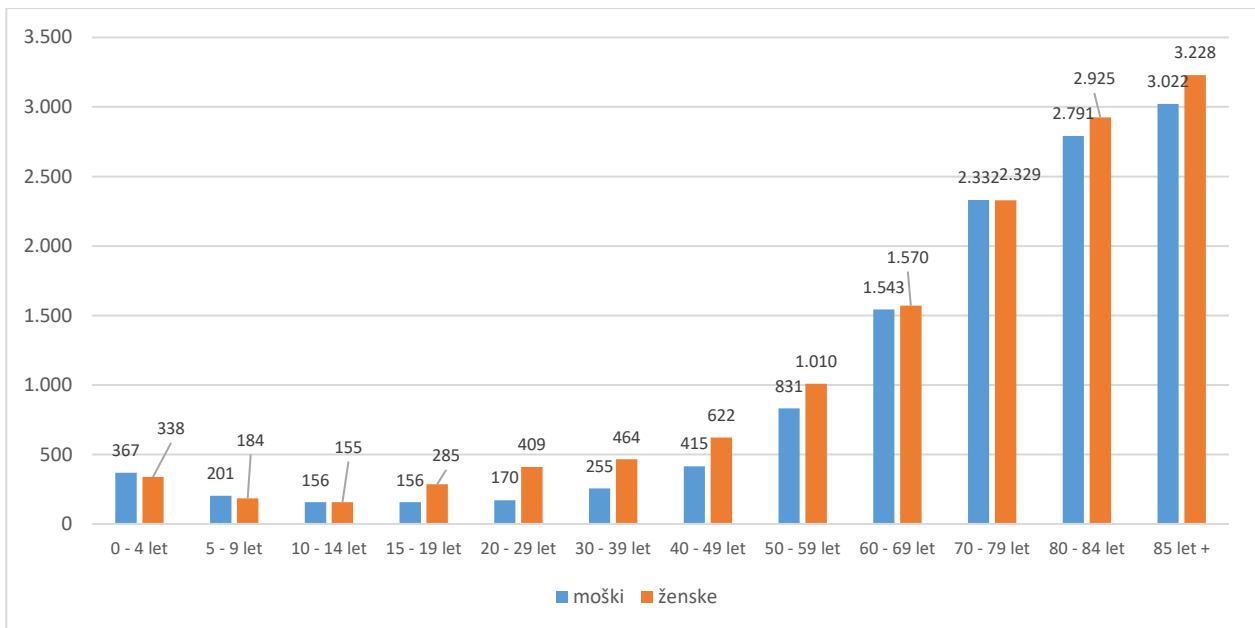
Slika 2.10: Povprečna vrednost zdravil na enega prebivalca v EUR po statističnih regijah, Slovenija, 2020.

2.5 Predpisovanje zdravil po starostnih skupinah in spolu

S starostjo pogostost predpisovanja zdravil narašča, opazen porast predpisovanja zdravil se kaže po 60. letu. Največje je predpisovanje pri starejših od 85 let. Pogostost predpisovanja je najmanjša v starostnih skupinah od 5 – 9 let, 10 - 14 let ter 15 - 19 let.

Do desetega leta starosti so zdravila pogosteje dobili dečki, v ostalih starostnih skupinah pa so pogosteje predpisovali zdravila ženskam.

V starosti nad 85 let zdravila prejema 3.228 žensk in 3.022 moških, računano na 100 prebivalcev (slika 2.11).

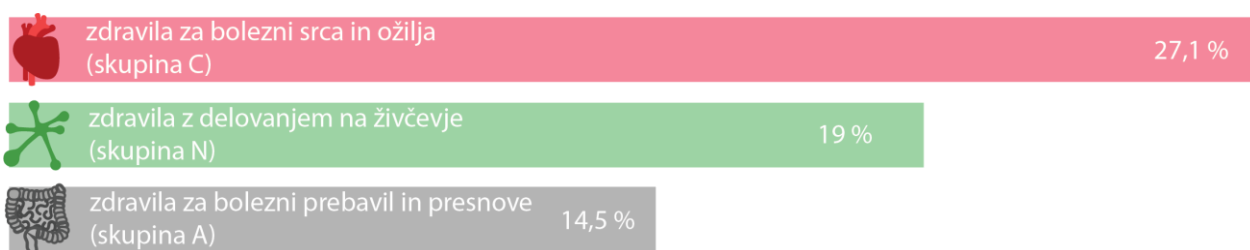

Slika 2.11: Število izdanih receptov / 100 prebivalcev po starostnih skupinah in spolu, Slovenija, 2020.

3 Splošni podatki o predpisovanju zdravil po glavnih ATC skupinah v letu 2020

Tatja Kostnapfel, Tone Hribovšek, Aleš Korošec

3.1 Najpogosteje predpisana zdravila po ATC skupinah in statističnih regijah v letu 2020

V tabeli 3.1 prikazujemo število in vrednost izdanih receptov ter število DDD in DID za glavne anatomske skupine ATC klasifikacije v letu 2020 v primerjavi z letom 2019.

Tabela 3.1: Število izdanih receptov ter število DDD in DID za glavne anatomske skupine ATC klasifikacije, Slovenija, 2020.

Glavne ATC skupine	Naziv skupine	Število Rp	Indeks 2019/2018	Vrednost zdravil v EUR	Indeks 2019/2018	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
A	zdravila za bolezni prebavil in presnove	2.741.077	110	72.247.582	108	26,4	1.305	216.708.517	282
B	zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov	1.095.556	104	67.664.871	111	61,8	522	82.088.397	107
C	zdravila za bolezni srca in ožilja	5.133.578	108	83.433.102	106	16,3	2.444	432.386.682	563
D	zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva	563.630	90	8.180.474	103	14,5	268	27.503.631	36
G	zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni	885.546	102	21.395.228	93	24,2	422	53.652.924	70
H	hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje - razen spolnih hormonov in inzulinov	537.047	112	10.958.369	94	20,4	256	21.846.998	28
J	zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij	812.498	77	22.303.524	81	27,5	387	7.744.457	10

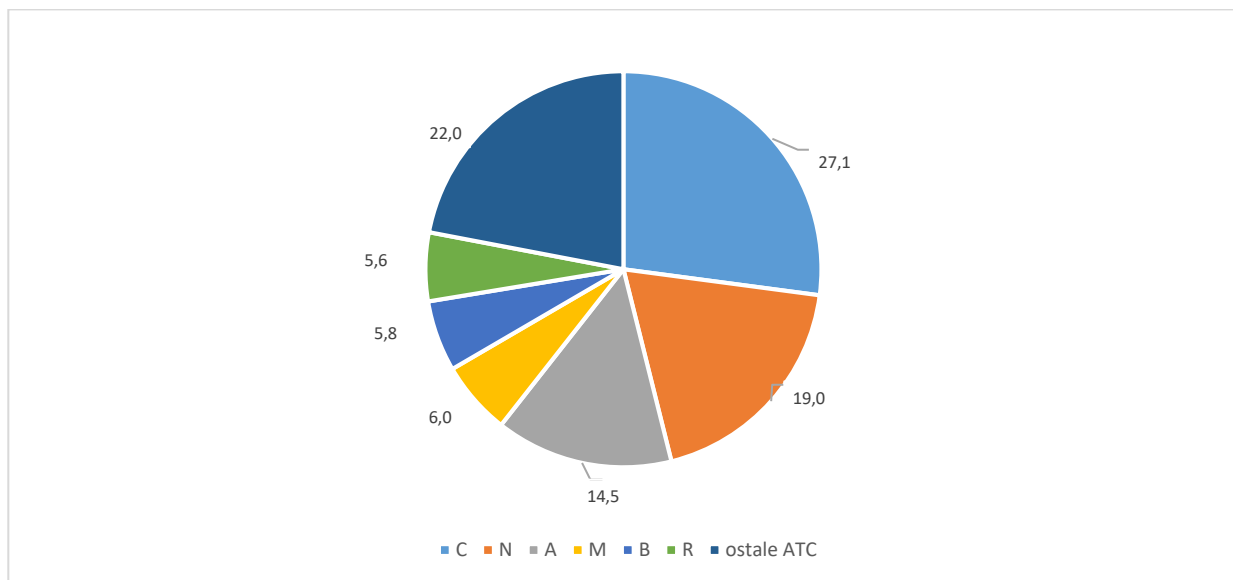
Glavne ATC skupine	Naziv skupine	Število Rp	Indeks 2019/2018	Vrednost zdravil v EUR	Indeks 2019/2018	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
L	zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji	215.556	108	139.492.717	110	647,1	103	10.502.514	14
M	zdravila za bolezni mišično-skeletnega sistema	1.145.071	94	18.988.159	100	16,6	545	48.604.416	63
N	zdravila z delovanjem na živčevje	3.593.939	104	67.501.413	103	18,8	1.711	118.929.386	155
P	antiparazitiki, insekticidi in repelenti	57.510	92	642.282	90	11,2	27	512.306	1
R	zdravila za bolezni dihal	1.065.072	98	27.689.309	108	26,0	507	57.352.025	75
S	zdravila za bolezni čutil	664.632	91	10.491.976	102	15,8	316	12.900.132	17
V	razna zdravila	118.397	107	8.315.121	106	70,2	56	491.657	1
SKUPAJ		18.629.109	103	559.304.127	105	30,0	8.870	1.091.224.043	1.420

Na sliki 3.1 prikazujemo deleže v številu izdanih receptov v letu 2020.

Največje je bilo v ATC skupinah:

- C - zdravila za bolezni srca in ožilja (27,1 % vseh receptov),
- N - zdravila z delovanjem na živčevje (19 % vseh receptov),
- A - zdravila za bolezni prebavil in presnove (14,5 % vseh receptov),
- M - zdravila za bolezni mišično – skeletnega sistema (6,0 % vseh receptov),
- B - zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov (5,8 % vseh receptov),
- R - zdravila za bolezni dihal (5,6 % vseh receptov).

Ostalim skupinam je pripadal 22,0 % delež.

Slika 3.1: Deleži v številu izdanih receptov po glavnih ATC skupinah v letu 2020.

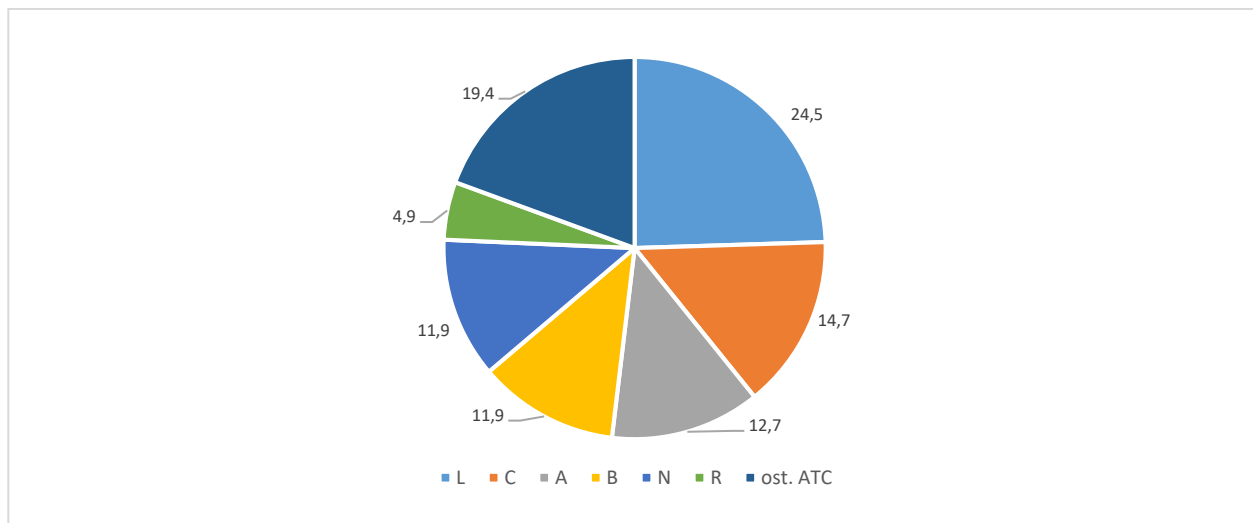
Na sliki 3.2 prikazujemo vrednostni odstotni delež.

Največje je bilo v ATC skupinah:

- L - zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji (24,5 % vseh stroškov za zdravila),
- C - zdravila za bolezni srca in ožilja (14,7 % vseh stroškov za zdravila),

- **N** - zdravila z delovanjem na živčevje (11,9 % vseh stroškov za zdravila),
- **A** - zdravila za bolezni prebavil in presnove (12,7 % vseh stroškov za zdravila),
- **B** - zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov (11,9 % vseh stroškov za zdravila),
- **R** - zdravila za bolezni dihal (4,9 % vseh receptov).

Ostalim skupinam je pripadal 19,4 % delež.

Slika 3.2: Deleži v vrednosti izdanih receptov po glavnih ATC skupinah v letu 2020.

Največ receptov je predpisanih za bolezni srca in ožilja (2.444 receptov/1000 prebivalcev), sledijo zdravila z delovanjem na živčevje (1.711 receptov/1000 prebivalcev) ter zdravila za bolezni prebavil in presnove (1.305 receptov/1000 prebivalcev).

Zdravila za zdravljenje bolezni srca in ožilja (C) so bila najpogosteje predpisana v pomurski (3.353 receptov/1000 prebivalcev) in v zasavski regiji (2.931 receptov/1000 prebivalcev).

Razlike v pogostnosti predpisovanja so tudi pri **zdravilih z delovanjem na živčevje (N)**. Najpogosteje so bila predpisana v pomurski regiji (2.231 receptov/1000 prebivalcev), sledita zasavska (2.065 receptov/1000 prebivalcev) in koroška regija (2.020 receptov/1000 prebivalcev). Najmanj so ta zdravila predpisovali v osrednjeslovenski regiji (1.445 receptov/1000 prebivalcev) (tabela 3.2).

Tabela 3.2: Število izdanih receptov na 1000 prebivalcev po ATC skupinah in statističnih regijah, Slovenija, 2020.

STATISTIČNE REGIJE													
ATC	Slovenija	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednje-slovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška
A	1.305	1.514	1.373	1.345	1.402	1.645	1.381	1.269	1.199	1.200	1.313	1.243	1.255
B	522	652	543	504	540	574	556	526	468	512	525	531	515
C	2.444	3.353	2.520	2.482	2.442	2.931	2.756	2.633	2.153	2.244	2.474	2.516	2.303
D	268	318	275	247	284	251	281	271	261	261	293	218	265
G	422	525	485	453	402	469	412	419	375	409	399	392	440
H	256	234	212	263	266	270	253	230	269	274	274	281	269
J	387	472	406	464	401	366	447	420	345	354	412	346	386
L	103	110	93	103	99	114	109	96	99	103	119	125	114
M	545	682	645	672	588	560	613	540	454	488	583	517	463
N	1.711	2.231	1.924	2.020	1.854	2.065	1.852	1.629	1.445	1.566	1.798	1.577	1.564
P	27	31	30	28	25	21	34	31	27	27	23	21	26
R	507	600	538	570	492	579	504	483	477	533	544	420	492
S	316	326	325	327	290	296	297	281	321	337	329	303	350
V	56	58	53	50	62	78	54	55	54	65	58	51	49
Ostalo	145	181	141	160	180	153	138	123	133	179	140	96	114
SKUPAJ	9.016	11.287	9.565	9.687	9.326	10.373	9.690	9.005	8.080	8.552	9.284	8.638	8.605

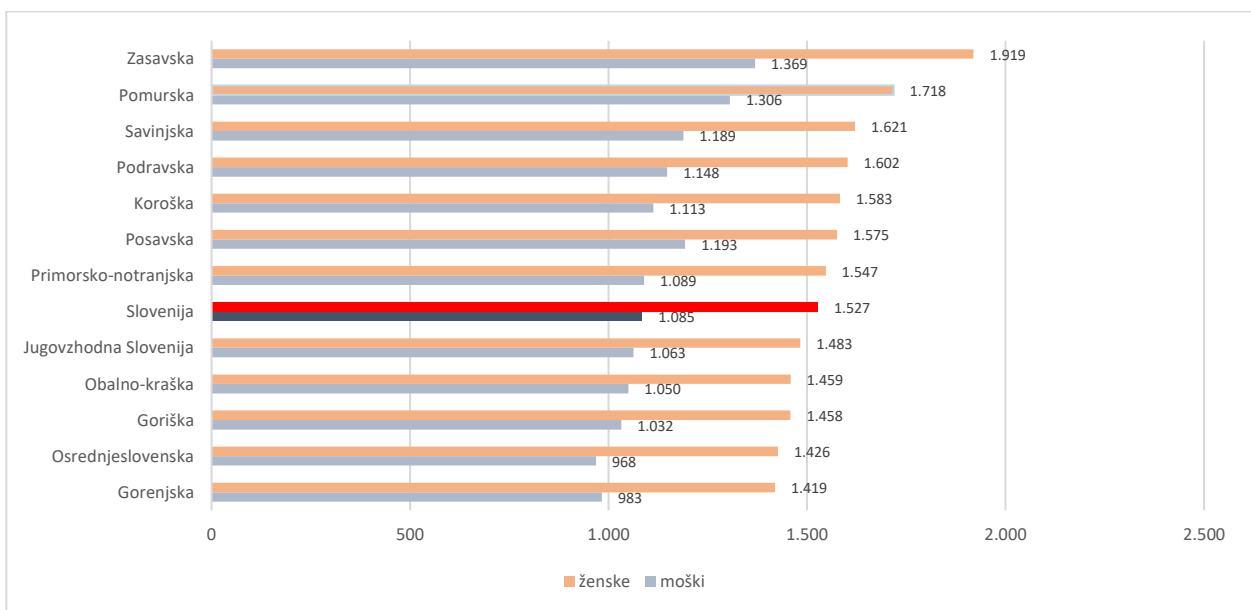
3.2 Število receptov/1000 prebivalcev za zdravila iz ATC skupin A, C in N

V nadaljevanju podrobneje prikazujemo razlike v številu receptov/1000 prebivalcev za najbolj pogosto predpisana zdravila iz ATC skupin A, C in N.

Zdravila za bolezni prebavil in presnove (skupina A)

Povprečno je bilo na 1000 prebivalcev Slovenije v letu 2020 predpisanih 1.527 receptov za bolezni prebavil in presnove za ženske in 1.085 receptov za moške, leto prej je bilo predpisanih 1.387 receptov za bolezni prebavil in presnove za ženske in 998 receptov za moške.

Največ receptov je bilo predpisanih v zasavski regiji (1.7919 receptov za ženske in 1.369 za moške), najmanj pa v gorenjski regiji (1.419 receptov za ženske in 983 receptov za moške) (slika 3.3).

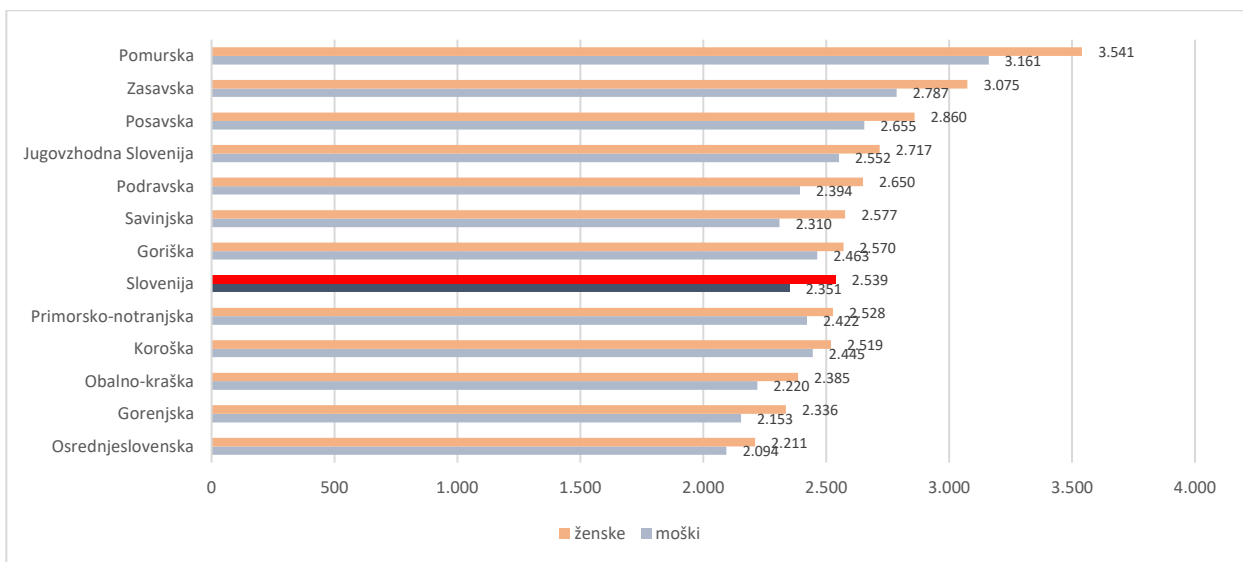

Slika 3.3: Število receptov /1000 prebivalcev za bolezni prebavil in presnove (skupina A), po regijah in spolu v letu 2020.

Zdravila za bolezni srca in ožilja (skupina C)

Povprečno je bilo na 1000 prebivalcev Slovenije v letu 2020 predpisanih 2.539 receptov bolezni srca in ožilja za ženske in 2.351 receptov za moške, leto prej pa 2.357 receptov za ženske in 2.181 receptov za moške.

Pri obeh spolih je bilo predpisanih največ receptov v pomurski regiji (3.541 za ženske in 3.161 za moške), sledi zasavska (3.075 za ženske in 2.7870 za moške) in posavska regija (2.860 za ženske in 2.655 za moške). Najmanj receptov je bilo tako za moške kot za ženske predpisanih v osrednjeslovenski regiji, 2.211 receptov za ženske in 2.094 receptov za moške (slika 3.4).

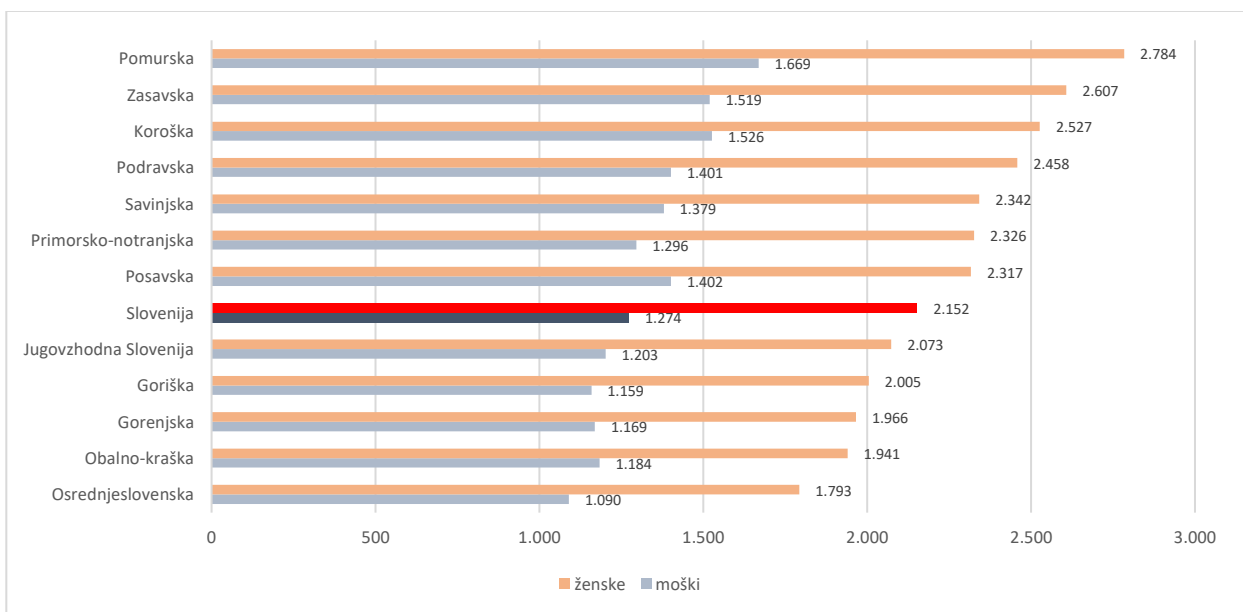

Slika 3.4: Število receptov / 1000 prebivalcev za bolezni srca in ožilja (skupina C), po regijah in spolu v letu 2020.

Zdravila za bolezni živčevja (skupina N)

Povprečno je bilo na 1000 prebivalcev Slovenije v letu 2020 predpisanih 2.152 receptov za zdravila z delovanjem na živčevje za ženske in 1.274 receptov za moške, leto prej pa 2.066 receptov za zdravila z delovanjem na živčevje za ženske in 1.237 receptov za moške.

Pri obeh spolih je bilo predpisanih največ receptov v pomurski regiji, sledita zasavska in koroška regija pri ženskah ter koroška in zasavska regija pri moških. Najmanj receptov je bilo predpisanih tako za ženske kot za moške v osrednjeslovenski regiji (slika 3.5).

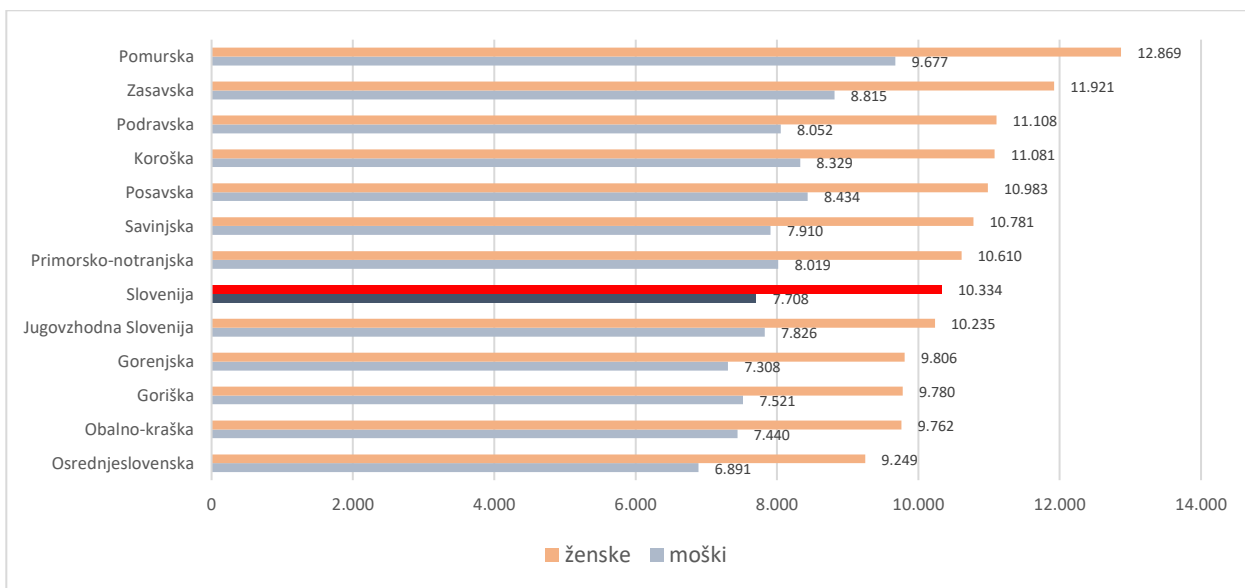
Slika 3.5: Število receptov/1000 prebivalcev za zdravila z delovanjem na živčevje (skupina N), po regijah in spolu v letu 2020.

Vsak prebivalec Slovenije je prejel v povprečju 8,9 recepta, vrednost enega recepta je bila 30 EUR, skupna vrednost porabljenih zdravil na enega prebivalca je bila 271 EUR (tabela 3.3). Recepti so bili za vse ATC skupine predpisani večkrat ženskam kakor moškim.

Tabela 3.3: Število izdanih receptov ter vrednosti po ATC skupinah ter spolu v letu 2020.

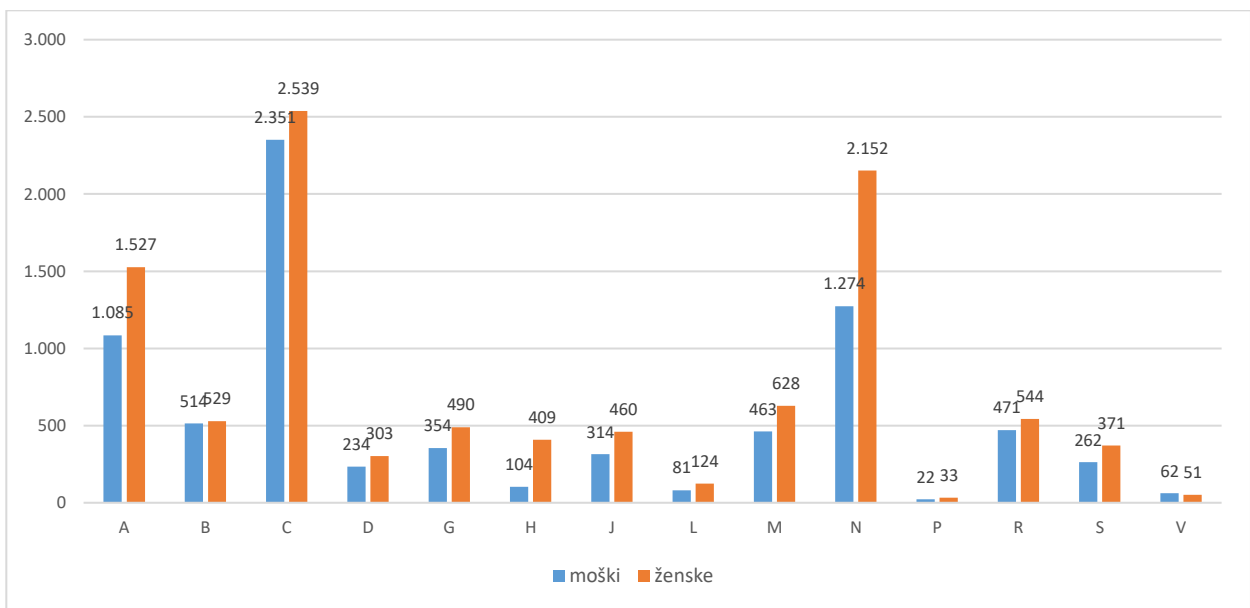
ATC	Število Rp			Vrednost izdanih zdravil (v EUR)			Vrednost Rp/1 preb.	Povprečna vrednost/1Rp
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
A	1.144.354	1.596.723	2.741.077	35.786.247	36.461.336	72.247.583	34	26
B	542.425	553.131	1.095.556	43.488.205	24.176.666	67.664.871	32	62
C	2.479.008	2.654.570	5.133.578	43.003.821	40.429.280	83.433.101	40	16
D	246.857	316.773	563.630	3.843.891	4.336.583	8.180.474	4	15
G	373.024	512.522	885.546	11.219.866	10.175.363	21.395.229	10	24
H	109.452	427.595	537.047	4.409.937	6.548.432	10.958.369	5	20
J	331.381	481.117	812.498	13.844.180	8.459.344	22.303.524	11	27
L	85.896	129.660	215.556	69.757.627	69.735.090	139.492.717	66	647
M	488.134	656.937	1.145.071	6.683.737	12.304.421	18.988.158	9	17
N	1.343.204	2.250.735	3.593.939	27.223.310	40.278.103	67.501.413	32	19
P	23.036	34.474	57.510	255.921	386.360	642.281	0	11
R	496.421	568.651	1.065.072	13.896.478	13.792.831	27.689.309	13	26
S	276.520	388.112	664.632	4.012.654	6.479.323	10.491.977	5	16
V	65.000	53.397	118.397	4.803.807	3.511.314	8.315.121	4	70
ostalo	123.750	181.255	305.005	4.071.686	4.863.780	8.935.466	4	29
SKUPAJ	8.128.462	10.805.652	18.934.114	286.301.367	281.938.226	568.239.593	271	30

Povprečno je bilo v Sloveniji predpisanih 10.334 receptov na 1000 žensk in 7.708 receptov na 1000 moških. Razlika v številu predpisanih receptov na 1000 prebivalcev je bila med ženskami in moškimi najvišja v Pomurski in v Zasavski regiji (slika 3.6).

Slika 3.6: Skupno število receptov na 1000 prebivalcev po statističnih regijah in spolu

Ženske so prejele več predpisanih receptov v vseh ATC skupinah. Največje razlike v številu predpisanih receptov med spoloma pa so bile pri zdravilih iz skupine zdravil z delovanjem na živčevje (N), kjer so ženske prejele 68,9 % več receptov ter pri zdravilih za bolezni prebavil in presnove (A), kjer so ženske prejele 40 % več receptov. V skupini hormonskih zdravil za sistemsko zdravljenje – razen spolnih hormonov in insulinov (H) so razlike največje, saj se predpisuje skoraj štirikrat več ženskam kot moškim (slika 3.7).

Slika 3.7: Število receptov / 1000 prebivalcev po glavnih ATC skupinah in spolu v letu 2020.

3.3 Najpogosteje predpisana zdravila po ATC skupinah in listah zdravil v letu 2020

V tabeli 3.4. prikazujemo delež vrednosti izdanih zdravil razvrščenih na pozitivno, vmesno listo ter listo, ki je izven obveznega zdravstvenega zavarovanja. Glede na to, da se razvrstitev za posamezna zdravila preko leta spreminja, smo upoštevali razvrstitev zdravil na liste na dan 31.12.2020.

Za vse recepte je bilo porabljeno 568.239.593 EUR, za zdravila razvrščenih na pozitivno listo 391.619.735 EUR (68,9 %), za zdravila, razvrščena na vmesno listo pa 169.480.136 EUR (29,8 %).

V letu 2020 je bilo skupno predpisanih 18.934.114 receptov, na *pozitivno listo* je bilo uvrščenih 9.643.726 receptov, kar je 50,9 %. Število receptov s predpisanimi zdravili, razvrščenimi na pozitivne liste se vsakoletno zmanjšuje. Na *vmesno listo* je bilo predpisanih 8.858.653, kar je 50 %. Število receptov na vmesnih listah narašča. Nerazvrščenih zdravil je bilo predpisanih 431.735 receptov.

Za večino skupin zdravil je bilo porabljenih več sredstev za zdravila s pozitivne liste. Izjeme so zdravila za bolezni srca in ožilja (skupina C), kjer je bilo porabljenih za zdravila z vmesne liste 65,9 % sredstev, za bolezni sečil in spolni hormoni (skupina G), kjer je bilo porabljenih 62 % sredstev za zdravila z vmesne liste, za bolezni mišično - skeletnega sistema (skupina M), kjer je bilo porabljenih 87,7 % sredstev za zdravila z vmesne liste ter razna zdravila (skupina V), kjer je bilo porabljenih 61,9 % za zdravila z vmesne liste (tabela 3.4.).

Tabela 3.4: Število in vrednost izdanih receptov po listah zdravil in po glavnih skupinah ATC klasifikacije, Slovenija, 2020.

ATC	Število receptov				Vrednost receptov (v EUR)			
	vsi Rp	pozitivna	vmesna	izven OZZ	vsi Rp	pozitivna	vmesna	izven OZZ
A	2.741.077	1.052.378	1.645.666	43.033	72.247.582	53.466.421	18.118.572	662.589
B	1.095.556	797.400	250.084	48.072	67.664.871	39.462.539	27.463.238	739.094
C	5.133.578	2.006.034	3.081.474	46.070	83.433.102	27.793.905	55.026.096	613.101
D	563.630	390.892	51.827	120.911	8.180.474	5.711.002	1.121.709	1.347.763
G	885.546	315.686	519.283	50.577	21.395.228	5.728.568	13.632.443	2.034.217
H	537.047	530.447	5.017	1.583	10.958.369	9.695.796	1.227.316	35.257
J	812.498	776.324	17.088	19.086	22.303.524	21.752.515	323.349	227.660
L	215.556	213.433	1.715	408	139.492.717	138.990.755	451.923	50.039
M	1.145.071	203.000	931.665	10.406	18.988.159	3.922.042	14.943.288	122.829
N	3.593.939	1.890.479	1.652.311	51.149	67.501.413	42.985.167	23.740.344	775.902
P	57.510	55.952	0	1.558	642.282	606.290	0	35.992
R	1.065.072	680.695	362.447	21.930	27.689.309	23.008.408	4.409.828	271.073
S	664.632	416.320	234.226	14.086	10.491.976	6.475.907	3.872.003	144.066
V	118.397	12.253	105.850	294	8.315.121	3.150.290	5.150.027	14.804
Ostalo	305.005	302.433	0	2.572	8.935.466	8.870.130	0	65.336
Skupaj	18.934.114	9.643.726	8.858.653	431.735	568.239.593	391.619.735	169.480.136	7.139.722

3.4 Predpisana zdravila po ATC klasifikaciji, prikazana v številu DDD in DID

Podatki o porabi zdravil v DDD/1000 prebivalcev na dan so uporabni tudi za mednarodne primerjave, kot tudi za ugotavljanje trendov predpisovanja količine učinkovin iz posameznih skupin zdravil.

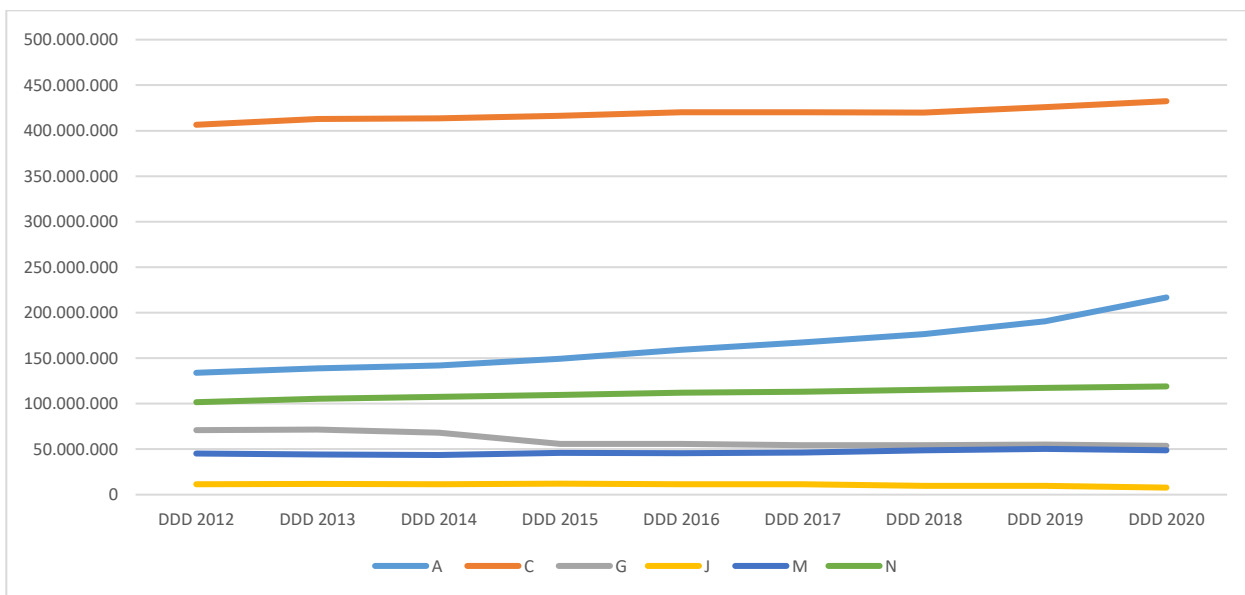
Opažamo stalen porast števila DDD in DID v vseh skupinah. Podrobnejši podatki o porabi zdravil na vseh petih nivojih ATC klasifikacije, izraženo v definiranih dnevni odmerkih in stroške za zdravila so prikazani v poglavju 4 v nadaljevanju tega poročila.

V tabeli 3.5 prikazujemo trend porabe vseh zdravil po ATC klasifikaciji, prikazan v definiranih dnevni odmerkih (DDD) od leta 2012 do leta 2020.

Tabela 3.5: Število DDD po glavnih skupinah ATC klasifikacije v letih 2012 do 2020

	DDD 2012	DDD 2013	DDD 2014	DDD 2015	DDD 2016	DDD 2017	DDD 2018	DDD 2019	DDD 2020
A	133.915.200	138.680.372	142.117.700	149.355.585	159.036.489	167.215.227	176.285.883	190.514.035	216.708.517
B	68.525.672	72.387.825	77.936.229	81.074.966	79.325.482	79.669.653	80.446.937	81.194.992	82.088.397
C	406.488.850	412.681.448	413.691.091	416.425.659	420.263.675	420.183.652	420.006.989	425.862.425	432.386.682
D	29.845.633	30.857.795	29.822.682	30.608.942	31.159.671	31.235.852	30.212.159	29.935.505	27.503.631
G	70.877.518	71.541.472	68.200.399	55.804.848	55.601.358	54.209.557	54.211.936	55.130.333	53.652.924
H	15.377.207	16.179.821	16.793.851	17.695.818	18.182.359	19.224.529	20.093.604	20.766.309	21.846.998
J	11.497.778	11.695.344	11.474.615	12.087.031	11.463.078	11.534.470	9.728.571	9.729.295	7.744.457
L	8.003.001	8.665.494	8.196.464	8.402.027	8.743.973	9.147.112	9.584.338	10.210.530	10.502.514
M	45.158.021	44.054.560	43.582.482	45.961.735	45.638.374	46.365.044	48.607.502	50.271.561	48.604.416
N	101.621.554	105.340.959	107.320.659	109.549.444	112.142.745	113.235.469	115.045.359	117.438.780	118.929.386
P	247.938	270.732	311.596	351.160	368.283	393.363	448.830	553.460	512.306
R	48.826.902	50.665.569	52.136.718	54.203.859	55.297.726	55.239.309	56.557.727	57.925.051	57.352.025
S	14.166.807	14.617.204	15.285.780	15.935.921	16.379.603	16.616.729	12.702.206	12.927.342	12.900.132
V	281.552	327.779	550.761	413.710	354.851	413.486	444.191	459.978	491.657

Na sliki 3.8 prikazujemo trend porabe nekaterih najpogosteje predpisanih zdravil po ATC klasifikaciji (A,C,G,J,M,N) , prikazan v definiranih dnevni odmerkih (DDD) od leta 2012 do leta 2020.

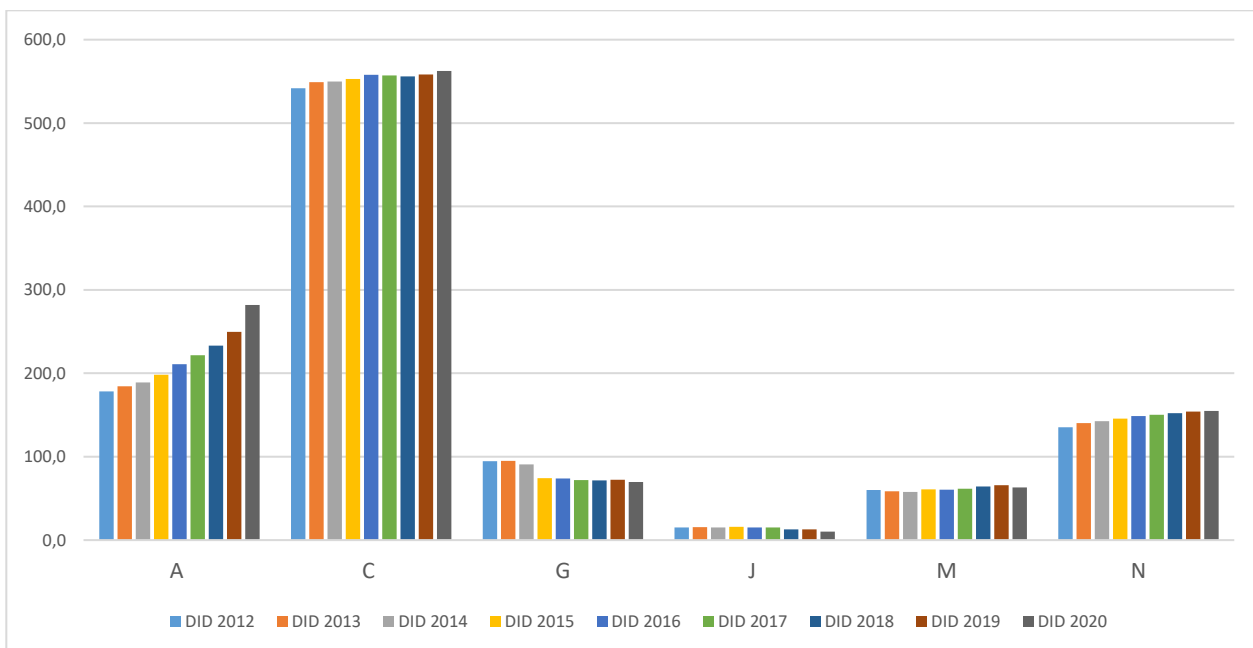
Slika 3.8: Trend porabe zdravil po izbranih ATC skupinah v DDD v letih 2012 do 2020.

V tabeli 3.6 prikazujemo trend, prikazan v definiranih dnevni odmerkih na 1000 prebivalcev na dan (DID) od leta 2012 do leta 2020.

Tabela 3.6: Število DID po glavnih skupinah ATC klasifikacije v letih 2012 do 2020.

ATC	DID 2012	DID 2013	DID 2014	DID 2015	DID 2016	DID 2017	DID 2018	DID 2019	DID 2020
A	178,4	184,5	188,9	198,3	211,1	221,7	233,3	249,8	281,9
B	91,3	96,3	103,6	107,7	105,3	105,6	106,5	106,5	106,8
C	541,6	549,1	549,8	553,0	557,8	557,2	555,9	558,4	562,5
D	39,8	41,1	39,6	40,6	41,4	41,4	40,0	39,3	35,8
G	94,4	95,2	90,6	74,1	73,8	71,9	71,7	72,3	69,8
H	20,5	21,5	22,3	23,5	24,1	25,5	26,6	27,2	28,4
J	15,3	15,6	15,3	16,1	15,2	15,3	12,9	12,8	10,1
L	10,7	11,5	10,9	11,2	11,6	12,1	12,7	13,4	13,7
M	60,2	58,6	57,9	61,0	60,6	61,5	64,3	65,9	63,2
N	135,4	140,2	142,6	145,5	148,8	150,2	152,3	154,0	154,7
P	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,7
R	65,1	67,4	69,3	72,0	73,4	73,3	74,9	76,0	74,6
S	18,9	19,5	20,3	21,2	21,7	22,0	16,8	17,0	16,8
V	0,4	0,4	0,7	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6

Na sliki 3.9 prikazujemo trend porabe nekaterih najpogosteje predpisanih zdravil po ATC klasifikaciji, prikazan v definiranih dnevni odmerkih (DDD) od leta 2012 do leta 2020. Največji porast predpisanih DID je v skupini A, v skupini J pa zaznavamo padec predpisanih DID, ki pa je posledica spremenjenih vrednosti DDD za posamezne antibiotike.

Slika 3.9: Trend porabe zdravil po nekaterih ATC skupinah v DID v letih 2012 do 2020.

3.5 Najpogosteje predpisane zdravilne učinkovine in gotova zdravila (5. nivo ATC klasifikacije)

V letu 2020 je bila najpogosteje predpisana učinkovina zaviralec protonske črpalke pantoprazol, sledijo mu selektivni antagonist adrenergičnih beta receptorjev (bisoprolol) ter analgetika paracetamol in acetilsalicilna kislina. Vrstni red se je po več letih, ko je bil na vrhu paracetamol, spremenil.

Med prvimi desetimi najpogosteje predpisanimi učinkovinami so tri učinkovine iz skupine zdravil za bolezni srca in ožilja, in sicer poleg bisoprolola še zaviralec angiotenzinske konvertaze (perindopril) ter rosuvastatin iz skupine zdravil za zmanjšanje ravni serumskih lipidov.

Med prvimi desetimi sta še dve učinkovini iz skupine zdravil z delovanjem na živčevje, in sicer analgetika paracetamol (antipiretik) ter natrijev metamizolat ter eno zdravilo iz skupine zdravil za bolezni mišično-skeletnega sistema (naproksen) ter in vitamin D3 (holekalciferol) (tabela 3.7).

Tabela 3.7: Najpogosteje predpisane učinkovine v letu 2020

ATC	Zdravilna učinkovina	Število Rp	% v štev. Rp
A02BC02	pantoprazol	676.470	3,6
C07AB07	bisoprolol	669.926	3,5
N02BE01	paracetamol	652.849	3,4
B01AC06	acetilsalicilna kislina	551.323	2,9
C10AA07	rosuvastatin	536.565	2,8
A11CC05	holekalciferol	493.207	2,6
H03AA01	natrijev levotiroksinat	440.053	2,3
C09AA04	perindopril	406.035	2,1
M01AE02	naproksen	361.551	1,9
N02BB02	natrijev metamizolat	343.125	1,8
SKUPAJ		5.131.104	27,1

Tudi v letu 2020 je bilo največ sredstev porabljenih za koagulacijski faktor VIII, ki se predpisuje pri motnjah koagulacije krvi, sledi antitrombotik rivaroksaban in antiandrogen enzatumamid, ki se uporablja pri raku prostate. Dolgo vodilni inhibitor TNF- α adalimumab je na četrtem mestu.

Med prvimi desetimi učinkovinami, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, so bila štiri zdravila iz skupine zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje, dva spadata med zdravila za zaviranje imunske odzivnosti (poleg adalimumaba še ustekinumab), štiri zdravila spadajo v skupšino zdravil za bolezni krvi in krvotvornih organov. Med prvimi desetimi je še zdravilo za spreminjanje ravni serumskih lipidov (rosuvastatin) iz skupine zdravil za bolezni srca in ožilja ter selektivni antagonist adrenergičnih beta receptorjev bisoprolol (tabela 3.8).

Tabela 3.8: Deset učinkovin, za katere je bilo porabljenih največ sredstev v letu 2020.

ATC	Zdravilna učinkovina	Vrednost Rp v EUR	% v vred. Rp
B02BD02	koagulacijski faktor VIII	11.297.820	2,0
B01AF01	rivaroksaban	10.671.688	1,9
L02BB04	enzalutamid	8.566.399	1,5
L04AB04	adalimumab	8.109.388	1,4
B01AE07	dabigatraneteksilat	7.587.207	1,3
C10AA07	rosuvastatin	7.536.807	1,3
L04AC05	ustekinumab	7.332.320	1,3
L01XE27	ibrutinib	7.317.977	1,3
C07AB07	bisoprolol	6.890.859	1,2
B01AF02	apiksaban	6.836.271	1,2
SKUPAJ		82.146.736	14,5

Zdravila, predpisana na zeleni recept

V letu 2020 je bilo najpogosteje predpisano zdravilo *aspirin protect 100 mg* (analgetik, zaviralec agregacije trombocitov z 2,75 % deležem receptov, drugi je *lekadol 500 mg tablete* z 2,63 % deležem. Sledita *plivit D3 peroralne kapljice* - vitamin D3 (holekalciferol) z 2,16 % deležem ter analgetik *nalgessin forte* z 1,71 % deležem.

Med prvimi desetimi je bilo tudi zdravilo iz skupine zdravil za bolezni srca in ožilja, in sicer antagonist adrenergičnih receptorjev beta, *concor cor 2,5 mg* (bisoprolol).

Po pogostosti predpisovanja med prvimi desetimi sledijo nesteroidno protivnetno zdravilo - analgetik in antipiretik *naklofen*.

Nato pa sledijo na novo uvrščena zdravila v to lestvico, in sicer *prenessa 4 mg tablete* (perindopril, ki je zaviralec angiotenzinske konvertaze, namenjeno zdravljenju povišanega krvnega tlaka in srčnega popuščanja ter dve zdravili (*Euthyrox 50 mcg tablete* in *Euthyrox 25 mcg tablete*) z učinkovino natrijev levotiroksinat, ki se uporablja za zdravljenje bolezni in okvar žleze ščitnice, ki ima enak učinek kot naravni ščitnični hormon).

Med prvimi desetimi ni več do zdaj najpogosteje predpisane antibiotika (amoksiklav 875 mg/125mg) ter zdravila za zaviranje izločanja želodčne kisline, *noipaza 20 mg* (pantoprazol).

Deset najpogosteje predpisanih zdravil v letu 2020 je predstavljalo dobrih 15,15 % vseh izdanih receptov, ki so predstavljala 4,39 % vrednostni delež vseh predpisanih receptov (tabela 3.9).

Tabela 3.9: Deset najpogosteje predpisanih zdravil na zeleni recept v letu 2020.

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Število Rp	% števila Rp	% vrednosti Rp
B01AC06	Aspirin protect 100 mg gastrorezistentne tablete	10 x 10 tablet v pretisnem omotu	acetilsalicilna kislina	508.790	2,75	0,56
N02BE01	Lekadol 500 mg tablete	2 x 10 tablet v pretisnem omotu	paracetamol	487.156	2,63	0,62
A11CC05	Plivit D3 4000 i.e./ml peroralne kapljice	10 ml raztopina	holekalciferol	398.964	2,16	0,76
M01AE02	Nalgessin forte 550 mg filmsko obložene tablete	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	naproksen	316.616	1,71	0,48
N02BB02	Analgin 500 mg tablete	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	natrijev metamizolat	242.852	1,31	0,58
C07AB07	Concor Cor 2,5 mg filmsko obložene tablete	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	bisoprolol	221.360	1,20	0,46

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Število Rp	% števila Rp	% vrednosti Rp
M01AB05	Naklofen duo 75 mg kapsule	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	diklofenak	165.647	0,90	0,25
C09AA04	Prenessa 4 mg tablete, škatla z 90 tabletami	3 x 30 tablet v pretisnem omotu	perindopril	159.550	0,86	0,36
H03AA01	Euthyrox 50 mcg tablete	2 x 25 tablet v pretisnem omotu	natrijev levotiroksinat	150.796	0,82	0,17
H03AA01	Euthyrox 25 mcg tablete	2 x 25 tablet v pretisnem omotu	natrijev levotiroksinat	149.538	0,81	0,15
SKUPAJ				2.801.269	15,15	4,39

Izmed zdravil na zeleni recepti z najvišjo vrednostjo je bil spet uvrščen *xarelto 20 mg* (rivaroksaban), ki se uporablja za preprečevanje možganske kapi in sistemske embolije pri odraslih z atrijsko fibrilacijo. Sledi antiandrogen *xtandi 40 mg* (enzalutamid) ter je *prolia 60 mg raztopina za injiciranje* (denozumab), z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti.

Med prvimi desetimi zdravili, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, sta še dve zdravili za zaviranje imunske odzivnosti, in sicer zaviralec interlevkinov *cosentyx 150 mg* (sekukinimab) in *stelara 90 mg* raztopina za injiciranje (ustekinumab).

Uvrščen je tudi *Plivit D3 4000 i.e./ml peroralne kapljice* (holekalciferol).

Na seznamu pa ni več *humire 40 mg* (adalimumab), ki spada v skupino zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje in zavira imunsko odzivnost kot zaviralec tumor-nekrotizirajočega faktorja alfa in je bila vrsto let na vrhu.

Med prvimi desetimi zdravili so bila le tri iz skupine zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje (skupina L). Prvih deset najdražjih zdravil je predstavljalo 9,37 % vrednosti receptov (tabela 3.10).

Tabela 3.10: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov na zeleni recept v letu 2020.

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Vrednost Rp	% vrednosti Rp	% števila Rp
B01AF01	Xarelto 20 mg filmsko obložene tablete	škatla z 28 tabletami v pretisnem omotu	rivaroksaban	7.078.871	1,26	0,29
L02BB04	Xtandi 40 mg mehke kapsule	112 mehkih kapsul	enzalutamid	6.753.473	1,20	0,01
M05BX04	Prolia 60 mg raztopina za injiciranje	v napolnjeni injekcijski brizgi (1x)	denozumab	6.115.081	1,09	0,19
L04AC10	Cosentyx 150 mg raztopina za injiciranje v peresniku	2 napolnjena injekcijska peresnika	sekukinumab	5.826.233	1,04	0,03
L04AC05	STELARA 90 mg raztopina za injiciranje	škatla z eno napolnjeno injekcijsko brizgo	ustekinumab	5.136.364	0,92	0,01
B01AF02	Eliquis 5 mg filmsko obložene tablete	škatla s 60 tabletami v pretisnem omotu	apiksaban	4.700.463	0,84	0,22
N07XX09	Tecfidera 240 mg gastrorezistentne trde kapsule	56 kapsul v pretisnih omotih	dimetilfumarat	4.428.181	0,79	0,03
A11CC05	Plivit D3 4000 i.e./ml peroralne kapljice	10 ml raztopina		4.259.541	0,76	2,16
B01AE07	Pradaxa 110 mg trde kapsule	škatla s 60 kapsulami v pretisnem omotu	dabigatraneteksilat	4.172.170	0,74	0,17
A10AE56	Xultophy 100 enot/ml + 3,6 mg/ml razt.za inj. peresnik 3 ml 3x	škatla s 3 napolnjenimi injekcijskimi peresniki	insulin degludek in liraglutid	4.097.949	0,73	0,07
SKUPAJ				52.568.326	9,37	3,18

Zdravila, predpisana na beli recept

V letu 2020 so bila najpogosteje predpisana zdravila na beli recept kot leto prej *folacin 5 mg* tablete (folna kislina), ki je vitamin skupine B, nujen za tvorbo rdečih krvnih celic in sintezo nukleoproteinov, torej tudi za sintezo DNK in RNK ter za zagotavljanje zdrave delitve celic.

Sledita *lotriderm 0,5 mg/g/10 mg/g* krema, ki je indicirana za lokalno zdravljenje okužb kože in *fucidin 20 mg/g* krema (fusidna kislina), ki je antibiotik ozkega spektra, posebej učinkovit proti bakterijam, ki povzročajo vnetja in razjede na koži.

Med prvimi desetimi najpogosteje predpisanimi zdravili sta tudi kombinacija betametazona (0,5 mg/1 g) in gentamicina (1 mg/1 g) – *diprogenta 0,5 mg/1 mg v 1 g* krema in *diprogenta 0,5 mg/1 mg v 1 g* mazilo ter antibiotik *garamycin* (gentamicin).

Med prvimi desetimi je bilo kar sedem zdravil iz skupine zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva (skupina D). Med zdravili, ki so bila najpogosteje predpisana na beli recept je bil tudi antibiotik *amoksiklav 875 mg/125 mg* filmsko obložene tablete.

Deset najpogosteje predpisanih zdravil na beli recept v letu 2020 je predstavljalo 35,19 % vseh izdanih receptov, z vrednostnim deležem 22,69 % (tabela 3.11).

Tabela 3.11: Deset najpogosteje predpisanih zdravil na beli recept v letu 2020.

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Število Rp	% števila Rp	% vrednosti Rp
B03BB01	Folacin 5 mg	škatla z 20 tabletami (2 x 10 tablet v pretisnem omotu)	folna kislina	43.181	9,80	8,60
D01AC20	Lotriderm 0,5 mg/g/10 mg/g	škatla s tubo s 15 g kreme	kombinacije	16.415	3,73	1,90
D06AX01	Fucidin 20 mg/g krema	škatla s tubo s 15 g kreme	fusidna kislina	15.879	3,60	2,20
D07CC01	Diprogenta 0,5 mg/1 mg v 1 g krema	škatla s tubo s 15 g kreme	betametazon (0,5 mg/1 g), gentamicin (1 mg/1 g)	14.905	3,38	1,61
C05AD04	Faktu 10 mg/50 mg v 1 g rektalno mazilo	škatla s tubo z 20 g mazila in aplikatorjem	cinchokain (9 mg/1 g), poliketuzulen (50 mg/1 g)	14.232	3,23	1,75
D06AX07	Garamycin 1 mg/g	škatla s tubo s 15 g mazila	gentamicin	12.836	2,91	1,67
D06AX09	Betrimon 20 mg/g mazilo	škatla s tubo s 15 g mazila	mupirocin	10.297	2,34	1,36
D06AX01	Fucidin 20 mg/g mazilo	škatla s tubo s 15 g mazila	fusidna kislina	10.255	2,33	1,41
J01CR02	Amoksiklav 875 mg/125 mg filmsko obložene tablete	2 x 5 tablet v pretisnem omotu	amoksicilin in zaviralci laktamaz beta	8.626	1,96	1,29
D07CC01	Diprogenta 0,5 mg/1 mg v 1 g mazilo	škatla s tubo s 15 g mazila	betametazon (0,5 mg/1 g), gentamicin (1 mg/1 g)	8.419	1,91	0,90
SKUPAJ				155.045	35,19	22,69

Najpogosteje predpisano zdravilo na beli recept, ki ima tudi najvišjo vrednost izdanih zdravil je *folacin 5mg* (folna kislina).

Izmed zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov na beli recept so bila štiri za zdravljenje erektilne disfunkcije, in sicer v zdravilih *tornetis 100 mg* tablete, *cialis 5 mg* in *cialis 20 mg* filmsko obložene tablete in *vizarsin 50 mg* orodisperzalne tablete.

Med prvimi desetimi zdravili z najvišjo vrednostjo izdanih receptov na beli recept so tudi *fucidin 20 mg/g* krema (fusidna kislina) za zdravljenje okužb kože in *procepia 1 mg* filmsko obložene tablete (finasterid) za zdravljenje moških z moškim tipom plešavosti.

Na devetem mestu je uvrščeno tudi zdravilo *nootropil 1200 mg* filmsko obložene tablete (piracetam), ki se predpisuje predvsem za simptomatsko zdravljenje kognitivnih motenj, kot so motnje spomina in motnje pozornosti

Deset najpogosteje predpisanih zdravil, izdanih na beli recept v letu 2020 je predstavljalo 28,30 % vrednosti ter 25,62 % števila vseh izdanih receptov (tabela 3.12).

Tabela 3.12: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih belih receptov v letu 2020.

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Vrednost Rp	% vrednosti Rp	% števila Rp
B03BB01	Folacin 5 mg	škatla z 20 tabletami (2 x 10 tablet v pretisnem omotu)	folna kislina	639.678	8,60	9,80
G04BE03	Tornetis 100 mg tablete	škatla s 4 tabletami (1 x 4 tablete v pretisnem omotu)	sildenafil	263.521	3,54	1,75
G04BE08	Cialis 5 mg filmsko obložene tablete	škatla z 28 tabletami v pretisnem omotu	tadalafil	186.456	2,51	0,37
D06AX01	Fucidin 20 mg/g krema	škatla s tubo s 15 g kreme	fusidna kislina	163.646	2,20	3,60
G04BE03	Vizarsin 50 mg orodisperz. tablete	škatla z 8 tabletami v pretisnem omotu	sildenafil	162.704	2,19	1,25
G04BE08	Cialis 20 mg filmsko obložene tablete	škatla z 8 tabletami v pretisnem omotu	tadalafil	154.476	2,08	0,29
D01AC20	Lotriderm 0,5 mg/g/10 mg/g	škatla s tubo s 15 g kreme	kombinacije	141.430	1,90	3,73
D11AX10	Propecia 1 mg filmsko obložene tablete	škatla z 28 tabletami v pretisnem omotu	finasterid	131.374	1,77	0,44
N06BX03	Nootropil 1200 mg filmsko obložene tablete	6 x 10 tablet v pretisnem omotu	piracetam	131.194	1,76	1,16
C05AD04	Faktu 10 mg/50 mg v 1 g rektalno mazilo	škatla s tubo z 20 g mazila in aplikatorjem	cinchokain (9 mg/1 g), poliketozulen (50 mg/1 g)	130.231	1,75	3,23
SKUPAJ				2.104.709	28,30	25,62

4 Predpisovanje zdravil po posameznih anatomskih skupinah ATC klasifikacije v letu 2020

Tatja Kostnapfel, Aleš Korošec

4.1 A Zdravila za bolezni prebavil in presnove

Za zdravila za bolezni prebavil in presnove, ki so razdeljena v 16 skupin, je bilo v letu 2020 izdanih preko 2,7 milijona receptov (indeks 110), v vrednosti več kot 72,2 milijonov evrov (indeks 108). Glede na leto 2019 se je število receptov povečalo za 10 %, stroški so se povišali za 8 %. Povprečna vrednost recepta z zdravili iz te skupine je znašala 26,4 EUR, kar je nekoliko manj kot leto prej (27 EUR). V povprečju je bilo na tisoč prebivalcev predpisanih 1.305 receptov za zdravila za bolezni prebavil in presnove.

Predpisanih je bilo 216.708.517 DDD, kar je 281,9 DDD na 1000 prebivalcev na dan (DID) (leto prej 248 DID). Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo, enako kot leto poprej, predpisanih v skupini zdravil za zdravljenje diabetesa (A10), sledila je skupina zdravil za kislinsko pogojene bolezni (A02).

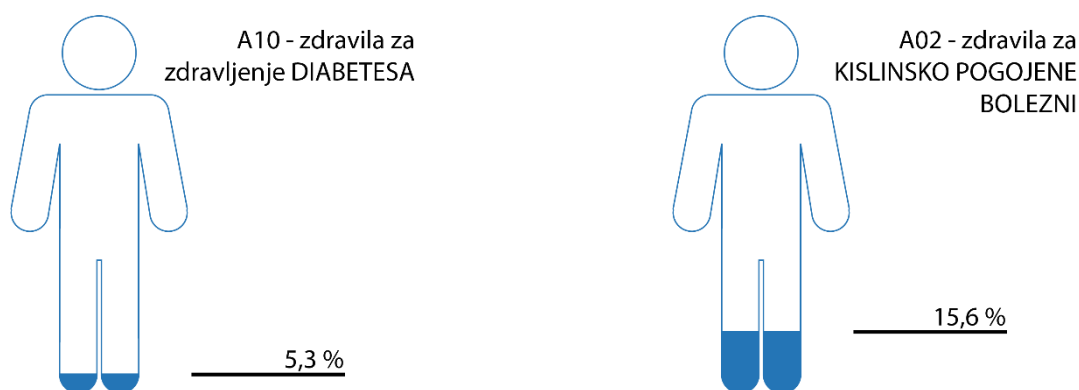

Tabela 4.1: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni prebavil in presnove (ATC skupina A) v letu 2020.

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
A - ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE	2.741.077	110	72.247.583 €	108	26,4 €	1.305	216.708.517	281,9
A01 - ZDRAVILA V ZOBOZDRAVSTVU	18.121	81	189.354 €	79	10,4 €	9	199.520	0,3
A01A - Zdravila v zobozdravstvu	18.121	81	189.354 €	79	10,4 €	9	199.520	0,3
A01AA - Zdravila za zaščito pred zobnim kariesom	97	243	2.724 €	262	28,1 €	0	0	0,0
A01AB - Protimikrobne učinkovine in antiseptiki za lokalno oralno zdravljenje	15.696	79	146.760 €	75	9,4 €	7	90.064	0,1
A01AD - Druga zdravila za lokalno oralno zdravljenje	2.328	92	39.869 €	96	17,1 €	1	109.456	0,1
A02 - ZDRAVILA ZA KISLINSKO POGOJENE BOLEZNI	995.491	103	10.546.715 €	97	10,6 €	474	57.211.330	74,4

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
A02A - Antacidi	18.623	107	995.606 €	105	53,5 €	9	618.181	0,8
A02AD - Zdravila z aluminijem, kalcijem in magnezijem	4.086	84	30.690 €	106	7,5 €	2	13.747	0,0
A02AH - Antacidi z natrijevim hidrogenkarbonatom	14.537	115	964.916 €	105	66,4 €	7	604.433	0,8
A02B - Zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (gerb)	976.868	103	9.551.109 €	96	9,8 €	465	56.593.149	73,6
A02BA - Antagonisti histaminskih receptorjev H2	2	0	16 €	0	8,2 €	0	45	0,0
A02BB - Prostaglandini	0	0	0 €	0		0	0	0,0
A02BC - Zaviralci protonске črpalke	976.428	108	9.545.284 €	104	9,8 €	465	56.586.482	73,6
A02BX - Druga zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (GERB)	438	78	5.808 €	78	13,3 €	0	6.622	0,0
A03 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE GASTROINTESTINALNIH FUNKCIONALNIH MOTENJ	45.921	93	518.790 €	97	11,3 €	22	950.573	1,2
A03A - Zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj	4.920	88	137.632 €	113	28,0 €	2	228.270	0,3
A03AA - Sintezni antiholinergiki, estri s terciarno aminoskupino	4.076	87	131.773 €	114	32,3 €	2	224.520	0,3
A03AB - Sintezni antiholinergiki s kvaterno amonijevo skupino	4	400	123 €	247	30,7 €	0	33	0,0
A03AX - Druga zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj	840	94	5.736 €	92	6,8 €	0	3.717	0,0
A03B - Alkaloidi volčje češnje in njihovi derivati, enokomponentna zdravila	7.444	82	94.373 €	86	12,7 €	4	55.887	0,1
A03BA - Alkaloidi volčje češnje s strukturo terciarnih aminov	0	0	0 €	0		0	0	0,0
A03BB - Polsintezni alkaloidi volčje češnje s kvaterno amonijevo skupino	7.444	83	94.373 €	86	12,7 €	4	55.887	0,1
A03F - Propulzivi	33.505	97	286.199 €	95	8,5 €	16	665.743	0,9
A03FA - Propulzivi	33.505	97	286.199 €	95	8,5 €	16	665.743	0,9
A04 - ANTIEMETIKI IN ZDRAVILA PROTI SLABOSTI	5.842	98	429.472 €	93	73,5 €	3	39.118	0,1
A04A - Antiemetiki in zdravila proti slabosti	5.842	98	429.472 €	93	73,5 €	3	39.118	0,1
A04AA - Antagonisti serotoninskih 5-HT3-receptorjev	4.088	107	282.631 €	103	69,1 €	2	24.431	0,0
A04AD - Drugi antiemetiki	1.754	84	146.840 €	78	83,7 €	1	14.688	0,0
A05 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI ŽOLČA IN JETER	10.624	111	581.393 €	115	54,7 €	5	593.868	0,8
A05A - Zdravila za boleznj žolča	10.624	111	581.393 €	115	54,7 €	5	593.868	0,8
A05AA - Žolčne kisline in derivati	10.531	111	580.378 €	115	55,1 €	5	593.218	0,8
A05AX - Druga zdravila za boleznj žolča	93	115	1.015 €	129	10,9 €	0	650	0,0
A06 - ZDRAVILA PROTI ZAPRTJU	161.517	100	1.927.046 €	100	11,9 €	77	11.241.237	14,6
A06A - Zdravila proti zaprtju	161.517	100	1.927.046 €	100	11,9 €	77	11.241.237	14,6
A06AB - Kontaktna odvajala	7.648	110	62.546 €	112	8,2 €	4	87.428	0,1
A06AC - Odvajala za povečanje volumna črevesne vsebine	11	69	85 €	90	7,7 €	0	186	0,0
A06AD - Osmozna odvajala	150.394	100	1.822.327 €	100	12,1 €	72	11.098.676	14,4
A06AH - Periferno delujoči antagonisti opioidnih receptorjev	63	109	15.856 €	115	251,7 €	0	1.288	0,0
A06AX - Druga zdravila proti zaprtju	3.401	105	26.233 €	105	7,7 €	2	53.660	0,1
A07 - ANTIDIAROIKI, PROTIVNETNA IN PROTIMIKROBNA ZDRAVILA	53.598	90	3.882.116 €	101	72,4 €	26	2.937.374	3,8
A07A - Zdravila za lokalno zdravljenje infekcijskih boleznj črevesne sluznice	764	105	232.143 €	112	303,9 €	0	24.531	0,0
A07AA - Antibiotiki	764	105	232.143 €	112	303,9 €	0	24.531	0,0
A07B - Zdravila z adsorpcijskim delovanjem v črevesju	45	63	440 €	65	9,8 €	0	46	0,0

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
A07BA - Zdravila z ogljem	45	63	440 €	65	9,8 €	0	46	0,0
A07C - Elektroliti z ogljikovimi hidrati	4.677	62	81.314 €	93	17,4 €	2	61.852	0,1
A07CA - Soli za peroralno rehidracijo	4.677	62	81.314 €	93	17,4 €	2	61.852	0,1
A07D - Antiperistaltiki	12.436	88	133.809 €	91	10,8 €	6	82.008	0,1
A07DA - Antiperistaltiki	12.436	88	133.809 €	91	10,8 €	6	82.008	0,1
A07E - Zdravila s protivnetnim delovanjem v črevesju	31.216	103	3.374.765 €	101	108,1 €	15	2.734.850	3,6
A07EA - Kortikosteroidi z lokalnim delovanjem	3.304	92	493.726 €	96	149,4 €	2	125.659	0,2
A07EC - Aminosalicilna kislina in njeni derivati	27.912	104	2.881.039 €	102	103,2 €	13	2.609.190	3,4
A07F - Mikroorganizmi z antidiaričnim delovanjem	1.996	86	28.843 €	92	14,5 €	1	16.733	0,0
A07FA - Mikroorganizmi z antidiaričnim delovanjem	1.996	86	28.843 €	92	14,5 €	1	16.733	0,0
A07X - Drugi antidiarioiki	2.464	54	30.801 €	55	12,5 €	1	17.354	0,0
A07XA - Drugi antidiarioiki	2.464	54	30.801 €	55	12,5 €	1	17.354	0,0
A08 - ZAVIRALCI APETITA, BREZ DIETNIH PRIPRAVKOV	155	62	15.269 €	50	98,5 €	0	4.536	0,0
A08A - Zaviralci apetita, brez dietnih pripravkov	155	62	15.269 €	50	98,5 €	0	4.536	0,0
A08AA - Zaviralci apetita s centralnim delovanjem	155	69	15.269 €	54	98,5 €	0	4.536	0,0
A08AB - Zaviralci apetita s perifernim delovanjem	0	0	0 €	0		0	0	0,0
A09 - DIGESTIVI, VKLJUČNO Z ENCIMI	18.847	111	1.714.411 €	110	91,0 €	9	1.169.050	1,5
A09A - Digestivi, vključno z encimi	18.847	111	1.714.411 €	110	91,0 €	9	1.169.050	1,5
A09AA - Encimska zdravila	18.847	111	1.714.411 €	110	91,0 €	9	1.169.050	1,5
A10 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE DIABETESA	797.482	112	39.408.799 €	108	49,4 €	380	65.408.753	85,1
A10A - Insulini in analogi	173.446	105	19.582.724 €	101	112,9 €	83	16.994.081	22,1
A10AB - Insulini in analogi za injiciranje, s hitrim delovanjem	50.320	106	4.394.040 €	101	87,3 €	24	5.321.483	6,9
A10AC - Insulini in analogi za injiciranje, s srednje dolgim delovanjem	17.493	99	1.049.650 €	94	60,0 €	8	1.334.663	1,7
A10AD - Insulini in analogi za injiciranje, s srednje dolgim ali dolgotrajnim delovanjem, s takojšnjim učinkom	53.015	101	5.274.188 €	92	99,5 €	25	5.934.188	7,7
A10AE - Insulini in analogi za injiciranje, z dolgotrajnim delovanjem	52.618	112	8.864.847 €	109	168,5 €	25	4.403.749	5,7
A10B - Antidiabetiki, brez insulinov	624.036	114	19.826.074 €	115	31,8 €	297	48.414.671	63,0
A10BA - Bigvanidi	277.586	111	2.858.321 €	104	10,3 €	132	19.082.499	24,8
A10BB - Sulfonilsečnine	171.174	107	2.693.641 €	96	15,7 €	82	17.198.310	22,4
A10BD - Kombinacije peroralnih antidiabetikov	71.431	126	4.211.116 €	114	59,0 €	34	5.510.158	7,2
A10BF - Zaviralci glukozidaze alfa	2.431	92	91.050 €	83	37,5 €	1	117.050	0,2
A10BH - Zaviralci dipeptidil-peptidaze 4 (DPP-4)	22.050	109	1.597.684 €	96	72,5 €	10	1.560.033	2,0
A10BJ - Analogi glukagonu podobnega peptida-1 (GLP-1)	34.758	150	5.969.161 €	140	171,7 €	17	1.827.123	2,4
A10BK - Zaviralci natrijevih glukoznih koprenašalcev 2 (SGLT2)	32.880	141	2.227.306 €	123	67,7 €	16	2.380.328	3,1
A10BX - Drugi antidiabetiki razen insulinov	11.726	105	177.795 €	98	15,2 €	6	739.170	1,0
A11 - VITAMINI	527.821	135	6.314.249 €	130	12,0 €	251	74.037.343	96,3
A11A - Multivitamini, kombinacije	4	400	73 €	492	18,3 €	0	90	0,0
A11AA - Multivitamini z minerali	4	400	73 €	492	18,3 €	0	90	0,0
A11B - Multivitamini brez dodatkov	1		6 €		5,7 €	0	30	0,0
A11BA - Multivitamini brez dodatkov	1		6 €		5,7 €	0	30	0,0

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
A11C - Vitamina A in D ter njune kombinacije	515.630	135	6.029.647 €	130	11,7 €	246	73.309.570	95,4
A11CC - Vitamin D in analogi	515.630	135	6.029.647 €	130	11,7 €	246	73.309.570	95,4
A11D - Vitamin B1, enokomponentna zdravila in v kombinaciji z vitaminoma B6 in B12	9.349	121	250.034 €	128	26,7 €	4	655.140	0,9
A11DA - Tiamin (vitamin B1), enokomponentna zdravila	401	422	10.180 €	528	25,4 €	0	19.200	0,0
A11DB - Vitamin B1 v kombinaciji z vitaminom B6 ali B12 ali obema	8.948	117	239.854 €	124	26,8 €	4	635.940	0,8
A11E - Vitamini kompleksa B (tudi kombinacije)	1.226	89	14.161 €	96	11,6 €	1	24.525	0,0
A11EA - Vitamini kompleksa B brez dodatkov	1.225	89	14.156 €	96	11,6 €	1	24.510	0,0
A11EX - Vitamini kompleksa B, druge kombinacije	1		5 €		5,1 €	0	15	0,0
A11G - Askorbinska kislina (vitamin C) in v kombinacijah	389	304	2.328 €	183	6,0 €	0	27.430	0,0
A11GA - Askorbinska kislina (vitamin C), enokomponentna zdravila	384	328	2.283 €	188	5,9 €	0	27.350	0,0
A11GB - Askorbinska kislina (vitamin C) v kombinacijah	5	45	44 €	76	8,9 €	0	80	0,0
A11H - Druga enokomponentna vitaminska zdravila	1.222	112	17.999 €	106	14,7 €	1	20.558	0,0
A11HA - Druga enokomponentna vitaminska zdravila	1.222	112	17.999 €	106	14,7 €	1	20.558	0,0
A12 - MINERALI	104.013	109	1.320.407 €	105	12,7 €	50	2.713.650	3,5
A12A - Kalcij	79.390	111	961.562 €	107	12,1 €	38	2.283.803	3,0
A12AA - Kalcij	79.390	111	961.562 €	107	12,1 €	38	2.283.803	3,0
A12B - Kalij	23.821	103	351.424 €	100	14,8 €	11	427.916	0,6
A12BA - Kalij	23.821	103	351.424 €	100	14,8 €	11	427.916	0,6
A12C - Drugi minerali	802	103	7.421 €	103	9,3 €	0	1.931	0,0
A12CC - Magnezij	802	103	7.421 €	103	9,3 €	0	1.931	0,0
A16 - DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE	1.645	149	5.399.562 €	122	3282,4 €	1	202.164	0,3
A16A - Druga zdravila za bolezni prebavil in presnove	1.642	149	5.399.543 €	122	3288,4 €	1	202.164	0,3
A16AA - Aminokisliline in njihovi derivati	444	617	75.906 €	168	171,0 €	0	136.753	0,2
A16AB - Encimi	659	136	4.291.576 €	114	6512,3 €	0	6.128	0,0
A16AX - Razna zdravila za bolezni prebavil in presnove	539	98	1.032.061 €	165	1914,8 €	0	59.283	0,1

A01 Zdravila v zobozdravstvu

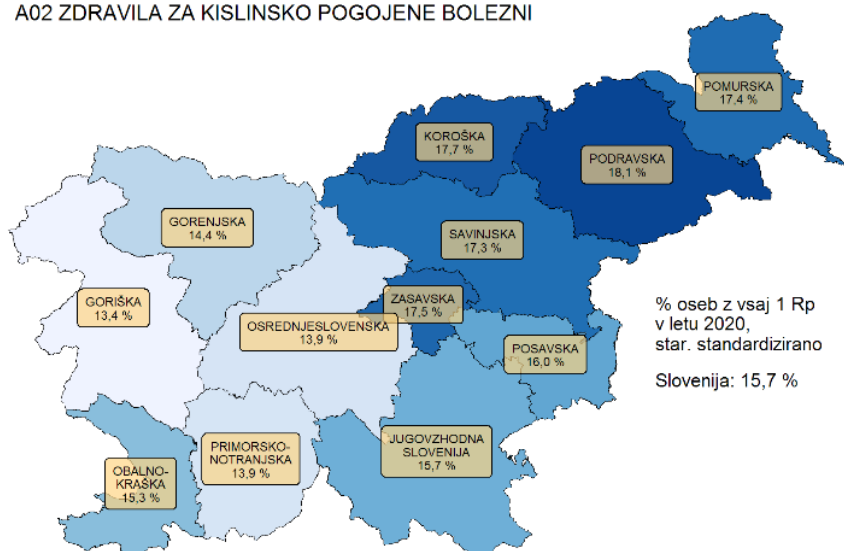
Za zdravila v zobozdravstvu je bilo v letu 2020 predpisano 18,1 tisoč receptov, kar je 19 % manj kot leto prej. Največ receptov (15.7 tisoč) predstavlja predpisovanje protimikrobnih učinkovin in antiseptikov za lokalno oralno zdravljenje, predvsem mikonazola (A01AB09).

A02 Zdravila za kislinsko pogojene bolezni

Gre za skupino, za katero je bil predpisan največji delež receptov glede na celotno skupino A, skoraj 995,5 tisoč, 57,2 milijona DDD in 74,4 DID. Število receptov za ATC skupino A02 se je v letu 2020 glede na prejšnje leto povečalo za 3 %, vrednost izdanih zdravil pa se je znižala za 3 %. Skupno je bilo izdanih 474 receptov za zdravila za kislinsko pogojene bolezni na 1000 prebivalcev, leto prej 461 receptov.

V letu 2020 je ta zdravila prejemale 15,7 % oseb, največ v podravski, koroški in pomurski regiji (slika 4.1).

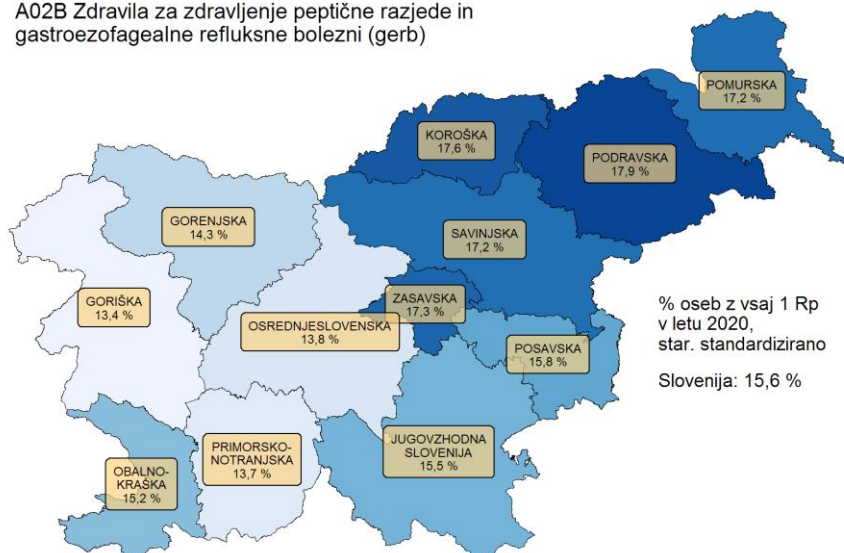
A02 ZDRAVILA ZA KISLINSKO POGOJENE BOLEZNI

Slika 4.1: Odstotek oseb, ki so jim je bila predpisana zdravila za kislinsko pogojene bolezni (A02) v posamezni statistični regiji R Slovenije v letu 2020.

Največji delež v skupini zdravil za kislinsko pogojene bolezni predstavljajo **zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (gerb) (A02B)**, predpisanih je bilo 976.868 receptov, kar je 3 % več kot leto prej, v vrednosti 9,5 milijona evrov (4 % manj kot leto prej). V letu 2020 je ta zdravila prejelo 15,6 % oseb, največ v podravski, koroški in zasavski regiji, sledita pomurska in savinjska regija (slika 4.2).

A02B Zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (gerb)

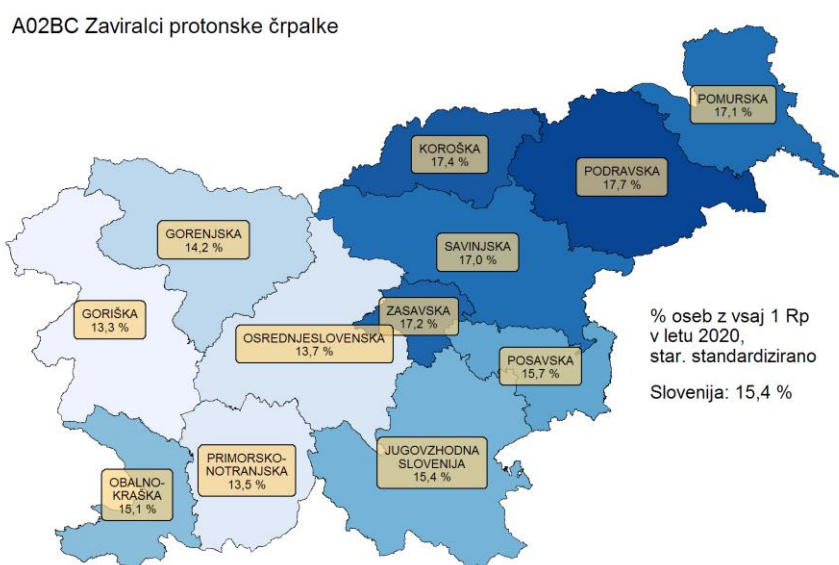

Slika 4.2: Odstotek oseb, ki so jim je bila predpisana zdravila za kislinsko pogojene bolezni (A02B) v posamezni statistični regiji R Slovenije v letu 2020.

Večina zdravil za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (gerb) (A02B) je bilo **zaviralcev protonske črpalke (A02BC)**, preko 976 tisoč receptov v vrednosti 9,5 milijona evrov. Predpisanih

je bilo 8 % več teh zdravil kot leta 2019, vrednost teh zdravil se je zvišala za 4 %. Predpisanih je bilo 56.586.482 DDD zaviralcev protonske črpalke (A02BC) oziroma 73,6 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Najpogosteje predpisan zaviralec protonske črpalke je bil *pantoprazol* (A02BC02) s 676.470 recepti, sledita mu *esomeprazol* (A02BC05) s 205.491 recepti in *omeprazol* (A02BC01) z 84,8 tisoč recepti. Predpisovanje pantoprazola in esomeprazola je višje za 9 % oziroma 10 % glede na leto 2019. Pantoprazol je edini zaviralec protonske črpalke, ki ga je mogoče v Sloveniji kupiti v lekarni tudi brez zdravniškega recepta, zato je njegova dejanska poraba večja.

Povprečno je zdravila, ki zavirajo izločanje želodčne kisline in delujejo protiulkusno - zaviralci protonske črpalke (A02BC) v letu 2020 prejelo 15,4 % prebivalcev Slovenije, kar je za 0,4 % manj kot leto prej. Če pogledamo predpisovanje zaviralcev protonske črpalke po slovenskih regijah, ugotovimo, da največ zaviralcev protonske črpalke predpisali v podravski (17,9 %) in koroški regiji (17,6 %), sledijo zasavska, pomurska in savinjska regija (slika 4.3).

Slika 4.3: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan zaviralec protonske črpalke (A02BC) v posamezni statistični regiji R Slovenije v letu 2020.

V letu 2020 je bilo predpisanih 618.181 DDD *antacidov* (A02A), 18.623 receptov, kar je 7 % več kot leto prej.

Predpisana pa sta bila le dva recepta *antagonistov histaminskih receptorjev H2* (A02BA), in sicer za *cimetidin* (A02BA01).

A03 Zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj

V letu 2020 je bilo predpisano 45,9 tisoč receptov za zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih motenj, kar je 7 % manj kot leto prej. Največ je bilo predpisanih *propulzivov* (A03F), ki so v skupini A03 zavzemali 73 % receptov v vrednosti 286 tisoč evrov, kar je 55 % delež stroškov za zdravila v skupini A03, so pa stroški nižji za 5 %.

V podskupini propulzivov (A03FA) je bilo na 33.505 receptih predpisanih 665.743 DDD oz. 0,9 DID. Iz podskupine A03F sta se v največji meri predpisovala *metoklopramid* (A03FA01) z 23,5 tisoč recepti, ki se

uporablja za zdravljenje in preprečevanje slabosti in bruhanja in *domperidon* (A03FA03) z 9.983 recepti, ki se uporablja za preprečevanje in zdravljenje akutne slabosti in bruhanja zaradi okužbe, hrane, radioterapije. Indiciran je tudi pri pripravi na diagnostične preiskave.

A06 Zdravila proti zaprtju

Število predpisanih receptov za vsa zdravila proti zaprtju (odvajala) skupaj je bilo v letu 2020 enako kot prej, predpisanih je bilo 161,5 tisoč receptov. Večinoma so bila predpisana **osmozna odvajala (A06AD)**, 150,4 tisoč receptov, od tega *laktuloza (A06AD11)*. Ker se večina teh zdravil lahko izdaja v lekarnah tudi brez zdravniškega recepta, je njihovo dejansko porabo težko natančno določiti.

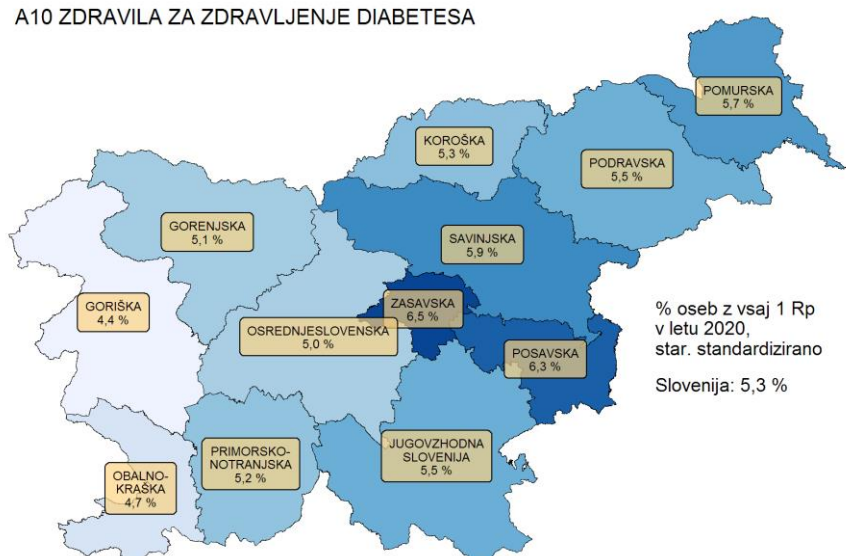
A10 Zdravila za zdravljenje diabetesa

Zdravila za zdravljenje diabetesa (A10) so v letu 2020 predstavljala 29 % delež števila receptov skupine A in 54,5 % vrednostni delež zdravil skupine A. Glede na leto 2019 se je število receptov povečalo za 12 %, vrednost izdanih zdravil kar za 8 %.

Zdravila za zdravljenje diabetes delimo v dve veliki podskupini, in sicer podskupino **insulini in analogi (A10A)**, predpisanih je bilo 173,4 tisoč receptov, kar je 5 % več kot leto prej. Druga podskupina so **antidiabetiki brez insulinov (A10B)**, kjer je bilo predpisanih 624 tisoč receptov, kar je 14 % več kot leto prej. Povprečna vrednost recepta v prvi podskupini je bila 112,9 EUR, v drugi pa 31,8 EUR. Povprečna vrednost recepta za celotno skupino A10 je znašala 59,4 EUR. Na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 380 receptov za zdravila za zdravljenje diabetesa (A10), leto prej 341 receptov.

Zdravila za zdravljenje diabetesa so najpogosteje predpisovali v zasavski regiji, najmanj pa v goriški in obalno-kraški regiji. Povprečno je zdravila za zdravljenje diabetesa prejelo 5,3 % prebivalcev Slovenije predpisovanje teh zdravil je ostalo enako kot leto prej (slika 4.4).

A10 ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE DIABETESA

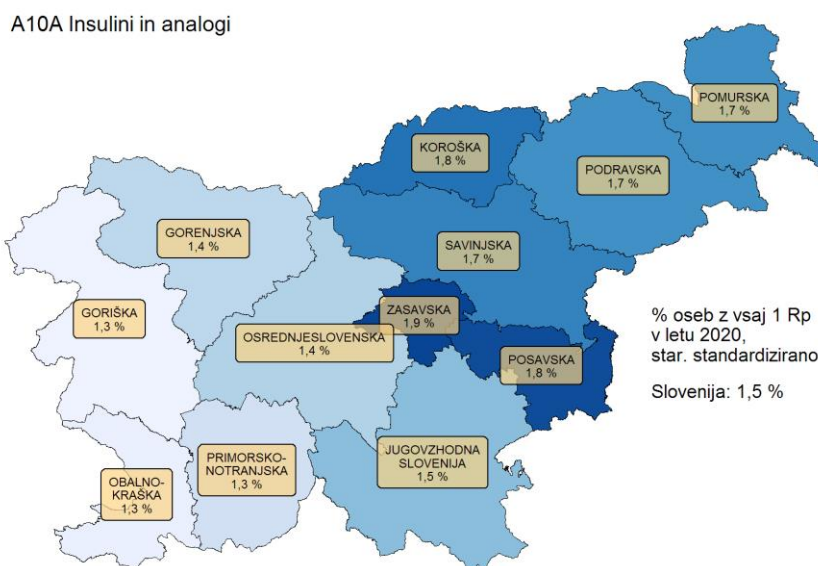

Slika 4.4: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za zdravljenje diabetesa (A10) v posamezni statistični regiji R Slovenije v letu 2020.

Zdravila za zdravljenje diabetesa delimo v dve veliki podskupini, in sicer podskupino insulini in analogi (A10A), predpisanih je bilo 173,4 tisoč receptov, kar je 5 % več kot leto prej. Druga podskupina so antidiabetiki brez insulinov (A10B), kjer je bilo predpisanih 624 tisoč receptov, kar je 14 % več kot leto prej.

V letu 2020 se je glede na leto 2019 povečalo število receptov z **insulini in analogi (A10A)** za 5 %. Na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 93 receptov z insulini in analogi. V tej skupini je bilo predpisanih 16.994.081 DDD oz. 22,1 DID.

Največ so insuline in analoge predpisovali v posavski in zasavski regiji, najmanj pa v obalno kraški, goriški, primorsko-notranjski regiji in gorenjski. Povprečno je insuline in analoge prejelo 1,5 % prebivalcev Slovenije, 0,1 % manj kot leto prej (slika 4.5).

Slika 4.5: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani insulini in analogi (A10A) v posamezni statistični regiji R Slovenije v letu 2020.

Število receptov za **antidiabetike brez insulinov (A10B)** se je povečalo za 14 %, vrednost izdanih zdravil pa za 15 %. V tej skupini je bilo predpisanih 48.414.571 DDD oz. 63 DID.

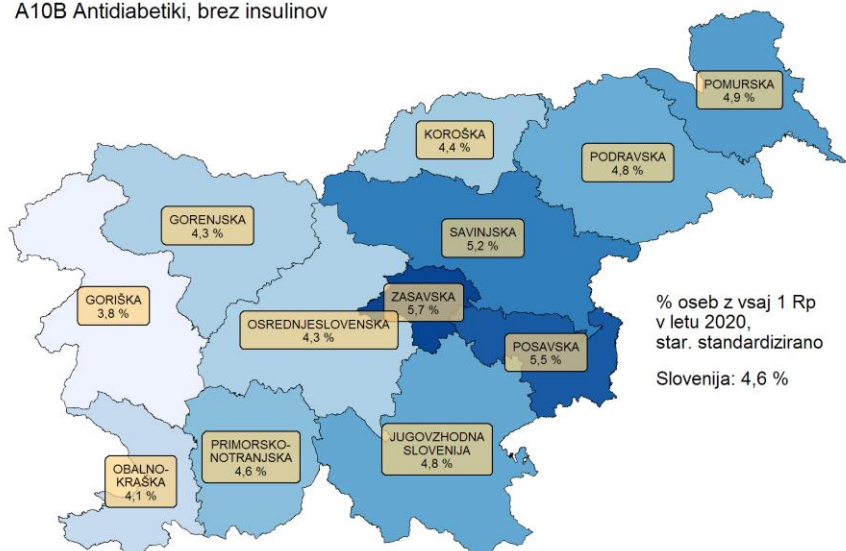
Iz podskupine **bigvanidov (A10BA)** imamo v Sloveniji na voljo *metformin (A10BA02)*, predpisanih je bilo preko 277 tisoč receptov v vrednosti več kot 2,8 milijona evrov in **kombinacije peroralnih antidiabetikov (A10BD)**: z drugimi učinkovinami: A10BD07 - metformin in sitagliptin, A10BD20 - metformin in empagliflozin, A10BD02 - metformin in sulfonilsečnine, A10BD15 - metformin in dapagliflozin, A10BD08 - metformin in vildagliptin, A10BD11 - metformin in linagliptin. Pri uporabi kombinacij bolniki dnevno zaužijejo manjše število tablet, kar lahko izboljša njihovo komplianco, zato je zaznan porast predpisovanja teh zdravil (26 %).

Druga velika podskupina so **sulfonilsečnine (A10BB)** s 171 tisoč recepti. Med sulfonamidnimi antidiabetiki je bil najpogosteje predpisan gliklazid (A10BB09) z 126 tisoč recepti v vrednosti skoraj 2,8 milijona evrov. Leta 2020 je bilo predpisanih 19.082.499 DDD oz. 24,8 DID sulfonamidnih antidiabetikov, kar je nekoliko več enako kot leto prej. Metformin je najpogosteje uporabljena učinkovina za zdravljenje sladkorne bolezni tipa 2, kot samostojna učinkovina ali kombinacijah, tudi zaradi ugodnih metabolnih in srčno-žilnih učinkov (14).

V letu 2020 je zaznati porast analogov glukagonu podobnega peptida-1, *dulaglutida (A10BJ05)* za 29 % in zaviralcev natrijevih glukoznih koprenašalcev 2, *empagliflozina (A10BK03)* za 34 %. Dulaglutid je indiciran za zdravljenje odraslih z nezadostno urejeno sladkorno boleznijo tipa 2 kot dopolnilo k dieti in telesni vadbi. Klinična preskušanja so dokazala učinkovitost in varnost empagliflozina pri samostojnem ali kombiniranem zdravljenju bolnikov z diabetesom tipa 2. Empagliflozin morda ni najučinkovitejša monoterapija za bolnike z nenadzorovano sladkorno boleznijo in je po učinkovitosti in varnosti enak ostalim zaviralcem SGLT2 (15).

Antidiabetike, brez insulinov je prejelo 4,6 % populacije, kar je enako kot leto prej, največ v posavski in zasavski regiji (slika 4.6).

A10B Antidiabetiki, brez insulinov

Slika 4.6: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani antidiabetiki, brez insulinov, v posamezni statistični regiji R Slovenije v letu 2020.

A11 Vitamini

V letu 2020 je bilo v Sloveniji predpisanih 35 % več receptov za vitamine, kar je pomenilo 30 % povečanje stroškov. Večina vseh receptov skupine A11 so predstavljali **vitamina A in D ter njune kombinacije (A11C)**. Predpisanih je bilo 515.630 receptov v vrednosti 6 milijonov EUR. Predpisanih je bilo 73.309.570 DDD oz. 95,4 DID.

Največ je bilo predpisanega *holekalciferola - vitamina D (A11CC05)*, in sicer 493.207 receptov v vrednosti skoraj 5,4 milijona evrov. Opazen je 38 % porast predpisanih receptov in 37 % porast stroškov.

Pandemija bolezni COVID-19 je v letu 2020 postala glavna grožnja javnemu zdravju, virus SARS-CoV-2 pa lahko povzroči sindrom akutne dihalne stiske. Vitamin D je imunomodulatorni hormon z ugotovljeno učinkovitostjo proti različnim okužbam zgornjih dihal. Zato se spodbuja dodajanje vitamina D pri vsakem posamezniku z dejavniki tveganja za pomanjkanje vitamina D (npr. debelost, starost, pomanjkanje izpostavljenosti sončni svetlobi ...). V teku so tudi raziskave o pomenu dodajanja vitamina D, zaenkrat pa ni dokazov, da bi vplival na potek bolezni oziroma zmanjšal incidenco okužb z virusom SARS-CoV-2 (16,17).

A12 Minerali

V primerjavi s prejšnjim letom se je zvečalo število receptov za različne minerale za 9 %, ob 5 % višjih stroških. **Kalcij (A12A)** je bil predpisan predvsem v obliki *kalcijevega karbonata (A12AA04)* z 79,3 tisoč recepti (porast 11 %) v vrednosti 961,1 tisoč evrov (porast 7 %).

Kalij (A12B) je bil predpisan predvsem v obliki kombinacije kalijevih soli (A12BA30) z 19 tisoč recepti v vrednosti 293 tisoč evrov.

Predpisano je bilo 2.283.650 DDD oz. 3,0 DID kalcija (A12A) in 373.238 DDD oz. 0,5 DID kalija (A12B).

Kalcij sodeluje pri mnogih pomembnih življenjskih procesih v organizmu. Je najpomembnejši gradnik kosti in zob. Kalcij je potreben tudi za normalno krčenje in sproščanje prečno progastih in gladkih mišic. Kalcij aktivira pomembne encime ter sodeluje pri uravnavanju prepustnosti celičnih membran in prevajanju živčnih impulzov in v procesu strjevanja krvi, vpliva pa tudi na normalni ritem srca.

Dolgotrajno pomanjkanje kalcija v organizmu pri odraslih povzroči tudi osteoporozo. Zato bolnikom z osteoporozo, če ne zaužijejo potrebnih količin kalcija s hrano, predpisujejo kalcij v obliki tablet (18,19).

4.2 B Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov

Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov so razvrščena v šest skupin. V letu 2020 je bilo izdanih 1.095.556 receptov, kar je 4 % več kot leto prej. Vrednost teh zdravil je znašala 67,7 milijonov evrov, kar je 11 % več kot leto prej.

Povprečna vrednost enega recepta z zdravili za bolezni krvi in krvotvornih organov je znašala 61,8 €, na tisoč prebivalcev je bilo predpisanih 522 receptov, predpisanih je bilo 82.088.397 DDD, to je 106,8 DDD (tabela 4.2).

Tabela 4.2: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni krvi in krvotvornih organov (B) v letu 2020.

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
B - ZDRAVILA ZA BOLEZNI KRVI IN KRVOTVORNIH ORGANOV	1.095.556	104	67.664.871 €	111	61,8 €	522	82.088.397	106,8
B01 - ANTITROMBOTIKI	958.129	105	38.691.012 €	105	40,4 €	456	76.878.161	100,0
B01A - Antitrombotiki	958.129	105	38.691.012 €	105	40,4 €	456	76.878.161	100,0
B01AA - Antagonisti vitamina K	79.266	97	1.026.394 €	99	12,9 €	38	4.911.032	6,4
B01AB - Heparinska skupina	75.111	94	5.595.612 €	88	74,5 €	36	3.409.759	4,4
B01AC - Zaviralci agregacije trombocitov brez heparina	602.999	103	6.791.147 €	97	11,3 €	287	56.699.946	73,8
B01AE - Direktni zaviralci trombina	55.705	116	7.587.207 €	106	136,2 €	27	3.426.380	4,5
B01AF - Direktni zaviralci faktorja Xa	142.814	124	17.507.959 €	117	122,6 €	68	8.384.215	10,9
B01AX - Drugi antitrombotiki	2.234	100	182.692 €	95	81,8 €	1	46.830	0,1
B02 - ANTIHEMORAGIKI	5.743	106	23.261.711 €	127	4050,4 €	3	137.544	0,2
B02A - Antifibrinolitiki	1.652	113	51.973 €	115	31,5 €	1	40.697	0,1
B02AA - Aminokisliline	1.652	113	51.973 €	115	31,5 €	1	40.697	0,1
B02B - Vitamin K in drugi hemostatiki	4.091	104	23.209.739 €	127	5673,4 €	2	96.847	0,1
B02BA - Vitamin K	7	30	220 €	79	31,5 €	0	22	0,0
B02BD - Krvni koagulacijski faktorji	1.055	89	13.579.541 €	92	12871,6 €	1	43.394	0,1
B02BX - Drugi hemostatiki za sistemsko zdravljenje	3.029	111	9.629.978 €	277	3179,3 €	1	53.431	0,1
B03 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE SLABOKRVNOSTI	130.920	96	5.676.331 €	99	43,4 €	62	5.072.676	6,6
B03A - Zdravila z železom	76.365	89	1.272.523 €	86	16,7 €	36	3.361.868	4,4
B03AA - Zdravila z dvovalentnim železom za peroralno uporabo	46.426	97	712.683 €	95	15,4 €	22	1.521.252	2,0
B03AB - Zdravila s trovalentnim železom za peroralno uporabo	27.556	80	530.618 €	76	19,3 €	13	1.790.352	2,3
B03AC - Zdravila z železom za parenteralno uporabo	5	83	514 €	138	102,8 €	0	35	0,0
B03AE - Železo, druge kombinacije	2.378	76	28.708 €	78	12,1 €	1	50.229	0,1
B03B - Vitamin B12 in folna kislina	43.706	110	646.939 €	111	14,8 €	21	942.660	1,2
B03BA - Vitamin B12 (cianokobalamin in analogi)	149	76	1.563 €	79	10,5 €	0	123.000	0,2
B03BB - Folna kislina in njeni derivati	43.557	110	645.376 €	111	14,8 €	21	819.660	1,1
B03X - Druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti	10.849	100	3.756.869 €	102	346,3 €	5	768.149	1,0
B03XA - Druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti	10.849	100	3.756.869 €	102	346,3 €	5	768.149	1,0
B05 - NADOMESTKI KRVI IN PERFUZIJSKE RAZTOPINE	749	77	8.697 €	100	11,6 €	0	0	0,0
B05A - Kri in sorodna zdravila	0	0	0 €	0		0	0	0,0
B05AA - Nadomestki krvi in plazemske proteinske frakcije	0	0	0 €	0		0	0	0,0
B05B - Raztopine za intravensko uporabo	739	76	8.005 €	92	10,8 €	0	0	0,0

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
B05BA - Raztopine za parenteralno prehrano	3	300	288 €	238	95,9 €	0	0	0,0
B05BB - Raztopine za uravnavanje ravnotežja elektrolitov	736	75	7.717 €	90	10,5 €	0	0	0,0
B05C - Raztopine za izpiranje	1		4 €		3,9 €	0	0	0,0
B05CB - Raztopine soli	1		4 €		3,9 €	0	0	0,0
B05X - Dodatki intravenskim raztopinam	9		688 €		76,5 €	0	0	0,0
B05XB - Aminokisliline	1		55 €		54,7 €	0	0	0,0
B05XC - Vitamini	8		633 €		79,2 €	0	0	0,0
B06 - DRUGA KRVNA ZDRAVILA	15	45	27.120 €	46	1808,0 €	0	16	0,0
B06A - Druga krvna zdravila	15	45	27.120 €	46	1808,0 €	0	16	0,0
B06AC - Zdravila za zdravljenje hereditarnega angioedema	15	45	27.120 €	46	1808,0 €	0	16	0,0

B01 Antitrombotiki

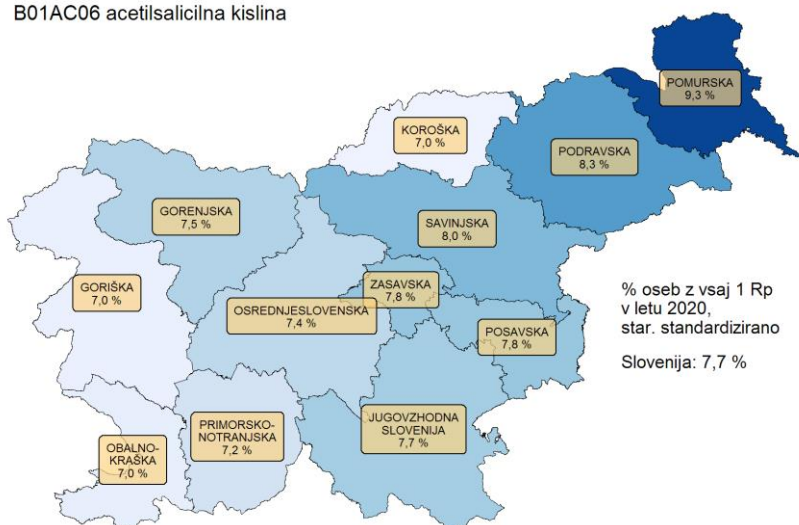
Antitrombotiki so najpogosteje predpisana zdravila iz skupine B. V letu 2020 zavzemali 87,5 % delež receptov in 57 % delež stroškov za zdravila iz te skupine. Glede na leto prej se je število receptov s predpisanimi antitrombotiki povečalo za 5 %, vrednost izdanih zdravil tudi za 5 %.

Največ predpisanih antitrombotikov je bilo iz podskupine *zaviralcev agregacije trombocitov brez heparina (B01AC)*, 602,9 tisoč receptov, ki so predstavljali 55 % delež v številu receptov in 19 % delež stroškov za antitrombotike.

Najpogosteje predpisana učinkovina med antitrombotiki je *acetilsalicilna kislina 100 mg (B01AC06)*, ki zmanjšuje tveganja za nastanek krvnih strdkov ter s tem pripomore k preprečevanju različnih srčno-žilnih dogodkov. Predpisano je bilo 551,3 tisoč receptov v vrednosti 3,3 milijonov evrov.

V povprečju je 7,7 % prebivalcev Slovenije prejemalo acetilsalicilno kislino 100 mg, kar je 0,2 % manj kakor leto prej in se s tem se nadaljuje trend zmanjševanja. Največ so acetilsalicilno kislino 100 mg predpisovali v pomurski regiji, sledita podravska in savinjska regija (slika 4.7).

B01AC06 acetilsalicilna kislina

Slika 4.7: Odstotek oseb, ki jim je bila predpisana acetilsalicilna kislina 100 mg (B01AC06) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

Nadaljeval se je tudi trend zmanjševanja števila predpisanih receptov za *antagoniste vitamina K (B01AA)*, saj se je predpisovanje glede na prejšnje leto zmanjšalo za 3 %, stroški pa so se zmanjšali za 1 %. Največ je bilo predpisanih receptov z *varfarinom (B01AA03)*, in sicer 72,8 tisoč receptov v vrednosti 931 tisoč evrov. V *heparinski skupini zdravil (B01AB)* je število receptov padlo za 6 % glede na leto 2019, stroški pa so se zmanjšali za 12 %. Predpisanih je bilo 75.111 receptov, najpogosteje so bila predpisana zdravila z *daltepirinijem (B01AB04)* z 49,4 tisoč recepti.

Na slovenskem trgu so registrirane tri učinkovine za novejša peroralna antikoagulacijska zdravila, in sicer *apiksaban* in *rivaroksaban*, ki zavirata koagulacijski faktor Xa in tako preprečita aktivacijo protrombina v trombin ter dabigatran, ki je direktni zaviralec trombina (20).

Prednosti *neposrednih peroralnih antikoagulacijskih zdravil (NOAK)* pred varfarinom so širše terapevtsko okno, bistveno hitrejši pričetek delovanja, že v 2- 4 urah po zaužitju, krajši razpolovni čas in bistveno manj interakcij s hrano in zdravili kot pri varfarinu. Predpisujejo se skladno s smernicami Evropskega Združenja za kardiologijo (ESC) (20).

Predpisanih je bilo 55,7 tisoč receptov za *direktne zaviralce trombina (B01AE)*, največ za *dabigatraneteksilat (B01AE07)* z 46,6 tisoč recepti v vrednosti več kot 712 tisoč evrov.

Med *neposrednimi zaviralci faktorja Xa (B01AF)* sta na trgu *rivaroksaban (B01AF01)*, predpisanih je bilo 82,8 tisoč receptov, kar je 21 % več kot leto prej in pozitiven trend se nadaljuje in *apiksaban (B01AF02)* s 59,9 tisoč recepti, delež predpisanih receptov se je za apiksaban povečal za 28 %.

B02 Antihemoragiki

Skupina antihemoragikov (zdravila, ki preprečujejo krvavitev) predstavlja le 0,5 % delež v tej skupini, predpisanih je bilo 5.743 receptov, katerih vrednost znašala kar 23,3 milijona evrov, kar pa predstavlja 30 % delež vrednosti vseh zdravil v tej skupini.

Vrednost enega recepta za ta zdravila je znašala 4.050 EUR, povprečna vrednost enega recepta za zdravila iz celotne skupine B znaša 61,8 EUR. V letu 2020 je bilo predpisanih le 5 % več receptov ob sočasnih 5 % večjih stroških kot leto prej.

Skupino antihemoragikov tvorita dve večji podskupini, in sicer *antifibrinolitiki (B02A)* in *vitamin K in drugi hemostatiki (B02B)*. Predpisanih je bilo 1.652 tisoč receptov za antifibrinolitike, vsa za *traneksaminsko kislino (B02AA02)*, in 4.091 receptov za vitamin K in druge hemostatike.

Največ receptov je bilo še predpisanih za *eltrombopag (B02BX05)*, predpisanem na 1.641 receptih v vrednosti 1,5 milijona evrov.

Največ sredstev v skupini antihemoragikov je bilo porabljenih za *krvne koagulacijske faktorje (B02BD)*, kjer je število predpisanih receptov padlo za 11 %, vrednost izdanih zdravil pa za 8 %. Predpisanih je bilo 870 receptov za *koagulacijski faktor VIII (B02BD02) (indeks 87)*, ki se uporablja kot nadomestno zdravljenje pri hemofiliji v vrednosti 11,3 milijonov evrov.

Povprečna vrednost enega recepta pri podskupini krvnih koagulacijskih faktorjev je bila 12.871 EUR, kar je štirikratnih povprečja, ki velja za celotno skupino antihemoragikov (21).

Poleg tega so se na našem tržišču pojavila tudi nova zdravila iz skupine krvnih koagulacijskih faktorjev (kombinacija von willebrandovega faktorja in koagulacijskega faktorja VIII (B02BD06), predpisanih je bilo 75 receptov in koagulacijski faktor VIIa (B02BD08), predpisanih je bilo 21 receptov.

B03 Zdravila za zdravljenje slabokrvnosti

Predpisanih je bilo 130,9 tisoč receptov v vrednosti 5,7 milijonov evrov, v primerjavi z letom 2019 se je število receptov zmanjšalo za 4 %, stroški pa za 1 %.

V skupini **zdravil z železom (B03A)** se je nadaljeval trend iz prejšnjih let, in sicer upad predpisovanja zdravil s *trovalentnim železom za peroralno uporabo (B03AB)* za 20 %, prav tako pa je upadlo tudi predpisovanje *dvovalentnega železa (B03AA)* za 3 %. Predpisanih je bilo 46 tisoč receptov za dvovalentno železo in 27,5 tisoč receptov za trovalentno. Predpisanih je bilo tudi 43,7 tisoč receptov vitamina B12 in folne kisline (B03B).

V letu 2020 so največji del stroškov v skupini zdravil za zdravljenje slabokrvnosti predstavljala **druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti (B03X)**, predpisanih je bilo 10.949 receptov v vrednosti 3,7 milijona evrov. Povprečna vrednost recepta je bila 346,3 €. Predpisanih je bilo 768.149 DDD oz. 1,0 DID drugih zdravil za zdravljenje slabokrvnosti.

Zdravila iz te skupine so vsebovala *darbepoetin alfa (B03XA02)* s 5.785 recepti v vrednosti 2 milijona evrov, *eritropoetin (B03XA01)* s 3.539 recepti v vrednosti 1,4 milijona evrov in *metoksipolietilenglikol epoetin beta (B03XA03)* s 1.525 recepti v vrednosti 320 tisoč evrov.

4.3 C Zdravila za bolezni srca in ožilja

Zdravila za bolezni srca in ožilja so razvrščena v 10 skupin. Ostajajo najpogosteje predpisana zdravila v Sloveniji. V letu 2020 je bilo izdanih več kot 5,1 milijona receptov v vrednosti 83,4 milijonov evrov. Tako število receptov kot vrednost zdravil stalno naraščata. Glede na leto 2019 je bilo predpisanih 8 % receptov več, stroški so se povečali za 6 %.

Skupno je bilo predpisanih 432 milijonov DDD, to je 562 DID na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem (C09), in sicer 239 DID na 1.877.679 receptih, ki ostaja najpomembnejša tako glede na število predpisanih receptov kot tudi glede na vrednost izdanih zdravil (31,5 milijonov evrov).

Sem spadajo učinkovine za zdravljenje povišanega krvnega tlaka (antihipertenzivi), ki z zaviranjem renina preprečijo pretvorbo angiotenzinogena v angiotenzin I. Na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 894 receptov.

Sledita skupini zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov (C10) z 1 milijonov receptov v vrednosti 17,4 milijona evrov ter antagonist adrenergičnih receptorjev beta (C07) s 942 tisoč recepti v vrednosti 11,1 milijona evrov (tabela 4.3).

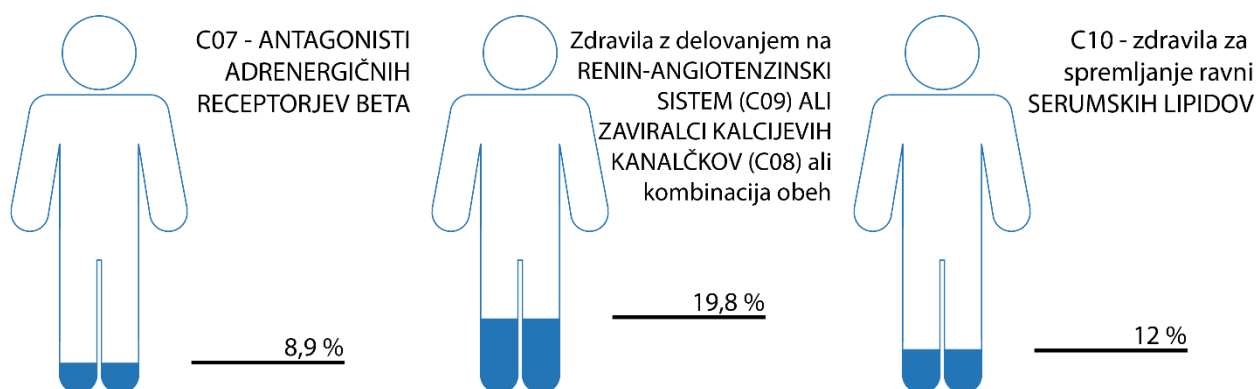

Tabela 4.3: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni srca in ožilja (C) v letu 2020

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
C - ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA	5.133.578	108	83.433.101 €	106	16,3 €	2.444	432.386.682	562,5
C01 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA	185.846	105	6.366.877 €	109	34,3 €	88	13.727.860	17,9
C01A - Kardiotonični glikozidi	31.844	98	313.322 €	111	9,8 €	15	1.210.725	1,6
C01AA - Digitalisovi glikozidi	31.844	98	313.322 €	111	9,8 €	15	1.210.725	1,6
C01B - Antiaritmiki, skupini I in III	34.897	105	926.314 €	96	26,5 €	17	2.957.335	3,8
C01BC - Antiaritmiki skupine IC	15.361	112	313.153 €	103	20,4 €	7	1.266.715	1,6
C01BD - Antiaritmiki skupine III	19.536	100	613.161 €	93	31,4 €	9	1.690.620	2,2
C01C - Spodbujevalci srčne funkcije brez kardiotoničnih glikozidov	5.272	106	319.408 €	106	60,6 €	3	3.652	0,0
C01CA - Adrenergiki in dopaminergiki	5.272	106	319.408 €	106	60,6 €	3	3.652	0,0
C01D - Vazodilatatorji za zdravljenje koronarne ishemije	43.539	95	663.471 €	98	15,2 €	21	2.927.045	3,8
C01DA - Organski nitrati	43.539	95	663.471 €	98	15,2 €	21	2.927.045	3,8
C01E - Druga zdravila za bolezni srca	70.294	115	4.144.361 €	114	59,0 €	33	6.629.104	8,6

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
C01EA - Prostaglandini	1		501 €		500,8 €	0	10	0,0
C01EB - Druga zdravila za bolezn srca	70.292	115	4.143.853 €	114	59,0 €	33	6.629.044	8,6
C02 - ANTIHIPERTENZIVI	126.389	109	4.504.478 €	115	35,6 €	60	11.513.439	15,0
C02A - Antiadrenergiški s centralnim delovanjem	16.888	110	328.308 €	100	19,4 €	8	1.309.293	1,7
C02AB - Metildopa	1.902	109	59.352 €	102	31,2 €	1	47.103	0,1
C02AC - Agonisti imidazolinskih receptorjev	14.986	110	268.955 €	99	17,9 €	7	1.262.190	1,6
C02C - Antiadrenergiški s perifernim delovanjem	108.043	108	1.900.222 €	101	17,6 €	51	10.158.530	13,2
C02CA - Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa	108.043	108	1.900.222 €	101	17,6 €	51	10.158.530	13,2
C02K - Drugi antihipertenzivi	1.458	116	2.275.948 €	134	1561,0 €	1	45.617	0,1
C02KX - Antihipertenzivi za zdravljenje pljučne arterijske hipertenzije	1.458	116	2.275.948 €	134	1561,0 €	1	45.617	0,1
C03 - DIURETIKI	451.766	105	6.400.963 €	102	14,2 €	215	26.859.622	34,9
C03B - Diuretiki dilucijskega segmenta, brez tiazidov	114.912	99	1.535.703 €	94	13,4 €	55	5.595.246	7,3
C03BA - Sulfonamidi, enokomponentna zdravila	114.912	99	1.535.703 €	94	13,4 €	55	5.595.246	7,3
C03C - Diuretiki vhodnega kraka Henlejeve zanke	245.955	107	2.887.245 €	106	11,7 €	117	18.097.510	23,5
C03CA - Sulfonamidi, enokomponentna zdravila	245.955	107	2.887.245 €	106	11,7 €	117	18.097.510	23,5
C03D - Antikaliuretični diuretiki (varčevalni s kalijem)	90.868	111	1.940.846 €	103	21,4 €	43	3.165.998	4,1
C03DA - Antagonisti aldosteronskih receptorjev	90.868	111	1.940.846 €	103	21,4 €	43	3.165.998	4,1
C03X - Drugi diuretiki	31		37.168 €		1199,0 €	0	868	0,0
C03XA - Antagonisti vazopresinskih receptorjev	31		37.168 €		1199,0 €	0	868	0,0
C04 - PERIFENI VAZODILATORJI	3.081	67	60.491 €	63	19,6 €	1	81.648	0,1
C04A - Periferni vazodilatatorji	3.081	67	60.491 €	63	19,6 €	1	81.648	0,1
C04AD - Derivati purina	2.591	79	52.704 €	76	20,3 €	1	72.528	0,1
C04AE - Alkaloidi ergot	489	38	7.629 €	29	15,6 €	0	9.100	0,0
C04AX - Drugi periferni vazodilatatorji	1		157 €		157,3 €	0	20	0,0
C05 - VAZOPROTEKTIVI	34.480	93	396.349 €	91	11,5 €	16	821.296	1,1
C05A - Učinkovine za lokalno zdravljenje hemoroidov in analne fisure	27.921	95	277.387 €	96	9,9 €	13	501.100	0,7
C05AD - Lokalni anestetiki	22.435	108	217.583 €	109	9,7 €	11	441.240	0,6
C05AX - Druge učinkovine za lokalno zdravljenje hemoroidov in analne fisure	5.486	64	59.804 €	67	10,9 €	3	59.860	0,1
C05B - Antivarikozno zdravljenje	1.894	83	20.382 €	84	10,8 €	1	153.150	0,2
C05BA - Heparini ali heparinoidi za lokalno zdravljenje	1.893	83	20.320 €	84	10,7 €	1	153.150	0,2
C05BB - Sklerozirajoča sredstva za lokalno injiciranje	1		62 €		61,6 €	0	0	0,0
C05C - Zdravila za stabiliziranje kapilar	4.663	84	98.551 €	81	21,1 €	2	167.046	0,2
C05CA - Bioflavonoidi	4.663	84	98.551 €	81	21,1 €	2	167.046	0,2
C07 - ANTAGONISTI ADRENERGIČNIH RECEPTORJEV BETA	942.485	111	11.157.037 €	103	11,8 €	449	34.359.776	44,7
C07A - Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	926.988	111	10.883.777 €	103	11,7 €	441	33.150.856	43,1
C07AA - Neselektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	30.292	108	481.052 €	105	15,9 €	14	1.014.436	1,3
C07AB - Selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	809.326	112	8.860.946 €	105	10,9 €	385	28.596.890	37,2
C07AG - Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa in beta	87.370	100	1.541.779 €	94	17,6 €	42	3.539.530	4,6
C07B - Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta in tiazidi	15.497	109	273.260 €	100	17,6 €	7	1.208.920	1,6

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
C07BB - Selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta in tiazidi	15.497	109	273.260 €	100	17,6 €	7	1.208.920	1,6
C08 - ZAVIRALCI KALCIJEVIH KANALČKOV	430.695	107	5.651.485 €	102	13,1 €	205	41.383.945	53,8
C08C - Selektivni zaviralci kalcijevih kanalčkov z delovanjem na žile	413.050	107	5.300.532 €	103	12,8 €	197	40.492.470	52,7
C08CA - Derivati dihidropiridina	413.050	107	5.300.532 €	103	12,8 €	197	40.492.470	52,7
C08D - Selektivni zaviralci kalcijevih kanalčkov z direktnim delovanjem na prevodni sistem srca	15.656	99	317.801 €	93	20,3 €	7	747.835	1,0
C08DA - Fenilalkilaminski derivati	11.679	98	187.506 €	92	16,1 €	6	558.460	0,7
C08DB - Derivati benzotiazepina	3.977	102	130.295 €	94	32,8 €	2	189.375	0,2
C08G - Zaviralci kalcijevih kanalčkov in diuretiki	1.989	119	33.152 €	109	16,7 €	1	143.640	0,2
C08GA - Zaviralci kalcijevih kanalčkov in diuretiki	1.989	119	33.152 €	109	16,7 €	1	143.640	0,2
C09 - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA RENIN-ANGIOTENZINSKI SISTEM	1.877.679	107	31.471.726 €	105	16,8 €	894	183.758.340	239,1
C09A - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila	693.983	102	8.064.454 €	95	11,6 €	330	82.342.902	107,1
C09AA - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila	693.983	102	8.064.454 €	95	11,6 €	330	82.342.902	107,1
C09B - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, kombinacije	668.244	109	11.452.000 €	102	17,1 €	318	53.388.486	69,5
C09BA - Zaviralci angiotenzinske konvertaze in diuretiki	370.504	105	5.547.510 €	95	15,0 €	176	30.084.346	39,1
C09BB - Zaviralci angiotenzinske konvertaze in zaviralci kalcijevih kanalčkov	168.881	111	3.103.059 €	103	18,4 €	80	13.527.350	17,6
C09BX - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, druge kombinacije	128.859	121	2.801.431 €	114	21,7 €	61	9.776.790	12,7
C09C - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs), enokomponentna zdravila	249.997	107	3.116.721 €	97	12,5 €	119	29.094.954	37,9
C09CA - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs), enokomponentna zdravila	249.997	107	3.116.721 €	97	12,5 €	119	29.094.954	37,9
C09D - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs), kombinacije	265.455	114	8.838.551 €	126	33,3 €	126	18.931.998	24,6
C09DA - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs) in diuretiki	174.524	109	2.291.927 €	95	13,1 €	83	12.698.560	16,5
C09DB - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs) in zaviralci kalcijevih kanalčkov	38.000	117	693.238 €	107	18,2 €	18	2.776.472	3,6
C09DX - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs), druge kombinacije	52.931	129	5.853.386 €	147	110,6 €	25	3.456.966	4,5
C10 - ZDRAVILA ZA SPREMINJANJE RAVNI SERUMSKIH LIPIDOV	1.081.157	112	17.423.697 €	111	16,1 €	515	119.880.756	156,0
C10A - Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov, enokomponentna zdravila	1.037.592	111	16.387.361 €	109	15,8 €	494	116.842.656	152,0
C10AA - Zaviralci reduktaze HMG CoA	979.415	110	12.565.307 €	101	12,8 €	466	111.894.673	145,6
C10AB - Fibrati	35.952	110	817.099 €	101	22,7 €	17	3.604.463	4,7
C10AC - Adsorbenti žolčnih kislin	92	288	3.104 €	314	33,7 €	0	1.686	0,0
C10AX - Druga zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov	22.133	134	3.001.850 €	173	135,6 €	11	1.341.835	1,7
C10B - Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov, kombinacije	43.565	158	1.036.336 €	143	23,8 €	21	3.038.100	4,0
C10BA - Zaviralci reduktaze HMG-CoA v kombinaciji z drugimi zdravili za spreminjanje ravni serumskih lipidov	28.246	156	722.453 €	130	25,6 €	13	1.998.900	2,6
C10BX - Zaviralci reduktaze HMG CoA, druge kombinacije	15.319	162	313.884 €	184	20,5 €	7	1.039.200	1,4

V tabeli 4.4 je prikazanih deset najpogosteje predpisanih učinkovin skupine C. Na tabeli praktično ni prišlo do sprememb, torej najbolj predpisane učinkovine skupine C ostajajo enake kot leto poprej. Te učinkovine predstavljajo 58 % vseh predpisanih receptov iz skupine C, medtem ko je deset učinkovin, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, predstavljalo 44 % stroškov za zdravila skupine C.

Največkrat predpisana zdravilna učinkovina v letu 2019 ostaja bisoprolol (C07AB07) z 669,9 tisoč recepti, sledijo rosuvastatin (C10AA07) s skoraj 536,5 tisoč recepti, perindopril (C09AA04) z 406 tisoč recepti in atorvastatin (C10AA05) skoraj 304 tisoč recepti.

Največ sredstev je bilo porabljenih za rosuvastatin (7,5 milijonov evrov), bisoprolol (6,9 milijona evrov), perindopril (skoraj 4,5 milijona evrov) in atorvastatin (3,3 milijona evrov).

Tabela 4.4: Najpogosteje predpisane zdravilne učinkovine v skupini C po številu receptov v letu 2020

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
C07AB07 - bisoprolol	669.926	113	6.890.859 €	107	10,3 €	319	19.462.114	25,3
C10AA07 - rosuvastatin	536.565	115	7.536.807 €	103	14,0 €	255	75.204.139	97,8
C09AA04 - perindopril	406.035	105	4.554.182 €	97	11,2 €	193	40.654.980	52,9
C10AA05 - atorvastatin	304.310	107	3.353.756 €	99	11,0 €	145	27.350.385	35,6
C09BA04 - perindopril in diuretiki	283.281	107	4.466.440 €	96	15,8 €	135	22.994.670	29,9
C03CA01 - furosemid	194.013	108	2.104.612 €	110	10,8 €	92	16.380.457	21,3
C08CA01 - amlodipin	158.124	108	1.550.223 €	100	9,8 €	75	16.374.550	21,3
C09AA05 - ramipril	149.677	102	1.570.676 €	93	10,5 €	71	24.700.270	32,1
C08CA09 - lacidipin	146.281	108	2.162.220 €	101	14,8 €	70	11.715.032	15,2
C09BB04 - perindopril in amlodipin	141.763	112	2.571.971 €	105	18,1 €	68	11.511.060	15,0

C01 Zdravila za bolezni srca

Predpisovanje zdravil za bolezni srca je v letu 2020 poraslo za 5 %, stroški so se zvišali za 9 %. Predpisanih je bilo 185,8 tisoč receptov, kar predstavlja 3,6 % delež vseh zdravil za bolezni srca in ožilja. Povprečna vrednost na en recept v skupini C01 je znašala 34,3 EUR.

Najpogosteje predpisana zdravila v tej skupini so tudi v letu 2020 so bila **druga zdravila za bolezni srca (C01E)**. Predpisanih je bilo 70 tisoč receptov v vrednosti 4,1 milijona evrov.

Sledijo **vazodilatatorji za zdravljenje koronarne ishemije (C01D)**, čeprav je število predpisanih receptov upadlo za 5 %. Predpisanih je bilo 43,5 tisoč receptov v vrednosti skoraj 663 tisoč evrov, oziroma 2.927.045 DDD oz. 3,8 DID vazodilatatorjev, vseh v obliki organskih nitratov (gliceriltrinitrat in izosorbidmononitrat). Predpisanih je bilo 31,8 tisoč **kardiotoničnih glikozidov (C01A)**. Digitalisov glikozid metildigoksin (C01AA08) je edini predstavnik skupine. Njegova uporaba še vedno upada, saj se je število receptov v letu 2019 znižalo za 2 %. Predpisanih je bilo 1.210.725 DDD oz. 1,6 DID metildigoksina.

V skupini **antiaritmiki skupine I in III (C01B)** se je število receptov zvišalo za 5 %, predpisanih je bilo s tem povezani stroški praktično nespremenjeno. Predpisanih je bilo 34.897 receptov, 2.957.335 DDD oz. 3,8 DID antiaritmikov iz skupin I in III (C01B). Najpogosteje sta predpisana amjodaron (C01BD01) z 19 tisoč recepti v vrednosti 544 tisoč evrov in propafenon (C01BC03) s 15,3 tisoč recepti (12 % porast) v vrednosti 313 tisoč evrov.

C02 Antihipertenzivi

Predpisanih je bilo 126.389 receptov za antihipertenzive v vrednosti 4,5 milijona EUR. V letu 2020 se je število receptov za antihipertenzive povečalo za 9 % ob 15 % višjih stroških.

Skupina antihipertenzivov, kjer je bilo predpisanih 85 % receptov in 42 % vrednostjo zdravil so **antiadrenergiki s perifernim delovanjem (C02C)**. Edini predstavnik te skupine je *doksazosin (C02CA04)*, ki je z 108 tisoč recepti v vrednosti 1,9 milijona evrov, najpogosteje predpisana učinkovina celotne skupine antihipertenzivov. Porast predpisanih receptov je 8 %.

Predpisanih je bilo 16,9 tisoč receptov v vrednosti 328 tisoč evrov iz skupine **antiadrenergikov s centralnim delovanjem (C02A)**. Poleg *L-metildope (C02AB01)* s 1.902 (indeks 109) so predpisovali še *moksonidin (C02AC05)* z 14,9 tisoč recepti (indeks 110).

K povečanju stroškov za antihipertenzive so največ prispevali predvsem *antihipertenzivi za zdravljenje pljučne arterijske hipertenzije (C02KX)* iz skupine **drugi antihipertenzivi (C02K)**. Predpisanih je bilo 1.458 receptov (indeks 116) v vrednosti 2,2 milijona EUR. Povprečna vrednost enega recepta s predpisanimi antihipertenzivi za zdravljenje pljučne arterijske hipertenzije je znašala 1561 EUR. Pljučna hipertenzija je stanje z zvišanim krvnim tlakom v pljučnem krvnem obtoku. Povzroča obremenitev desnega srca, kar vodi najprej v funkcionalne, nato pa še morfološke spremembe desnega srca.

C03 Diuretiki

Predpisanih je bilo 451,7 tisoč receptov za diuretike, število izdanih receptov se je zvišalo za 5 % ob 2 % porastu stroškov. Še naprej se najpogosteje predpisujejo **diuretiki vhodnega kraka Henlejeve zanke (C03C)** z 245,9 tisoč recepti v vrednosti 2,9 milijona evrov, vsa zdravila spadajo v skupino *sulfonamidi, enokomponentna zdravila (C03BA)*. Največji delež so predstavljali recepti s *furosemidom (C03CA01)*, ki je bil predpisan na 184 tisoč receptih (indeks 108) v vrednosti 2,1 milijona EUR (indeks 110) in je tudi na sploh najbolj predpisana učinkovina med diuretiki.

Pri **diuretikih dilucijskega segmenta brez tiazidov (C03B)** s 114 tisoč recepti v vrednosti 1,5 milijona evrov je prišlo do 1 % zmanjšanja števila receptov. Glavni predstavnik te skupine s 114 tisoč receptov v vrednosti 1,5 milijona evrov je *indapamid (C03BA11)*.

V letu 2020 se je trend predpisovanja **diuretikov, ki varčujejo s kalijem (antikaliuretičnih) (C03D)** povečal za 11 %, predpisanih je bilo 90,8 tisoč receptov v vrednosti 1,9 milijona evrov. Najpogosteje je bil predpisan *spironolakton (C03DA01)* z 78 tisoč recepti in *eplerenon (C03DA04)* z 12,6 tisoč recepti.

C04 Periferni vazodilatatorji

Predpisanih je bilo 3.081 receptov za periferne vazodilatatorje, kar pomeni 0,1 % vseh predpisanih zdravil za bolezen srca in ožilja. Nadaljuje se trend zmanjševanja števila receptov, saj se je v letu 2020 glede na leto 2019 zmanjšalo za 33 %, skupna vrednost pa se je zmanjšala za 37 %.

Najpogosteje predpisana učinkovina ostaja *pentoksifilin (C04AD03)* s 2.591 recepti.

C05 Vazoprotektivi

Vazoprotektivi so prav tako manjša skupina, predpisanih je bilo 34,5 tisoč receptov teh zdravil. V letu 2020 se je predpisovanje zmanjšalo za 7 %, stroški pa so se zmanjšali za 9 %.

Največ receptov je bilo predpisanih za zdravila za **lokalno zdravljenje hemoroidov in analnih fisur (C05A)**, predvsem lokalne anestetike (C05AD), in sicer *cinchokain (C05AD04)*, ki je bil predpisan na 21 tisoč receptih (indeks 108). Ta zdravila so na razpolago tudi v lekarnah brez zdravniškega recepta, zato je njihova dejanska poraba zagotovo večja od prikazane.

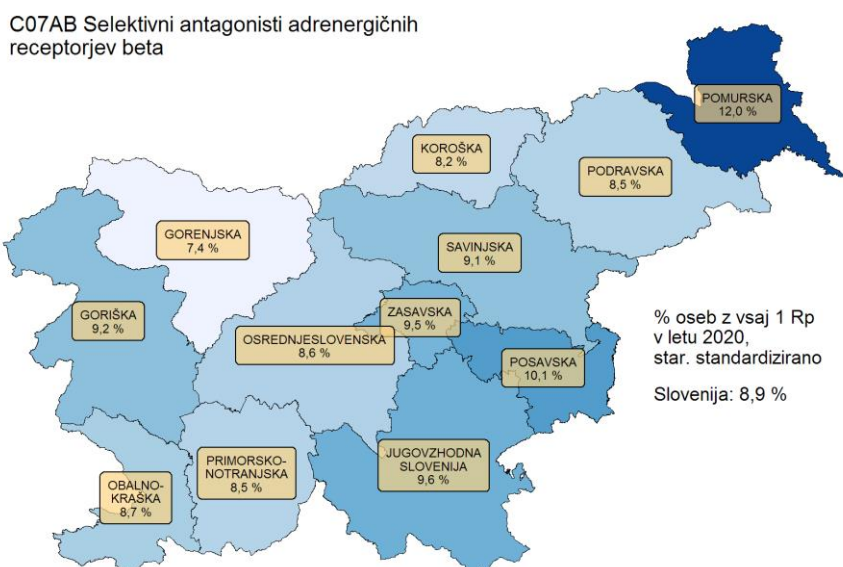
C07 Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta

Število receptov za antagoniste adrenergičnih receptorjev se je v letu 2020 povečalo za 11 %, predpisanih je bilo 942 tisoč receptov. Stroški za ta zdravila so znašali 11,1 milijona evrov in so se zvišali za 3 % glede na leto 2019. Vrednost enega recepta s predpisanimi zdravili iz skupine C07 je bila 11,8 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 449 receptov.

Večina, 926.988 receptov je bilo predpisanih **antagonistov adrenergičnih receptorjev (C07A)**, predvsem podskupina **selektivnih antagonistov adrenergičnih receptorjev beta (C07AB)**. Gre za zdravila, ki se uporabljajo za zdravljenje povišanega krvnega tlaka (hipertenzije), angine pektoris ter stabilnega kroničnega srčnega popuščanja. V letu 2020 je bilo izdanih 12 % več receptov za ta zdravila, predpisanih je bilo 28.596.890 DDD oz. 44,7 DID selektivnih antagonistov adrenergičnih receptorjev beta. Vodilni med njimi ostaja *bisoprolol (C07AB07)* s 669,9 tisoč recepti (indeks 113) v vrednosti 6,8 milijona evrov. Sledil mu je *nebivolol (C07AB12)* s 84,6 tisoč recepti (indeks 113).

Neselektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta (C07AA) se glede na selektivne predpisujejo manj in sicer za druge indikacije kot npr. tireotoksikoza, migrena, esencialni tremor. V letu 2020 je bilo predpisanih 30 tisoč receptov (indeks 112), od tega največ za zdravila s *propranololom (C07AA05)*, ki je bil predpisan na 25,7 tisoč receptih.

Povprečno je antagoniste adrenergičnih receptorjev beta (C07) prejemale 8,9 % prebivalcev Slovenije. Največ so selektivne antagoniste adrenergičnih receptorjev beta (C07AB) predpisovali v pomurski regiji, ki odstopa kar za 3 % nad slovenskim povprečjem. Sledijo ji posavska, regija jugovzhodne Slovenije, zasavska regija in savinjska, kjer se tudi predpisujejo nad povprečjem (slika 4.8).

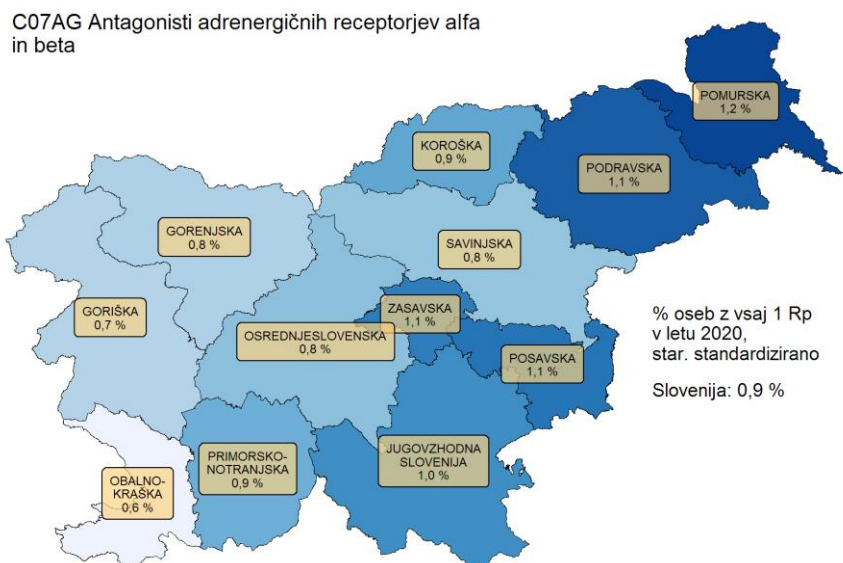

Slika 4.8: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta (C07AB) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

Med **antagonisti adrenergičnih alfa in beta receptorjev (C07AG)** se prepisuje le *karvedilol (C07AG02)*, predpisanih je bilo a 87 tisoč receptov, kar je enako kot leto prej.

Največ so antagoniste adrenergičnih receptorjev alfa in beta (C07AG) predpisovali v pomurski regiji, sledijo ji podravska, posavska, zasavska regija in regija jugovzhodne Slovenije, najmanj pa v obalno-kraški regiji.

Povprečno je v Sloveniji prejelo antagonist adrenergičnih receptorjev alfa in beta 10,9 % prebivalcev (slika 4.9).

Slika 4.9: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani antagonist adrenergičnih receptorjev alfa in beta (C07AG) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

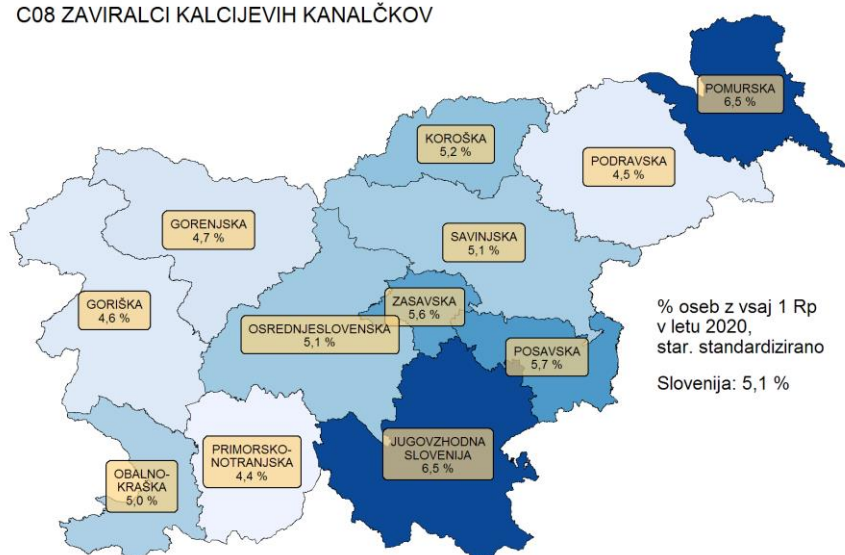
C08 Zaviralci kalcijevih kanalčkov

V skupini zaviralcev kalcijevih kanalčkov je bilo predpisanih 430 tisoč receptov, število receptov se je zvišalo za 7 %, stroški za zdravila pa za 2 % glede na leto 2019. Povprečna vrednost recepta z zdravili iz podskupine C08 je znašala 13,1 €. Predpisanih je bilo 41.383.945 DDD oz. 53,8 DID zaviralcev kalcijevih kanalčkov.

Večina vseh predpisanih zdravil iz te skupine, 413 tisoč receptov spada v skupino **selektivnih zaviralcev kalcijevih kanalčkov z delovanem na žile (C08C)**, in sicer *derivate dihidropiridina (C08CA)*. Leta 2020 sta bila najpogosteje predpisana zaviralca kalcijevih kanalčkov *amlodipin (C08CA01)* z 158 tisoč recepti v vrednosti več kot 1,5 milijona in *lacidipin (C08CA09)* z 146 tisoč receptov v vrednosti 2,1 milijona evrov. Sledita jima *lerkanidipin (C08CA13)* s 78 tisoč recepti v vrednosti 955 tisoč evrov in *nifedipin (C08CA05)* z 29,5 tisoč receptov (indeks 114) v vrednosti 599 tisoč evrov (indeks 130).

Največ so zaviralce kalcijevih kanalčkov predpisovali v pomurski regiji, ki ji sledi regija jugovzhodne Slovenije. Nadaljuje se trend padnja števila oseb, ki prejema zaviralce kalcijevih kanalčkov, v letu 2020 jih je prejelo 5,1 %, leto prej pa 5,4 % prebivalcev (slika 4.10).

C08 ZAVIRALCI KALCIJEVIH KANALČKOV

Slika 4.10: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani zaviralci kalcijevih kanalčkov (C08) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

C09 Zdravila z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem

Skupina zdravil z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem (C09) je največja skupina med zdravili za bolezni srca in ožilja, ima 36,5 % delež v številu receptov in 38 % delež stroškov zdravil za bolezni srca in ožilja. V letu 2020 je bilo predpisanih skoraj 1,9 milijona receptov v vrednosti 31 milijonov evrov. Predpisanih je bilo 183.758.340 DDD oz. 239,1 DID zdravil z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09).

Največ je bilo predpisanih zaviralcev angiotenzinske konvertaze (C09A), 694 tisoč receptov in kombinacij zaviralcev angiotenzinske konvertaze in (C09B), 668 tisoč evrov.

Največji delež v številu in v vrednosti izdanih zdravil še naprej zavzemajo **enokomponentna zdravila iz skupine zaviralcev angiotenzinske konvertaze (C09A)**. V letu 2020 je bilo predpisanih 107 DID zdravil iz te skupine. Najpogosteje so bila predpisana zdravila s *perindoprilom* (C09AA04) s 406 tisoč recepti v vrednosti skoraj 4,5 milijona evrov.

Sledila so zdravila z *ramiprilom* (C09AA05) s 146 tisoč recepti v vrednosti 1,5 milijona evrov in *enalaprilom* (C09AA02) s 73 tisoč recepti v vrednosti 1 milijona evrov.

Zaznana je 9 % porast predpisovanja **kombinacij zaviralcev angiotenzinske konvertaze (C09B)**. Med njimi velja izpostaviti trojno kombinacijo (*perindopril, amlodipin in indapamid-C09BX01*). Predpisanih je bilo preko 120 tisoč receptov v vrednosti skoraj 2,7 milijona evrov, predpisovanje se je povečalo skoraj za 21 %.

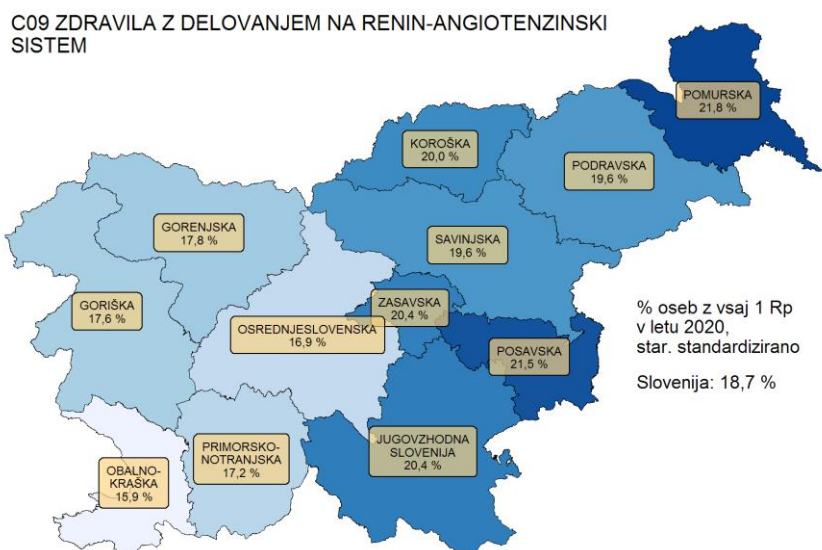
Tretja podskupina so **bloktorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs) (C09C)**, ki vključujejo enokomponentna zdravila (C09C). V letu 2020 je bil predpisanih skoraj 250 tisoč receptov za zdravila iz te skupine (indeks 107).

Opazen pa je porast predpisovanja v četrti podskupini **kombinacije bloktorjev receptorjev za angiotenzin II (ARBs) (C09D)**. Predpisanih je bilo 265 tisoč receptov (indeks 114), največ je bilo bloktorjev receptorjev za angotenzin II (ARBs) in diuretikov (C09DA), predpisanih je bilo 174 tisoč receptov. Največ je bilo predpisane kombinacije *valsartana in diuretikov* (C09DA03), 47 tisoč receptov (indeks 109).

Sledi podskupina **druge kombinacije bloktorjev receptorjev za angiotenzin II (ARBs) (C09X)**, predpisanih je bilo 32 tisoč receptov (indeks 119) za valsartan, amlodipin in hidroklorotiazid (C09DX01) in 20 tisoč

receptov (indeks 149) za *valsartan in sakubitril (C09DX04)*, ki se uporablja pri bolnikih s kroničnim simptomatskim srčnim popuščanjem z zmanjšanim iztisnim deležem.

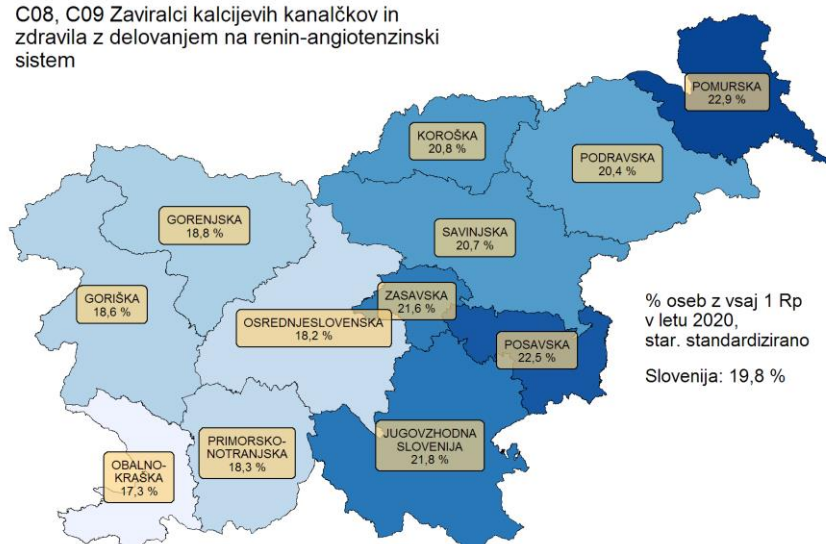
V povprečju je 18,7 % prebivalcev Slovenije prejemalo zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09), leto prej pa 19,1 %. Največ zdravil z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09) so predpisali v pomurski (21,8 %) in posavski regiji (21,5 %), najmanj v obalno-kraški regiji (15,9 %) (slika 4.11).

Slika 4.11: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020

Urejenost krvnega tlaka je velikokrat težko doseči z monoterapijo, zato tudi Slovenske smernice za zdravljenje hipertenzije navajajo različne kombinacije (22). Ena od pogostih in učinkovitih kombinacij je tudi sočasna uporaba zdravil z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09) z zaviralci kalcijevih kanalčkov (C08). Skoraj petina populacije (19,8 %) prejema vsaj eno od obeh zdravil, ali pa njuno kombinacijo (slika 4.12).

C08, C09 Zaviralci kalcijevih kanalčkov in zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem

Slika 4.12: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani zaviralci kalcijevih kanalčkov (C08) in zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

C10 Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov

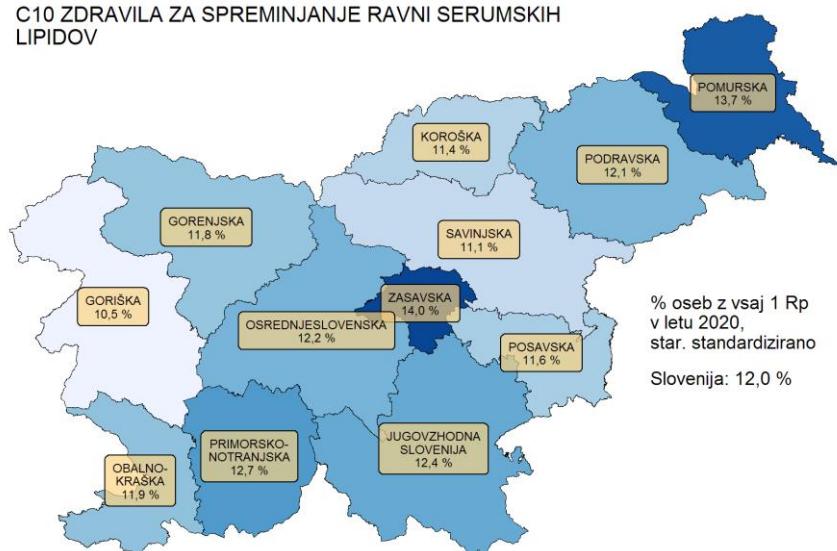
V letu 2020 je bilo predpisanih več kot milijon receptov v vrednosti 17,4 milijona evrov za zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov, število receptov se je povečalo za 12 % ob 11 % višjih stroških. Vrednost na en recept je znašala 16,1 EUR. Predpisanih je bilo 119.880.756 DDD zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov oziroma 156 DID.

Najpogosteje predpisana skupina so **zdravila za spreminjanje serumskih lipidov, enokomponentna zdravila (C10A)**, ki predstavlja 96 % vseh zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov. Predpisanih je bilo 1 milijon receptov v vrednosti 16,3 milijona evrov. Porabljenih je bilo 116.842.656 DDD oz. 152 DID zdravil iz te skupine. Med njimi so večina **zaviralci reduktaze HMG-CoA (C10AA)**, predpisanih je bilo 979 tisoč receptov v vrednosti 12,5 milijonov evrov.

Najpogosteje predpisana učinkovina je **rosuvastatin (C10AA07)** s 536 tisoč recepti v vrednosti 7,5 milijona evrov. Sledita **atorvastatin (C10AA05)** z 304 tisoč recepti v vrednosti 3,3 milijona evrov in **simvastatin (C10AA01)** s 97 tisoč recepti v vrednosti 1,1 milijona evrov.

V Sloveniji jemlje zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov v povprečju 12 % populacije, leto prej pa 11,8 %. Največ so jih predpisovali v zasavski (14 %) in pomurski (13,7 %) regiji, najmanj pa na goriškem. (slika 4.13).

C10 ZDRAVILA ZA SPREMINJANJE RAVNI SERUMSKIH LIPIDOV

Slika 4.13: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov (C10) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020

4.4 D Zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva

Zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva so razvrščena v 11 skupin. Skupno je bilo zanje predpisanih je bilo 563 tisoč receptov v vrednosti 8,1 milijona evrov. Število receptov s predpisanimi zdravili za bolezni kože in podkožnega tkiva se je zmanjšalo za 10 %, za 3 % pa se je zvišala skupna vrednost izdanih zdravil. Povprečna vrednost predpisanih zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva na en recept je znašala 14,5 EUR. Skupno je bilo predpisanih 27.503.631 DDD, oziroma 35,8 DID, od tega največ za skupino kortikosteroidov – dermatikov (D07) (tabela 4.5).

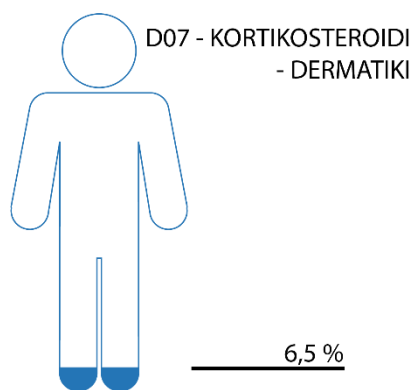

Tabela 4.5: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva (D) v letu 2020.

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
D - ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA	563.630	90	8.180.474 €	103	14,5 €	268	27.503.631	35,8
D01 - ANTIMIKOTIKI ZA ZDRAVLJENJE DERMATOLOŠKIH BOLEZNI	152.571	87	1.472.056 €	87	9,6 €	73	5.025.980	6,5
D01A - Antimikotiki za lokalno zdravljenje	142.813	88	1.256.657 €	90	8,8 €	68	4.652.180	6,1
D01AC - Derivati imidazola in triazola	96.702	88	790.207 €	89	8,2 €	46	3.176.990	4,1
D01AE - Drugi antimikotiki za lokalno zdravljenje	46.111	89	466.449 €	92	10,1 €	22	1.475.190	1,9
D01B - Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	9.758	76	215.400 €	72	22,1 €	5	373.800	0,5
D01BA - Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	9.758	76	215.400 €	72	22,1 €	5	373.800	0,5
D02 - ZDRAVILA ZA MEHČANJE IN VAROVANJE KOŽE	14.256	92	141.319 €	95	9,9 €	7	1.298.050	1,7
D02A - Zdravila za mehčanje in varovanje kože	14.256	92	141.319 €	95	9,9 €	7	1.298.050	1,7
D02AE - Zdravila s sečnino	14.206	92	140.816 €	95	9,9 €	7	1.292.750	1,7
D02AX - Druga zdravila za mehčanje in varovanje kože	50	109	504 €	122	10,1 €	0	5.300	0,0
D03 - ZDRAVILA ZA OSKRBO RAN IN RAZJED	4.534	123	48.642 €	119	10,7 €	2	1.447.485	1,9
D03A - Zdravila za oskrbo brazgotin	4.534	123	48.642 €	119	10,7 €	2	1.447.485	1,9
D03AX - Druga zdravila za oskrbo brazgotin	4.534	123	48.642 €	119	10,7 €	2	1.447.485	1,9
D04 - ANTIPIRURITIKI Z ANTIHISTAMINIKI, ANESTETIKI ITD.	420	82	4.330 €	87	10,3 €	0	14.500	0,0
D04A - Antipruritiki z antihistaminiki, anestetiki itd.	420	82	4.330 €	87	10,3 €	0	14.500	0,0
D04AA - Antihistaminiki za lokalno zdravljenje	410	82	4.261 €	86	10,4 €	0	14.090	0,0
D04AB - Anestetiki za lokalno zdravljenje	10	125	69 €	158	6,9 €	0	410	0,0
D05 - ANTIPSORIATIKI	22.936	96	1.040.501 €	92	45,4 €	11	2.276.426	3,0
D05A - Antipsoriatiki za lokalno zdravljenje	21.728	97	964.015 €	92	44,4 €	10	2.242.290	2,9

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
D05AX - Drugi antipsoriatiki za lokalno zdravljenje	21.728	97	964.015 €	92	44,4 €	10	2.242.290	2,9
D05B - Antipsoriatiki za sistemsko zdravljenje	1.208	95	76.487 €	88	63,3 €	1	34.136	0,0
D05BB - Retinoidi za zdravljenje psoriaze	1.208	95	76.487 €	88	63,3 €	1	34.136	0,0
D06 - ANTIBIOTIKI IN KEMOTERAPEVTIKI ZA UPORABO V DERMATOLOGIJI	73.748	85	974.116 €	87	13,2 €	35	1.589.623	2,1
D06A - Antibiotiki za lokalno zdravljenje	55.821	84	563.950 €	87	10,1 €	27	914.755	1,2
D06AX - Drugi antibiotiki za lokalno zdravljenje	55.821	84	563.950 €	87	10,1 €	27	914.755	1,2
D06B - Kemoterapevtiki za lokalno zdravljenje	17.927	90	410.165 €	87	22,9 €	9	674.868	0,9
D06BA - Sulfonamidi	2.975	101	37.449 €	101	12,6 €	1	183.550	0,2
D06BB - Protivirusna zdravila	3.386	92	252.931 €	92	74,7 €	2	104.772	0,1
D06BX - Drugi kemoterapevtiki	11.566	87	119.785 €	76	10,4 €	6	386.546	0,5
D07 - KORTIKOSTEROIDI - DERMATIKI	223.441	90	2.058.604 €	104	9,2 €	106	12.856.370	16,7
D07A - Kortikosteroidi, enokomponentna zdravila	160.548	89	1.527.294 €	108	9,5 €	76	8.877.510	11,5
D07AB - Kortikosteroidi z zmernim učinkom (skupina II)	45.288	92	360.760 €	93	8,0 €	22	1.789.910	2,3
D07AC - Kortikosteroidi z močnim učinkom (skupina III)	115.260	87	1.166.534 €	113	10,1 €	55	7.087.600	9,2
D07C - Kortikosteroidi v kombinaciji z antibiotiki	29.957	94	247.442 €	95	8,3 €	14	558.390	0,7
D07CC - Kortikosteroidi z močnim učinkom v kombinaciji z antibiotiki	29.957	94	247.442 €	95	8,3 €	14	558.390	0,7
D07X - Kortikosteroidi, druge kombinacije	32.936	96	283.868 €	93	8,6 €	16	3.420.470	4,4
D07XC - Kortikosteroidi z močnim učinkom, druge kombinacije	32.936	96	283.868 €	93	8,6 €	16	3.420.470	4,4
D08 - ANTISEPTIKI IN DEZINFICIENSI	197	104	1.162 €	100	5,9 €	0	0	0,0
D08A - Antiseptiki in dezinficiens	197	104	1.162 €	100	5,9 €	0	0	0,0
D08AC - Bigvanidi in amidini	5	71	64 €	58	12,8 €	0	0	0,0
D08AG - Jodova zdravila	103	98	513 €	96	5,0 €	0	0	0,0
D08AJ - Spojine s kvaterno amonijevo skupino	74	114	524 €	112	7,1 €	0	0	0,0
D08AX - Drugi antiseptiki in dezinficiens	15	115	61 €	126	4,1 €	0	0	0,0
D09 - ZDRAVILNE OBVEZE	528	86	2.723 €	88	5,2 €	0	26.305	0,0
D09A - Zdravilne obveze	528	86	2.723 €	88	5,2 €	0	26.305	0,0
D09AB - Cinkovi povoji	528	86	2.723 €	88	5,2 €	0	26.305	0,0
D10 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE AKEN	48.147	95	711.850 €	93	14,8 €	23	2.084.200	2,7
D10A - Zdravila za lokalno zdravljenje aken	40.424	94	538.425 €	92	13,3 €	19	1.897.700	2,5
D10AD - Retinoidi za lokalno zdravljenje aken	5.468	93	56.698 €	91	10,4 €	3	235.050	0,3
D10AF - Protimikrobne učinkovine za zdravljenje aken	26.464	92	390.096 €	90	14,7 €	13	1.268.220	1,6
D10AX - Druga zdravila za lokalno zdravljenje aken	8.492	102	91.632 €	100	10,8 €	4	394.430	0,5
D10B - Zdravila za sistemsko zdravljenje aken	7.723	102	173.425 €	97	22,5 €	4	186.500	0,2
D10BA - Retinoidi za zdravljenje aken	7.723	102	173.425 €	97	22,5 €	4	186.500	0,2
D11 - DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA	22.843	105	1.725.114 €	161	75,5 €	11	884.692	1,2
D11A - Druga zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva	22.843	105	1.725.114 €	161	75,5 €	11	884.692	1,2
D11AH - Učinkovine za zdravljenje dermatitisa, razen kortikosteroidov	20.571	107	1.581.804 €	172	76,9 €	10	785.640	1,0
D11AX - Druga dermatološka zdravila	2.167	90	142.638 €	93	65,8 €	1	81.052	0,1

D01 Antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni

Recepti s predpisanimi antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni (D01) so predstavljali 27 % delež receptov in 18 % delež stroškov za zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva in so druga največja podskupina. Predpisanih je bilo 152 tisoč receptov v vrednosti 1,4 milijona evrov, število receptov se je znižalo za 13 %, enako stroški.

Antimikotikov za lokalno zdravljenje (D01A) je bilo predpisanih 142,8 tisoč receptov, 12 % manj kot leto prej, v vrednosti skoraj 1,3 milijona evrov (indeks 90). Veliko antimikotikov za lokalno zdravljenje ima režim izdaje brez recepta, zato je prikazana poraba nižja od dejanske.

Od antimikotikov za lokalno zdravljenje, ki vsebujejo *imidazolove in triazolove derivate (D01AC)* so bila najpogosteje predpisana zdravila z *klotrimazolom (D01AC01)* – 73,2 tisoč receptov in *mometazonom (D07AC13)* - 53,5 tisoč receptov. Skupno je bilo predpisanih 4.652.180 DDD oz. 6,1 DID.

Od 46 tisoč receptov, ki vsebujejo *druge antimikotike za lokalno zdravljenje (D01AE)* je bil v največjem deležu predpisan *terbinafin (D01AE15)* na 45,8 tisoč receptih z vrednostjo predpisanih zdravil 460 tisoč evrov.

D05 Antipsoriatiki

Antipsoriatiki so po številu receptov manjša skupina znotraj skupine D. V letu 2020 je bilo zanje predpisanih 22,9 tisoč receptov, kar je 4 % manj kot leto prej. Stroški so se znižali za 8 %. Predpisanih je bilo 2.276.426 DDD oz. 3,0 DID antipsoriatikov.

Iz te skupine so zdravniki predpisovali *kalcipotriol (D05AX02)* z 5.467 recepti v vrednosti 183 tisoč evrov, zdravila, ki vsebujejo *kombinacije s kalcipotriolom (D05AX52)* na 16,3 tisoč receptih v vrednosti 780 tisoč evrov in *acitretin (D05BB02)* s 1.208 recepti v vrednosti 76,5 tisoč evrov.

D06 Antibiotiki in kemoterapevtiki za uporabo v dermatologiji

Predpisanih je bilo 73,7 tisoč receptov s predpisanimi zdravili iz skupine D06, kar je 15 % manj kot leto prej, v vrednosti 1 milijon evrov (stroški so se znižali za 13 %). Največ je bilo predpisanih antibiotikov za lokalno zdravljenje (D06A), 55,8 tisoč in 17,9 tisoč kemoterapevtikov za lokalno zdravljenje (D06B).

V letu 2020 je bilo predpisanih 914.755 DDD oz. 1,2 DID **antibiotikov za lokalno zdravljenje (D06A)**. Za *fusidno kislino (D06AX01)* je bilo predpisanih 26 tisoč receptov, za *gentamicin (D06AX07)* 17 tisoč receptov, za *mupirocinom (D06AX09)* pa 10,3 tisoč receptov.

Predpisanih je bilo 674.868 DDD oz. 0,9 DID za **kemoterapevtike za lokalno zdravljenje (D06B)**.

Največ, 11,5 tisoč receptov, je bilo predpisanih z *metronidazolom (D06BX01)*, sledita mu s 3,3 tisoč recepti *imikimod (D06BB10)* in 2,9 tisoč recepti *srebrov sulfadiazinat (D06BA01)*.

D07 Kortikosteroidi – dermatiki

Kortikosteroidi so največja podskupina v skupini zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva, za katero se predpiše skoraj 40 % receptov, skupina zavzema tudi največji delež stroškov (25,1 %). Predpisanih je bilo 223 tisoč receptov (indeks 90) v vrednosti 2 milijona evrov (indeks 104), to je 12.856.370 DDD oz. 16,7 DID kortikosteroidov-dermatikov. Povprečna vrednost na en recept je znašala 9,2 EUR.

Največ se predpisujejo **kortikosteridi, enokomponentna zdravila (D07A)**, predpisanih je bilo 160 tisoč receptov (indeks 89) v vrednosti 1,5 milijona evrov.

Med njimi so največji delež zavzemali **kortikosteroidi z močnim učinkom (skupina III) (D07AC)**, predpisanih je bilo 115 tisoč receptov (indeks 87), 7.087.600 DDD oz. 9,2 DID zdravil skupine D07AC. Iz te podskupine so se še naprej najpogosteje predpisovala zdravila z **mometazonom (D07AC13)** s 53,5 tisoč recepti (indeks 87) in z **metilprednizolonaceponatom (D07AC14)** s 27,5 tisoč recepti (indeks 70).

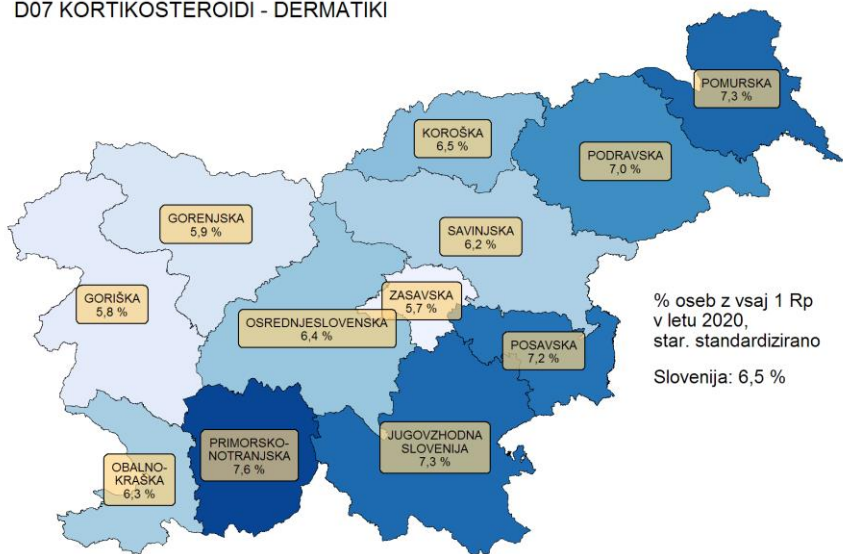
Sledili so **kortikosteroidi z zmernim učinkom (skupina II) (D07AB)**, predpisanih je bilo 45,2 tisoč receptov (indeks 92), od tega je bilo največ zdravila z **hidrokortizonbutiratom (D07AB02)**, predpisanim na 28,7 tisoč receptov (indeks 90).

Pogosto so predpisani tudi **kortikosteroidi v kombinaciji z antibiotiki (D07C)**. Predpisanih je bilo 29,9 tisoč receptov za kombinacijo **betametazona in antibiotikov (D07CC01)** (indeks 94).

V skupini **kortikosteroidi, druge kombinacije (D07X)** je največ predpisan **betametazon (D07XC01)**, predpisanih 32,9 tisoč receptov (indeks 96).

Povprečno so kortikosteroide-dermatike (D07) predpisali 6,5 % prebivalcem Slovenije, opazen je trend zmanjševanja predpisovanja, saj so leto prej predpisali 7,4 % prebivalcem. Največ kortikosteroidov – dermatikov so predpisali v primorsko-notranjski (7,6 %) ter pomurski in regiji jugovzhodne Slovenije (7,3 %) (slika 4.14).

D07 KORTIKOSTEROIDI - DERMATIKI

Slika 4.14: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani kortikosteroidi - dermatiki (D07) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

D10 Zdravila za zdravljenje aken

Predpisanih je bilo 48 tisoč receptov (indeks 95) v vrednosti 711 tisoč evrov (indeks 93). Skupno je bilo predpisanih 2.084.200 DDD oz. 2,7 DID zdravil za lokalno zdravljenje aken.

Največ je bilo izdanih receptov za **zdravila za lokalno zdravljenje aken (D10A)**, 40 tisoč receptov, največji delež so imela so imele **protimikrobne učinkovine za zdravljenje aken (D10AF)**. Največ se je predpisovalo kombinacije **klindamicin kombinacije (D10AF51)**, predpisanih je bilo 8.020 receptov. Zdravilo se uporablja za zdravljenje aken pri odraslih in mladostnikih, ki so starejši od 12 let.

Najpogosteje predpisana učinkovina za lokalno zdravljenje aken zdravilo ostaja sam *klindamicin (D10AF01)* z 18,4 tisoč recepti (indeks 91), sledi mu *azelainska kislina (D10AX03)*, ki je bila izdana na 8 342 receptih (indeks 103).

Število izdanih receptov za **zdravila za sistemsko zdravljenje aken (D10B)** se je povečalo za 2 %, predpisanih je bilo 7.723 receptov. Vsa so zdravila z *izotretinoinom (D10BA01)*. Gre za teratogeno učinkovino, zato velja posebna pozornost pri ženskah v rodni dobi. Ženskam v rodni dobi naj se zdravilo ne bi predpisalo za več kot 30 dni, da lahko zagotovimo redne obiske, vključno s testiranjem nosečnosti in spremljanjem bolnice. Najbolje je, da se test nosečnosti izvede na isti dan, kot se predpiše recept in izda zdravilo.

D11 Druga zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva

Predpisanih je bilo 22,8 tisoč receptov v vrednosti 1,7 milijona evrov, porast stroškov je bil 61 %. Večinoma so bila predpisana **druga zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva (D11A)**, in sicer 20.571 receptov v vrednosti 1,6 milijona evrov (indeks 172) za *učinkovine za zdravljenje dermatitisa, razen kortikosteroidov (D11AH)*. Predpisanih je bilo 14.925 receptov za *pimekrolimus (D11AH02)* in 4.698 receptov za *takrolimus (D11AH01)*.

4.5 G Zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni

Zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni so razvrščeni v 4 skupine.

Za bolezni sečil in spolovil ter spolne hormone je bilo v letu 2020 izdanih 2 % več receptov kot leto prej s povprečno vrednostjo predpisanih zdravil na en recept 26,3 EUR.

Predpisanih je bilo 995 tisoč receptov v vrednosti 21,4 milijona evrov (indeks 93), 53.652.924 DDD, to je 69,8 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Največ receptov je bilo predpisanih v skupini zdravil za bolezni sečil (G04), in sicer 446 tisoč receptov (indeks 106), to je 28.304.014 DDD in 36,8 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Druga velika skupina so skupina spolnih hormonov in zdravil za uravnavanje delovanja spolovil (G03), kjer je bilo predpisanih 325,8 tisoč receptov v vrednosti 6,4 milijona evrov (indeks 88). (tabela 4.6).

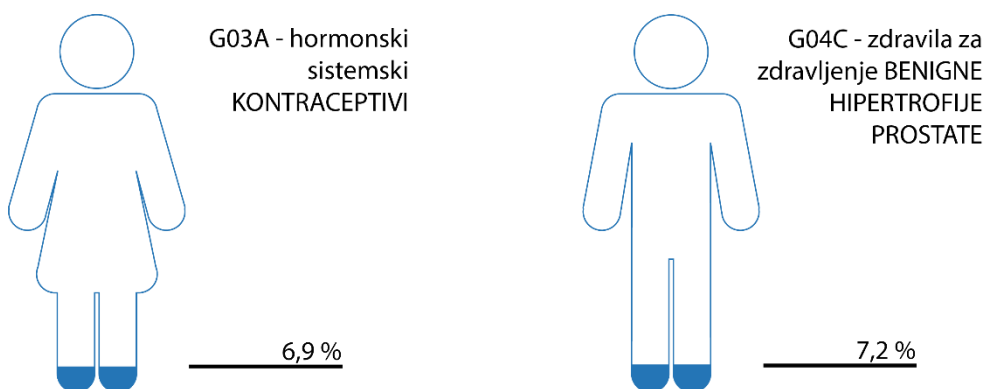

Tabela 4.6: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni (G) v letu 2020.

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
G - ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL IN SPOLOVIL TER SPOLNI HORMONI	885.546	102	21.395.229 €	93	24,2 €	422	53.652.924	69,8
G01 - GINEKOLOŠKA PROTIMIKROBNA ZDRAVILA IN ANTISEPTIKI	86.573	95	807.225 €	98	9,3 €	41	725.193	0,9
G01A - Protimikrobna zdravila in antiseptiki brez kombinacij s kortikosteroidi	86.573	95	807.225 €	98	9,3 €	41	725.193	0,9
G01AA - Antibiotiki	7.714	61	69.529 €	61	9,0 €	4	66.832	0,1
G01AC - Derivati kinolina	22.778	113	220.931 €	115	9,7 €	11	73.824	0,1
G01AD - Organske kisline	15.150	99	152.966 €	106	10,1 €	7	155.526	0,2
G01AF - Derivati imidazola	40.130	96	356.521 €	97	8,9 €	19	417.195	0,5
G01AX - Druge protimikrobne učinkovine in antiseptiki	801	82	7.278 €	82	9,1 €	0	11.816	0,0
G02 - DRUGA GINEKOLOŠKA ZDRAVILA	26.387	98	571.961 €	86	21,7 €	13	2.274.336	3,0
G02B - Lokalni kontraceptivi	25.223	98	559.364 €	86	22,2 €	12	2.226.924	2,9
G02BA - Intrauterini kontraceptivi (maternični vložki)	222	56	23.791 €	55	107,2 €	0	245.280	0,3
G02BB - Intravaginalni kontraceptivi	25.001	98	535.573 €	88	21,4 €	12	1.981.644	2,6
G02C - Druga ginekološka zdravila	1.164	101	12.596 €	97	10,8 €	1	47.412	0,1
G02CB - Zaviralci prolaktina	1.150	101	12.349 €	97	10,7 €	1	46.962	0,1
G03 - SPOLNI HORMONI IN ZDRAVILA ZA URAVNAVANJE DELOVANJA SPOLOVIL	325.803	99	6.428.747 €	88	19,7 €	155	22.349.381	29,1

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
G03A - Hormonski sistemski kontraceptivi	225.364	102	3.935.587 €	94	17,5 €	107	17.067.460	22,2
G03AA - Progestogeni in estrogeni, enofazna zdravila	169.093	99	2.809.751 €	91	16,6 €	81	12.667.984	16,5
G03AB - Progestogeni in estrogeni, dvo- ali trifazna zdravila	13.345	110	342.961 €	101	25,7 €	6	1.012.116	1,3
G03AC - Progestogeni	42.906	110	782.536 €	105	18,2 €	20	3.387.340	4,4
G03AD - Urgentni kontraceptivi	20	51	339 €	54	17,0 €	0	20	0,0
G03B - Androgeni	5.718	106	556.688 €	104	97,4 €	3	321.679	0,4
G03BA - Derivati 3-oksoandrost-4-ena	5.718	106	556.688 €	104	97,4 €	3	321.679	0,4
G03C - Estrogeni	31.771	96	540.107 €	75	17,0 €	15	1.589.684	2,1
G03CA - Naravni in polsintezni estrogeni, enokomponentna zdravila	29.594	95	472.993 €	73	16,0 €	14	1.429.972	1,9
G03CX - Drugi estrogeni	2.177	108	67.115 €	98	30,8 €	1	159.712	0,2
G03D - Progestogeni	40.455	86	843.669 €	84	20,9 €	19	1.668.532	2,2
G03DA - Derivati pregnena	14.104	101	430.321 €	89	30,5 €	7	404.530	0,5
G03DB - Derivati pregnadiena	12.349	92	286.403 €	87	23,2 €	6	716.912	0,9
G03DC - Derivati estrena	14.002	71	126.945 €	66	9,1 €	7	547.090	0,7
G03F - Progestogeni v kombinaciji z estrogeni	16.538	109	267.295 €	102	16,2 €	8	1.221.220	1,6
G03FA - Progestogeni in estrogeni, kombinacije	9.719	109	186.897 €	102	19,2 €	5	720.692	0,9
G03FB - Progestogeni in estrogeni, dvo- ali trifazna zdravila	6.819	108	80.398 €	103	11,8 €	3	500.528	0,7
G03G - Gonadotropni hormoni in drugi spodbujevalci ovulacije	1.069	61	69.005 €	48	64,6 €	1	60.036	0,1
G03GA - Gonadotropni hormoni	193	44	47.026 €	44	243,7 €	0	8.647	0,0
G03GB - Sintezni spodbujevalci ovulacije	876	66	21.979 €	61	25,1 €	0	51.389	0,1
G03H - Antiandrogeni	4.021	84	121.874 €	67	30,3 €	2	359.506	0,5
G03HA - Antiandrogeni, enokomponentna zdravila	1.010	89	91.964 €	64	91,1 €	0	100.450	0,1
G03HB - Antiandrogeni in estrogeni	3.011	83	29.910 €	82	9,9 €	1	259.056	0,3
G03X - Drugi spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil	867	62	94.521 €	36	109,0 €	0	61.264	0,1
G03XB - Modulatorji progesteronskega receptorja	220	31	69.543 €	30	316,1 €	0	14.840	0,0
G03XC - Selektivni modulatorji estrogenskega receptorja	647	96	24.977 €	84	38,6 €	0	46.424	0,1
G04 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL	446.783	106	13.587.296 €	96	30,4 €	213	28.304.014	36,8
G04B - Zdravila za bolezni sečil	151.796	100	6.377.381 €	98	42,0 €	72	5.830.712	7,6
G04BC - Topila za konkrementne	2.404	183	64.486 €	356	26,8 €	1	12.158	0,0
G04BD - Zdravila za zdravljenje povečane pogostnosti uriniranja in inkontinence	107.605	102	3.957.535 €	99	36,8 €	51	5.300.219	6,9
G04BE - Zdravila za zdravljenje erektilne disfunkcije	41.599	91	2.352.138 €	96	56,5 €	20	516.734	0,7
G04BX - Drugi urologiki	188	103	3.222 €	79	17,1 €	0	1.601	0,0
G04C - Zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate	294.987	110	7.209.916 €	95	24,4 €	140	22.473.302	29,2
G04CA - Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa	224.280	111	5.840.230 €	94	26,0 €	107	17.133.564	22,3
G04CB - Zaviralci testosteron-5-alfa reduktaze	70.660	105	1.368.130 €	96	19,4 €	34	5.336.528	6,9

G01 Ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki

Ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki (G01) so za manjša skupino zdravil, ki predstavlja 10 % delež števila receptov v vrednosti 807 tisoč evrov.

Vsa predpisana zdravila so bila iz podskupine **protimikrobnih zdravil in antiseptikov brez kombinacij s kortikosteroidi (G01A)**, predpisanih je bilo 86.573 receptov.

Večinoma so to *derivati imidazola (G01AF)*, predpisanih je bilo 40 tisoč receptov, ki jih je bilo predpisanih 417.195 DDD oz. 0,5 DID in kjer so prevladovala zdravila s *klotrimazolom (G01AF02)* na 23,6 tisoč receptih, kar je 3 % več kot leto prej in z *mikonazolom (G01AF04)* na 16,3 tisoč receptih (12 % manj). Sledilo je zdravilo s *klindamicinom (G01AA10)* s 7,7 tisoč recepti (39 % manj), ki je edini predstavnik iz skupine antibiotikov (G01AA). Klotrimazol v obliki zdravil za vaginalno uporabo, se izdaja v lekarnah tudi brez zdravniškega recepta, zato je prikazana poraba nižja od celotne dejanske porabe.

G02 Druga ginekološka zdravila

V skupini drugih ginekoloških zdravil ni prišlo do večjih sprememb v primerjavi z letom prej, predpisanih je bilo 26,4 tisoč receptov v vrednosti 571,9 tisoč evrov, vrednost izdanih zdravil se je zmanjšala za 14 %. Povprečna vrednost zdravil predpisanih na en recept je bila 21,7 €.

Najpogosteje so bili predpisani **lokalni kontraceptivi (G02B)**, in sicer, 25,2 tisoč receptov z vrednostjo zdravil 559,3 tisoč evrov (14 % nižja vrednost). Večinoma so to *intravaginalni kontraceptivi (G02BA)*, vaginalni obroček s progesteronom in estrogenom (G02BB01).

G03 Spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil

Predpisovanje spolnih hormonov in zdravil za uravnavanje delovanja spolovil (G03) je v letu 2020 ostalo skoraj enako. Predpisanih je bilo 325,8 tisoč receptov, ki zavzemajo 36,8 % delež števila receptov in 30 % delež vrednosti zdravil znotraj skupine G. Največji delež v številu izdanih receptov so predstavljali **hormonski sistemski kontraceptivi (G03A)**. Predpisanih je bilo 225 tisoč receptov (indeks 102), 17.067.460 DDD oz. 22,2 DID hormonskih sistemskih kontraceptivov (G03A).

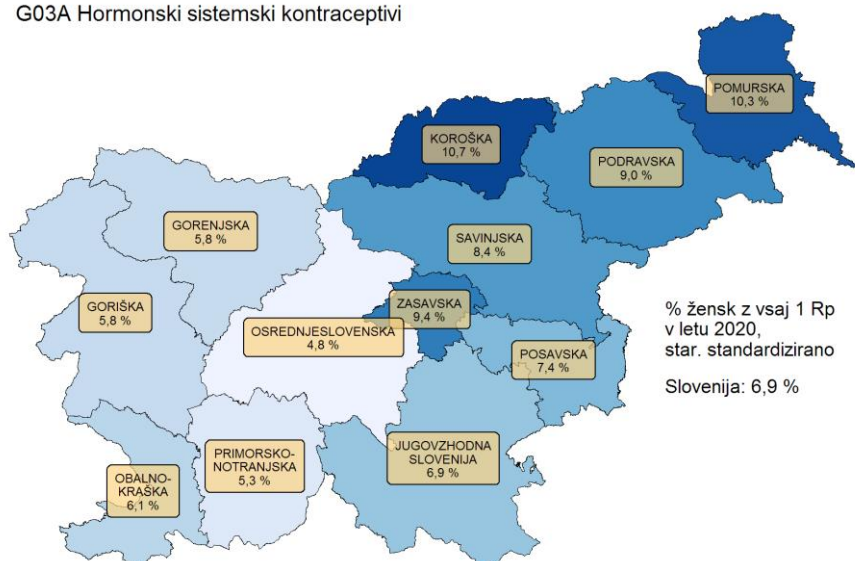
Najpogosteje predpisana *enofazna zdravila, ki so vsebujejo progesterogene in estrogene (G03AA)*, in sicer na 169 tisoč receptih. Receptov z *dvo- ali tri-faznimi zdravili progesterogeni in estrogeni (G03AB)* je bilo 13,3 tisoč, samo s *progesterogeni (G03AC)* pa 42,9 tisoč.

Največ je bilo izdanih zdravil s kombinacijo *drosipirenona in etinilestradiola (G03AA12)* s 81,2 tisoč recepti v vrednosti 1,5 milijona evrov.

Sledila so zdravila s kombinacijo *gestodena in etinilestradiola (G03AA10)* na 40 tisoč receptih v vrednosti 442 tisoč evrov. Opazen je 14 % porast v predpisovanju kombinacije *dienogest in etinilestradiol (G03AA16)*, predpisanih je bilo 21,6 tisoč receptov v vrednosti 420 tisoč evrov.

Povprečno je 6,9 % žensk v Sloveniji prejelo hormonske sistemske kontraceptive, leto prej pa 7,3 %. Največ so hormonske sistemske kontraceptive predpisovali v koroški regiji (10,7 %), sledita pomurska (10,3 %) in zasavska regija (9,4 %). Najmanj žensk je posegalo po kontraceptivih v osrednjeslovenski regiji, le 4,8 %, kar je še manj kot leto prej, ko so ta zdravila prejelo 5,2 % žensk (slika 4.15).

G03A Hormonski sistemski kontraceptivi

Slika 4.15: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani hormonski sistemski kontraceptivi (G03A) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

Znotraj skupine spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil (G03) je bilo predpisanih 5.718 (indeks 106) receptov za zdravila z **androgeni (G03B)**.

Predpisanih je bilo 31,7 tisoč receptov za zdravila z **estrogeni (G03C)** (indeks 96) v vrednosti 540 tisoč evrov (indeks 75), največ iz skupine *naravnih in polsinteznih estrogenov, enokomponentna zdravila (G03CA)*.

Vsebovala so tri različne učinkovine: *estradiol (G03CA03)* je bil predpisan na 26,2 tisoč receptih, *tibolon (G03CX01)* na 2,1 tisoč receptih.

Predpisanih je bilo 40,4 tisoč receptov za **progestogene (G03D)** (indeks 86) v vrednosti 843,7 EUR (Indeks 84), 1.668.532 DDD oz. 2,2 DID. Najpogosteje predpisane učinkovina v tej podskupini predpisanih receptov je bila *noretisteron (G03DC02)* z 14 tisoč recepti, kar je 29 % manj kot leto prej. Število receptov za *didrogesteron (G03DB01)* pa je za 7 % upadlo, predpisanih je bilo 11,1 tisoč receptov.

Pri zdravilih s **progestogeni v kombinaciji z estrogeni (G03F)** je število predpisanih receptov naraslo za 9 %, predpisanih je bilo 16,5 tisoč receptov v vrednosti 267 tisoč evrov (indeks 102). Predpisanih je bilo 1.221.220 DDD oz. 1,6 DID progestogenov v kombinaciji z estrogeni. Najpogosteje predpisana zdravila iz te podskupine so še naprej tista, ki vsebujejo *noretisteron in estrogen (G03FA01)* in so bila predpisana na 5,1 tisoč receptih (indeks 107).

Nadaljuje se zniževanje števila receptov s predpisanimi zdravili iz skupine **antiandrogenov (G03H)**. V letu 2020 se je glede na prejšnje leto znižalo število receptov za 16 %, vrednosti izdanih zdravil pa kar za 33 %. Predpisanih je bilo 4.021 tisoč receptov, 359.506 DDD oz. 0,5 DID antiandrogenov. Glavnino receptov iz te skupine so predstavljali recepti za zdravila, ki vsebujejo kombinacijo *ciproterona in estrogena (G03HB01)* s 3.011 recepti, medtem ko je bil sam *ciproteron (G03HA01)* predpisan na 1.010 receptih.

G04 Zdravila za bolezni sečil

Zdravila za bolezni sečil so z vidika števila predpisanih receptov največja skupina v skupini G, saj zavzema 50 % receptov in 63,5 % vseh stroškov, ki so bila namenjena za zdravila iz skupine G. Povprečna vrednost recepta je v letu 2020 znašala 30,4 EUR.

Predpisanih je bilo 151,8 tisoč receptov za **zdravila za bolezni sečil (G04B)** v vrednosti 6,4 milijona evrov. Največ predpisanih zdravil je iz podskupine *zdravil za zdravljenje povečane pogostosti uriniranja in*

inkontinence (G04BD) s 107,6 tisoč recepti. Najbolj pogosto so predpisana zdravila s *tropsijem (G04BD09)* s 46,7 tisoč recepti, z *mirabegronom (G04BD12)* s skoraj 32,9 tisoč recepti (indeks 112) in *solifenacinom (G04BD08)* s 18,7 tisoč recepti (indeks 104).

V skupini *zdravil za zdravljenje erektilne disfunkcije (G04BE)* je bil najpogosteje predpisan *sildenafil (G04BE03)* na 26,5 tisoč receptih, kar je 11 % manj kot v letu prej.

Daleč najpogosteje so bila v skupini zdravil za bolezní sečil predpisana **zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate (G04C)** s 66 % deležem v številu receptov in 53 % deležem stroškov za zdravila skupine G04. Predpisanih je bilo skoraj 295 tisoč receptov (indeks 110) v vrednosti 7,2 milijona evrov (indeks 95). Predpisanih je bilo 22.473.302 DDD oz. 29,2 DID zdravil za zdravljenje benigne hipertrofije prostate.

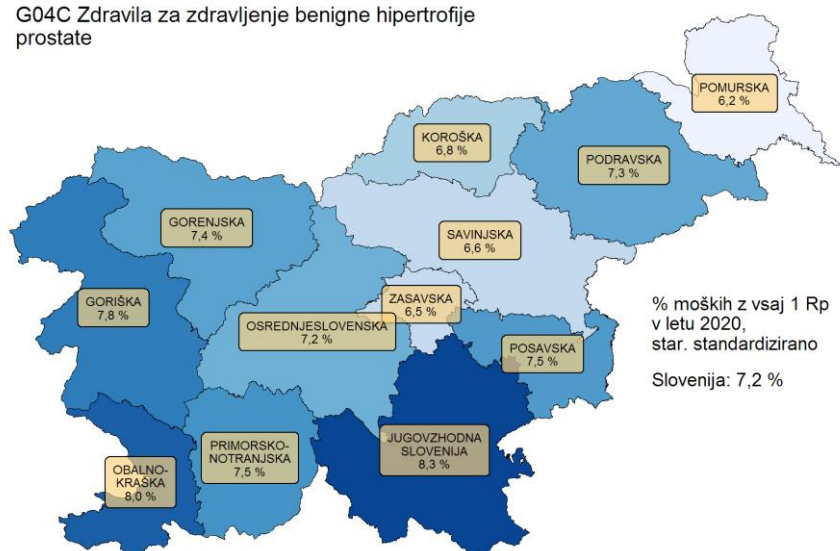
Na voljo sta dve vrsti zdravil za zdravljenje benigne hiperplazije prostate: antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa (G04CA), predpisanih je bilo 224 tisoč receptov (indeks 111) in zaviralci testosteron-5-alfa reduktaze (G04CB), predpisanih je bilo 70 tisoč receptov (indeks 105).

Blokatorji receptorjev alfa sproščajo gladko mišičje v prostati in ob izhodu iz mehurja ter s tem olajšajo mokrenje. Učinek zdravljenja z zaviralci alfa je viden že po 2-4 tednih. Terazosin in doksazosin hkrati znižujeta tudi krvni tlak, zato ju je moč uspešno uporabljati pri bolnikih, ki imajo benigno hiperplazijo prostate in zvišan krvni tlak. Na ta način z enim zdravilom uspešno zdravimo dve bolezní. Tamsulozin kot selektivni zaviralec receptorjev alfa pa se uporablja izključno za zdravljenje benigne hiperplazije prostate. Zaviralci 5-alfa reduktaze delujejo na moške spolne hormone in tako zavrejo pospešeno rast žleze. Rast prostate se upočasni, njen volumen se zmanjša za 20-30 %, mokrenje se izboljša (23).

Najpogosteje je bil predpisan *tamsulozin (G04CA02)* na 127,8 tisoč receptih (indeks 110), sledila je kombinacija *tamsulozina in dutrasterida (G04CA52)* na 64 tisoč receptih (indeks 115). Porast za 18 % v številu receptov smo zaznali pri kombinaciji *tamsulozina in solifenacina (G04CA53)*, predpisanih je bilo 19,3 tisoč receptov. Opazimo lahko, da so povečuje število receptov tako za kombinacije kot za monokomponentna zdravila s tamsulozinom, medtem ko je predpisovanje nekaterih drugih učinkovin v upadu

Povprečno je prejemale ta zdravila je bilo 7,2 % moških, v zadnjih letih je opazen upad predpisovanja. Največ zdravil za zdravljenje benigne hipertrofije prostate so predpisali v jugovzhodni Sloveniji (8,3 %) in na obalno-kraški regiji (8,0 %) (slika 4.16).

G04C Zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate

Slika 4.16: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za zdravljenje benigne hiperplazije prostate (G04C) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

4.6 H Hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje – razen spolnih hormonov in insulinov

Hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje - razen spolnih hormonov in insulinov so razvrščena v 5 skupin. V letu 2020 je bilo 537 tisoč predpisanih receptov za ta zdravila, z 12 % porastom, v vrednosti predpisanih zdravil 10,9 milijona evrov (indeks 94). Povprečna vrednost na en recept z zdravili iz skupine H je sicer znašala 20,4 EUR. Predpisanih je bilo 21.846.998 DDD, to je 28,4 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največji delež (83,2 %) števila receptov skupine H je pripadal **zdravilom za bolezni ščitnice (H03)**, zanje je bilo porabljenih 27,5 % vseh sredstev namenjenih za to skupino (indeks 107). Povprečna vrednost na en recept z zdravili za bolezni ščitnice je bila 6,7 EUR.

Največji vrednostni delež (48 %) je, kljub nizkemu številu predpisanih receptov (12.574), pripadal zdravilom iz podskupine **hipofizni in hipotalamični hormoni ter sorodne učinkovine (H01)**. Zdravila iz te podskupine izdana na en recept so bila v povprečju vredna 418,2 EUR, kar močno odstopa od povprečja celotne skupine (tabela 4.7).

Tabela 4.7: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini hormonskih zdravil za sistemsko zdravljenje - razen spolnih hormonov in insulinov (H) v letu 2020.

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
H - HORMONSKA ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE - RAZEN SPOLNIH HORMONOV IN INSULINOV	537.047	112	10.958.369 €	94	20,4 €	256	21.846.998	28,4
H01 - HIPOFIZNI IN HIPOTALAMIČNI HORMONI TER SORODNE UČINKOVINE	12.574	101	5.259.061 €	86	418,2 €	6	450.088	0,6
H01A - Hormoni prednjega režnja hipofize in sorodne učinkovine	4.185	108	2.867.912 €	111	685,3 €	2	181.963	0,2
H01AC - Somatotropin in njegovi agonisti	4.051	108	2.343.865 €	112	578,6 €	2	173.203	0,2
H01AX - Drugi hormoni prednjega režnja hipofize in sorodne učinkovine	134	100	524.048 €	107	3910,8 €	0	8.760	0,0
H01B - Hormoni zadnjega režnja hipofize	6.847	109	461.735 €	89	67,4 €	3	217.192	0,3
H01BA - Vazopresin in sorodne učinkovine	5.069	97	443.814 €	87	87,6 €	2	188.606	0,2
H01BB - Oksitocin in analogi	1.778	176	17.921 €	218	10,1 €	1	28.587	0,0
H01C - Hipotalamični hormoni	1.542	66	1.929.414 €	64	1251,2 €	1	50.932	0,1
H01CB - Somatostatin in analogi	1.430	69	1.918.726 €	64	1341,8 €	1	50.659	0,1
H01CC - Antagonisti gonadotropin sproščajočih hormonov	112	41	10.687 €	42	95,4 €	0	273	0,0
H02 - KORTIKOSTEROIDI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	71.322	104	1.424.259 €	109	20,0 €	34	5.162.758	6,7
H02A - Kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje, enokomponentna zdravila	71.322	104	1.424.259 €	109	20,0 €	34	5.162.758	6,7
H02AA - Mineralokortikoidi	6	29	107 €	18	17,8 €	0	600	0,0
H02AB - Glukokortikoidi	71.316	104	1.424.152 €	109	20,0 €	34	5.162.158	6,7
H03 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI ŠČITNICE	446.872	114	3.012.767 €	107	6,7 €	213	16.039.921	20,9
H03A - Zdravila za zdravljenje hipotiroze	440.053	114	2.909.736 €	107	6,6 €	210	15.569.041	20,3
H03AA - Ščitnični hormoni	440.053	114	2.909.736 €	107	6,6 €	210	15.569.041	20,3
H03B - Zdravila za zdravljenje hipertiroze (tirostatiki)	6.819	103	103.032 €	104	15,1 €	3	470.880	0,6
H03BA - Tiouracili	742	107	28.985 €	110	39,1 €	0	30.090	0,0
H03BB - Derivati imidazola z žveplom	6.073	102	73.956 €	102	12,2 €	3	440.790	0,6
H03BC - Perklorati	4	67	90 €	67	22,5 €	0	0	0,0

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
H04 - HORMONI TREBUŠNE SLINAVKE	1.238	90	31.398 €	92	25,4 €	1	1.791	0,0
H04A - Glikogenolizni hormoni	1.238	90	31.398 €	92	25,4 €	1	1.791	0,0
H04AA - Glikogenolizni hormoni	1.238	90	31.398 €	92	25,4 €	1	1.791	0,0
H05 - ZDRAVILA ZA URAVNAVANJE HOMEOSTAZE KALCIJA	5.041	104	1.230.883 €	91	244,2 €	2	192.440	0,3
H05A - Obščitnični hormoni in analogi	402	84	272.266 €	68	677,3 €	0	33.120	0,0
H05AA - Obščitnični hormoni in analogi	402	84	272.266 €	68	677,3 €	0	33.120	0,0
H05B - Paratiroideo zavirajoče učinkovine	4.639	106	958.617 €	101	206,6 €	2	159.320	0,2
H05BX - Druge paratiroideo zavirajoče učinkovine	4.639	106	958.617 €	101	206,6 €	2	159.320	0,2

H01 Hipofizni in hipotalamičnih hormoni ter sorodne učinkovine

Predpisanih je bilo 12,5 tisoč receptov za hipofizne in hipotalamične hormone ter sorodne učinkovine v vrednosti 5,2 milijona evrov. Predvsem se predpisujejo **hormoni zadnjega režnja hipofize (H01B)**, predpisanih je bilo 6,8 tisoč receptov (indeks 109), v vrednosti skoraj 462 tisoč evrov, največ za *dezmopresin (H01BA02)* - 5.069 receptov.

Nekoliko manj je bilo predpisanih **hormonov prednjega režnja hipofize (H01A)**, 4.195 receptov v vrednosti 2,8 milijona evrov, največ so predpisovali *somatropin (H01AC01)* z 4.051 receptov. V letu 2020 je bilo predpisanih 450.088 DDD oz. 0,6 DID hipofiznih in hipotalamičnih hormonov ter sorodnih učinkovin (H01).

H02 Kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje

Predpisanih je bilo 71 tisoč receptov za kortikosteroide za sistemsko zdravljenje (H02), 4 % več kot leto prej, celotno porabo zdravil iz te podskupine predstavljajo **kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje, enokomponentna zdravila (H02A)**, in sicer zdravila z *mineralokortikoidi (H02AA)* le 6 receptov, vsi ostali recepti so za *glukokortikoide (H02AB)*. Povprečna vrednost enega recepta s predpisanimi zdravili iz podskupine H02A je bila 20 EUR. Predpisanih pa je bilo 71 tisoč receptov, je bilo 5.162.158 DDD oz. 6,7 DID glukokortikoidov (H02AB).

Med kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje se je največ predpisoval *metilprednizolon (H02AB04)* na 47,2 tisoč receptih v vrednosti skoraj 455 tisoč evrov. Sledi mu *hidrokortizon (H02AB09)* s 15,7 tisoč recepti v vrednosti 655 tisoč evrov, povečanje predpisovanja je 23 %.

H03 Zdravila za bolezni ščitnice

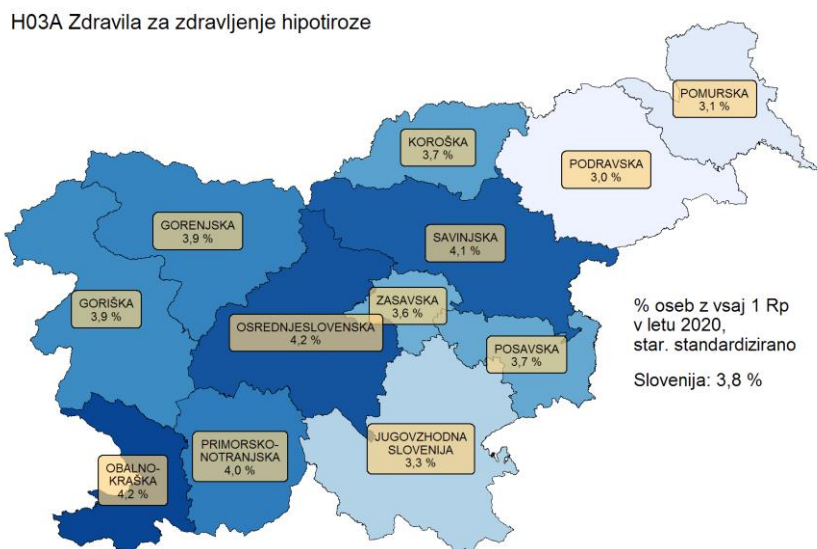
So najpogosteje predpisana podskupina v skupini hormonskih zdravil za sistemsko zdravljenje, predpisanih je bilo 446 tisoč receptov, kar je 14 % več kot leto prej.

Od zdravil za bolezni ščitnice je največji delež števila receptov in stroškov pripadal **zdravilom za zdravljenje hipotiroze (H03A)**, kar kaže, da je hipotiroza pogostejša težava kot hipertiroza.

Vsa predpisana zdravila so spadala v skupino **ščitničnih hormonov (H03AA)**, predpisanih je bilo preko 440 tisoč receptov. Gre za zdravila na osnovi *natrijevega levotiroksinata (H03AA01)*, ki je bil predpisan na 440 tisoč receptih (indeks 114) in je predstavljal vsa predpisana zdravila v tej podskupini v vrednosti 2,9 milijona evrov (indeks 107). Predpisanega je bilo 15.569.041 DDD oz. 20,3 DID natrijevega levotiroksinata.

Bistveno manj je bilo predpisanih **zdravil za zdravljenje hipertiroze (tirostatikov) (H03B)**. V letu 2020 je bilo predpisanih 470.880 DDD oz. 0,6 DID zdravil za zdravljenje hipertiroze. Večina so bili recepti za *tiamazol (H03BB02)*, predpisanih je bilo 6 tisoč receptov.

Povprečno so zdravila za zdravljenje hipertiroze predpisali 3,8 % prebivalcem, leto prej 3,7 %. Največ so zdravila za zdravljenje hipertiroze predpisovali v obalno-kraški regiji (4,2 %) in osrednjeslovenski regiji, sledi savinjska regija (4,1 %). Najmanj so jih predpisali v pomurski in podravski regiji (slika 4.17).

Slika 4.12: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za zdravljenje hipertiroze (H03A) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

H04 Hormoni trebušne slinavke

Predpisanih je bilo le 1.238 receptov za hormone trebušne slinavke, kar je 10 % manj kot leto prej v vrednosti 31,4 tisoč evrov (indeks 92). Vsi hormoni trebušne slinavke so bili v skupini **glikogenoliznih hormonov (H04A)**, edini predstavnik iz te skupine na slovenskem tržišču je *glukagon (H04AA01)*. Predpisanega je bilo 1.791 DDD glukagona.

H05 Zdravila za uravnavanje homeostaze kalcija

So tudi ena manjših skupin, predpisanih je bilo 5.041 receptov, glede na leto prej se je število receptov za zdravila za uravnavanje homeostaze kalcija zvišalo za 4 %, stroški pa so se zmanjšali za 9 %. Povprečna vrednost enega recepta je bila 244,2 evrov.

Predpisovala so se predvsem zdravila s **paratiroideo zavirajočimi učinkovinami (H05B)**, predpisanih je bilo 4,6 tisoč receptov (indeks 106). Zdravila so vsebovala *cinakalcet (H05BX01)* na 3.065 receptih ter *parikalcitol (H05BX02)* na 1.574 receptih. Predpisanih je bilo 159320 DDD oz. 0,2 DID paratiroideo zavirajočih hormonov (H05B).

Edini predstavnik **obščitničnih hormonov in analogov (H05A)** je bil *teriparatid (H05AA02)*, ki je bil predpisan na 402 receptih (indeks 84) v vrednosti 272 tisoč evrov (indeks 68).

4.7 J Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij

Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij so razvrščena v sedem skupin.

V letu 2020 je bilo predpisanih 812,5 tisoč receptov z zdravili za sistemsko zdravljenje infekcij (ATC J), število receptov se je znižalo za 23 %, stroški za zdravila pa so se znižali za 19 %. Povprečna vrednost zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij na en recept je bil 27,5 EUR, kar je nekoliko več kot leta 2019, ko je bil 26,3 EUR. Predpisanih je bilo 7.744.457 DDD (leta 2019 9.729.295 DDD), to je 10,1 DDD (leta 2019 12,8 DDD) na 1000 prebivalcev na dan.

Največ, 751 tisoč receptov je bilo predpisanih v skupini zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01) (indeks 76) v vrednosti 9,5 milijona evrov (indeks 80). Več kot 20 % oseb je prejelo vsaj en recept za ta zdravila.

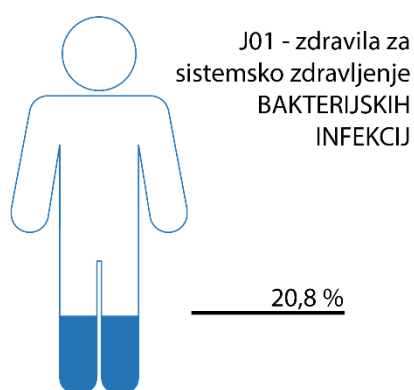

Tabela 4.8: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij (J) v letu 2020.

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
J - ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE INFEKCIJ	812.498	77	22.303.524 €	81	27,5 €	387	7.744.457	10,1
J01 - ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE BAKTERIJSKIH INFEKCIJ	751.076	76	9.490.338 €	80	12,6 €	358	6.773.063	8,8
J01A - Tetraciklini	12.538	97	121.592 €	98	9,7 €	6	407.333	0,5
J01AA - Tetraciklini	12.538	97	121.592 €	98	9,7 €	6	407.333	0,5
J01C - Betalaktamski antibiotiki, penicilini	402.254	70	4.840.297 €	71	12,0 €	192	3.601.109	4,7
J01CA - Širokospektralni penicilini	109.610	58	938.949 €	61	8,6 €	52	1.076.047	1,4
J01CE - Penicilini, občutljivi na laktamaze beta	44.367	45	826.494 €	49	18,6 €	21	537.858	0,7
J01CF - Antistafilokokni penicilini (proti laktamazam beta odporni penicilini)	13.299	88	165.353 €	89	12,4 €	6	120.773	0,2
J01CR - Kombinacije penicilinov z zaviralci laktamaz beta	234.978	85	2.909.501 €	85	12,4 €	112	1.866.432	2,4
J01D - Drugi betalaktamski antibiotiki	26.544	92	420.087 €	86	15,8 €	13	311.510	0,4
J01DB - Cefalosporini prve generacije	5.392	64	53.361 €	66	9,9 €	3	29.509	0,0
J01DC - Cefalosporini druge generacije	17.677	112	213.181 €	104	12,1 €	8	245.380	0,3
J01DD - Cefalosporini tretje generacije	3.451	74	106.847 €	74	31,0 €	2	35.950	0,0
J01DF - Monobaktami	24	80	46.697 €	80	1945,7 €	0	672	0,0
J01E - Sulfonamidi in trimetoprim	55.611	87	528.206 €	92	9,5 €	26	409.103	0,5
J01EE - Kombinacije sulfonamidov in trimetoprima ter njegovih derivatov	55.611	87	528.206 €	92	9,5 €	26	409.103	0,5
J01F - Makrolidi, linkozamidi in streptogramini	117.110	74	1.166.935 €	79	10,0 €	56	1.030.418	1,3
J01FA - Makrolidni antibiotiki	93.974	71	825.680 €	76	8,8 €	45	880.176	1,1
J01FF - Piranozidni antibiotiki (linkozamidi)	23.136	86	341.255 €	87	14,7 €	11	150.242	0,2

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
J01G - Aminoglikozidni antibiotiki	76	93	170.461 €	103	2242,9 €	0	4.485	0,0
J01GB - Drugi aminoglikozidni antibiotiki	76	93	170.461 €	103	2242,9 €	0	4.485	0,0
J01M - Kinolonske protimikrobne učinkovine	71.310	83	890.269 €	90	12,5 €	34	645.560	0,8
J01MA - Fluorokinoloni	71.310	83	890.269 €	90	12,5 €	34	645.560	0,8
J01X - Druge protimikrobne učinkovine	65.630	124	1.352.472 €	109	20,6 €	31	363.545	0,5
J01XB - Polimiksini	80	75	68.668 €	78	858,3 €	0	1.562	0,0
J01XE - Derivati nitrofurana	42.768	91	829.857 €	89	19,4 €	20	332.372	0,4
J01XX - Druge protimikrobne učinkovine	22.782	394	453.947 €	202	19,9 €	11	29.611	0,0
J02 - ANTIMIKOTIKI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	18.772	90	1.445.245 €	98	77,0 €	9	145.775	0,2
J02A - Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	18.772	90	1.445.245 €	98	77,0 €	9	145.775	0,2
J02AC - Derivati triazola	18.772	90	1.445.245 €	98	77,0 €	9	145.775	0,2
J04 - UČINKOVINE ZA ZDRAVLJENJE INFEKCIJ Z MIKOBakterijami	1.155	63	50.112 €	74	43,4 €	1	68.135	0,1
J04A - Zdravila z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	878	56	32.820 €	62	37,4 €	0	36.235	0,0
J04AB - Antibiotiki	190	32	12.556 €	47	66,1 €	0	7.232	0,0
J04AC - Hidrazidi	125	72	4.112 €	101	32,9 €	0	4.333	0,0
J04AK - Druga zdravila z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	0	0	0 €	0	0	0	0	0,0
J04AM - Kombinacije zdravil z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	563	71	16.151 €	74	28,7 €	0	24.670	0,0
J04B - Zdravila z delovanjem na Mycobacterium leprae	277	110	17.292 €	112	62,4 €	0	31.900	0,0
J04BA - Zdravila z delovanjem na Mycobacterium leprae	277	110	17.292 €	112	62,4 €	0	31.900	0,0
J05 - ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE VIRUSNIH INFEKCIJ	41.196	89	10.815.753 €	78	262,5 €	20	757.484	1,0
J05A - Zdravila z direktnim delovanjem na viruse	41.196	89	10.815.753 €	78	262,5 €	20	757.484	1,0
J05AB - Nukleozidi in nukleotidi (razen zaviralcev reverzne transkriptaze)	28.075	96	1.275.576 €	108	45,4 €	13	192.071	0,2
J05AE - Zaviralci proteaz	84	28	22.176 €	31	264,0 €	0	1.623	0,0
J05AF - Nukleotidni in nukleozidni zaviralci reverzne transkriptaze	4.449	95	789.528 €	99	177,5 €	2	206.184	0,3
J05AG - Zaviralci nenukleozidne reverzne transkriptaze	159	46	43.795 €	60	275,4 €	0	7.710	0,0
J05AH - Zaviralci nevraminidaz	1.540	76	28.900 €	67	18,8 €	1	7.562	0,0
J05AP - Zdravila za zdravljenje infekcij z virusom hepatitisa C	305	46	2.956.506 €	44	9693,5 €	0	8.641	0,0
J05AR - Zdravila za zdravljenje infekcij s HIV, kombinacije	5.216	77	4.444.099 €	119	852,0 €	2	257.460	0,3
J05AX - Druga zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij	1.368	66	1.255.173 €	97	917,5 €	1	76.234	0,1
J06 - IMUNSKI SERUMI IN IMUNOGLOBULINI	244	122	499.924 €	154	2048,9 €	0	0	0,0
J06B - Imunoglobulini	244	122	499.924 €	154	2048,9 €	0	0	0,0
J06BA - Imunoglobulini humanega izvora	205	123	459.395 €	157	2241,0 €	0	0	0,0
J06BB - Specifični imunoglobulini	39	115	40.529 €	123	1039,2 €	0	0	0,0
J07 - CEPIVA	55	65	2.153 €	62	39,1 €	0	0	0,0
J07A - Bakterijska cepiva	0	0	0 €	0	0	0	0	0,0
J07AL - Cepiva proti pnevmokoknim infekcijam	0	0	0 €	0	0	0	0	0,0
J07B - Virusna cepiva	55	65	2.153 €	64	39,1 €	0	0	0,0
J07BA - Cepiva proti virusom encefalitisa	55	70	2.153 €	72	39,1 €	0	0	0,0
J07BH - Cepiva proti rotavirusom (povzročitelji gastroenteritisa)	0	0	0 €	0	0	0	0	0,0

J01 Zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij

Predpisanih je bilo 751 tisoč receptov za zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01), kar je 92,4 % vseh receptov za zdravila iz skupine J. Padec predpisanih zdravil je bil 24 %. Delež stroškov je bil bistveno manjši, saj je znašal le 42,5 %. Na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 358 receptov, skupaj 6.773.063 DDD oz. 8,8 DID teh zdravil, leto prej je bilo predpisanih 11,5 DID.

Predpisanih je bilo 12,5 tisoč receptov za **tetracikline (J01A)** (indeks 97), *doksiciklin (J01AA02)*, ki je edini tetraciklin, ki je bil predpisan na 12.531 receptih v vrednosti 121.058 evrov. Predpisanega je bilo 407.008 DDD oz. 0,5 DID doksiciklina.

Najpogosteje predpisana zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij v letu 2020 so bili **betalaktamski antibiotiki, penicilini (J01C)**, kljub kar 30 % znižanju števila predpisanih receptov. Predpisanih je bilo 402 tisoč receptov, 3.601.109 DDD oz. 4,7 DID penicilinov.

Med njimi je bil najpogosteje predpisan edini *širokospektralni antibiotik (J01CA)*, to je *amoksicilin (J01CA04)*. Predpisanih je bilo 109.610 receptov (indeks 58), v vrednosti 838,9 tisoč evrov (indeks 61), predpisanih je bilo 52 receptov za amoksicilin na 1000 prebivalcev.

Zdravniki so lahko predpisali sam amoksicilin ali *njegovo kombinacijo z zaviralcem laktamaz beta (J01CR)*, teh je bilo predpisanih 234,9 tisoč receptov indeks 85. Predpisanih je bilo 1.866.432 DDD oz. 2,4 DID kombinacij amoksicilina z zaviralcem laktamaz beta. Poraba *amoksicilina s klavulansko kislino (J01CR02)* je manjša za 15 %, predpisano je bilo 234 tisoč receptov v vrednosti 2,9 milijona evrov. Na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 112 receptov, 1.866.432 DDD oz. 2,4 DID.

V skupini **drugih beta-laktamskih antibiotikov (J01D)** je bilo predpisano je bilo 26,5 tisoč receptov (indeks 92), 311.510 DDD oz. 0,4 DID. Največ receptov je bilo predpisanih receptov za *cefalosporine druge generacije (J01DC)*, 17,6 tisoč receptov, od tega 16.806 receptov *cefuroksim (J01DC02)* (indeks 119) v vrednosti 198.672 EUR. Na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 8 receptov, 241.338 DDD in 0,3 DID. Predpisanih je bilo tudi 5.392 receptov za *cefalosporine prve generacije (J01DB)* (indeks 64), vse za *cefadroksil (J01DB05)*.

Za **sulfonamide in trimetoprim (J01E)** je bilo predpisanih 55,6 tisoč receptov (indeks 87). Predpisanih je bilo 409.103 DDD oz. 0,5 DID teh antibiotikov.

Druga največja podskupina glede na porabo so skupina **makrolidov, linkozamidov in streptograminov (J01F)**. Predpisanih je bilo 117 tisoč receptov (indeks 74), predpisanih pa je bilo 1.030.418 DDD oz. 1,3 DID. Med njimi so bili najpogosteje predpisani *makrolidni antibiotiki (J01FA)*, od tega zdravila z *azitromicinom (J01FA10)* na 72,9 tisoč receptih (indeks 75) in *klaritromicinom (J01FA09)* na 15,5 tisoč receptih (indeks 68). Predpisovanje azitromicina je z vidika rezistence najbolj problematično. Poraba *midekamicina (J01FA03)* je padla za 42 %, predpisanih je bilo 4.238 receptov. Predpisovanje *miokamicina (J01FA11)* pa je padlo kar za 69 %, predpisanih je bilo 1.362 receptov. Obe zdravili sta z vidika rezistence najprimernejša makrolida.

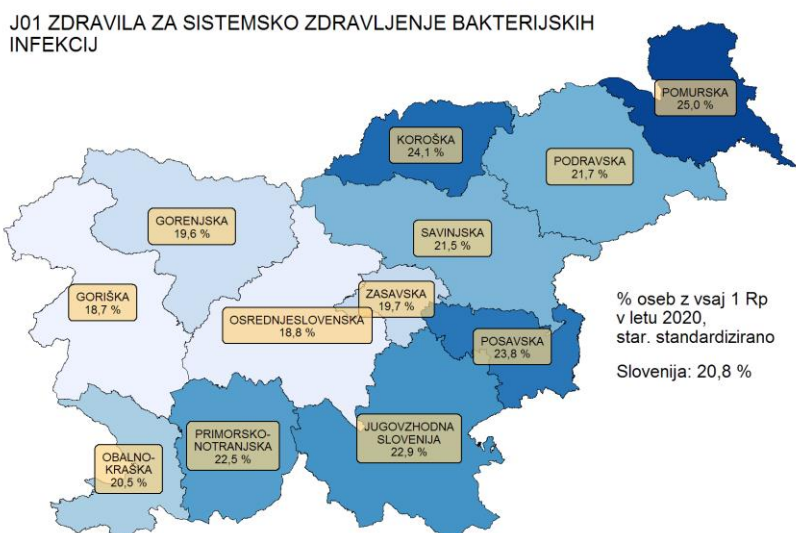
Število receptov s *piranozidnimi antibiotiki (linkozamidi) (J01FF)*, katerih edini predstavnik je *klindamicin (J01FF01)*, je manjše za 14 %. Predpisanih je bilo 23,1 tisoč receptov, od tega je bilo 150.242 DDD oz. 0,2 DID klindamicina.

Tretja največja podskupina glede na porabo so **kinolonske protimikrobne učinkovine (J01M)**, predpisanih je bilo 71,3 tisoč receptov (indeks 83), 645.560 DDD oz. 0,8 DID. Najpogosteje so bili predpisani *fluorokinoloni (J01MA)*, in sicer *ciprofloksacin (J01MA02)* na 53 tisoč receptih (indeks 87), *norfloksacin (J01MA06)* na skoraj 6,8 tisoč receptih (indeks 76) in *moksifloksacin (J01MA14)* na 6.426 receptih (indeks

63). Poraba kinolonov se je zmanjšala za 17 %, kar je v skladu s priporočili glede odpornosti E.coli nanje, ki se močno povečuje.

V skupini **drugih protimikrobnih učinkovin (J01X)** je opazen kar 24 % porast predpisovanja, predpisanih je bilo 65,6 tisoč receptov, največ za derivate nitrofurana (J01XE). Teh je bilo predpisanih 42,7 tisoč receptov, vsa za *nitrofurantoin (J01XE01)* (indeks 91), ki se zaradi majhne rezistence (1 %) priporoča pri zdravljenju okužb spodnjih sečil namesto kinolonov, cefalosporinov in kombinacije sulfonamid/trimetoprim. Najbolj pa je opazen porast predpisovanja razmeroma novega zdravila *fosfomicina (J01XX01)*, saj je bilo predpisano 22.351 receptov, kar je 415 % več receptov kot leto prej (24,25,26).

V letu 2020 je 20,8 % oseb prejele vsaj en recept za zdravila iz skupine zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01), leto prej pa 26,4 %. Največ so zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij predpisovali v pomurski regiji (25 %), sledita koroška (24,1 %) in posavska regija (23,8 %), vendar precej manj kot leto prej. Najmanj so jih predpisovali v goriški (18,7 %) in v osrednjeslovenski regiji (18,8) (slika 4.18).

Slika 4.13: Odstotek oseb, ko so jim bila predpisana zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

J02 Antimikotiki za sistemsko zdravljenje

Predpisanih je bilo 18.772 receptov za antimikotike za sistemsko zdravljenje (J02) (indeks 90), vsi so bili *derivati tiazola (J02AC)*. Povprečna vrednost enega recepta je znašala 77 EUR. Predpisan je bilo 10 % manj receptov, ob 2 % nižjih stroških. Predpisanih je bilo 145.775 DDD oz. 0,2 DID antimikotikov za sistemsko zdravljenje. Predpisanih je bilo tega 14.579 receptov (indeks 90) s *flukonazolom (J02AC01)* in 3.294 receptov z *itrakonazolom (J02AC02)* (indeks 84).

J04 Učinkovine za zdravljenje infekcij z mikobakterijami

Predpisanih je bilo 1.155 receptov z **zdravili z delovanjem na bakterijo *Mycobacterium tuberculosis (J04A)***. V primerjavi z letom 2020 je bilo izdanih 37 % manj receptov ob 26 % nižjih stroških. Večinoma so

bile to *kombinacije zdravil z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis (J04AM)*. Zdravila vsebujejo rifampicin in izoniazid (J04AM02) ter rifampicin, pirazinamid in izoniazid (J04AM05).

Povprečna vrednost enega recepta je znašala 37,4 EUR. Predpisanih je bilo 68.135 DDD oz. 0,1 DID zdravil z delovanjem na *Mycobacterium tuberculosis*.

V skupini **zdravil z delovanjem na Mycobacterium leprae (J04B)** je bilo predpisanih 277 receptov (indeks 110), vsa so bila zdravilo *dapson (J04BA02)*.

J05 Zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij

Zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij (J05) so skupina zdravil, za katero je bilo v letu 2020 porabljenih največ sredstev namenjenih skupini J, in sicer 10,8 milijona evrov, kar je 22 % manj kot leto prej. Predpisanih je bilo 41.186 receptov (indeks 89), kar je le 5,5 % vseh receptov za skupino J. Povprečna vrednost na en recept je bila 262,5 EUR. Vsa predpisana zdravila so bila v skupini **zdravil z direktnim delovanjem na viruse (J05A)**.

Največ je bilo predpisanih *nukleozidov in nukleotidov (razen zaviralcev reverzne transkriptaze) (J05AB)*, 28 tisoč receptov (indeks 96), 192.071 DDD oz. 0,2 DID. Največ je bilo izdanih zdravil z *valaciklovirjem (J05AB11)* na 17,4 tisoč receptih (indeks 98). Sledila so zdravila z *aciklovirjem (J05AB01)* na 5,8 tisoč receptih (indeks 92) in *brivudinom (J05AB15)* na 4,1 tisoč receptih (indeks 89).

V skupini *nukleotidnih in nukleozidnih zaviralcev reverzne transkriptaze (J05AF)* se je poraba *entekavirja (J05AF10)* znižala za 6 %, predpisanih je bilo 2.807 receptov. Za 17 % pa je naraslo predpisovanje *tenofoviralfenamid (J05AF13)*, predpisanih je bilo 577 receptov.

Za zdravljenje hepatitisa C se uporabljajo direktno delujoča protivirusna *zdravila za zdravljenje infekcij z virusom hepatitisa C (J05AP)*. Predpisanih 305 receptov, kar je 54 % manj kot leto prej, prav tako so stroški padli za 56 %. Hepatitis C je prva kronična virusna bolezen v zgodovini medicine, ki je ozdravljiva. Tudi v Sloveniji smo izjemno uspešni pri obvladovanju te bolezni, med vsemi evropskimi državami smo namreč na zavidljivem drugem mestu. Največ je bilo predpisane kombinacije *sofosbuvir in velpatasvir (J05AP55)* na 122 receptih (indeks 122), *dolutegravir in rilpivirin (J05AR21)* na 109 receptih (indeks 108) in *glekaprevir in pibrentasvir (J05AP57)* na 94 receptih (indeks 41). Sledita *elbasvir in grazoprevir (J05AP54)* na 44 receptih (indeks 55) in *J05AP51 - sofosbuvir in ledipasvir* na 42 receptih (indeks 23) (27).

Največje število receptov v skupini zdravil za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij je bilo v skupini *zdravil za zdravljenje infekcij s HIV, kombinacije (J05AR)*, predpisanih je bilo 5.216 receptov (indeks 77) v vrednosti 4,4 milijona EUR (indeks 119). Povprečna vrednost enega recepta je bila 852 EUR, predpisanih pa je bilo 257.460 DDD oziroma 0,3 DID. Najpogosteje so bile predpisane kombinacije zdravila *emtricitabin, tenofoviralfenamid in bictegravir (J05AR20)* na 1.630 receptih (indeks 126), *emtricitabin, tenofoviralfenamid in rilpivirin (J05AR19)* na 791 receptih (indeks 75), *dizoproksiltenofovirat in emtricitabin J05AR03* na 711 receptih (indeks 71 %) ter *lamivudin, abakavir in dolutegravir (J05AR13)* na 409 receptih (indeks 47 %).

4.8 L Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji

Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji so razvrščena v 4 skupine. V letu 2020 je bilo ambulantno predpisanih 215,5 tisoč receptov za zdravila z delovanjemna novotvorbe in imunomodulatorji (L), sicer 8 % več kot leto prej, ampak ta zdravila predstavljajo manjši delež njihove porabe; večji delež teh zdravil prejmejo bolniki v bolnišnicah oz. so zdravila razvrščena na Seznam B in so predstavljena posebej. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili iz skupine L je znašala 647,1 EUR. Najdražja v skupini še naprej ostajajo zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki, L01), kjer je povprečna vrednost na recept znašala 1.492,2 eur.

Skupno je bilo izdanih za 8 % več receptov z 10 % višjo vrednostjo kot v letu prej. Za zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje je bilo porabljeno 139,5 milijonov evrov. Skupno je bilo predpisanih 10.502.514 DDD, to je 13,7 DID. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil zdravil za zaviranje imunske odzivnosti (L04), sledijo zdravila za endokrino zdravljenje (L02).

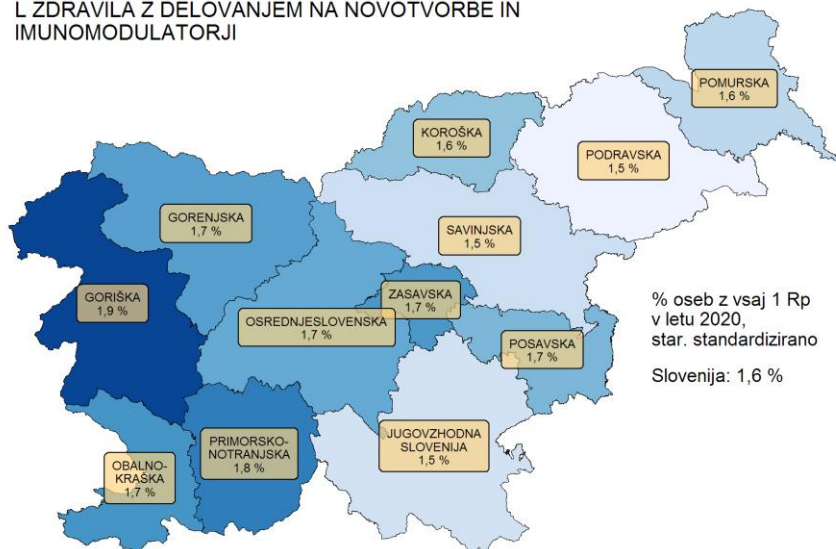
Tabela 4.9: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji (L) v letu 2020.

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
L - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI	215.556	108	139.492.717 €	110	647,1 €	103	10.502.514	13,7
L01 - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE (CITOSTATIKI)	38.180	110	56.971.746 €	122	1492,2 €	18	1.107.667	1,4
L01A - Alkilirajoči citostatiki	3.217	97	320.203 €	65	99,5 €	2	133.221	0,2
L01AA - Analogi dušikovih iperitov	1.803	95	107.786 €	89	59,8 €	1	104.375	0,1
L01AX - Drugi alkilirajoči citostatiki	1.414	100	212.417 €	58	150,2 €	1	28.846	0,0
L01B - Zaviralci celične presnove (antimetaboliti)	10.408	98	3.640.429 €	116	349,8 €	5	305.501	0,4
L01BA - Analogi folne kisline	4.583	104	471.265 €	98	102,8 €	2	172.272	0,2
L01BB - Analogi purinskih baz	813	109	2.231.725 €	136	2745,0 €	0	26.623	0,0
L01BC - Analogi pirimidinskih baz	5.012	92	937.439 €	91	187,0 €	2	106.606	0,1
L01C - Rastlinski alkaloidi in druge naravne učinkovine (zaviralci mitoze)	2	7	697 €	8	348,5 €	0	0	0,0
L01CB - Derivati podofilotoksina	2	7	697 €	8	348,5 €	0	0	0,0
L01D - Citotoksični antibiotiki in sorodne učinkovine	0	0	0 €	0		0	0	0,0
L01DC - Drugi citotoksični antibiotiki	0	0	0 €	0		0	0	0,0
L01X - Druga zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)	24.553	118	53.010.417 €	123	2159,0 €	12	668.945	0,9
L01XC - Monoklonska protitelesa	2		2.105 €		1052,7 €	0	0	0,0
L01XE - Zaviralci proteinskih kinaz	17.004	120	46.215.297 €	122	2717,9 €	8	456.070	0,6
L01XX - Druga zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)	7.547	113	6.793.014 €	131	900,1 €	4	212.874	0,3
L02 - ENDOKRINO ZDRAVLJENJE	48.028	112	13.370.175 €	122	278,4 €	23	3.828.885	5,0
L02A - Hormoni in sorodne učinkovine	1.477	89	244.943 €	90	165,8 €	1	106.281	0,1
L02AB - Progestogeni	1.427	89	241.775 €	90	169,4 €	1	103.860	0,1
L02AE - Analogi gonadotropin sproščajočih hormonov	50	91	3.168 €	77	63,4 €	0	2.421	0,0
L02B - Hormonski antagonisti in sorodne učinkovine	46.551	112	13.125.232 €	123	282,0 €	22	3.722.604	4,8
L02BA - Antiestrogeni	10.754	107	294.478 €	99	27,4 €	5	792.706	1,0
L02BB - Antiandrogeni	9.298	107	9.871.206 €	138	1061,6 €	4	984.368	1,3

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
L02BG - Zaviralci aromataze	25.749	117	838.667 €	108	32,6 €	12	1.921.740	2,5
L02BX - Drugi hormonski antagonisti in sorodne učinkovine	750	93	2.120.881 €	88	2827,8 €	0	23.790	0,0
L03 - ZDRAVILA ZA SPODBUJANJE IMUNSKJE ODZIVNOSTI	15.206	96	6.025.872 €	87	396,3 €	7	361.293	0,5
L03A - Zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti	15.206	96	6.025.872 €	87	396,3 €	7	361.293	0,5
L03AA - Kolonije spodbujajoči faktorji	8.975	102	2.242.792 €	84	249,9 €	4	146.566	0,2
L03AB - Interferoni	3.797	87	2.203.611 €	85	580,4 €	2	153.644	0,2
L03AX - Druga zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti	2.433	94	1.579.439 €	93	649,2 €	1	61.084	0,1
L04 - ZDRAVILA ZA ZAVIRANJE IMUNSKJE ODZIVNOSTI	114.142	108	63.124.925 €	101	553,0 €	54	5.204.669	6,8
L04A - Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	114.142	108	63.124.925 €	101	553,0 €	54	5.204.669	6,8
L04AA - Zdravila za selektivno zaviranje imunske odzivnosti	25.686	111	10.837.099 €	101	421,9 €	12	1.137.880	1,5
L04AB - Zaviralci tumorje-nekrotizirajočega faktorja alfa (TNF-alfa)	30.602	102	15.245.028 €	90	498,2 €	15	928.934	1,2
L04AC - Zaviralci interleukinov	16.256	119	22.554.451 €	120	1387,5 €	8	904.062	1,2
L04AD - Zaviralci kalcinevrina	15.497	108	2.597.215 €	109	167,6 €	7	375.204	0,5
L04AX - Druga zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	26.101	106	11.891.132 €	87	455,6 €	12	1.858.590	2,4

Največ zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje so predpisali v goriški (1,9 %) in primorsko-notranjski regiji (1,8 %), najmanj pa v savinjski in podravski regiji (1,5 %). Ta zdravila prejema 1,6 % prebivalcev, enako kot leto prej (slika 4.19).

L ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI

Slika 4.14: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

L01 Zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)

V letu 2020 je bilo izdanih 38 tisoč receptov za zdravila z delovanjem na novotvorbe v vrednosti 56,9 milijonov evrov, kar je 10 % več receptov kot leto prej, strošek je višji za 22 %. Citostatiki predstavljajo 17,7 % delež receptov in 40,8 % delež stroškov skupine L.

Najpogosteje so bili predpisana **druga zdravila za zdravljenje novotvorb (citostatiki) (L01X)**, predpisanih je bilo 24,5 tisoč receptov v vrednosti 53 milijona evrov. Največ je bilo *zaviralcev proteinskih kinaz (L01XE)*, predpisanih je bilo 17 tisoč receptov, kar je 20 % več kot leto prej. Gre za biološka in podobna biološka zdravila, ki so pridobljena s tehnologijo rekombinantne DNA. Stroški za podskupino zaviralcev proteinskih kinaz so narasli za 22 %.

Podskupina zajema veliko število učinkovin, med njimi pa je najpogosteje predpisan *imatinib (L01XE01)* s 2.292 recepti v vrednosti 1,1 milijona evrov. Število receptov za imatinib je zraslo za 13 %, stroški pa za 1 %, kljub temu, da so zdravila z imatinibom na listi medsebojno zamenljivih zdravil. Predpisovanje in izdaja zdravila je le na recept, zdravilo pa se uporablja samo v bolnišnicah, predvsem za novo diagnosticirano kronično mieloično levkemijo. Izjemoma se lahko uporablja pri nadaljevanju zdravljenja na domu ob odpustu iz bolnišnice in nadaljnjem zdravljenju.

Porast predpisovanja se kaže pri *ribociklibu (L01XE42)*, predpisanih je bilo 979 receptov (indeks 155) ter pri *palbociklibu (L01XE33)*, predpisanih je bilo 2.039 receptov (indeks 125). Palbociklin je indiciran za zdravljenje lokalno napredovalnega ali metastatskega na hormonske receptorje pozitivnega in na receptorje humanega epidermalnega ravnega faktorja 2 negativnega raka dojke.

Predpisanih je bilo 10,4 tisoč receptov za **zaviralce celične presnove (antimetaboliti) (L01B)** (indeks 98). Zdravila iz te skupine so najpogosteje vsebovala *kapecitabin (L01BC06)* s 4.592 recepti (indeks 92) in *metotreksat (L01BA01)* s 4.583 recepti (indeks 104).

Kapecitabin je indiciran za adjuvantno zdravljenje bolnikov po operaciji raka kolona stadija III (Dukes C) in za zdravljenje metastatske oblike kolorektalnega raka.

Metotreksat je indiciran kot antirevmatik pri aktivnem revmatoidnem artritisu pri odraslih bolnikih, kot antipsoriatik pri hujših in generaliziranih oblikah luskavice (psorize) ter kot citostatik pri vzdrževalnem zdravljenju akutne limfoblastne levkemije.

L02 Endokrino zdravljenje

Predpisanih je bilo 48 tisoč receptov za zdravila za endokrino zdravljenje v vrednosti 13,3 milijonov evrov. Povprečna vrednost enega recepta z zdravili za endokrino zdravljenje je znašala 278,4 EUR. Glede na leto prej se je število receptov povečalo za 12 %, stroški zanje pa so se povečali za 22 %.

Zdravniki so predpisovali predvsem **hormonske antagoniste in sorodne učinkovine (L02B)**, predpisanih je bilo 46,5 tisoč receptov v vrednosti 13,1 milijona evrov.

Število receptov za *tamoksifen (L02BA01)*, ki je glavni *antiestrogen (L02BA)*, se je povečalo za 7 % in je znašalo 10,7 tisoč. Predpisan je bili tudi trije recepti za *fulvestrant (L02BA03)* (indeks 300), ki se uporablja za zdravljenje žensk po menopavzi s pozitivnimi estrogenskimi receptorji pri lokalno napredovalnem ali metastatskem raku dojke.

Antiandrogenov (L02BB) je bilo predpisanih 9,3 tisoč evrov (indeks 107), največ je bilo izdanih zdravil z *bikalutamidom (L02BB03)* na 6,1 tisoč receptih (indeks 96), ki se uporablja za zdravljenje napredovalnega raka prostate v kombinaciji z analogom hormona, ki sprošča luteinizirajoči hormon (LHRH) ali kirurško kastracijo. Narašča predpisovanje *enzalutamida (L02BB04)*, predpisanih je bilo 3.005 receptov (indeks 32) v vrednosti 8,6 milijona evrov (indeks 137).

V skupini zdravil za endokrino zdravljenje je bilo največ predpisanih *zaviralcev aromataz (L02BG)*, predpisanih je bilo 25,7 tisoč receptov (indeks 117). Predpisovala so se predvsem zdravila z *letrozolom (L02BG04)* na 18.8 tisoč receptih (indeks 122) in *anastrozalom (L02BG03)* na 6,3 tisoč receptih (indeks 106). V skupini **hormonov in sorodnih učinkovin (L02A)** je bilo predpisanih 1.427 receptov (indeks 89) za *progestogene (L02AB)* z edinim zdravilom *megestrolom (L02AB01)*.

L03 Zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti

V letu 2020 je bilo predpisanih 15,2 tisoč receptov, kar je za 4 % manj kot leto prej. Vsa zdravila so bila uvrščena v podskupini zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti (L03A).

V podskupini *kolonije spodbujajoči faktorji (L03AA)* je bilo predpisanih 8,9 tisoč receptov (indeks 102). Najpogosteje je bil predpisan *pegfilgrastim (L03AA13)* na 6.080 receptih (indeks 109) ter *filgrastim (L03AA02)* na 2.374 receptih (indeks 96).

V podskupini *interferonov (L03AB)* je bilo predpisanih 1.663 receptov za *interferon beta-1a (L03AB07)* (indeks 86) in 1.016 receptov za *interferon beta-1b (L03AB08)* (indeks 91). Skupna vrednost za podskupine interferonov je bila 2,2 milijone evrov (indeks 85). Predpisanih je bilo 153.644 DDD oz. 0,2 DID interferonov (L03AB).

L04 Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti

Predpisanih je bilo 114 tisoč receptov za zdravila za zaviranje imunske odzivnosti (L04) v vrednosti 63,1 milijona evrov. Število receptov je predstavljalo skoraj 53 % delež v številu receptov in 45 % delež stroškov za zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje. Celotna poraba imunosupresivov se je povečala za 8 %, stroški pa za 1 %.

Vsa zdravila spadajo v **skupino zdravil za zdravljenje imunske odzivnosti (L04A)**.

Najpomembnejša podskupina so *zaviralci tumorje-nekrotizirajočega faktorja alfa (TNF-alfa) (L04AB)*. Zanje je bilo predpisanih 30,6 tisoč receptov (indeks 102) in porabljenih 15,2 milijona evrov (indeks 90).

Najpogosteje predpisani učinkovini sta bili *adalimumab (L04AB04)* s 19,5 tisoč recepti (indeks 104) v vrednosti 6,1 milijona evrov (indeks 83) in *etanercept (L04AB01)* s skoraj 5,8 tisoč recepti v vrednosti 2,7 milijona evrov.

Druga velika podskupina so *zdravila za selektivno zaviranje imunske odzivnosti (L04AA)*, predpisanih je bilo 25,7 tisoč receptov za ta zdravila (indeks 11). Največkrat predpisana so bila zdravila z *mikofenolno kislino (L04AA06)* s 8.788 recepti (indeks 114) in *leflunomidom (L04AA13)* s 6.801 recepti (indeks 113). Narašča predpisovanje *tofacitiniba (L04AA29)*, ki je indiciran za zdravljenje zmerne do hudega akutnega revmatoidnega artritisa, aktivnega psoriatičnega artritisa in zmerne do hudega aktivnega ulceroznega kolitisa. Predpisan je bil na 1.603 receptih (indeks 134).

Narašča tudi predpisovanje *zaviralcev interleukinov (L04AC)*, predpisanih je bilo 16,2 tisoč receptov (indeks 119). Najpogosteje predpisan interleukin je bil *sekukinumab (L04AC10)* s 6.197 recepti (indeks 101). Novejša predstavnik iz te podskupine sta *sarilumab (L04AC14)*, ki je indiciran za zdravljenje zmerno do zelo aktivnega revmatoidnega artritisa, predpisanih je bilo 229 receptov (indeks 229) in *guselkumab (L04AC16)*, ki se uporablja za zdravljenje zmerne do hude psoriaze. Predpisanih je bilo 1.456 receptov (indeks 143).

V skupini *zaviralcev kalcinevrina (L04AD)* je bilo predpisanih 15,4 tisoč receptov (indeks 108) v vrednosti 2,6 milijona evrov (indeks 109). Najpogosteje sta bila predpisana *ciklosporin (L04AD01)* s 4,9 tisoč recepti v vrednosti 398 tisoč evrov in *takrolimus (L04AD02)* z 10,9 tisoč recepti (indeks 117) v vrednosti 2,2 milijona evrov (113).

Od *drugih zdravil za zaviranje imunske odzivnosti (L04AX)* so zdravniki predpisovali predvsem *metotreksat (L04AX03)* z 11,9 tisoč recepti (indeks 104) v vrednosti 2,2 milijona evrov (indeks 113). Uporablja se za zdravljenje vnetnih bolezni, pomembno je odmerjanje. Sledil je *azatioprin (L04AX01)* s 4.969 (indeks 102) tisoč recepti v vrednosti skoraj 193,4 tisoč evrov (indeks 96).

Lenalidomid (L04AX04) je bil predpisan na 2.023 receptih (indeks 115) v vrednosti 3,7 milijona evrov (indeks 59). Zdravilo lenalidomid je indicirano za vzdrževalno zdravljenje odraslih bolnikov z novo diagnosticiranim diseminiranim plazmocitomom.

4.9 M Zdravila za bolezn mišično – skeletnega sistema

Zdravila za bolezn mišično-skeletnega sistema so razvrščena v šest skupin.

V letu 2020 je bilo izdanih 1,1 milijon receptov z zdravili za bolezn mišično - skeletnega sistema (M) (indeks 94), v vrednosti 18,9 milijona evrov. Število receptov se je glede na leto prej zmanjšalo za 6 %, skupna vrednost zdravil pa je ostala enaka.

Predpisanih je bilo 48.604.416 DDD, to je 63,2 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom (M01) (tabela 4.10).

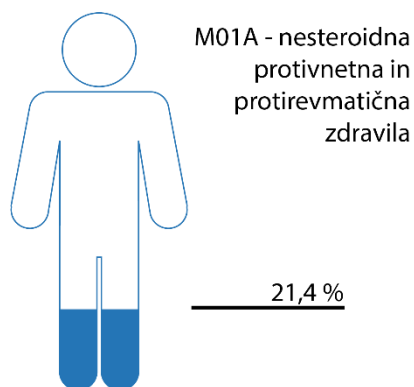

Tabela 4.10: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupni zdravil za bolezn mišično-skeletnega sistema (M) v letu 2020.

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
M - ZDRAVILA ZA BOLEZNI MIŠIČNO-SKELETNEGA SISTEMA	1.145.071	94	18.988.159 €	100	16,6 €	545	48.604.416	63,2
M01 - ZDRAVILA S PROTIVNETNIM IN PROTIREVMATIČNIM UČINKOM	899.477	92	7.770.918 €	94	8,6 €	428	33.526.009	43,6
M01A - Nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila	899.477	92	7.770.918 €	94	8,6 €	428	33.526.009	43,6
M01AB - Derivati očetne kisline in sorodne učinkovine	256.326	92	2.085.640 €	92	8,1 €	122	9.052.936	11,8
M01AC - Oksikami	20.125	92	188.284 €	97	9,4 €	10	900.420	1,2
M01AE - Derivati propionske kisline	562.993	91	4.676.478 €	94	8,3 €	268	20.584.176	26,8
M01AH - Koksibi	59.987	102	819.669 €	97	13,7 €	29	2.987.342	3,9
M01AX - Druge nesteroidne protivnetne in protirevmatične učinkovine	44	98	811 €	120	18,4 €	0	1.095	0,0
M02 - ZDRAVILA ZA LOKALNO ZDRAVLJENJE MIŠIČNIH IN SKLEPNIH BOLEČIN	4.475	86	52.016 €	90	11,6 €	2	412.621	0,5
M02A - Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin	4.475	86	52.016 €	90	11,6 €	2	412.621	0,5
M02AA - Protivnetna nesteroidna zdravila za lokalno zdravljenje	4.234	83	48.317 €	85	11,4 €	2	388.731	0,5
M02AX - Druga zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin	241	313	3.699 €	370	15,3 €	0	23.890	0,0
M03 - MIŠIČNI RELAKSANTI	61.113	103	889.794 €	102	14,6 €	29	1.123.955	1,5
M03A - Mišični relaksanti s perifernim delovanjem	23	82	13.598 €	94	591,2 €	0	0	0,0
M03AX - Drugi periferno delujoči mišični relaksanti	23	82	13.598 €	94	591,2 €	0	0	0,0
M03B - Mišični relaksanti s centralnim delovanjem	61.090	103	876.196 €	102	14,3 €	29	1.123.955	1,5
M03BX - Druge centralno delujoče učinkovine	61.090	103	876.196 €	102	14,3 €	29	1.123.955	1,5
M04 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE PROTINA	99.827	106	1.005.818 €	99	10,1 €	48	3.222.784	4,2

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
M04A - Zdravila za zdravljenje protina	99.827	106	1.005.818 €	99	10,1 €	48	3.222.784	4,2
M04AA - Zdravila za zaviranje nastajanja sečne kisline	98.766	105	981.359 €	97	9,9 €	47	3.196.524	4,2
M04AC - Zdravila brez vpliva na metabolizem sečne kisline	1.061	4823	24.458 €	4891	23,1 €	1	26.260	0,0
M05 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOSTI	80.066	99	7.440.628 €	99	92,9 €	38	10.318.191	13,4
M05B - Zdravila z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti	80.066	99	7.440.628 €	99	92,9 €	38	10.318.191	13,4
M05BA - Difosfonati	26.685	101	710.337 €	104	26,6 €	13	2.392.844	3,1
M05BB - Difosfonati, kombinacije	18.291	93	608.466 €	80	33,3 €	9	1.543.836	2,0
M05BX - Druga zdravila z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti	35.090	101	6.121.826 €	101	174,5 €	17	6.381.510	8,3
M09 - DRUGA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE MOTENJ MIŠIČNO-SKELETNEGA SISTEMA	113	57	1.828.986 €	157	16185,7 €	0	857	0,0
M09A - Druga zdravila za zdravljenje motenj mišično-skeletnega sistema	113	57	1.828.986 €	157	16185,7 €	0	857	0,0
M09AX - Druga zdravila za zdravljenje motenj mišično-skeletnega sistema	113	57	1.828.986 €	157	16185,7 €	0	857	0,0

M01 Zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom

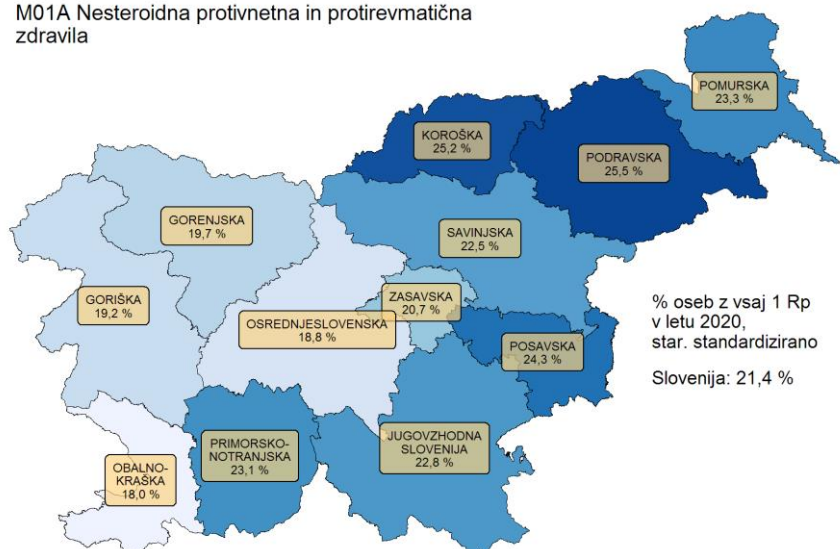
Zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom (M01) so najpogosteje predpisana zdravila, predstavljala so 78 % delež v številu receptov, predpisanih je bilo 899 tisoč receptov v vrednosti 7,77 milijona evrov, kar predstavlja skoraj 41 % delež stroškov skupine M. Glede na leto prej se je število teh receptov zmanjšalo za 8 %, stroški pa za 6 %. Povprečno vrednost enega recepta podskupine M01, ki je bila 8,6 EUR.

Vsa zdravila so v tej skupini so **nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravil (M01A)**. Najpogosteje so bili najpogosteje predpisani *derivati propionske kisline (M01AE)* s 562,9 tisoč recepti (indeks 91), med njimi *naproksen (M01AE02)* s 361.577 recepti (indeks 96), za katerega je bilo porabljenih 3,3 milijona evrov (indeks 97). Drugi najpogosteje predpisan derivat propionske kisline je bil *ibuprofen (M01AE01)*, ki je bil predpisan na 167 tisoč receptih (indeks 82) in porabljenih 1,1 milijona evrov (indeks 86). Sledil je *ketoprofen (M01AE03)* z 34 tisoč recepti (indeks 92) v vrednosti 233 tisoč evrov (indeks 91). Skupno je bilo porabljenih 20.584.176 DDD oz. 26,8 DID derivatov propionske kisline.

Predpisanih je bilo 256 tisoč receptov (indeks 92) za *derivate očetne kisline (M01AB)*; najpogosteje je bil predpisan *diklofenak (M01AB05)* s 236 tisoč recepti (indeks 93), za katerega je bilo porabljenih 1,8 milijona evrov (indeks 93).

Kaže se negativen trend predpisovanja nesteroidnih protivnetnih in protirevmatičnih zdravil (M01A), ki jih je v letu 2020 prejelo 21,4 % prebivalcev (leta 2019 jih je bilo 23,9 %, leta 2018 pa 24,1 %). Največ teh zdravil je bilo predpisanih v podravski regiji (25,5 %), sledita koroška (25,1 %) in posavska regija (24,3 %) (slika 4.20).

M01A Nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila

Slika 4.20: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila (M01A) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

M02 Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin

Predpisanih je bilo 4.475 receptov z zdravili za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin (indeks 86), v vrednosti 52 tisoč evrov (indeks 90). Povprečna vrednost enega recepta se ni bistveno spremenila in je znašala 11,6 EUR.

Večinoma so bila predpisana **zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin (M02A)**, podskupina *protivnetna nesteroidna zdravila za lokalno zdravljenje (M02AA)*, ki so vsebovala *ketoprofen (M02AA10)* s 2.646 tisoč recepti (indeks 92) in *diklofenak (M02AA15)* z 1.587 recepti (indeks 71). Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin se lahko dobijo v lekarnah tudi brez recepta, zato je njihova dejanska poraba znatno večja od prikazane.

M03 Mišični relaksanti

Predpisanih je bilo skoraj 61 tisoč receptov za mišične relaksante (indeks 103). Večina so bili **mišični relaksantov s centralnim delovanjem (M03B)**, največ je bilo predpisanega *tizanidina (M03BX02)*, 53,5 tisoč receptov (indeks 102) in *baklofena (M03BX01)* na 7.605 receptih (indeks 108).

M04 Zdravila za zdravljenje protina

Predpisanih je bilo 99,8 tisoč receptov s predpisanimi zdravili za zdravljenje protina (M04) (indeks 106) v vrednosti 1 milijon EUR (indeks 99). Povprečna vrednost enega recepta je bila 10,1 EUR.

Vsa zdravila iz podskupine **zdravil za zdravljenje protina spadata (M04A)** so *zdravila, ki zavirajo nastajanje sečne kisline (M04AA)*. Večina predpisanih zdravil je vsebovala *alopurinol (M04AA01)* z 95,5 tisoč recepti (indeks 106) v vrednosti 870,8 tisoč evrov (indeks 105). Predpisano je bilo tudi 3.239 receptov za *feboksostat (M04AA03)* (indeks 97), v vrednosti 110 tisoč evrov (indeks 59).

M05 Zdravila za boleznosti kosti

Predpisanih je bilo 80 tisoč receptov za zdravila za boleznosti kosti (indeks 99). Zdravila za boleznosti kosti predstavljajo le 6,9 % delež skupine M in drugi največji vrednostni delež z 39,2 % vrednosti zdravil skupine M. Povprečna vrednost enega recepta je znašala 92,9 EUR. Predpisanih je bilo 10.318.191 DDD oz. 13,4 DID teh zdravil.

Vsa predpisana zdravila te skupine spadajo v skupino **zdravil z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti (M05B)** in so razdeljena v tri večje podskupine.

Prva podskupina so zdravila z *difosfonati (M05BA)*, ki so prva izbira pri zdravljenju osteoporoze, predpisanih je bilo 26,7 tisoč receptov (indeks 101), največkrat je bila predpisana *ibandronska kislina (M05BA06)* z 16,4 tisoč recepti (indeks 94) v vrednosti skoraj 258,7 tisoč evrov (indeks 95). Bisfosfonati so močni zaviralci kostne razgradnje, ki se zaradi velike afinitete do hidroksiapatita kopičijo v kosteh in so najpogosteje predpisovana zdravila za zdravljenje osteoporoze.

V podskupini *difosfonatov in kombinacij (M05BB)* je bilo največ zdravil predpisanih z *alendronsko kislino v kombinaciji s holekalciferolom (M05BB03)*, in sicer na 18,3 tisoč receptih (indeks 93) v vrednosti 608 tisoč evrov (indeks 80).

V podskupini *druga zdravila za strukturo in mineralizacijo kosti (M05BX)* je bilo predpisanih 35 tisoč receptov (indeks 101), vsa zdravila so bila *denosumab (M05BX04)* v vrednosti 6,1 milijonov evrov, kar znaša 82 % delež vrednosti izdanih zdravil za boleznosti kosti (M05).

Denosumab je beljakovina, natančneje monoklonsko protitelo, ki se uporablja za preprečevanje zapletov kostnih zasevkov pri bolnikih z napredovalim rakom. Denosumab upočasni razgradnjo kostnine, ki je pospešena zaradi kostnih zasevkov. Denosumab se veže na beljakovino, ligand RANK, in s tem onemogoča aktivacijo osteoklastov ter tako zavre prekomerno razgradnjo kostnine (28).

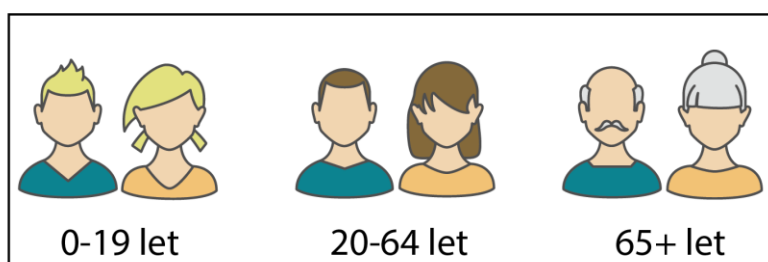
4.10 N Zdravila z delovanjem na živčevje

Zdravila z delovanjem na živčevje so druga najpogosteje predpisana skupina zdravil v Sloveniji, razvrščena so v 7 skupin. V letu 2020 je bilo izdanih skoraj 3,6 milijonov receptov (indeks 104) v vrednosti 67,5 milijona evrov (indeks 103).

Od zdravil z delovanjem na živčevje so kot vsako leto največji odstotni deleži v številu receptov pripadali analgetikom (N02) (39,7 %), psiholeptikom (N05) (27,4 %) ter psihoanaleptikom (N06) (21 %).

Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili z delovanjem na živčevje je znašala 18,8 EUR, na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 1771 receptov, leto prej 1.651 receptov, največ iz skupine analgetikov (675 receptov/1000 prebivalcev), sledijo psiholeptiki (470 receptov/1000 prebivalcev) ter psihoanaleptiki (361 receptov/1000 prebivalcev).

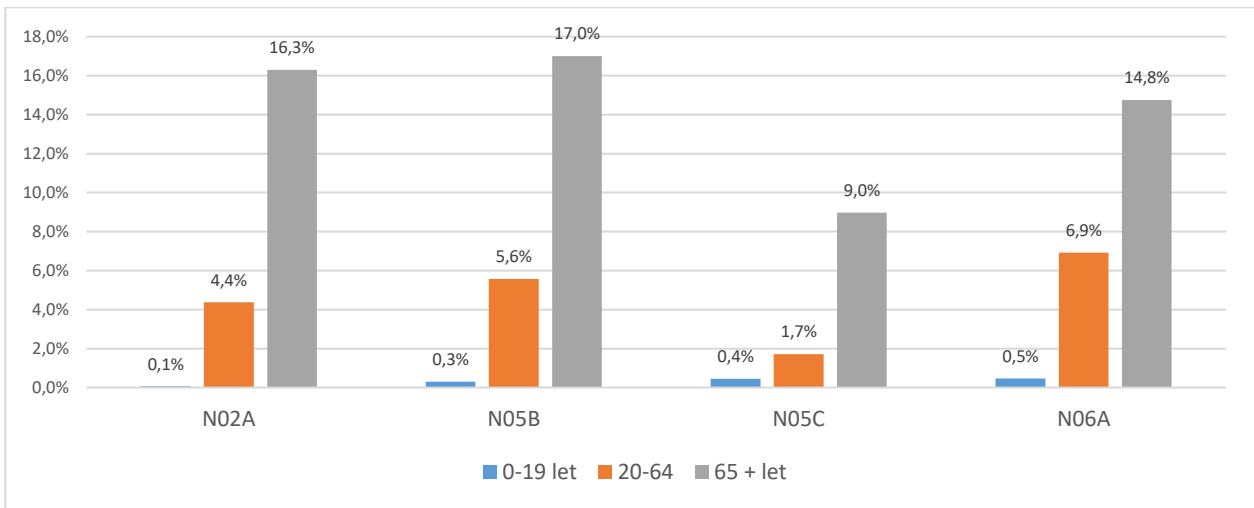
Predpisanih je bilo 118.929.386 DDD, to je 154,7 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini psihoanaleptikov (N06) ter psiholeptikov (N05).

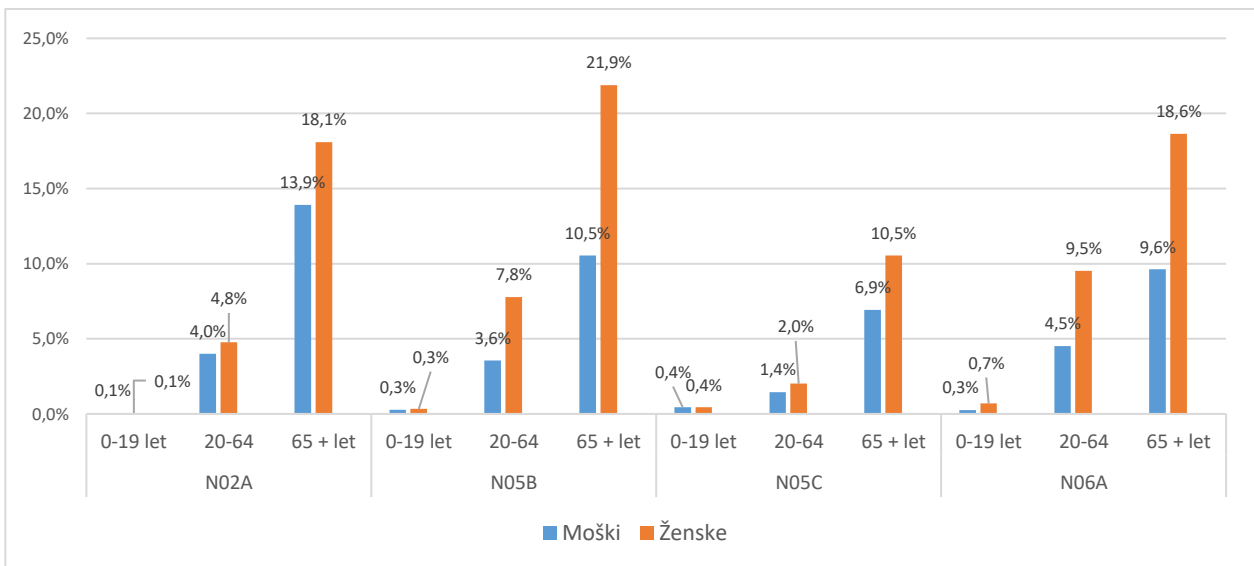
Delež prebivalcev, ki so jim bili predpisani OPIOIDI (N02A).	0,1 %	4,4 %	16,3 %
Delež prebivalcev, ki so jim bili predpisani ANKSIOLITIKI (N05B).	0,3 %	5,6 %	17,0 %
Delež prebivalcev, ki so jim bili predpisani HIPNOTIKI in SEDATIVI (N05C).	0,4 %	1,7 %	9,0 %
Delež prebivalcev, ki so jim bili predpisani ANTIDEPRESIVI (N06A).	0,5 %	6,9 %	14,8 %

Skupno je opioide (N02A) je prejelo 6,0 % populacije, anksiolitike (N05B) je prejelo 6,9 % populacije, hipnotike in sedative (N05C) je prejelo 3,0 % populacije, antidepresive (N06A) pa je prejelo 7,3 % populacije.

Največji delež vseh omenjenih predpisanih zdravil je v starostni skupini nad 65 let, prav tako je povsod večji delež žensk, ki prejema ta zdravila (sliki 4.21, 4.22).

Slika 4.21: Skupen delež predpisanih opioidov (N02A), anksiolitikov (N05B), hipnotikov in sedativov (N05C) in antidepresivov (N06A) po glavnih starostnih skupinah v letu 2020

Slika 4.22: Delež predpisanih opioidov (N02A), anksiolitikov (N05B), hipnotikov in sedativov (N05C) in antidepresivov (N06A) po spolu in starostnih skupinah v letu 2020.

Tabela 4.11: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil z delovanjem na živčevje (N) v letu 2020.

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
N - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE	3.593.939	104	67.501.413 €	103	18,8 €	1.711	118.929.386	154,7
N01 - ANESTETIKI	10.133	95	238.016 €	97	23,5 €	5	0	0,0
N01B - Lokalni anestetiki	10.133	95	238.016 €	97	23,5 €	5	0	0,0
N01BB - Amidi	10.133	95	238.016 €	97	23,5 €	5	0	0,0
N02 - ANALGETIKI	1.419.085	100	18.053.167 €	112	12,7 €	676	18.209.919	23,7
N02A - Opioidi	383.855	100	7.210.914 €	101	18,8 €	183	8.454.492	11,0
N02AA - Opiati	28.856	95	1.286.955 €	96	44,6 €	14	442.643	0,6
N02AB - Derivati fenilpiperidina	19.996	100	817.147 €	99	40,9 €	10	396.018	0,5
N02AE - Derivati oripavina	2.305	114	97.905 €	113	42,5 €	1	61.174	0,1
N02AJ - Opioidi v kombinaciji z neopiodnimi analgetiki	283.461	100	3.791.983 €	102	13,4 €	135	6.360.915	8,3
N02AX - Drugi opioidi	49.237	100	1.216.924 €	100	24,7 €	23	1.193.742	1,6
N02B - Drugi analgetiki in antipiretiki	997.287	99	8.745.689 €	107	8,8 €	475	9.028.204	11,7
N02BA - Salicilna kislina in njeni derivati	305	70	4.358 €	61	14,3 €	0	2.190	0,0
N02BB - Pirazoloni	343.125	106	4.236.040 €	114	12,3 €	163	3.314.842	4,3
N02BE - Anilidi	653.857	96	4.505.291 €	101	6,9 €	311	5.711.173	7,4
N02C - Zdravila proti migreni	37.943	109	2.096.564 €	267	55,3 €	18	727.223	0,9
N02CC - Selektivni agonisti serotoninskih 5HT1 receptorjev	35.478	102	763.777 €	98	21,5 €	17	606.825	0,8
N02CD - Antagonisti receptorja za peptid, povezan z genom za kalcitonin (CGRP)	2.465	82167	1.332.786 €	93940	540,7 €	1	120.398	0,2
N03 - ANTIEPILEPTIKI	272.641	111	8.359.555 €	94	30,7 €	130	9.848.761	12,8
N03A - Antiepileptiki	272.641	111	8.359.555 €	94	30,7 €	130	9.848.761	12,8
N03AA - Barbiturati in njihovi derivati	5.094	103	155.961 €	96	30,6 €	2	183.411	0,2
N03AB - Derivati hidantoina	392	109	6.281 €	101	16,0 €	0	23.333	0,0
N03AD - Derivati sukcinimida	833	103	69.753 €	102	83,7 €	0	23.990	0,0
N03AE - Benzodiazepini	19.641	111	292.609 €	106	14,9 €	9	259.903	0,3
N03AF - Derivati karboksamida	28.628	108	674.652 €	57	23,6 €	14	1.225.340	1,6
N03AG - Derivati prostih maščobnih kislin	32.043	106	669.460 €	100	20,9 €	15	1.248.492	1,6
N03AX - Drugi antiepileptiki	186.010	113	6.490.839 €	100	34,9 €	89	6.884.292	9,0
N04 - ANTIPARKINSONIKI	83.125	106	6.816.636 €	101	82,0 €	40	3.386.038	4,4
N04A - Antiholinergiki	21.527	104	222.776 €	100	10,3 €	10	538.480	0,7
N04AA - Terciarni amini	21.527	104	222.776 €	100	10,3 €	10	538.480	0,7
N04B - Dopaminergiki	61.598	106	6.593.860 €	101	107,0 €	29	2.847.558	3,7
N04BA - Dopa in njeni derivati	28.865	105	4.861.909 €	102	168,4 €	14	1.520.483	2,0
N04BB - Derivati adamantana	1.508	102	54.085 €	94	35,9 €	1	82.455	0,1
N04BC - Agonisti dopamina	27.631	109	1.393.738 €	100	50,4 €	13	991.781	1,3
N04BD - Zaviralci monoaminooksidaz tipa B	3.589	97	283.542 €	85	79,0 €	2	252.728	0,3
N04BX - Drugi dopaminergiki	5	42	586 €	33	117,1 €	0	111	0,0
N05 - PSIHOLEPTIKI	987.031	107	14.605.929 €	105	14,8 €	470	26.892.120	35,0
N05A - Antipsihotiki	349.696	111	9.177.218 €	105	26,2 €	167	10.274.215	13,4
N05AA - Fenotiazini z alifatsko stransko verigo	14.280	103	516.658 €	97	36,2 €	7	267.844	0,3
N05AB - Fenotiazini s piperazinovo strukturo	6.318	113	343.956 €	105	54,4 €	3	303.730	0,4
N05AD - Derivati butirofenona	12.771	108	245.583 €	110	19,2 €	6	571.909	0,7
N05AE - Derivati indola	1.400	94	89.415 €	92	63,9 €	1	80.693	0,1

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
N05AF - Derivati tioksantena	2.185	117	50.725 €	111	23,2 €	1	143.350	0,2
N05AH - Diazepini, oksazepini, tiazepini in oksepini	205.369	112	4.146.506 €	105	20,2 €	98	5.799.475	7,5
N05AL - Benzamidi	32.085	110	593.655 €	104	18,5 €	15	417.836	0,5
N05AN - Litij	2.999	106	63.113 €	100	21,0 €	1	183.363	0,2
N05AX - Drugi antipsihotiki	72.289	109	3.127.607 €	107	43,3 €	34	2.506.015	3,3
N05B - Anksiolitiki	428.521	107	3.005.068 €	106	7,0 €	204	9.231.943	12,0
N05BA - Benzodiazepini	427.159	107	2.990.401 €	106	7,0 €	203	9.211.829	12,0
N05BB - Derivati difenilmetana	1.362	152	14.667 €	196	10,8 €	1	20.115	0,0
N05C - Hipnotiki in sedativi	208.814	103	2.423.643 €	103	11,6 €	99	7.385.961	9,6
N05CD - Benzodiazepini	24.194	103	692.405 €	110	28,6 €	12	769.439	1,0
N05CF - Benzodiazepinom sorodna zdravila	173.219	104	1.324.626 €	103	7,6 €	82	6.496.450	8,5
N05CH - Agonisti melatoninskih receptorjev	818	58	20.392 €	63	24,9 €	0	21.315	0,0
N05CM - Drugi hipnotiki in sedativi	10.583	99	386.220 €	95	36,5 €	5	98.758	0,1
N06 - PSIHOANALEPTIKI	757.616	107	17.124.123 €	99	22,6 €	361	55.853.786	72,7
N06A - Antidepresivi	653.423	108	11.632.067 €	99	17,8 €	311	48.862.153	63,6
N06AA - Neselektivni zaviralci privzema monoaminov	17.389	100	215.817 €	96	12,4 €	8	450.420	0,6
N06AB - Selektivni zaviralci privzema serotonina	374.632	108	5.278.599 €	99	14,1 €	178	31.720.175	41,3
N06AG - Zaviralci monoaminooksidaz A	1.926	94	84.903 €	88	44,1 €	1	144.735	0,2
N06AX - Drugi antidepresivi	259.476	107	6.052.748 €	100	23,3 €	124	16.546.824	21,5
N06B - Psihostimulansi, učinkovine za zdravljenje hiperkinezije in učinkovine za obnavljanje celic ČŽS	13.996	93	1.033.826 €	97	73,9 €	7	603.395	0,8
N06BA - Simpatikomimetiki s centralnim delovanjem	8.819	92	563.787 €	81	63,9 €	4	397.985	0,5
N06BX - Drugi psihostimulansi in učinkovine za obnavljanje celic ČŽS	5.177	96	470.039 €	127	90,8 €	2	205.410	0,3
N06D - Zdravila za zdravljenje demence	90.197	107	4.458.230 €	99	49,4 €	43	6.388.238	8,3
N06DA - Antiholinesteraze	63.554	106	3.240.962 €	99	51,0 €	30	4.739.542	6,2
N06DX - Druga zdravila za zdravljenje demence	26.643	108	1.217.268 €	99	45,7 €	13	1.648.696	2,1
N07 - DRUGA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE	64.308	98	2.303.987 €	101	35,8 €	31	4.738.761	6,2
N07A - Parasimpatikomimetiki	2.702	102	206.100 €	101	76,3 €	1	150.600	0,2
N07AA - Antiholinesteraze	2.383	102	163.832 €	101	68,8 €	1	131.980	0,2
N07AX - Drugi parasimpatikomimetiki	319	106	42.267 €	99	132,5 €	0	18.620	0,0
N07B - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti	2.765	96	236.704 €	102	85,6 €	1	105.356	0,1
N07BA - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti z nikotinom	1.034	81	46.766 €	81	45,2 €	0	14.149	0,0
N07BB - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom	1.711	109	189.640 €	109	110,8 €	1	90.440	0,1
N07BC - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti z opioidi	20	59	298 €	70	14,9 €	0	767	0,0
N07C - Zdravila proti vrtoglavici	54.423	98	630.322 €	96	11,6 €	26	4.297.631	5,6
N07CA - Zdravila proti vrtoglavici	54.423	98	630.322 €	96	11,6 €	26	4.297.631	5,6
N07X - Druga zdravila z delovanjem na živčevje	4.418	105	1.230.862 €	103	278,6 €	2	185.174	0,2
N07XX - Druga zdravila z delovanjem na živčevje	4.418	105	1.230.862 €	103	278,6 €	2	185.174	0,2

Če pogledamo samo najpogosteje predpisane učinkovine vidimo, da na vrhu ostaja paracetamol s skoraj 653 tisoč in 18 % deležem receptov v skupini N, na 1000 prebivalcev je predpisanih 311 receptov. Druga

najbolj predpisana učinkovina je natrijev metamizolat (indeks 106), sledi pa kombinacija tramadola in paracetamola s 283 isoč recepti, enako kot leto prej. V spodnji tabeli z rdečo pisavo izpostavljamo analgetike (N02), z zeleno psiholeptike (N05) ter modro psihoanaleptke (N06).

Tabela 4.12: Najpogosteje predpisane učinkovine v skupini N, Slovenija, 2020.

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
N02BE01 - paracetamol	652.849	96	4.487.259 €	102	6,9 €	311	5.702.172	7,4
N02BB02 - natrijev metamizolat	343.125	106	4.236.040 €	114	12,3 €	163	3.314.842	4,3
N02AJ13 - tramadol in paracetamol	283.460	100	3.791.978 €	102	13,4 €	135	6.360.910	8,3
N05CF02 - zolpidem	173.219	104	1.324.626 €	103	7,6 €	82	6.496.450	8,5
N05BA12 - alprazolam	165.195	105	848.058 €	101	5,1 €	79	3.326.753	4,3
N06AB10 - escitalopram	157.756	107	1.902.034 €	100	12,1 €	75	11.974.878	15,6
N05AH04 - kvetiapin	144.665	113	2.626.568 €	105	18,2 €	69	2.536.409	3,3
N06AB06 - sertralin	142.421	111	2.183.977 €	98	15,3 €	68	13.622.280	17,7
N05BA08 - bromazepam	134.412	110	777.767 €	114	5,8 €	64	1.764.468	2,3
N03AX16 - pregabalin	86.605	113	2.175.497 €	107	25,1 €	41	3.103.520	4,0
N06AX21 - duloksetin	82.440	107	1.727.621 €	98	21,0 €	39	5.341.056	6,9
N05BA01 - diazepam	65.871	104	642.016 €	104	9,7 €	31	1.740.604	2,3
N06AX11 - mirtazapin	56.478	108	811.434 €	115	14,4 €	27	3.958.320	5,1
N05BA06 - lorazepam	50.279	108	478.609 €	103	9,5 €	24	2.046.220	2,7
N06AB05 - paroksetin	49.214	107	857.815 €	99	17,4 €	23	4.116.937	5,4
N07CA01 - betahistin	48.389	98	526.072 €	97	10,9 €	23	4.013.937	5,2
N05AX08 - risperidon	46.369	104	838.785 €	100	18,1 €	22	1.096.802	1,4
N05AH03 - olanzapin	44.457	112	698.064 €	105	15,7 €	21	2.620.275	3,4
N03AX09 - lamotrigin	40.727	113	1.311.183 €	105	32,2 €	19	1.239.479	1,6
N02AX02 - tramadol	39.039	98	560.013 €	93	14,3 €	19	1.055.917	1,4

N01 Lokalni anestetiki

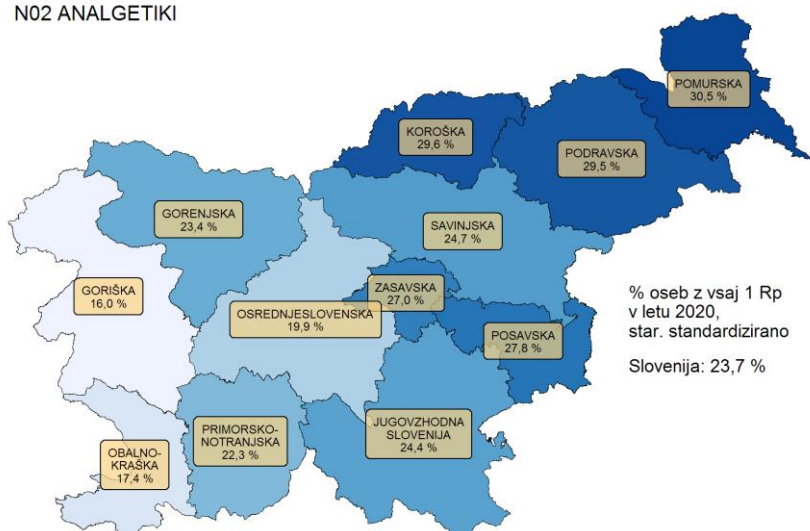
Lokalni anestetiki se praviloma uporabljajo v zdravstvenih zavodih in se jih predpisuje na naročilnice. Izjema so zdravila z *lidokainom* (N01BB02) iz skupine **anilidov** (N01BB), ki se predpisujejo tudi na zdravniški recept. Poraba lokalnih anestetikov se je zmanjšala za 5 %, predpisanih je bilo 10,1 tisoč receptov, stroški so se znižali za 8 %.

N02 Analgetiki

Predpisovanje analgetikov se v letu 2020 ni bistveno spremenilo. Zdravniki so predpisali 1,4 milijone receptov z analgetiki (N02) v vrednosti 18 milijonov evrov, kar znaša 12 % višje stroške.

Povprečno je v Sloveniji prejelo vsaj en recept za analgetike 23,7 % prebivalcev, leto prej pa 25,7 % so pa med regijami velike razlike. Največ analgetikov je bilo predpisanih v severovzhodni Sloveniji, predvsem v pomurski regiji (30,5 %), takoj za njo pa sledita koroška (19,6 %) in podravska (29,5 %) regija, kar pa je nekoliko manj kot leta 2019. Najmanj analgetikov so prejeli prebivalci goriške (16 %) in obalno-kraške regije (17,4 %) (slika 4.23).

N02 ANALGETIKI

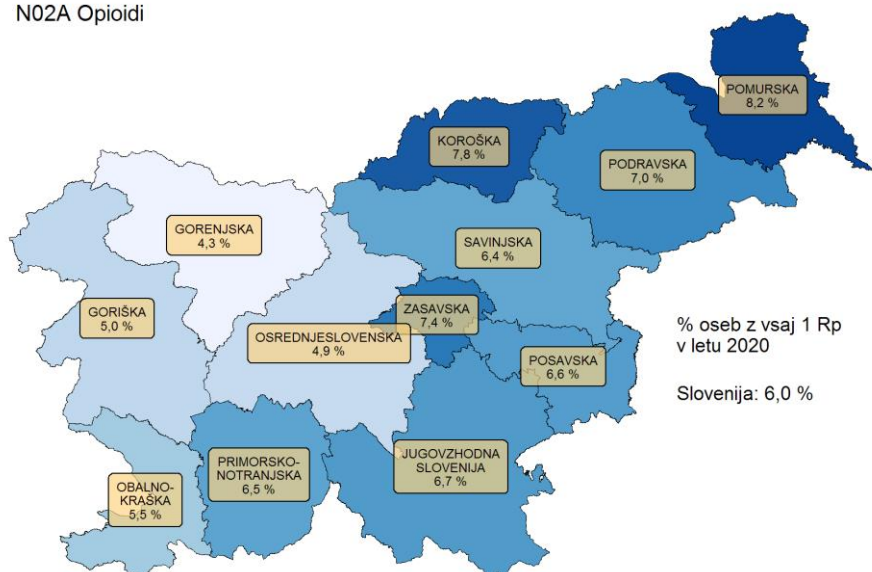
Slika 4.23: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani analgetiki (N02) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

Opioidi (N02A)

Predstavljali so 27 % delež v številu receptov in skoraj 40 % delež stroškov med analgetiki, predpisanih je bilo 383,8 tisoč receptov (indeks 100) v vrednosti 7,2 milijona evrov (indeks 101). Povprečna vrednost enega recepta z opioidi je bila 18,8 EUR. Skupaj je bilo predpisanih 8.454.492 DDD opioidov in 11,0 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Vsaj en recept z opioidi je prejelo 6,0 % populacije. Največ opioidov je bilo predpisanih v pomurski regiji (8,2 %) in koroški regiji (7,8 %). Sledi zasavska regija (7,4 %). Najmanj opioidov so kot tudi doslej predpisovali na gorenjskem (4,3 %) (slika 4.24).

N02A Opioidi

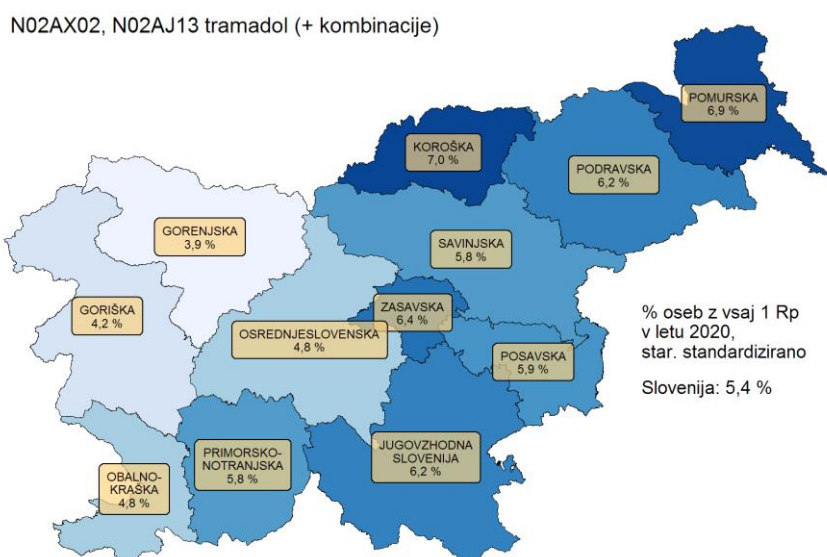
Slika 4.24: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani opioidi (N02A) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

Za *opiate (N02AA)* je bilo predpisanih 28,8 tisoč receptov (indeks 95) v vrednosti skoraj 1,3 milijona evrov (indeks 96), 442.643 DDD oz. 0,6 DID. Največ je bilo predpisanih receptov za kombinacijo *oksikodona z naloksonom (N02AA55)* - 15.499 (98) in *oksikodonom (N02AA05)* – 6.341 (indeks 84) recepti. S 6,6 tisoč recepti sledi *morfin (N02AA01)*. *Fentanil (N02AB03)*, ki je edini derivat fenilpiperidina (N02AB), je bil predpisan na skoraj 20 tisoč receptih. Edini derivat oripavina (N02AE) je bil *buprenorfin (N02AE01)* z 2.305 recepti (indeks 114).

V skupini opioidov je bilo kar 73,8 % vseh receptov, to je 283,5 tisoč receptov predpisanih za *opioide v kombinaciji z neopioidnimi analgetiki (N02AJ)*, pri nas je to le kombinacija *tramadola s paracetamolom (N02AJ13)*. Za kombinacijo teh dveh učinkovin je bilo porabljenih 3,7 milijonov evrov, kar je 52,6 % sredstev, ki smo jih v Sloveniji porabili za opioide. Delež receptov ostaja enak, predpisanih je bilo 6.360.915 DDD oz. 8,3 DID zdravila tramadol v kombinaciji s paracetamolom.

V skupini *drugi opioidi (N02AX)*, kamor spadajo monokomponentna zdravila s *tramadolom (N02AX02)* je bilo predpisanih 49 tisoč receptov, kar je enako kot leto prej, prav tako se stroški niso spreminjali.

Sam tramadol in kombinacije z njim so največ predpisovali v koroški regiji (7,0 %), pomurski regiji (6,9 %) in v zasavski regiji (6,4 %). Povprečno so bila ta zdravila predpisana 5,4 % prebivalcev Slovenije, leto prej pa 5,9 %, kaže se trend zmanjševanja predpisovanja (slika 4.25).

Slika 4.25: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan tramadol (N02AX02) ali tramadol v kombinaciji (N02AJ13) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

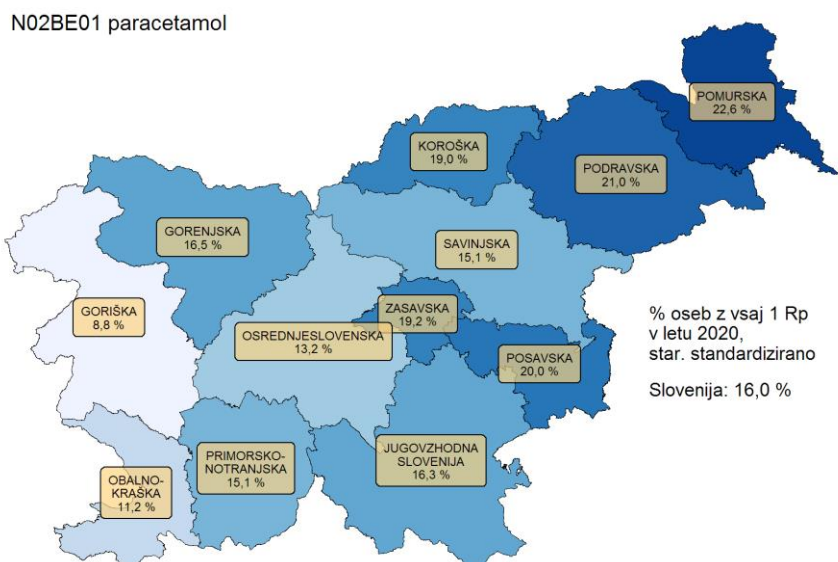
Največ predpisanih analgetikov je uvrščeno v skupino *drugi analgetiki in antipiretiki (N02B)*. Predpisanih je bilo 997 tisoč receptov (indeks 99) v vrednosti 8,7 milijona evrov (indeks 107), povprečna vrednost enega recepta je bila 8,6 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 475 receptov. Analgetiki in antipiretiki so tudi v prosti prodaji v lekarni, zato je njihova poraba znatno večja od prikazane.

Največ, skoraj 654 tisoč receptov za analgetike je bilo iz skupine *anilidov (N02BE)*. Najpogosteje predpisana učinkovina iz te skupine je, tako kot že vrsto let, *paracetamol (N02BE01)* z več kot 652 tisoč recepti (indeks 96) v vrednosti skoraj 4,5 milijona evrov (indeks 102). Paracetamol 1000 mg in se izdaja samo na zdravniški recept, paracetamol 500 mg pa je dostopen tudi brez recepta, zato je skupna poraba precej višja.

Zadnja leta kje opazno naraščanje predpisovanja *natrijevega metamizolata (N02BB02)*, ki je edini predstavnik skupine *pirazolonov (N02BB)*. Predpisanih je bilo 343 tisoč receptov (indeks 106) v vrednosti

4,2 milijona evrov. Močno je upadlo predpisovanje *salicilne kisline in derivatov (N02BA)*, predpisanih je bilo le 305 receptov (indeks 70).

Povprečno 16 % prebivalcev Slovenije prejelo vsaj en recept za paracetamol, leto prej pa 17,5 %. Največ paracetamola je bilo predpisane v pomurski regiji (22,6 %), sledita pa podravska (21 %) in posavska (20 %) regija. Najmanj paracetamola so prejeli na goriškem, in sicer skoraj 3-krat manj kot v Pomurju (8,8 %) (slika 4.26).

Slika 4.26: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan paracetamol (N02BE01) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

Najmanj predpisanih receptov med analgetiki je bilo v podskupini **zdravil proti migreni (N02C)**. Predpisanih je bilo 37,9 tisoč receptov (indeks 109) ob skoraj trikratnem zvišanju stroškov (indeks 267).

Vse učinkovine so *selektivni agonisti receptorjev 5HT1 (N02CC)*. Zdravila s *sumatriptanom (N02CC01)* so bila predpisana na 25 tisoč receptih (indeks 104) v vrednosti skoraj 565 tisoč evrov, sledijo zdravila z *eletriptanom (N02CC06)* na 6.236 receptih (indeks 85) in *frovatriptanom (N02CC07)* z 2.678 recepti (indeks 98). Najbolj je poraslo predpisovanje erenumaba (N02CD01), predpisanih je bilo 2.009 receptov (indeks 66.967) v vrednosti 1.158.782 EUR (indeks 81.675). Zdravilo z zdravilno učinkovino erenumab je prvo zdravilo, razvito posebej za preprečevanje migrene, kar predstavlja pomemben korak naprej za bolnike z migreno.

N03 Antiepileptiki

Predpisanih je bilo 272 tisoč receptov z antiepileptiki (indeks 111) v vrednosti 8,4 milijona evrov (indeks 94). Povprečna vrednost enega recepta je bila 30,7 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 120 receptov. Skupina **antiepileptiki (N03A)** je razdeljena v sedem podskupin.

Predpisanih je bilo 5.094 receptov (indeks 103) podskupine *barbiturati in njihovi derivati (N03AA)*. Najpogosteje so bila predpisana zdravila s *primidonom (N03AA03)* na 2.681 receptih (indeks 104) in z *metilfenobarbitalom (N03AA01)* na 1.668 receptih (indeks 99). Skupno je bilo predpisanih 183.411 DDD oz. 0,2 DID barbituratov in njihovih derivatov.

Edini predstavnik *benzodiazepskih antiepileptikov (N03AE)* je *klonazepam (N03AE01)* s 19.641 recepti (indeks 111) v vrednosti 292.609 EUR (indeks 106).

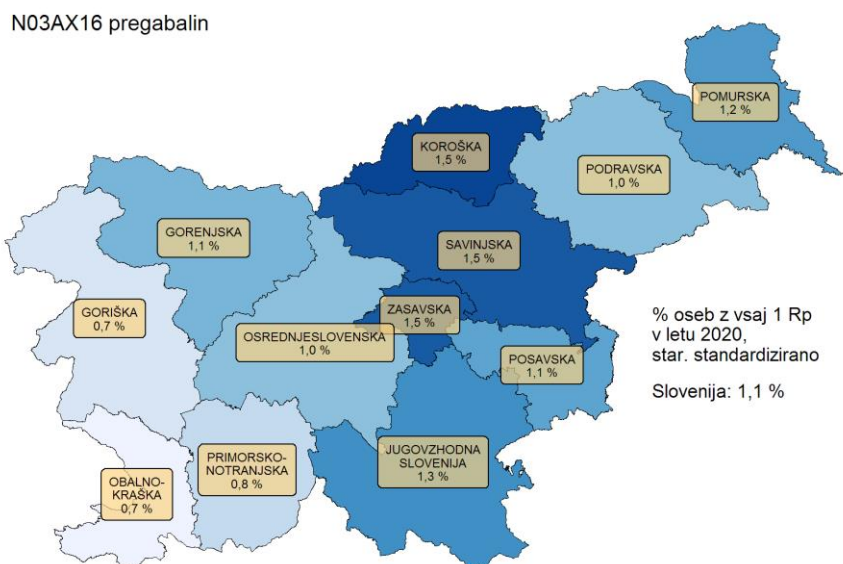
Predpisanih je bilo 28,6 tisoč receptov (indeks 108) *derivatov karboksamida (N03AF)*. Prevladoval je *karbamazepin (N03AF01)* z 22,3 tisoč recepti (indeks 107), sledi *oksakarbazepin (N03AF02)* na 6,3 tisoč receptih (indeks 110).

Skoraj vsa zdravila, ki so vsebovala *derivate prostih maščobnih kislin (N03AG)* so vsebovala *valprojsko kislino (N03AG01)* s 31,6 tisoč recepti (indeks 106). Zdravila z valprojsko kislino so predstavljala 11,6 % vseh antiepileptikov.

Podskupina *drugi antiepileptiki (N03AX)* je raznolika, a največja skupina antiepileptikov. Predpisanih je bilo 186 tisoč receptov (indeks 113) v vrednosti 6,5 milijona evrov. Za to podskupino zdravil je bil predpisanih 68 % vseh receptov za antiepileptike, kar je predstavljalo 77,6 % delež stroškov zanje, enako kot leto prej. Najpogosteje predpisana učinkovina je bil *pregabalin (N03AX16)* z več kot 86 tisoč recepti (indeks 113) v vrednosti skoraj 2,2 milijona evrov (indeks 107). Pregabalin se uporablja za zdravljenje epilepsije, indiciran pa je tudi za zdravljenje periferne in centralne nevropatske bolečine ter za zdravljenje generalizirane anksiozne motnje.

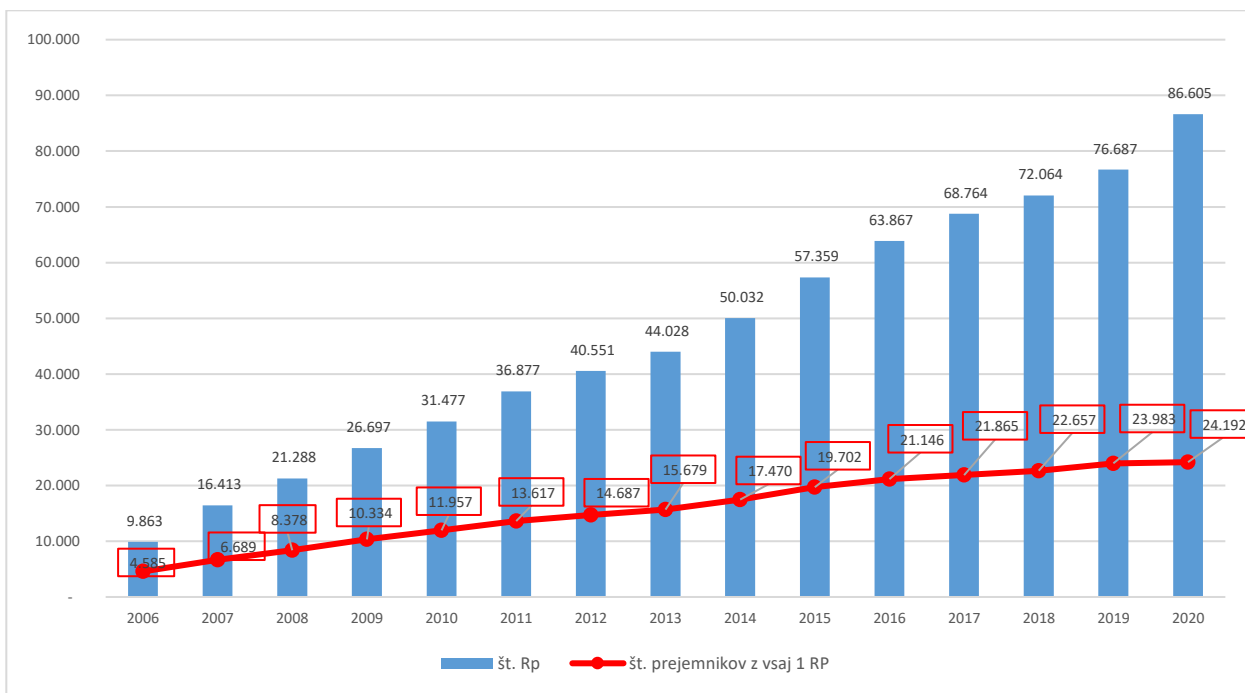
Pomembna antiepileptika sta tudi *lamotrigin (N03AX09)* z 40,7 tisoč recepti (indeks 113) v vrednosti 1,3 milijona evrov (indeks 105) in *levetiracetam (N03AX14)* z 31,5 tisoč recepti (indeks 112) v vrednosti 1,4 milijona evrov (indeks 99). Skupno je bilo predpisanih 6.884.292 DDD oz. 9,0 DID zdravil iz skupine drugih antiepileptikov (N03AX).

Povprečno je pregabalin prejemalo 1,1 % populacije, največ v koroški, savinjski in zasavski regiji (1,5 %) (slika 4.27).

Slika 4.27: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan pregabalin (N03AX16) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020

Opazen je porast predpisovanja pregabalina, v letu 2020 je bilo že preko 24.000 prejemnikov. DID je narasel za desetkrat - od leta 2006, ko je bil 0,41 do 4,0 v letu 2020 (slika 4.28).

Slika 4.28: Trend predpisovanja pregabalina (N03AX16) v letih 2006 do 2020

N04 Antiparkinsoniki

Predpisanih je bilo 83 tisoč receptov za antiparkinsonike (indeks 106) v vrednosti 6,5 milijona evrov (indeks 100), razdeljene v dve večji podskupini. Povprečna vrednost za 1 recept je bila 81 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 40 receptov.

Predpisanih je bilo 21,5 tisoč receptov (indeks 104) za podskupino **antiholinergikov (N04A)**. Edini predstavnik antiholinergikov iz skupine *terciarnih aminov (N04AA)* je bil *biperiden (N04AA02)* s 21,5 tisoč recepti (indeks 104).

Predpisanih je bilo 61,6 tisoč receptov (indeks 106) za podskupino **dopaminergikov (N04B)**, 2.847.558 DDD oz. 3,7 DID dopaminergikov (N04B). Povprečna vrednost enega recepta te skupine je bila 107 EUR.

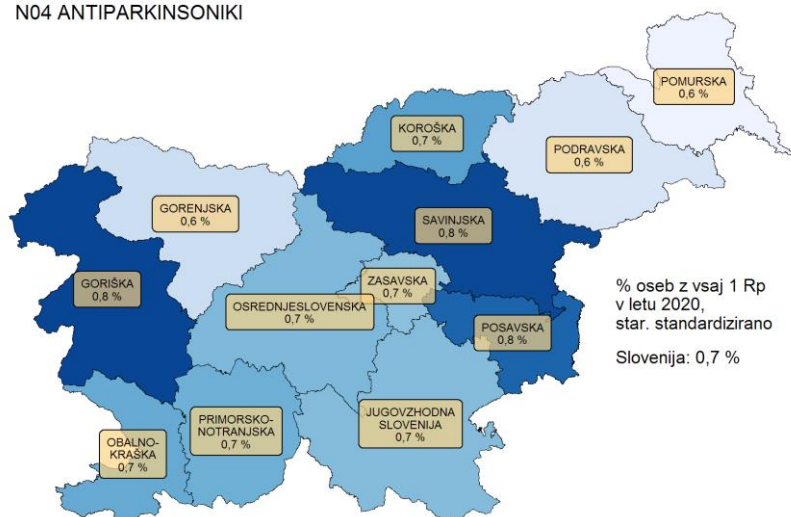
Najpogosteje predpisani dopaminergiki (N04B) so bila zdravila z *dopo in njenimi derivati (N04BA)*, predpisanih je bilo 28,8 tisoč receptov (indeks 105) v vrednosti 4,8 milijona evrov (indeks 102). Najbolj pogosto je bila predpisana *levodopa in zaviralci dekarboksilaze (N04BA02)* s 23 tisoč recepti (indeks 109) v vrednosti 4,3 milijona evrov (indeks 102).

Druga največja podskupina so zdravila, ki vsebujejo *agoniste dopamina (N04BC)*, predpisanih je 27,6 tisoč receptov (indeks 109), največ za *pramipeksol (N04BC05)*, za katerega je bilo predpisanih 18,6 tisoč receptov (indeks 111) v vrednosti 493 tisoč evrov (indeks 94).

Med *zaviralci monoaminooksidaze tipa B (N04BD)* se je predpisoval le *razagilin (N04BD02)* s 3.589 recepti (indeks 97) v vrednosti 283 tisoč evrov (indeks 85).

Povprečno je bil vsaj en recept za antiparkinsonike predpisan 0,7 % prebivalcev Slovenije, kar je enako kot že nekaj leto pred tem. Največ antiparkinsonikov je bilo predpisanih v savinjski, posavski regiji in goriški regiji (0,8 %), najmanj pa v podravski in pomurski regiji (0,6) (slika 4.29).

N04 ANTIPARKINSONIKI

Slika 4.29: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan antiparkinsonik (N04) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

N05 Psiholeptiki

Psiholeptiki so druga najpogosteje predpisana skupina zdravil v skupini N in predstavljajo 27,4 % delež v številu receptov in 21,6 % delež sredstev za zdravila z delovanjem na živčevje. Predpisanih je bilo 987 tisoč receptov (indeks 107). Za psiholeptike je bilo porabljenih 14,6 milijona evrov (indeks 105). Povprečna vrednost za 1 recept je znašala 14,8 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 470 receptov.

Antipsihotiki (N05A)

Pomembna skupina psiholeptikov so antipsihotiki (N05A), saj zanje porabimo 62,8 % vseh sredstev namenjenih psiholeptikom, čeprav je delež receptov le 35,4 %. Predpisanih je bilo 349 tisoč receptov (indeks 111), za katere je bilo porabljenih skoraj 9,2 milijona evrov (indeks 105). Povprečna vrednost na en recept je bila 26,2 EUR. Predpisanih je bilo 10.274.215 DDD oz. 13,4 DID antipsihotikov.

Med *derivati butirofenona (N05AD)* je bil edini predpisan *haloperidol (N05AD01)* s 12.771 recepti (indeks 108) v vrednosti 245,5 tisoč evrov (indeks 110).

Največ je bilo predpisanih zdravil v podskupini *diazepinov, oksazepinov, tiazepinov in oksepinov (N05AH)*, 205,4 tisoč receptov (indeks 112) v vrednosti 4,1 milijona evrov (indeks 105). Najpogosteje je bil predpisan *kvetiapin (N05AH04)* z 144 tisoč recepti (indeks 113) v vrednosti 2,6 milijona evrov (indeks 105). Sledila sta *olanzapin (N05AH03)* s 44,5 tisoč recepti (indeks 112) in *klozapin (N05AH02)* s 16,2 tisoč recepti (indeks 108).

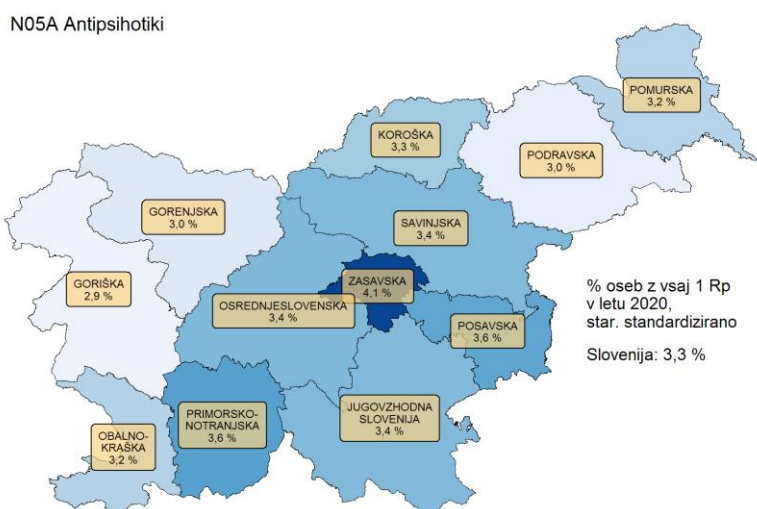
Med *benzamidami (N05AL)* je bil najpogosteje predpisan *sulpirid (N05AL01)* z 27,1 tisoč recepti (indeks 110).

Med *fenotiazini z alifatsko stransko verigo (N05AA)* je bil najpogosteje predpisan *promazin (N05AA03)* z 10,7 tisoč recepti (indeks 102).

Druga največja podskupina so *drugi antipsihotiki (N05AX)*, najpogosteje je bil predpisan *risperidon (N05AX08)* s 46,3 tisoč recepti (indeks 104). Sledi mu *aripiprazol (N05AX12)*, ki je s 18,2 tisoč recepti (indeks 112).

Kot že nekaj let opažamo, da sta najpogosteje predpisana antipsihotika *kvetiapin* in *risperidon* s trendom rasti.

Največ antipsihotikov je bilo predpisanih v zasavski regiji (4,1 %), kjer opažamo trend predpisovanja, sledi posavska in primorsko-notranjska regija (3,6 %). Povprečno je antipsihotike prejemalo 3,3 % populacije (slika 4.30).

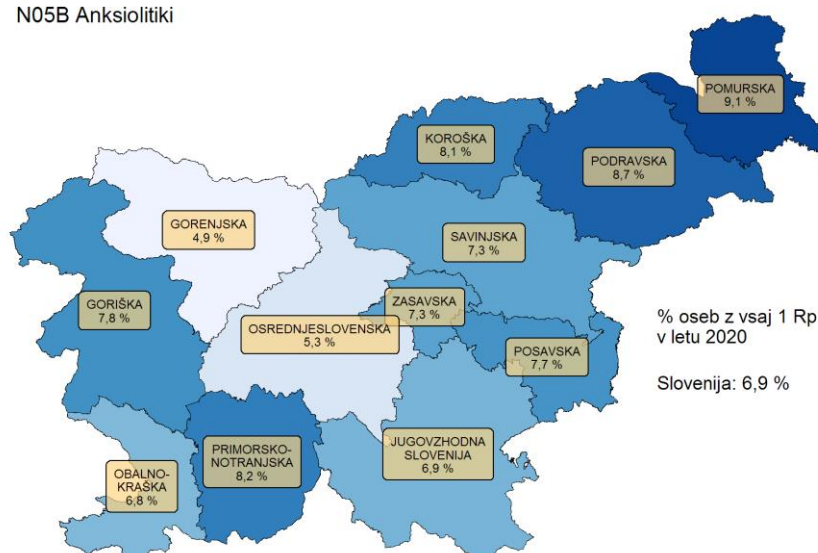
Slika 4.30: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan antipsihotik (N05A) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

Anksiolitiki (N05B)

Že vrsto let najpogosteje predpisana skupina psiholeptikov so anksiolitiki (N05B), po nekaj letih se kaže spet porast predpisovanja anksiolitikov. Predpisanih je bilo 428,5 tisoč receptov (indeks 107) v vrednosti 3 milijona evrov (indeks 106). Povprečna vrednost enega recepta je znašala 7,0 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 204 receptov. V letu 2020 je bilo predpisanih 9.231.943 DDD oz. 12,0 DID anksiolitikov. Velika večina predpisanih učinkovin je bila iz podskupine *benzodiazepinov* (N05BA). Najpogosteje predpisane učinkovine med anksiolitiki so bile *alprazolam* (N05BA12) z 165 tisoč receptov (indeks 105), *bromazepam* (N05BA08) z 134 tisoč receptov (indeks 110) in *diazepam* (N05BA01) s 65,8 tisoč receptov (indeks 104).

Povprečno je v letu 2020 anksiolitike prejemalo 6,9 % Slovencev. Največ anksiolitikov so predpisali v pomurski regiji (9,1 %) in podravske regiji (8,7 %), sledijo primorsko-notranjska regija (8,2 %) in koroška regija (8,1 %). Najmanj so jih predpisovali v gorenjski regiji (4,9 %) (slika 4.31).

N05B Anksiolitiki

Slika 4.31: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan anksiolitik (N05B) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

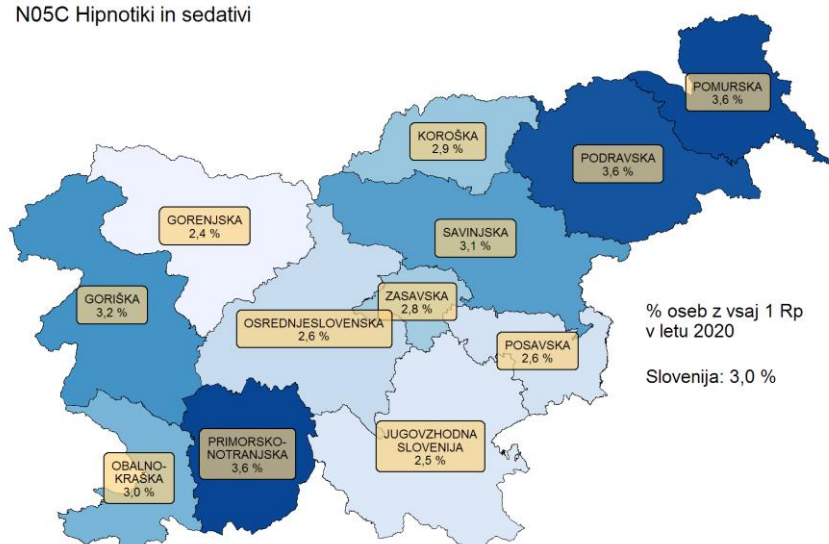
Hipnotiki in sedativi (N05C)

Predpisanih je bilo 208,8 tisoč receptov za hipnotike in sedative (N05C) (indeks 103) v vrednosti 2,4 milijona evrov (indeks 103). Povprečna vrednostj enega recepta je bila 11,6 EUR. Predpisanih je bilo skupno 7.385.961 DDD oz. 9,6 DID zdravil te podskupine.

Najpogosteje so bila predpisana zdravila iz podskupine *benzodiazepinom podobnih zdravil (N05CF)*, predpisanih je bilo 173,2 tisoč receptov (indeks 104). Vsa vsebujejo *zolpidem (N05CF02)*. Namenjen je za kratkotrajno zdravljenje nespečnosti pri odraslih. Zdravljenje z benzodiazepini in njim podobnimi zdravili je indicirano samo za nespečnost, ki se klinično izraža kot huda nespečnost ali povzroča pri bolniku hudo izčrpanost. Pri uporabi benzodiazepinov ali njim podobnih učinkovin se lahko pojavi fizična in psihična odvisnost od tovrstnih zdravil. Ta nevarnost se še zveča, če je odmerek večji in čas jemanja daljši.

Povprečno je v letu 2020 hipnotike in sedative prejemale 3,0 % Slovencev. Največ hipnotikov in sedativov so predpisali v pomurski, podravske regiji in primorsko-notranjski regiji (3,6 %). Najmanj so jih predpisovali v gorenjski regiji (2,4 %) (slika 4.32).

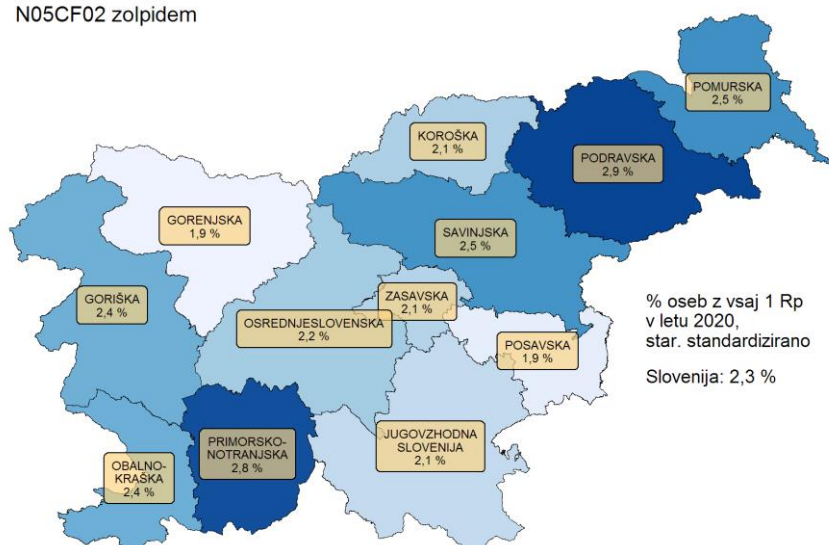
N05C Hipnotiki in sedativi

Slika 4.32: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan anksiolitik (N05B) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

Povprečno 2,3 % slovenske populacije je prejelo vsaj en recept za zolpidem v letu 2020, trend padanja se nadaljuje. Največ so zolpidem predpisovali v podravski regiji (2,9 %) in primorsko-notranjski regiji (2,8 %). Najmanj so ga predpisovali v gorenjski regiji (1,9 %) (slika 4.33).

N05CF02 zolpidem

Slika 4.33: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan zolpidem (N05CF02) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

N06 Psihoanaleptiki

Predpisanih je bilo 757,6 tisoč receptov (indeks 107) v vrednosti 17,1 milijona evrov, kar predstavlja 21 % delež v številu receptov in 25,3 % delež v vrednosti predpisanih zdravil z delovanjem na živčevje predstavljajo psihoanaleptiki (N06). Povprečna vrednost za 1 recept je znašala 22,6 EUR, na 100 prebivalcev je bilo predpisanih 361 receptov.

Antidepresivi (N06A)

Največ je bilo predpisanih antidepresivov (N06A), in sicer 653 tisoč receptov (indeks 108) v vrednosti 11,6 milijona evrov (indeks 99). Skupno je bilo predpisanih 48.862.153 DDD oz. 63,3 DID antidepresivov.

Najpogosteje predpisani antidepresivi so že vrsto let *selektivni zaviralci privzema serotonina (N06AB)*. Predpisanih je bilo 374,6 tisoč receptov v vrednosti (indeks 108) v vrednosti skoraj 5,3 milijona evrov (indeks 108), predpisanih je bilo 31.720.175 DDD oz. 41,3 DID te skupine antidepresivov.

Najpogosteje so bila predpisana zdravila z *escitalopramom (N06AB10)* s 157 tisoč recepti (indeks 107) v vrednosti 1,9 milijona evrov, ki ostaja najpogosteje predpisani antidepresiv. Drugi po porabi antidepresivov je *sertralin (N06AB06)* s 142 tisoč recepti (indeks 111) v vrednosti skoraj 2,2 milijona evrov (indeks 99). Sledijo zdravila s *paroksetinom (N06AB05)* s 49 tisoč recepti (indeks 107) v vrednosti 857,8 tisoč evrov in *citalopramom (N06AB04)* s 13,4 tisoč recepti v vrednosti 199 tisoč evrov.

Predpisanih je bilo tudi 259,5 tisoč receptov za *druge antidepresive (N06AX)* (indeks 107) v vrednosti 6,0 milijona evrov (indeks 100). Skupno je bilo predpisanih 16.546.824 DDD oz. 21,5 DID drugih antidepresivov (N06AX).

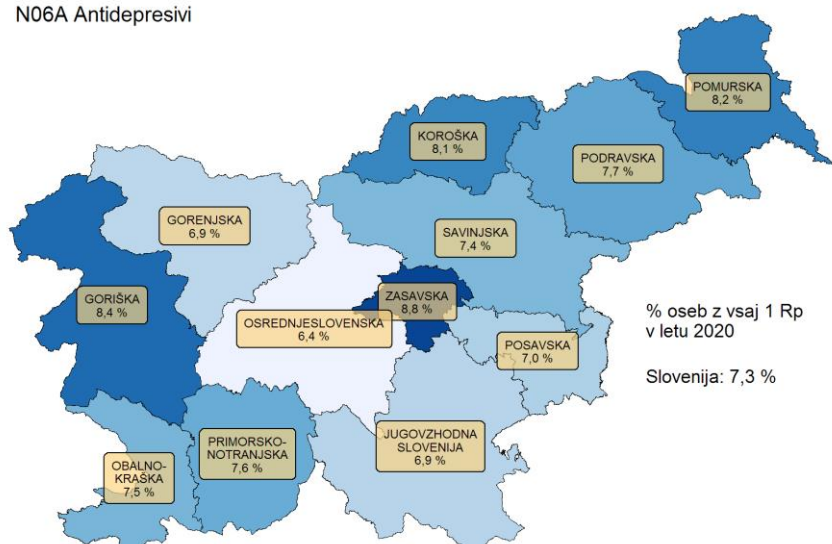
Največ predpisanih zdravil iz te podskupine je vsebovalo *duloksetin (N06AX21)* z 82 tisoč recepti (indeks 107), sledijo *mirtazapin (N06AX11)* z 56,5 tisoč recepti (indeks 108), *trazodon (N06AX05)* z 38,9 tisoč recepti (indeks 108), *venlafaksin (N06AX16)* s 36,4 tisoč recepti (indeks 106), in *bupropion (N06AX12)* s 18,6 tisoč recepti (indeks 105). Narašča tudi predpisovanje *vortioksetina (N06AX26)*, ki se uporablja za zdravljenje epizod velike depresije pri odraslih. Predpisanih je bilo 11,4 tisoč receptov (indeks 128).

Predpisanih je bilo 17,4 tisoč receptov za *neselektivne zaviralce privzema monoaminov (N06AA)* v vrednosti 215,8 tisoč evrov. Najpogosteje predpisan neselektivni zaviralec privzema monoaminov ostaja *amitriptilin (N06AA09)* s 14,5 tisoč recepti (indeks 101).

Edini na recept predpisan predstavnik *zaviralcev monoaminooksidaze tipa A (N06AG)* je *moklobemid (N06AG02)* z 1.926 recepti (indeks 94).

Povprečno je antidepresive prejemale 7,3 % slovenske populacije. Največ antidepresivov je bilo predpisanih v zasavski regiji (8,8 %), sledita goriška (8,4 %) in koroška regija (8,1 %), najmanj pa v osrednjeslovenski regiji (6,4 %) (slika 4.34).

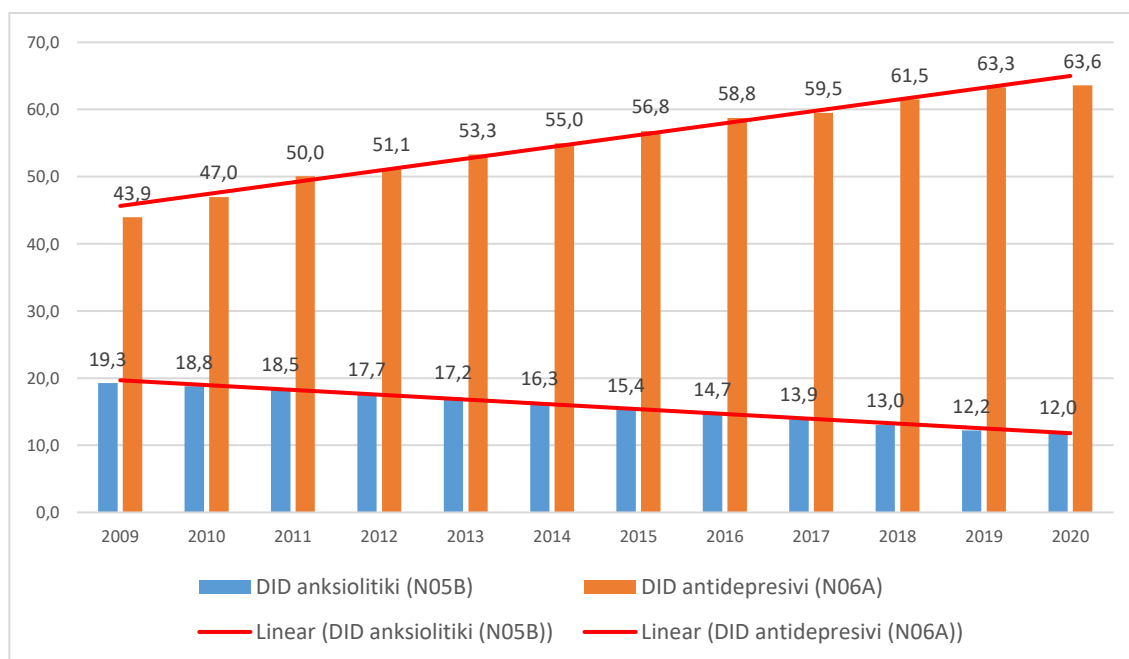
N06A Antidepresivi

Slika 4.34: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan antidepresiv (N06A) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

Trend predpisovanja antidepresivov in anksiolitikov

Skladno z doktrino predpisovanja je zaznan stalen porast predpisovanja antidepresivov (N06A) in padec predpisovanja anksiolitikov (N05B) (29,30) (slika 4.35).

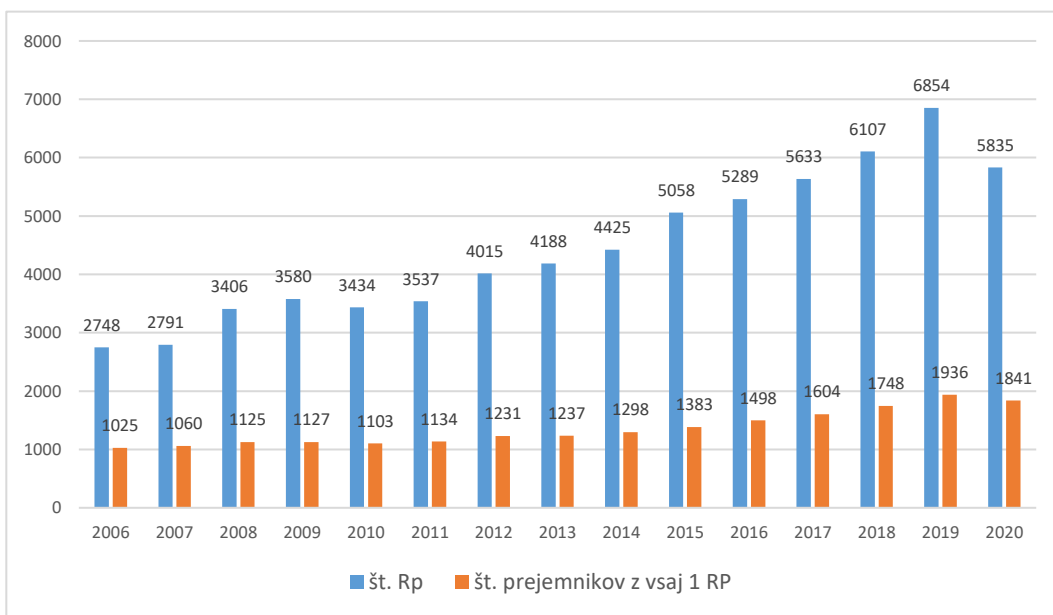

Slika 4.35: Trend predpisovanja antidepresivov (N06A) in anksiolitikov (N05B) v letih 2009 do 2020 v DID.

Psihostimulansi, učinkovine za zdravljenje hiperkinetične motnje in učinkovine za obnavljanje celic CŽS (N06B)

Psihostimulansi, učinkovine za zdravljenje hiperkinetične motnje in učinkovine za obnavljanje celic CŽS (N06B) med psihoanaleptiki zavzemajo manjši delež tako v številu receptov, kot tudi v vrednosti zdravil. Predpisanih je bilo 13,9 tisoč receptov (indeks 93) v vrednosti 1 milijon evrov (indeks 97).

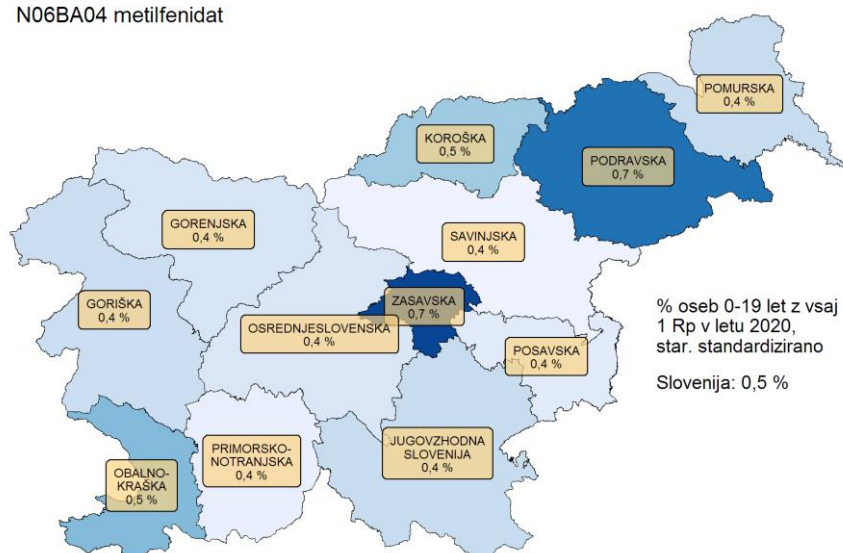
Največ je bilo predpisanih *simpatikomimetikov s centralnim delovanjem (N06BA)*, 8.818 receptov (indeks 92). Najpogosteje predpisani učinkovini iz skupine sta bila metilfenidat (N06BA04) s 6.352 recepti (indeks 87) in atomoksetin (N06BA09) z 2.316 recepti (indeks 104), ki se uporabljata za zdravljenje motnje pozornosti s hiperaktivnostjo (ADHD). Motnja pozornosti s hiperaktivnostjo (ADHD) ali hiperkinetična motnja je vedenjska motnja pri otrocih in mladostnikih (slika 4.36).

Slika 4.36: Število prejemnikov z vsaj enim receptom za metilfenidat v starosti 0 - 19 let in število receptov za metilfenidat v letih 2006 do 2020.

Metilfenidat, ki se predpisuje za zdravljenje hiperkinetične motnje je v Sloveniji prejemalo 0,5 % populacije v starosti 0 - 19 let, največ v zasavski regiji (slika 4.37).

N06BA04 metilfenidat

Slika 4.37: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan metilfenidat v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

V podskupini *drugi psihostimulansi in učinkovine za obnavljanje celic CŽS (N06BX)* je bilo predpisanih 5.177 receptov (indeks 96), največ za *piracetam (N06BX03)*, 5.094 receptov (indeks 95).

Zdravila za zdravljenje demence (N06D)

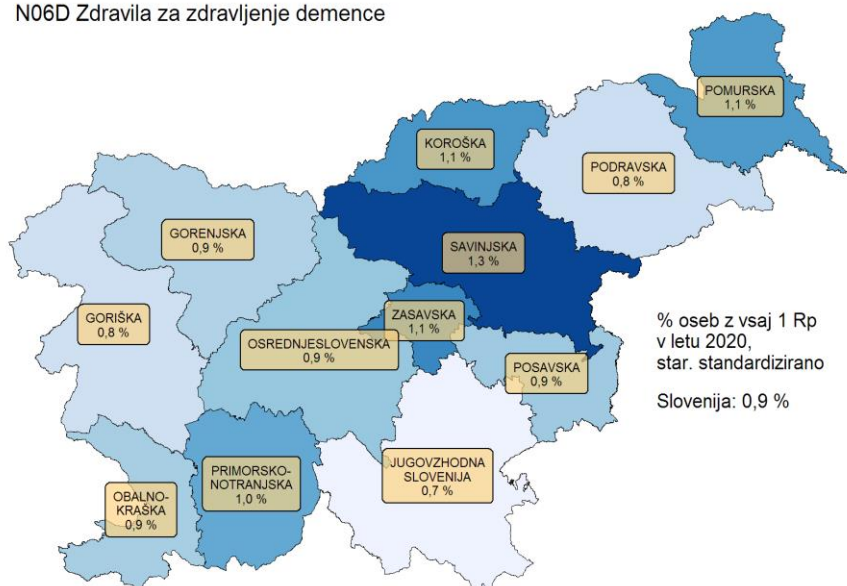
Predpisanih je bilo 90,1 tisoč receptov za **zdravila za zdravljenje demence (N06D)** (indeks 107), v vrednosti skoraj 4,5 milijona evrov (indeks 99), povprečna vrednost enega recepta se je znižala in je znašala 49,4 EUR, leto prej 53,3 EUR.

Največ predpisanih zdravil je bilo iz skupine *antiholinesteraz (N06DA)*, predpisanih je bilo 63,5 tisoč receptov. Med njimi je tudi najpogosteje predpisan antidementiv *rivastigmin (N06DA03)* z 31,8 tisoč recepti (indeks 107). Sledita mu *donepezil (N06DA02)* z 21,9 tisoč recepti (indeks 107) in *galantamin (N06DA04)* z 9,7 tisoč recepti ((indeks 102). Skupno je bilo predpisanih 4.739.542 DDD oz. 6,2 DID antiholinesteraz.

Drugih zdravil za zdravljenje demence (N06DX) je bilo predpisanih 26,6 tisoč receptov, prevladoval *memantin (N06DX01)* z 26,6 tisoč recepti (indeks 108), ki je takoj za rivastigminom drugi najpogosteje predpisani antidementiv.

Povprečno je zdravila za zdravljenje demence prejelo 0,9 % populacije, enako kot leto prej. Največ zdravil je bilo predpisanih v savinjski regiji (1,3 %), sledita koroška regija in zasavska regija (1,1 %), najmanj osebam so bila zdravila predpisana v jugovzhodni Sloveniji (0,7 %) in na goriškem (0,8 %) (slika 4.38).

N06D Zdravila za zdravljenje demence

Slika 4.38: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za zdravljenje demence (N06D) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

N07 Druga zdravila z delovanjem na živčevje

Recepti s predpisanimi zdravili, ki pripadajo skupini N07, predstavljajo 1,8 % delež v številu in 3,4 % vrednostni delež zdravil z delovanjem na živčevje. Predpisanih je bilo 64,3 tisoč receptov (indeks 98) v vrednosti 2,3 milijona evrov (indeks 101). Povprečna vrednost enega recepta je bila 35,8 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 31 receptov.

Večino predpisanih receptov so predstavljali recepti s predpisanimi **zdravili proti vrtoglavici (N07C)**. Predpisanih je bilo 54,4 tisoč receptov (indeks 98) v vrednosti 630 tisoč evrov (indeks 96). Med njimi je bila najpogosteje predpisana učinkovina *betahistin (N07CA01)* s 48,4 tisoč recepti (indeks 98).

Parasimpatikomimetikov (N07A) je bilo predpisanih 2.702 recepta (indeks 102) v vrednosti 206 tisoč evrov (indeks 101), od tega za *piridostigmin (N07AA02)* 2.383 receptov (indeks 102), za *pilokarpin (N07AX01)* pa 319 receptov (indeks 106).

Za **zdravljenje zasvojenosti (N07B)** je bilo skupno predpisanih 2.765 receptov (indeks 96). Za **zdravljenje zasvojenosti z alkoholom (N07BB)** je bilo predpisanih 1.711 receptov (indeks 109). Večinoma je pri tem šlo za *naltrekson (N07BB04)* v 1.671 (indeks 111) in *nalmefen (N07BB05)* v 40 primerih (indeks 77). Skupno je bilo predpisanih 90.440 DDD oz. 0,1 DID zdravil za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom.

Za **zdravljenje zasvojenosti z nikotinom (N07BA)** je bilo predpisanih 1.034 receptov (indeks 81), za *vareniklin (N07BA03)* 1.023 receptov (indeks 81) in 11 receptov za *nikotin (N07BA01)* (indeks 157). Ker so zdravila z nikotinom na voljo v lekarnah tudi brez recepta, je njihova poraba zagotovo večje kot je tu prikazana. Skupno je bilo predpisanih 14.149 DDD zdravil za zdravljenje zasvojenosti z nikotinom.

Za **zdravila za zdravljenje zasvojenosti z opioidi (N07BC)** je bilo predpisanih 20 receptov (indeks 59), od tega 19 receptov za *metadon (N07BC02)* in 1 recept za *buprenorfin (N02AE01)*.

Drugih zdravil z delovanjem na živčevje (N07X) je bilo predpisanih 4,4 tisoč receptov, največ za *fampridin (N07XX07)*, 3.363 receptov (indeks 101), ki se uporablja za zdravljenje multiple skleroze.

Zdravila za zdravljenje boleznih odvisnosti od opioidov

Zdravila za zdravljenje boleznih odvisnosti od opioidov se skladno z Zakonom o preprečevanju uporabe drog in o obravnavi uživalcev (Ur.list 98/99) v mreži Centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti (CPZOPD) predpisujejo na naročilnico. CPZOPD podatke o porabi sporočajo Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

V letu 2020 je bilo predpisanih 12.653 škatel **morfina (N02AA01)**, 70.708 g v obliki:

- *Substitol 120 mg* (škatla s 30 kapsulami (3 x 10 kapsul v pretisnem omotu)) – 2.171 škatel
- *Substitol 200 mg* trdih kapsul s podaljšanim sproščanjem (škatla s 30 kapsulami (3 x 10 kapsul v pretisnem omotu)) – 10.482 škatel.

Predpisanih je bilo 26.889 škatel **buprenorfina (N07BC01)**, 3.678 g v obliki:

- *Buprenorfin Alkaloid 2mgx28tbl* (podjezične tablete, škatla z 28 tabletami (4 x 7 tablet v pretisnem omotu)) – 13.985 škatel
- *Buprenorfin Alkaloid 8mgx28tbl* (podjezične tablete, škatla z 28 tabletami (4 x 7 tablet v pretisnem omotu)) – 12.931 škatel
-

Predpisanih je bilo 5.011 steklenic **metadona (1000 ml) (N07BC02)** v obliki:

- *metadonijevega klorida Alkaloid peroralna raztopina 10 mg/1 ml* (škatla s steklenico s 1000 ml peroralne raztopine s plastičnim pokrovčkom, plastično odmerno pipeto in plastičnim adapterjem za steklenico),
- *Heptanon 10 mg/ml peroralna raztopina* (steklenica s 1000 ml raztopine) in *Metadon Krka 10 mg/ml peroralna raztopina* (steklenica s 1000 ml raztopine).

Predpisanih je bilo 46 steklenic **metadona (100 ml)** v obliki:

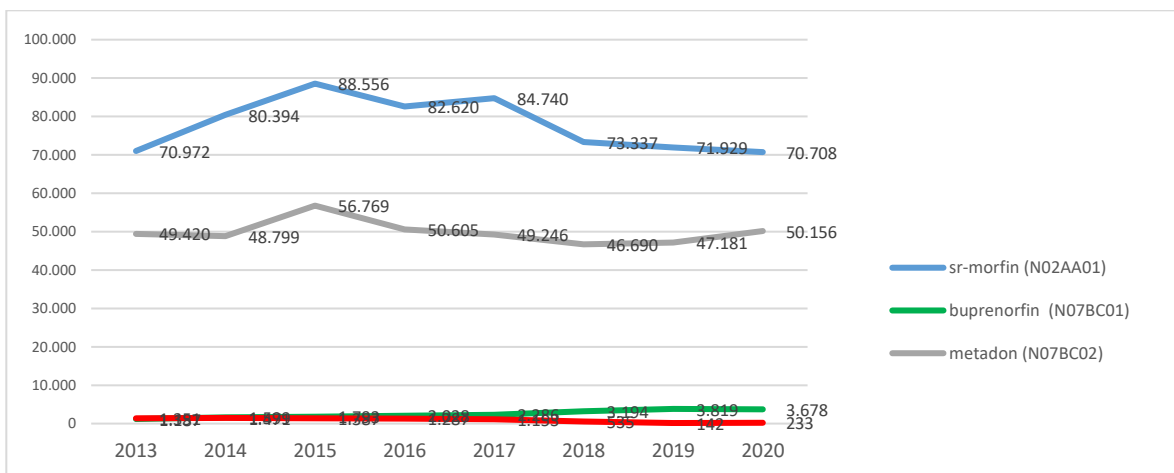
- *metadonijevega klorida Alkaloid peroralne raztopine 10 mg/1 ml* (škatla s stekleničko s 100 ml peroralne raztopine s plastično odmerno pipeto in plastičnim pokrovčkom)
- *Metadon Krka 10 mg/ml peroralne raztopine* (škatla s steklenico s 100 ml raztopine).

Skupno je bilo predpisanih 50.156 g metadona.

Predpisanih je bilo 5.050 škatel **kombinacije buprenorfina in naloksone (N07BC51)**, 233 g v obliki:

- *Bulnexo 2 mg/0,5 mg* podjezične tablete, škatla z 28 tabletami v 4 pretisnih oмотih - 271 škatel
- *Bulnexo 8 mg/2 mg* podjezične tablete, škatla z 28 tabletami v 4 pretisnih oмотih - 283 škatel
- *Zubsolv 1,4 mg/0,36 mg* podjezična tableta, škatla s 7 tabletami v pretisnih oмотih - 2.083 škatel
- *Zubsolv 2,9 mg/0,71 mg* podjezične tablete, škatla s 7 tabletami v pretisnih oмотih - 145 škatel
- *Zubsolv 5,7 mg/1,4 mg* podjezična tableta, škatla s 7 tabletami v pretisnih oмотih - 829 škatel
- *Zubsolv 8,6 mg/2,1 mg* podjezična tableta, škatla s 7 tabletami v pretisnih oмотih - 870 škatel
- *Zubsolv 11,4 mg/2,9 mg* podjezična tableta, škatla s 7 tabletami v pretisnih oмотih - 569 škatel

Spodnja slika prikazuje trend porabe posameznih zdravil (v gramih) v programu zdravljenja odvisnosti v letih od 2013 do leta 2020 (slika 4.39).

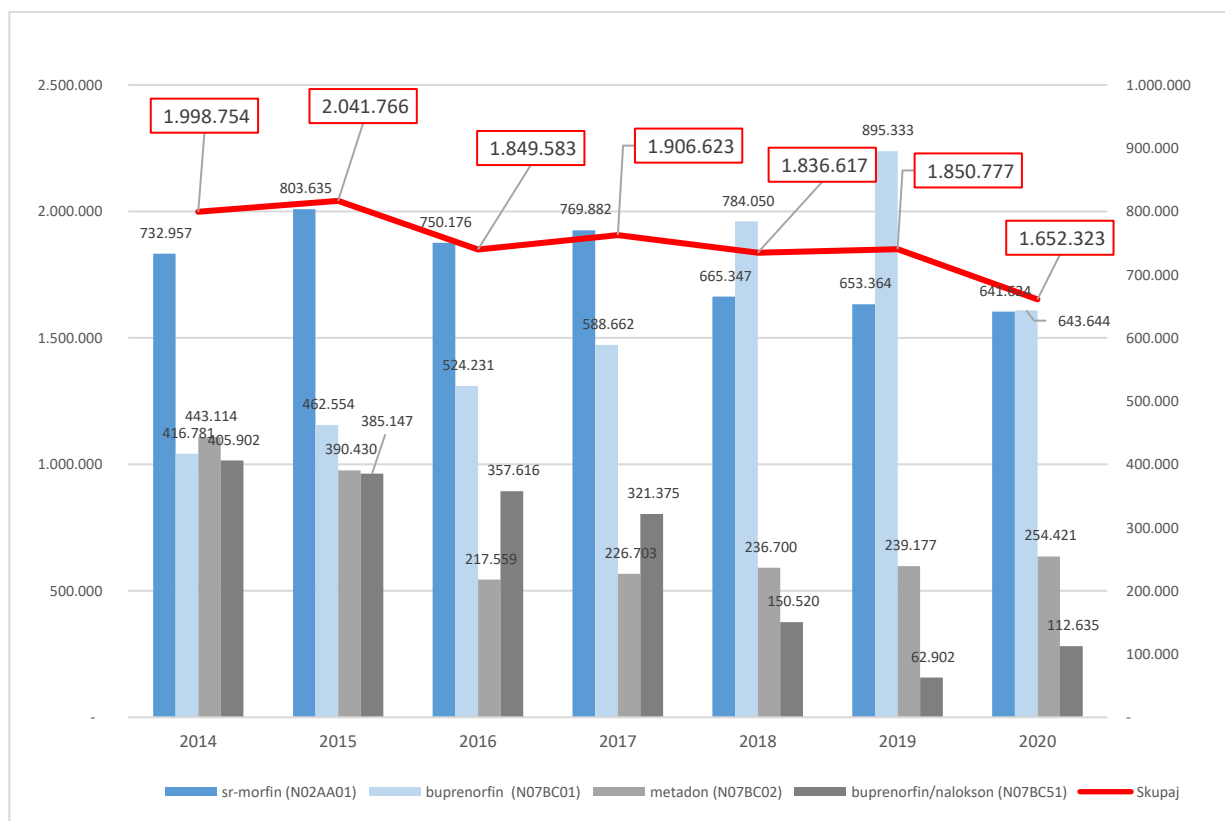

Slika 4.39: Trend porabe posameznih zdravil (v gramih) v programu zdravljenja odvisnosti od leta 2013 do leta 2020

V letu 2020 je znašal strošek zdravil v programu zdravljenja odvisnosti 1.652.323 eur 1.850.776,50 EUR, kar je 12 % manj kot leta 2019. Stroški za ta zdravila že od leta 2015 stalno upadajo (slika 4.34). V znesku pa niso upoštevani stroški soka, plastenke, signature in konzervansa ob pripravi metadona.

V letu 2020 je bil strošek metadona 254.421 EUR, buprenorfina 643.644 EUR, buprenorfina in naloksona 112.635 EUR in morfina 641.624 EUR.

Na spodnji sliki so prikazane vrednosti posameznih zdravil za zdravljenje odvisnosti od leta 2014 do leta 2020 ter trend skupne porabe teh zdravil v EUR (slika 4.40).

Slika 4.40: Trend vrednosti zdravil v programu zdravljenja odvisnosti po posameznih zdravilih

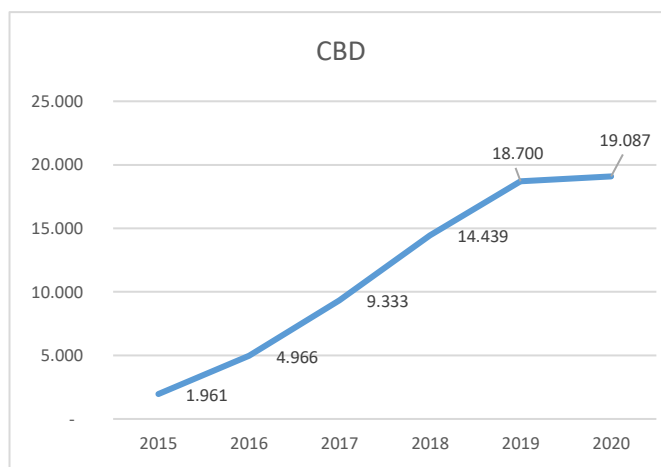
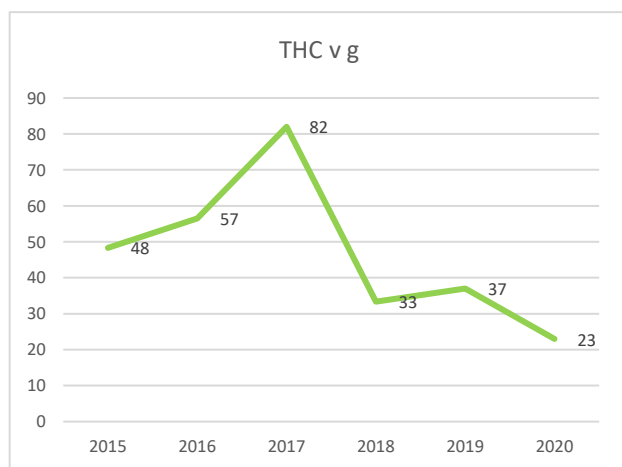
Predpisovanje zdravil iz kanabinoidov

V Sloveniji še ni registriranih gotovih zdravil z učinkovino THC. Zdravniki lahko predpišejo magistralno zdravilo z učinkovinami tetrahidrokanabinol (THC), kanabidiolom (CBD) ter kombinacijami na beli recept ali naročilnico. Recept se izda v dvojniku, vpisan mora biti v knjigo narkotikov, lekarna pa vodi evidenco o uporabi. Magistralno zdravilo lahko pripravi bolnišnična ali javna lekarna. Podatke o cenah vodi ZZS.

Lekarne so o predpisanih receptih za omenjene pripravke poročale direktno na NIJZ, delno tudi na Lekarniško zbornico Slovenije. Ker vse lekarne niso poročale o številu receptov, podajamo le porabo posameznih učinkovin, katero porabo smo zabeležili na NIJZ.

V letu 2020 pa je bilo na 2268 receptih/naročilnicah predpisanih in porabljenih 19 kg CBD in 23 g THC. Opazen je trend naraščanja predpisovanja CBD in padec predpisovanja THC (slika 4.41). Cena 1 g CBD je 87 EUR/g, cena 1 g THC pa 386 EUR/g.

Poraba CBD	Poraba THC
19 kg	23 g
cena 87 EUR /g	cena 386 EUR/g

Slika 4.41: Skupna poraba THC in CBD v gramih v letih 2015 do 2020.

4.11 P Antiparazitiki, insekticidi in repelenti

Antiparazitiki, insekticidi in repelenti so razvrščeni v tri skupine. Glede na število predpisanih receptov in vrednost izdanih zdravil so antiparazitiki, insekticidi in repelenti najmanjša skupina v celotni ATC klasifikaciji zdravil. V letu 2020 je bilo predpisanih 57,5 tisoč receptov (indeks 92) v vrednosti 642 tisoč evrov (indeks 90). Povprečna vrednost na en recept z izdanimi zdravili iz skupine P je znašala 11,2 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 27 receptov (tabela 4.13).

Tabela 4.13: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini antiparazitikov, Insekticidov in repelentov (P), Slovenija, 2020.

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
P - ANTIPARAZITIKI, INSEKTICIDI IN REPELENTI	57.510	92	642.281 €	90	11,2 €	27	512.306	0,7
P01 - ANTIPROTOZOIKI	25.694	95	285.399 €	89	11,1 €	12	218.637	0,3
P01A - Zdravila za zdravljenje ameboz in drugih protozojskih bolezni	21.111	93	189.234 €	98	9,0 €	10	72.434	0,1
P01AB - Derivati nitroimidazola	21.111	93	189.234 €	98	9,0 €	10	72.434	0,1
P01B - Antimalariki	4.583	107	96.165 €	75	21,0 €	2	146.203	0,2
P01BA - Aminokinolini	4.369	127	76.460 €	122	17,5 €	2	140.453	0,2
P01BB - Bigvanidi	197	28	18.493 €	34	93,9 €	0	5.700	0,0
P01BC - Metanolkinolini	17	11	1.212 €	12	71,3 €	0	50	0,0
P02 - ANTIHELMINTIKI	28.755	88	266.760 €	89	9,3 €	14	120.019	0,2
P02C - Zdravila proti boleznim, ki jih povzročajo nematodi (nitasti črvi)	28.755	88	266.760 €	89	9,3 €	14	120.019	0,2
P02CA - Derivati benzimidazola	28.755	88	266.760 €	89	9,3 €	14	120.019	0,2
P03 - ZDRAVILA PROTI PARAZITOM ZUNANJIH POVRŠIN IN PROTI GARJAM, INSEKTICIDI IN REPELENTI	3.061	96	90.122 €	95	29,4 €	1	173.650	0,2
P03A - Zdravila proti parazitom zunanjih površin in proti garjam	3.061	96	90.122 €	95	29,4 €	1	173.650	0,2
P03AC - Piretrini in sintezne spojine	3.040	97	89.953 €	95	29,6 €	1	168.750	0,2
P03AX - Druga zdravila proti parazitom zunanjih površin in proti garjam	21	60	169 €	57	8,0 €	0	4.900	0,0

Največja podskupina so **antihelmintiki (P02)**, predpisanih je bilo 28,7 tisoč receptov, (indeks 88), 120.019 DDD oz. 0,2 DID antihelmintikov. Vsa so bila *zdravila proti boleznim ki jih povzročajo nematodi (nitasti črvi) (P02C)*, z 28.755 recepti je bil predpisan *mebendazol (P02CA01) (indeks 88)*.

Nekoliko manjša je podskupina **antiprotozoikov (P01)**, predpisanih je bilo 25,7 tisoč receptov (indeks 95), 218.638 DDD oz. 0,3 DID antiprotozoikov, Vsa so *zdravila za zdravljenje ameboz (P01A)*, večinoma *derivati nitroimidazola (P01AB)*. Za *metronidazol (P01AB01)* je bilo predpisanih 21.111 receptov (indeks 93).

Predpisanih je bilo tudi 3.061 (indeks 97) receptov za **zdravila proti parazitom zunanjih površin in proti garjam, insekticidov in repelentov (P03)**, večinoma so uvrščeni v podskupino *piretrinov in sinteznih spojin (P03AC)*, na 3.040 receptih *permetrin (P03AC04)*.

4.12 R Zdravila za bolezni dihal

Zdravila za bolezni dihal so razvrščena v 6 skupin. V letu 2020 je število predpisanih preko 1 milijon receptov (indeks 98) v vrednosti 27,7 milijona evrov (indeks 108). Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili iz skupine R je bila 26 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 507 receptov. Predpisanih je bilo 57.352.025 DDD, to je 74,6 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za zdravila za obstruktivne pljučne bolezni (R03) ter v skupini antihistaminikov za sistemsko zdravljenje (R06) (tabela 4.14).

Tabela 4.14: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni dihal (R), Slovenija, 2020.

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
R - ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL	1.065.072	98	27.689.309 €	108	26,0 €	507	57.352.025	74,6
R01 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI NOSNE SLUZNICE	172.417	88	1.776.268 €	85	10,3 €	82	8.420.356	11,0
R01A - Dekongestivi in druga zdravila za lokalno zdravljenje nosne sluznice	172.317	88	1.775.391 €	85	10,3 €	82	8.419.741	11,0
R01AA - Simpatikomimetiki, enokomponentna zdravila	2.775	58	22.064 €	60	8,0 €	1	28.564	0,0
R01AB - Simpatikomimetiki, kombinacije brez kortikosteroidov	312	66	2.769 €	66	8,9 €	0	4.063	0,0
R01AD - Kortikosteroidi	165.923	89	1.730.057 €	86	10,4 €	79	8.308.392	10,8
R01AX - Druga zdravila za bolezni nosne sluznice	3.307	61	20.500 €	66	6,2 €	2	78.723	0,1
R01B - Nazalni dekonjestivi za sistemsko zdravljenje	100	60	877 €	64	8,8 €	0	615	0,0
R01BA - Simpatikomimetiki	100	60	877 €	64	8,8 €	0	615	0,0
R02 - ZDRAVILA Z UČINKOM NA ŽRELO	314	49	2.564 €	45	8,2 €	0	1.540	0,0
R02A - Zdravila z učinkom na žrelo	314	49	2.564 €	45	8,2 €	0	1.540	0,0
R02AA - Antiseptiki	152	36	963 €	28	6,3 €	0	755	0,0
R02AX - Druga zdravila z učinkom na žrelo	162	76	1.601 €	71	9,9 €	0	784	0,0
R03 - ZDRAVILA ZA OBSTRUKTIVNE PLJUČNE BOLEZNI	567.017	102	21.661.040 €	106	38,2 €	270	33.533.939	43,6
R03A - Inhalacijski adrenergiki	397.944	101	14.830.426 €	102	37,3 €	189	22.079.670	28,7
R03AC - Bronhoselektivni agonisti adrenergičnih receptorjev beta-2	103.027	93	915.112 €	89	8,9 €	49	3.631.360	4,7
R03AK - Adrenergiki v kombinaciji s kortikosteroidi ali drugimi učinkovinami razen antiholinergikov	148.028	113	9.088.782 €	107	61,4 €	70	10.543.200	13,7
R03AL - Adrenergiki v kombinaciji z antiholinergiki, vključno s kortikosteroidi v trojnih kombinacijah	146.889	96	4.826.533 €	98	32,9 €	70	7.905.110	10,3
R03B - Druga zdravila za obstruktivne pljučne bolezni, za inhaliranje	119.861	103	4.423.864 €	97	36,9 €	57	8.272.033	10,8
R03BA - Glukokortikoidi	74.596	100	1.767.211 €	97	23,7 €	36	5.032.463	6,5
R03BB - Antiholinergiki	45.265	110	2.656.653 €	97	58,7 €	22	3.239.570	4,2
R03C - Adrenergiki za sistemsko zdravljenje	255	35	1.620 €	38	6,4 €	0	2.495	0,0
R03CC - Bronhoselektivni agonisti adrenergičnih receptorjev beta-2	255	35	1.620 €	38	6,4 €	0	2.495	0,0
R03D - Druga sistemska zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	48.957	108	2.405.130 €	189	49,1 €	23	3.179.742	4,1
R03DA - Ksantini	7.493	97	103.899 €	92	13,9 €	4	571.510	0,7
R03DC - Antagonisti levkotrienskih receptorjev	39.880	107	1.166.771 €	104	29,3 €	19	2.550.710	3,3
R03DX - Druga sistemska zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	1.584	500	1.134.460 €	3137	716,2 €	1	57.521	0,1
R05 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE KAŠLJA IN PREHLADA	16.851	57	279.624 €	70	16,6 €	8	133.550	0,2

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
R05C - Ekspektoransi, kombinacije brez antitusikov	3.437	61	162.697 €	78	47,3 €	2	40.109	0,1
R05CA - Ekspektoransi	196	47	1.273 €	44	6,5 €	0	1.402	0,0
R05CB - Mukolitiki	3.241	62	161.424 €	78	49,8 €	2	38.707	0,1
R05D - Antitusiki, kombinacije brez ekspektoransov	13.128	56	114.102 €	61	8,7 €	6	91.156	0,1
R05DA - Opijevi alkaloidi in njihovi derivati	11.209	56	96.512 €	61	8,6 €	5	55.687	0,1
R05DB - Drugi antitusiki	1.919	58	17.590 €	61	9,2 €	1	35.469	0,0
R05X - Druga zdravila za zdravljenje prehlada	207	69	2.184 €	69	10,5 €	0	1.543	0,0
R06 - ANTIHISTAMINIKI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	304.813	102	2.665.888 €	101	8,7 €	145	15.174.483	19,7
R06A - Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje	304.813	102	2.665.888 €	101	8,7 €	145	15.174.483	19,7
R06AA - Aminoalkiletri	64	86	593 €	102	9,3 €	0	334	0,0
R06AB - Substituirani alkilamini	4.956	86	28.797 €	88	5,8 €	2	28.140	0,0
R06AD - Derivati fenotiazina	8.541	80	65.012 €	81	7,6 €	4	186.036	0,2
R06AE - Derivati piperazina	60.810	103	573.404 €	100	9,4 €	29	2.884.156	3,8
R06AX - Drugi antihistaminiki za sistemsko zdravljenje	230.442	103	1.998.082 €	102	8,7 €	110	12.075.817	15,7
R07 - DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL	3.660	78	1.303.925 €	1089	356,3 €	2	88.157	0,1
R07A - Druga zdravila za boleznih dihal	3.660	78	1.303.925 €	1089	356,3 €	2	88.157	0,1
R07AX - Druga zdravila za boleznih dihal	3.660	78	1.303.925 €	1089	356,3 €	2	88.157	0,1

R01 Zdravila za zdravljenje boleznih nosne sluznice

Zdravila za zdravljenje boleznih nosne sluznice (R01) so predstavljala 16,2 % v deležu receptov in 6,4 % vrednosti zdravil za boleznih dihal. Predpisanih je bilo 172,4 tisoč receptov (indeks 88) v vrednosti 1,7 milijona evrov (indeks 85). Predpisanih je bilo 8.420.356 DDD oz. 11 DID zdravil za zdravljenje boleznih nosne sluznice. Na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 82 receptov.

Vsa predpisana zdravila so bila **dekongestivi in druga zdravila za lokalno zdravljenje nosne sluznice (R01A)**, od tega je bilo največ predpisanih receptov za *kortikosteroide (R01AD)*, in sicer 175,9 tisoč (indeks 89).

Največje število predpisanih receptov s kortikosteroidi je bilo z zdravili, ki so vsebovala *mometazon (R01AD09)* z 118.579 recepti (indeks 85) v vrednosti 793,6 tisoč evrov (indeks 76), *flutikazon (R01AD08)* na 18 tisoč receptih (indeks 101), *flutikazonfuroat (R01AD12)* na 15,1 (indeks 99) in flutikazon, kombinacije (R01AD58) na 12,1 tisoč recepti (indeks 103).

V začetku leta 2019 se je na slovenskem tržišču pojavilo tudi pršilo z *mometazonom*, ki se v lekarnah izdaja brez recepta, zato je pričakovati, da se bo poraba tega kortikosteroida še povečala.

Za *simpatikomimetike enokomponentna zdravila za boleznih nosne sluznice (R01AA)* je bilo predpisanih 2.775 (indeks 58), vsa vsebujejo *oksümetazolin (R01AA05)*. Lokalne simpatikomimetike dobijo pacienti v lekarni tudi brez recepta. Njihova dejanska poraba je zato zagotovo bistveno večja, saj se večina teh zdravil izdamo brez recepta.

Za **nazalne dekongestive za sistemsko zdravljenje (R01B)** je bilo predpisanih le 100 receptov (indeks 60), vsa za psevdofedrin, kombinacije (R01BA52).

R02 Zdravila z učinkom na žrelo

Predpisanih je bilo le 341 zdravil (indeks 49) z učinkom na žrelo v vrednosti 2,5 tisoč evrov (indeks 45), od tega 162 receptov (indeks 76) *drugih zdravil z učinkom na žrelo (R02AX)*, npr. *flurbiprofena (R02AX01)* in *benzidamina (R02AX03)* ter 152 receptov (indeks 36) za *antiseptike (R02AA)*, npr. *povidon-joda (R02AA15)*, *difenhidramina (R06AA02)* in *klorheksidina (R02AA05)*.

R03 Zdravila za obstruktivne pljučne bolezni

Skupina zdravil za obstruktivne pljučne bolezni (R03) je največja iz skupine zdravil za bolezni dihal tako glede na število predpisanih receptov (51,3 %) kot tudi glede na vrednost izdanih zdravil (78,2 %). Predpisanih je bilo 567 tisoč receptov (indeks 102) v vrednosti 21,6 milijona evrov (indeks 106). Povprečna vrednost na en recept znašala 38,2 EUR. Na 1000 prebivalcev je predpisanih 270 receptov.

Od zdravil za obstruktivne pljučne bolezni so bili najpogosteje predpisani *inhalacijski adrenergiki (R03A)*, predpisanih je bilo preko 397,9 tisoč receptov (indeks 101) v vrednosti 14,8 milijona evrov (indeks 102), 22.079.670 DDD oz. 28,7 DID.

Za *bronhoselektivne agoniste adrenergičnih receptorjev beta-2 (R03AC)* je bilo predpisanih 103 tisoč receptov (indeks 93), med njimi je bil najpogosteje predpisan *salbutamol (R03AC02)* na 97,6 tisoč receptih (indeks 92) v vrednosti 668,8 tisoč evrov (indeks 94).

V skupini *adrenergikov v kombinaciji s kortikosteroidi ali drugimi učinkovinami razen antiholinergikov (R03AK)* je bilo predpisanih 148 tisoč receptov (indeks 113) v vrednosti 9 milijona evrov (indeks 107). Največ je bilo predpisanih zdravil za *formoterol in beklometazon (R03AK08)*, 62,4 tisoč receptov (indeks 122), sledijo *formoterol in budesonid (R03AK07)* s 42,5 tisoč recepti (indeks 112), *salmeterol in flutikazon (R03AK06)* s 27,5 tisoč recepti (indeks 102) ter *vilanterol in flutikazonfuroat (R03AK10)* z 15,6 tisoč recepti (indeks 109).

Največji delež v skupini inhalacijskih adrenergikov predstavlja podskupina *adrenergikov v kombinaciji z antiholinergiki (R03AL)*, za katero je bilo predpisanih 146,9 tisoč receptov (indeks 96), v vrednosti 4,8 milijona evrov (Indeks 98).

Med njimi je bilo daleč največ receptov za kombinacijo *fenoterola in ipratropijevega bromida (R03AL01)*, predpisanih je bilo 111 tisoč receptov (indeks 91).

Nadaljuje se naraščanje predpisovanja novega zdravila, trojne kombinacije *formoterol, glikopironijev bromid in beklometazon (R03AL09)*, ki se uporablja za zdravljenje zmerne do hude oblike kronične obstruktivne pljučne bolezni, kjer z uporabo drugih kombinacij ne dosežemo klinično pomembne izboljšane simptomatike bolezni. Predpisanih je bilo 8.051 receptov (indeks 146).

Predpisanih je bilo 8.387 receptov (indeks 120) *olodaterola in tiotropijevega bromida (R03AL06)*, 3.035 receptov (indeks 102) kombinacije *formoterola in aklidinijevega bromida (R03AL05)* ter 5.071 receptov (indeks 115) *vilanteroala in umeklidinijevega bromida (R03AL03)*. Narašča tudi predpisovanje kombinacije *vilanterola, umeklidinijevega bromida in flutikazonfuroata (R03AL08)*, predpisanih je bilo 778 receptov (indeks 370).

Predpisanih je bilo 119,8 tisoč receptov (indeks 103) *drugih zdravil za obstruktivne pljučne bolezni za inhaliranje (R03B)* v vrednosti 4,4 milijona evrov (indeks 97).

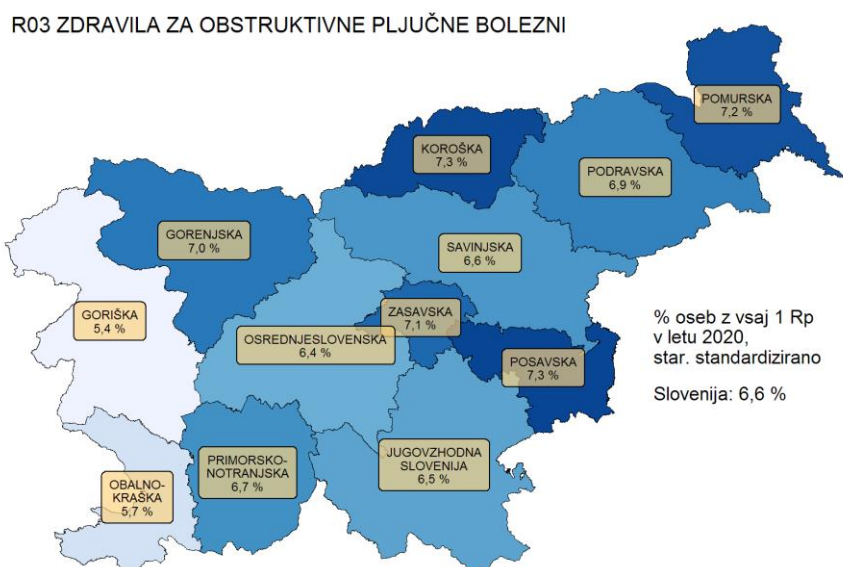
Največ je bilo zdravil, ki so vsebovala *glukokortikoide (R03BA)*, predpisanih je bilo 74,5 tisoč receptov (indeks 100). Najpogosteje je bil predpisan *flutikazon (R03BA05)* s 35,8 tisoč recepti (indeks 94) v vrednosti 702 tisoč evrov (indeks 91) in *ciklezonida (R03BA08)*, predpisanih je bilo 24.184 receptov (indeks 108) v vrednosti 769 tisoč evrov (indeks 104).

Antiholinergikov (R03BB) je bilo predpisanih 45.265 receptov (indeks 110), najpogosteje je bil predpisan *tiotropijev bromid (R03BB04)* s 36,9 tisoč recepti (indeks 112).

Močno je padlo predpisovanje zdravil iz skupine **adrenergikov za sistemsko zdravljenje (R03C)** (indeks 35). Predpisanih je bilo le 255 receptov, vsi so spadali v skupino *bronhoselektivnih agonistov adrenergičnih receptorjev beta-2 (R03CC)*, in sicer je bil predpisan le *salbutamol (R03CC02)*.

V skupini **drugih sistemskih zdravil za obstruktivne pljučne bolezni (R03D)** je bilo predpisanih 48,9 tisoč receptov (indeks 108) v vrednosti 2,4 milijona evrov (indeks 189). Največ je bilo predpisanega *montelukasta (R03DC03)* z 39,8 tisoč recepti (indeks 107) in *teofilina (R03DA04)* z 7.493 recepti (indeks 97).

Poprečno zdravila za obstruktivne pljučne bolezni prejema 6,6 % prebivalcev Slovenije, kaže se trend padanja predpisovanja. Največ zdravil za zdravljenje obstruktivnih pljučnih bolezni so v letu 2020 predpisali v posavski in koroški regiji (7,3 %), sledi pomurska regija (7,2 %) (slika 4.42).

Slika 4.42: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za obstruktivne pljučne bolezni (R03) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

R05 Zdravila za zdravljenje kašlja in prehlada

Na recept je bilo predpisanih 16,8 tisoč receptov za zdravila za zdravljenje kašlja in prehlada (indeks 57) v vrednosti 279,6 tisoč evrov (indeks 70), od tega največ 13 tisoč receptov (indeks 56) za **antitusike in kombinacije brez ekspektoransov (R05D)**.

Največ je bilo predpisanih *opijevih alkaloidov in njihovih derivatov (R05DA)*, 11,2 tisoč receptov (indeks 56), najpogosteje je bil predpisan *folkodin (R05DA08)* z 9,5 tisoč recepti (indeks 53), ki mu je sledil *kodein (R05DA04)* z 1,7 tisoč recepti (indeks 77).

Vsa zdravila iz skupine *drugi antitusiki (R05DB)* so vsebovala *butamirat (R05DB13)* s 1.919 recepti (indeks 58), 35.469 DDD.

V skupini **ekspektoransov, kombinacije brez antitusikov (R05C)** je bilo predpisanih 3.437 receptov (indeks 61), predpisanih je bilo 40.109 DDD oz. 0,1 DID mukolitikov.

Ker gre za skupino zdravil, ki se z izjemo folkodina in kodeina izdajajo v lekarnah tudi brez recepta, je njihova dejanska poraba zagotovo večje od prikazane.

R06 Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje

Vsa zdravila so spadala v podskupino **antihistaminiki za sistemsko zdravljenje (R06A)**, predpisanih je bilo 304,8 tisoč receptov (indeks 102), 15.174.483 DDD oz. 19,7 DID antihistaminikov za sistemsko zdravljenje. Največ, 230,4 tisoč receptov (indeks 103) in 12.075.817 DDD oz. 15,7 DID, je bilo izdanih zdravil iz skupine **drugih antihistaminikov za sistemsko zdravljenje (R06AX)**. Zdravila z *loratadinom (R06AX13)* so bila predpisana na 127 tisoč receptih (indeks 97), sledila so zdravila z *desloratadinom (R06AX27)* na 84,2 tisoč receptih (indeks 114) in *feksofenadinom (R06AX26)* na 19 tisoč receptih (indeks 108).

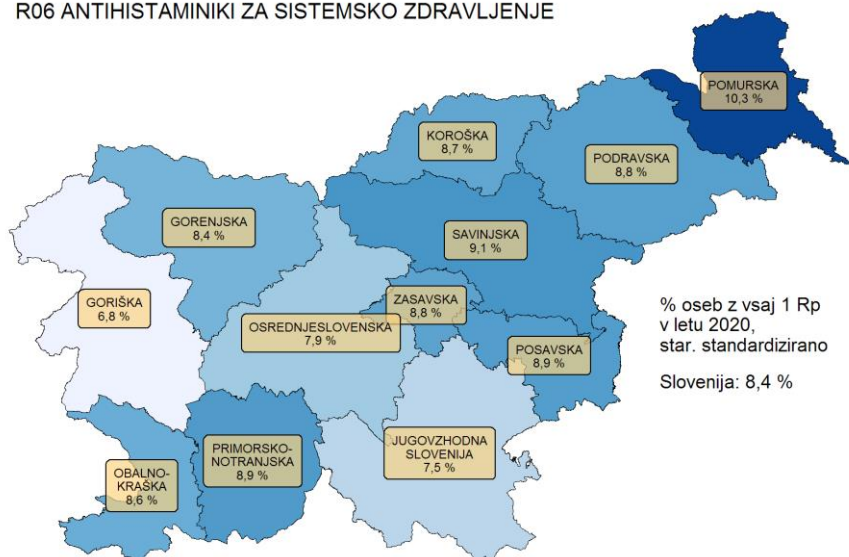
Od **derivatov fenotiazina (R06AD)** so vsa predpisana zdravila vsebovala *tietilperazin (R06AD03)* s 8.541 tisoč recepti (indeks 80), 186.036 DDD oz. 0,2 DID.

Predpisanih je bilo 60,8 tisoč receptov (indeks 103) z **derivati piperazina (R06AE)**, in sicer s *cetirizinom (R06AE07)* 39,7 tisoč receptov (indeks 100) in z *levocetirizinom (R06AE09)* 21 tisoč receptov (indeks 110). **Aminoalkiletri (R06AA)** so bili predpisanih na 64 receptih (indeks 86), od tega zdravila z *difenhidraminom (R06AA02)* na 32 receptih (indeks 55). Ta zdravila imajo režim izdaje brez zdravniškega recepta v lekarni, zato je skupna poraba zdravil višja od prikazane.

Predpisanih je bilo 4.956 receptov (indeks 86) za **substituirane alkilamine (R06AB)**, a predpisovala se je samo učinkovina *dimetinden (R06AB03)*.

V letu 2020 je 8,4 % oseb prejemalo antihistaminike za sistemsko zdravljenje, od tega največ v pomurski regiji (10,3 %), sledi savinjska regija (9,1 %) (slika 4.43).

R06 ANTIHISTAMINIKI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE

Slika 4.43: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani antihistaminiki (R06) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2020.

4.13 S Zdravila za bolezni čutil

Zdravila za bolezni čutil so razvrščena v tri skupine. V letu 2020 je bilo predpisanih preko 664 tisoč receptov (indeks 91) v vrednosti 10,5 milijona evrov (indeks 102). Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili iz skupine S je bila 15,8 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 316 receptov. Skupno je bilo predpisanih 12.900.132 DDD, to je 16,8 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Vsa predpisana zdravila so bila iz skupine **zdravil za očesne bolezni (S01)** (tabela 4.15).

Tabela 4.15: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni čutil (S), Slovenija, 2020.

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
S - ZDRAVILA ZA BOLEZNI ČUTIL	664.634	91	10.492.092 €	102	15,8 €	316	12.900.132	16,8
S01 - ZDRAVILA ZA OČESNE BOLEZNI	664.634	91	10.492.092 €	102	15,8 €	316	12.900.132	16,8
S01A - Zdravila za preprečevanje in zdravljenje infekcij	162.365	74	1.126.636 €	82	6,9 €	77	801.311	1,0
S01AA - Antibiotiki	125.496	74	775.713 €	81	6,2 €	60	549.198	0,7
S01AD - Protivirusna zdravila	5.424	92	91.597 €	101	16,9 €	3	29.635	0,0
S01AE - Fluorokinoloni	31.343	73	255.166 €	77	8,1 €	15	221.318	0,3
S01AX - Druga zdravila za preprečevanje in zdravljenje infekcij	102	638	4.160 €	949	40,8 €	0	1.160	0,0
S01B - Protivnetna zdravila	82.871	95	1.023.077 €	101	12,3 €	39	700.730	0,9
S01BA - Kortikosteroidi, enokomponentna zdravila	57.553	95	620.141 €	102	10,8 €	27	550.575	0,7
S01BC - Nesteroidna protivnetna zdravila	25.318	95	402.936 €	100	15,9 €	12	150.155	0,2
S01C - Protivnetne učinkovine v kombinacijah s protimikrobnimi učinkovinami	100.171	79	552.714 €	82	5,5 €	48	524.104	0,7
S01CA - Kortikosteroidi v kombinaciji s protimikrobnimi učinkovinami	100.171	79	552.714 €	82	5,5 €	48	524.104	0,7
S01E - Zdravila za zdravljenje glavkoma in zdravila za zožitev zenice	166.351	109	4.320.014 €	105	26,0 €	79	10.873.988	14,1
S01EA - Simpatikomimetiki za zdravljenje glavkoma (zelene mrežnice)	1.791	94	23.977 €	106	13,4 €	1	104.100	0,1
S01EB - Parasimpatikomimetiki	100	667	4.370 €	759	43,7 €	0	1.020	0,0
S01EC - Zaviralci karboanhidraze	22.699	107	420.454 €	96	18,5 €	11	1.205.798	1,6
S01ED - Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	74.512	110	2.329.382 €	110	31,3 €	35	4.922.140	6,4
S01EE - Analogi prostaglandina	67.249	108	1.541.831 €	101	22,9 €	32	4.640.930	6,0
S01F - Midriatiki in cikloplegiki	4.370	103	133.633 €	113	30,6 €	2	0	0,0
S01FA - Antiholinergiki	4.304	102	130.859 €	111	30,4 €	2	0	0,0
S01FB - Simpatikomimetiki, brez zdravil za zdravljenje glavkoma	66	1650	2.775 €	1428	42,0 €	0	0	0,0
S01G - Dekongestivi in protialergijska zdravila	51.392	107	662.631 €	107	12,9 €	24	0	0,0
S01GA - Simpatikomimetiki za ožjenje krvnih žil	70	79	509 €	79	7,3 €	0	0	0,0
S01GX - Druga protialergijska zdravila	51.322	107	662.122 €	107	12,9 €	24	0	0,0
S01H - Lokalni anestetiki	10	91	108 €	71	10,8 €	0	0	0,0
S01HA - Lokalni anestetiki	10	91	108 €	71	10,8 €	0	0	0,0
S01X - Druga zdravila za očesne bolezni	97.104	106	2.673.278 €	110	27,5 €	46	0	0,0
S01XA - Druga zdravila za očesne bolezni	97.104	106	2.673.278 €	110	27,5 €	46	0	0,0

Največ predpisanih receptov z zdravili za očne bolezni je bilo iz skupine **zdravil za preprečevanje in zdravljenje infekcij (S01A)**, za katere je bilo predpisanih 162,6 receptov (indeks 74). Največji delež le teh so predstavljali recepti za skupino **antibiotikov (S01AA)** s 125,5 tisoč recepti (indeks 74).

Največ predpisanih zdravil je vsebovalo **tobramicin (S01AA12)** z 88,6 tisoč recepti (indeks 67). Zdravila s tobramicinom so predstavljala 70 % delež v številu antibiotikov.

Za 30 % je naraslo tudi predpisovanje **protivirusnih zdravil (S01AD)**. Predpisanega je bilo 2.902 recepta za **aciklovir (S01AD03)** (indeks 372), predpisovanje **ganciklovira (S01AD09)** je padla za 20%.

Med **fluorokinoloni (S01AE)** je bilo predpisanih 31,3 tisoč receptov (indeks 73), od tega največ receptov s **ciprofloksacinom (S01AE03)** s 27,6 tisoč recepti (indeks 71).

Predpisanih je bilo 82,8 tisoč receptov za **protivnetna zdravila (S01B)** (indeks 95), najpogosteje so bila predpisana zdravila s **kortikosteroidi, enokomponentna zdravila (S01BA)** s 57,5 tisoč recepti (indeks 95), od tega največ, 38,2 tisoč receptov (indeks 89) z **deksametazonom (S01BA01)**.

Predpisanih je bilo 25,3 tisoč receptov (indeks 95) **nesteroidnih protivnetnih zdravil (S01BC)**. Narašča predpisovanje **nepafenaka (S01BC10)**, 22,9 tisoč receptov (indeks 106), ki se uporablja za preprečevanje in zdravljenje pooperativne bolečine in vnetja, povezanega z operacijo katarakte. Opazen pa je padec predpisovanja **diklofenaka (S01BC03)**, predpisanih je bilo 477 receptov (indeks 43) in **bromfenaka (S01BC11)** predpisanih je bilo 1.911 receptov (indeks 50).

Tudi vse **protivnetne učinkovine v kombinacijah s protimikrobnimi učinkovinami (S01C)** so **kortikosteroidi v kombinacijah s protimikrobnimi učinkovinami (S01CA)**. Predpisanih je bilo 100.171 receptov (indeks 79), vse za **deksametazon in protimikrobne učinkovine (S01CA01)**.

Predpisanih je bilo 166,3 tisoč receptov (indeks 109) z **zdravili za zdravljenje glavkoma in zožitev zenice (S01E)** v vrednosti 4,3 milijona evrov (indeks 105). Povprečna vrednost enega recepta je bila 26,0 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 79 receptov.

Največ, 74,5 tisoč receptov (indeks 110) je bilo predpisanih **antagonistov adrenergičnih receptorjev beta (S01ED)**, najpogosteje so uporabljali kombinacijo zaviralca adrenergičnih receptorjev beta **timolola, kombinacije (S01ED51)** s 63,8 tisoč recepti (indeks 112) v vrednosti skoraj 2,1 milijona evrov (indeks 111). **Analogi prostaglandina (S01EE)** so bili predpisani na 67,2 tisoč receptih (indeks 108), med njimi je bil najpogosteje predpisan **latanoprost (S01EE01)** z 46,8 tisoč recepti (indeks 108) v vrednosti 934 tisoč evrov (indeks 101).

Predpisanih je bilo 51,4 tisoč receptov (indeks 107) za **dekongestive in protialergijska zdravila (S01G)**. Najpogosteje so bila predpisana zdravila z **olopatadinom (S01GX09)** na 29,5 tisoč receptih (indeks 107) in s **ketotifenom (S01GX08)** na 20,8 tisoč receptih (indeks 108).

Predpisanih je bilo 97,1 tisoč receptov (indeks 106) v vrednosti skoraj 2,7 milijona evrov (indeks 110) za skupino **druga zdravila za zdravljenje očesnih bolezni (S01X)**. Sem so **razvrščene umetne solze in druga nevtralna zdravila (S01XA20)**, predpisanih je bilo 92,3 tisoč receptov (indeks 104) v vrednosti 2 milijona evrov (indeks 107).

4.14 V Razna zdravila

Razna zdravila so zdravila, ki niso uvrščena v nobeno izmed prej omenjenih skupin in so razvrščena v 8 podskupin: alergijo sprožajoče snovi (alergeni) (V01), druga nerazvrščena zdravila za različne bolezni (V03), diagnostiki (V04), osnovna hranila (V06), drugi neterapevtski pripravki (V07), kontrastna sredstva (V08).

V letu 2020 je bilo za zdravila iz skupine V predpisanih in izdanih 118,4 tisoč receptov (indeks 107), kar kaže na stalen porast predpisovanja. Ob tem so stroški za ta zdravila narasli za 6 % in so znašali 8,3 milijona evrov.

Največ predpisanih zdravil je bilo iz skupine **osnovnih hranil (V06)**, predpisanih je bilo 102,9 tisoč recepti predstavljali 86,8 % delež receptov za celotno skupino V. Med njimi prevladujejo recepti za **druga hranila (V06D)**, predpisanih je bilo 98,7 tisoč receptov (indeks 106) in sicer *maščobe, ogljikove hidrati, proteini, minerali in vitamini, kombinacije (V06DB)* s 95,2 tisoč recepti (indeks 108) v vrednosti 3,9 milijona evrov (indeks 110). Predpisanih je bilo tudi 3.113 receptov za *mlečne nadomestke (V06DF)* (indeks 82).

Predpisanih je bilo 11,5 tisoč receptov (indeks 109) za **druga nerazvrščena zdravila za različne bolezni (V03)**, največ za *zdravila za zdravljenje hiperkaliemije in hiperfosfatemije (V09AE)*, 9.684 receptov (indeks 111). Največ sta bila predpisana *sevelamer (V03AE02)* na 6.236 receptih (indeks 111) in *polistirensulfonat (V03AE01)* na 2.346 receptih (indeks 107).

Predpisanih je bilo tudi 4.011 receptov (indeks 102) za **alergijo sprožajoče snovi (alergeni) (V01)**. Vsi so bili *alergenski ekstrakti (V01AA)*, in sicer razni *alergenski ekstrakti (V01AA20)* s 1.814 recepti (indeks 103) in *cvetni prah trav (V01AA02)* s 1.508 recepti (indeks 111) (tabela 4.16).

Tabela 4.16: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini raznih zdravil (V), Slovenija, 2020.

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
V - RAZNA ZDRAVILA	118.397	107	8.315.122 €	106	70,2 €	56	491.657	0,6
V01 - ALERGIJO SPROŽAJOČE SNOVI (ALERGENI)	4.011	102	752.358 €	99	187,6 €	2	119.066	0,2
V01A - Alergijo sprožajoče snovi (alergeni)	4.011	102	752.358 €	99	187,6 €	2	119.066	0,2
V01AA - Alergenski ekstrakti	4.011	102	752.358 €	99	187,6 €	2	119.066	0,2
V03 - DRUGA NERAZVRŠČENA ZDRAVILA ZA RAZLIČNE BOLEZNI	11.477	109	2.438.619 €	100	212,5 €	5	372.591	0,5
V03A - Druga nerazvrščena zdravila za različne bolezni	11.477	109	2.438.619 €	100	212,5 €	5	372.591	0,5
V03AB - Antidoti	1	13	0 €	13	0,0 €	0	1	0,0
V03AC - Kelirajoča sredstva za zdravljenje akutnih zastrupitev z železom	986	91	1.030.260 €	90	1044,9 €	0	11.930	0,0
V03AE - Zdravila za zdravljenje hiperkaliemije in hiperfosfatemije	9.684	111	1.358.098 €	110	140,2 €	5	339.310	0,4
V03AF - Zdravila za zaščito organizma pri zdravljenju neoplazem	1	100	55 €	100	54,8 €	0	5	0,0
V03AG - Zdravila za zdravljenje hiperkalciemije	805	108	50.206 €	106	62,4 €	0	21.345	0,0
V04 - DIAGNOSTIKI	31		28.959 €		934,2 €	0	0	0,0
V04C - Drugi diagnostiki	31		28.959 €		934,2 €	0	0	0,0
V04CD - Testi za ugotavljanje hipofiznega delovanja	31		28.959 €		934,2 €	0	0	0,0
V06 - OSNOVNA HRANILA	102.869	107	5.095.064 €	109	49,5 €	49	0	0,0
V06C - Hranila za otroke	4.164	115	882.145 €	107	211,9 €	2	0	0,0
V06CA - Hranila brez fenilalanina	750	101	655.245 €	107	873,7 €	0	0	0,0

ATC skupina	Število Rp 2020	Indeks št. Rp 20/19	Vrednost zdravil v EUR 2020	Indeks vrednosti 20/19	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2020	Število DID 2020
V06D - Druga hranila	98.685	106	4.211.118 €	109	42,7 €	47	0	0,0
V06DB - Maščobe, ogljikovi hidrati, proteini, minerali in vitamini, kombinacije	95.242	108	3.898.722 €	110	40,9 €	45	0	0,0
V06DF - Mlečni nadomestki	3.113	82	280.036 €	102	90,0 €	1	0	0,0
V06DX - Druge kombinacije hranil	330	91	32.360 €	89	98,1 €	0	0	0,0
V07 - DRUGI NETERAPEVTSKI PRIPRAVKI	5	25	67 €	7	13,3 €	0	0	0,0
V07A - Drugi neterapevtski pripravki	5	25	67 €	7	13,3 €	0	0	0,0
V07AB - Rastopine in pripravki za redčenje, vključno s tekočinami za izpiranje	5	42	67 €	7	13,3 €	0	0	0,0
V07AC - Krvne transfuzije, pomožni izdelki	0	0	0 €	0		0	0	0,0
V08 - KONTRASTNA SREDSTVA	4		55 €		13,9 €	0	0	0,0
V08A - Jodirana rentgenska kontrastna sredstva	3		46 €		15,3 €	0	0	0,0
V08AB - Nefrotropna, nizkoosmolalna rentgenska kontrastna sredstva, topna v vodi	3		46 €		15,3 €	0	0	0,0
V08C - Kontrasti za jedrsko magnetno resonanco	1		10 €		9,6 €	0	0	0,0
V08CA - Paramagnetna kontrastna sredstva	1		10 €		9,6 €	0	0	0,0

5 Zdravila za izvajanje programa cepljenja

Staša Javornik, Tatja Kostnapfel

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) vsako leto pripravi predlog Programa cepljenja in zaščite z zdravili in ga predlaga ministru za zdravje v sprejem. V njem so opredeljeni programi cepljenja in zaščite z zdravili za različne skupine prebivalstva.

Pravilnik o določitvi Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2020 je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 113/20 (31). Letni programi se objavijo na spletni strani Ministrstva za zdravje in na spletni strani NIJZ. Preskrbo s cepivi in specifičnimi imunoglobulini za izvajanje Programa cepljenja, ki se financira iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zagotavlja NIJZ.

V tabeli 5.1 prikazujemo izdajo zdravil, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja za izvedbo programa cepljenja. Tabela prikazuje količine zdravil v odmerkih izdanih in distribuiranih na cepilna mesta v letih 2016, 2017, 2018, 2019 in 2020 ter porabljenih sredstev za nakup zdravil za izvajanje programa cepljenja v letu 2020, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja (vrednosti so v EUR brez DDV).

Tabela 5.1: Število izdanih odmerkov zdravil za izvajanje programa cepljenja v letih 2016, 2017, 2018, 2019 in 2020

ATC	Vrsta zdravila	Število izdanih odmerkov v posameznem letu					Indeks 2020/2019	Vrednost v letu 2020 (EUR brez DDV)
		leto 2016	leto 2017	leto 2018	leto 2019	leto 2020		
J06BB02	Humani imunoglobulin proti tetanusu	11.606	9.041	8.305	5.984	4.764	80	32.026,40
J06BB04	Humani imunoglobulin proti hepatitisu tipa B	24	28	15	6	5	83	
J06BB05	Humani imunoglobulin proti steklini	258	177	134	180	115	64	27.918,00
J06BB16	Palivizumab 50 mg - humana monoklonska protitelesa proti respiratornem sincicijskem virusu (RSV)	254	298	283	419	379	90	209.355,84
	Palivizumab 100 mg - humana monoklonska protitelesa proti respiratornem sincicijskem virusu (RSV)	687	705	717	829	966	117	712.075,99
J07AG01	Cepivo proti hemofilusu influence tipa B, konjugirano	436	302	245	292	220	75	2.065,00
J07AH08	Štirivalentno cepivo proti meningokokom tipov A,C,Y,W-135 z očiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni	362	310	466	287	213	74	5.391,02
J07AH09	Cepivo proti meningokokom B		87	547	713	517	73	15.120,00
J07AJ52	Mešano cepivo proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju (acelularno), adsorbirano	20.646	22.847	23.467	23.780	24.129	101	268.141,42
J07AL01	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi polisaharidnimi antigeni	952	1.118	1.028	1.279	1.553	121	20.085,00
J07AL02	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni	1.603	2.170	2.352	35.893	41.429	115	1.203.454,00
J07AL52	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi in vezanimi	27.851	34.479	37.406	5.273	3	0	69,00

ATC	Vrsta zdravila	Število izdanih odmerkov v posameznem letu						Indeks 2020/2019	Vrednost v letu 2020 (EUR brez DDV)
		leto 2016	leto 2017	leto 2018	leto 2019	leto 2020			
	polisaharidnimi antigeni (nosilni protein – hemofilus influence)								
J07AM01	Cepivo proti tetanusu, adsorbirano	44.116	44.362	41.649	39.432	31.912	81	53.260,00	
J07AM51	Mešano cepivo proti davici in tetanusu, adsorbirano	38.900	38.980	36.765	36.340	30.440	84	114.000,00	
J07AN01	Cepivo proti tuberkulozi z oslavljenimi bakterijami	7.900	7.750	7.500	8.750	9.900	113	13.586,00	
J07BA01	Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi (za otroke)	1.071	915	774	10.831	23.197	214	217.113,40	
	Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi (za odrasle)	3.566	3.611	3.502	10.968	10.164	93	60.500,00	
J07BB02	Cepivo proti gripi – prečiščen antigen virusa influence (za otroke)	176	274	17	0	0		0	
	Cepivo proti gripi – prečiščen antigen virusa influence (za odrasle)	59.131	67.985	82.120	131.405	268.111	204	1.452.831,34	
J07BC01	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za otroke)	61.262	62.100	61.560	58.560	56.600	97	400.950,00	
	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za odrasle)	2.995	3.136	3.106	3.613	2.175	60	17.153,10	
	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za dializne bolnike)	848	941	1.143	1.742	1.013	58	49.950,00	
J07BC02	Cepivo proti hepatitisu tipa A z inaktiviranimi virusi, adsorbirano (za otroke)	31	8	8	11	8	73	107,80	
	Cepivo proti hepatitisu tipa A z inaktiviranimi virusi, adsorbirano (za odrasle)	112	138	155	160	83	52	1.423,20	
J07BC20	Cepivo proti hepatitisu tipa A (inaktivirano) in hepatitisu tipa B (rekombinantno), adsorbirano	334	494	330	346	233	67	9.666,90	
J07BD52	Mešano cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam z oslavljenimi virusi	41.800	42.300	46.170	41.760	42.360	101	237.934,00	
J07BF03	Trovalentno cepivo proti otroški ohromelosti z inaktiviranimi virusi	324	379	403	348	306	88	2.040,00	
J07BG01	Cepivo proti steklini z inaktiviranimi virusi	3.483	857	827	709	374	53	5.400,00	
J07BK01	Cepivo proti noricam z oslavljenimi virusi	48	59	56	69	47	68	434,00	
J07BM01	Cepivo proti humanim papiloma virusom (tipom 6, 11, 16, 18)	5.432	336	38	0	0		0	
J07BM03	Cepivo proti humanim papiloma virusom (devetvalentno)	4.743	9.129	16.105	19.275	16.470	85	1.082.900,00	
J07CA06	Mešano cepivo proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju (acelularno), otroški ohromelosti (inaktivirano) in hemofilus influence tipa B (konjugirano), adsorbirano	78.790	76.588	78.408	75.374	27.347	36	365.252,00	
J07CA09	Mešano cepivo proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju (acelularno), otroški ohromelosti (inaktivirano), hepatitisu tipa B in hemofilusu influence tipa B (konjugirano), adsorbirano	5	100	28	2.668	36.021	1.350	1.431.492,60	
SKUPAJ								8.011.696,01	

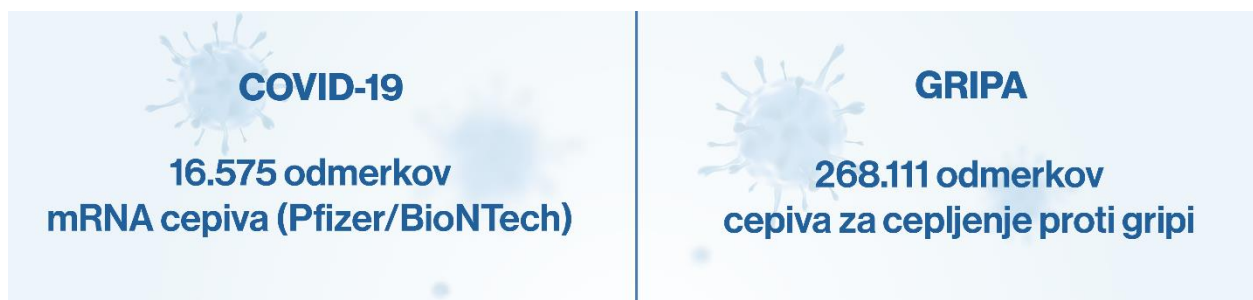
Preskrba z zdravili za izvajanje programa cepljenja sledi spremembam v programu cepljenja, epidemiološkim razmeram, številu rojstev pri rutinskih cepljenjih ter številu oseb s posamezno zdravstveno indikacijo pri nerutinskih cepljenjih. Pri preskrbi se upoštevajo tudi najnovejše raziskave na področju cepiv in morebitne spremembe na trgu zdravil.

Na preskrbo z zdravili za izvajanje programa cepljenja so v letu 2020 vplivale naslednje spremembe:

- uvedba cepljenja proti klopnemu meningoencefalitisu za otroke (ki so v letu 2020 dopolnili tri leta) in za odrasle (ki so v letu 2020 dopolnili 49 let) iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja;
- uvedba šestvelentnega cepiva (cepljenje proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju, otroški paralizi, hemofilusu influence B in hepatitisu tipa B je obvezno za otroke rojene od oktobra 2019);
- financiranje cepljenja proti gripi za vse prebivalce.

Cepljenje proti Covid-19

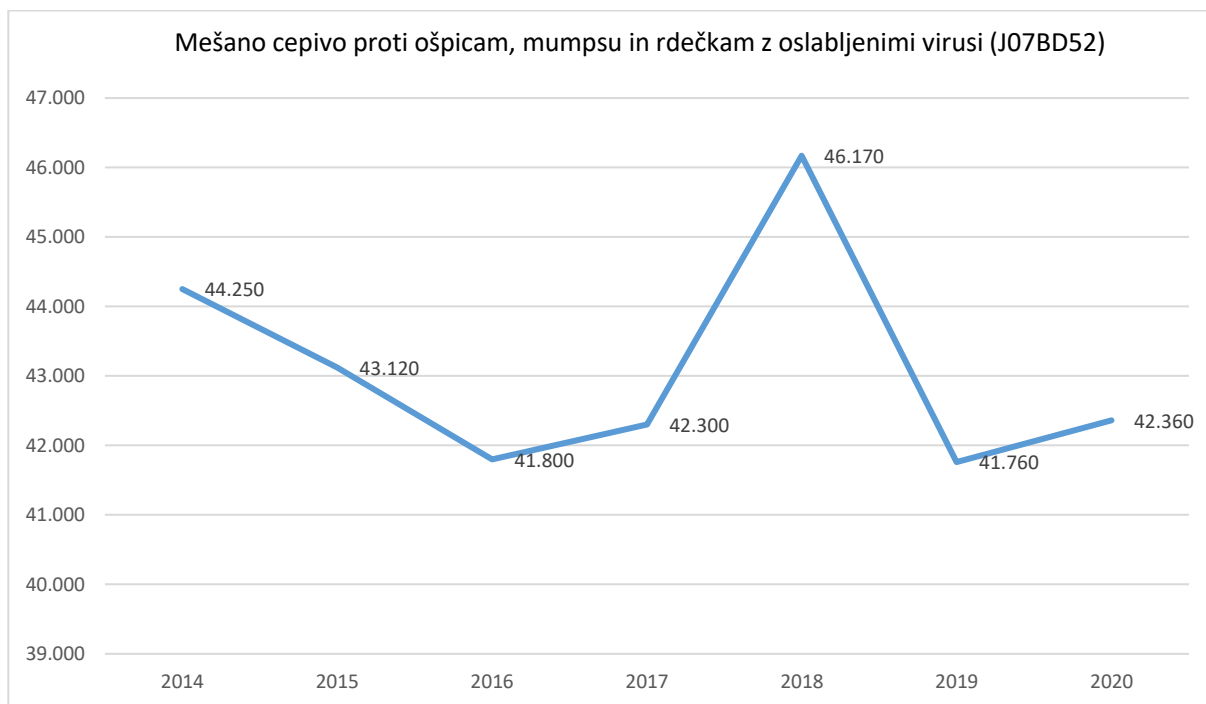
V letu 2020 smo prejeli 16.575 odmerkov mRNA cepiva proti Covid-19 proizvajalca Pfizer/BioNTech. 27.12.2020 se je pričelo cepljenje proti Covid-19 varovancev v domovih starejših občanov. V letu 2020 se je pričelo še cepljenje zdravstvenih delavcev.

Trendi porabe nekaterih cepiv

Mešano cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam z oslavljenimi virusi (J07BD52)

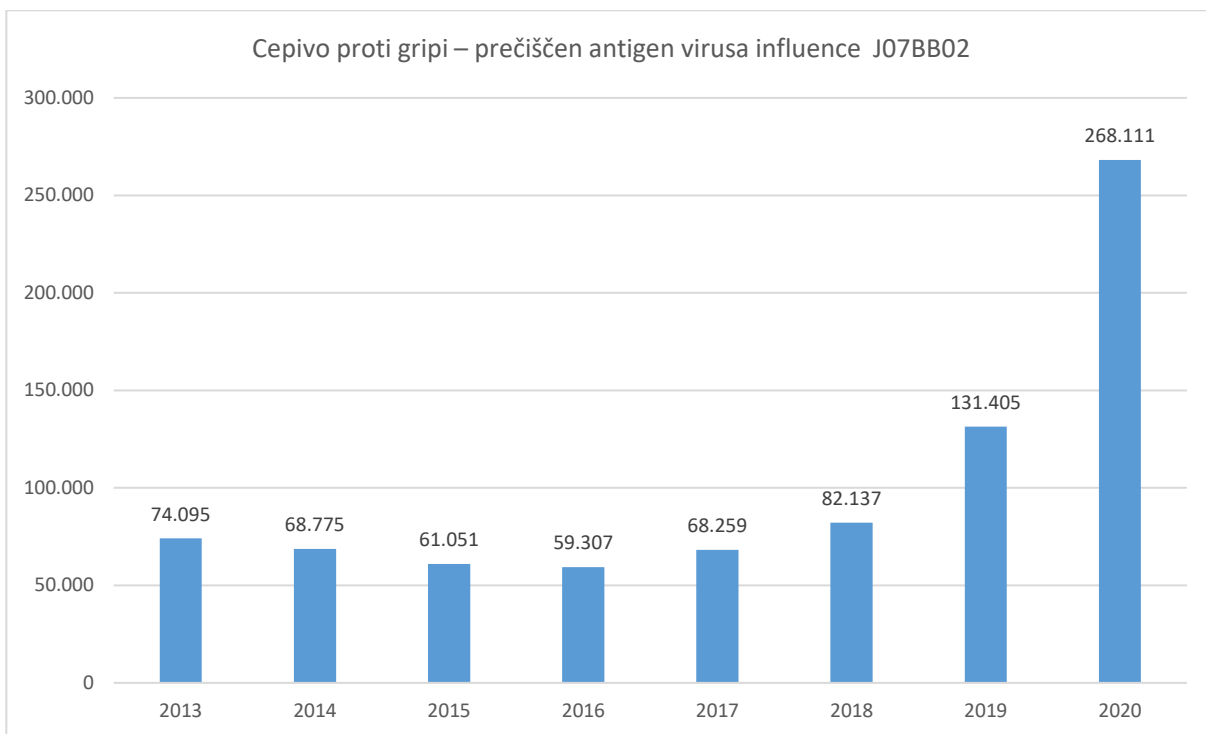
Na sliki 5.1 prikazujemo trend porabe odmerkov mešanega cepiva proti ošpicam, mumpsu in rdečkam z oslavljenimi virusi (J07BD52) v letih 2014 do 2020, kjer je opazen porast cepljenja v letih 2016 do 2018, in padec v letu 2019; v letu 2020 se kaže ponoven porast porabe tega cepiva (indeks 101).

Slika 5.1: Trend porabe odmerkov mešanega cepiva proti ošpicam, mumpsu in rdečkam z oslavljenimi virusi (J07BD52) v letih 2014 do 2020.

Cepiva za cepljenje proti gripi s prečiščenim antigenom virusa influenze za odrasle in otroke (J07BB02)

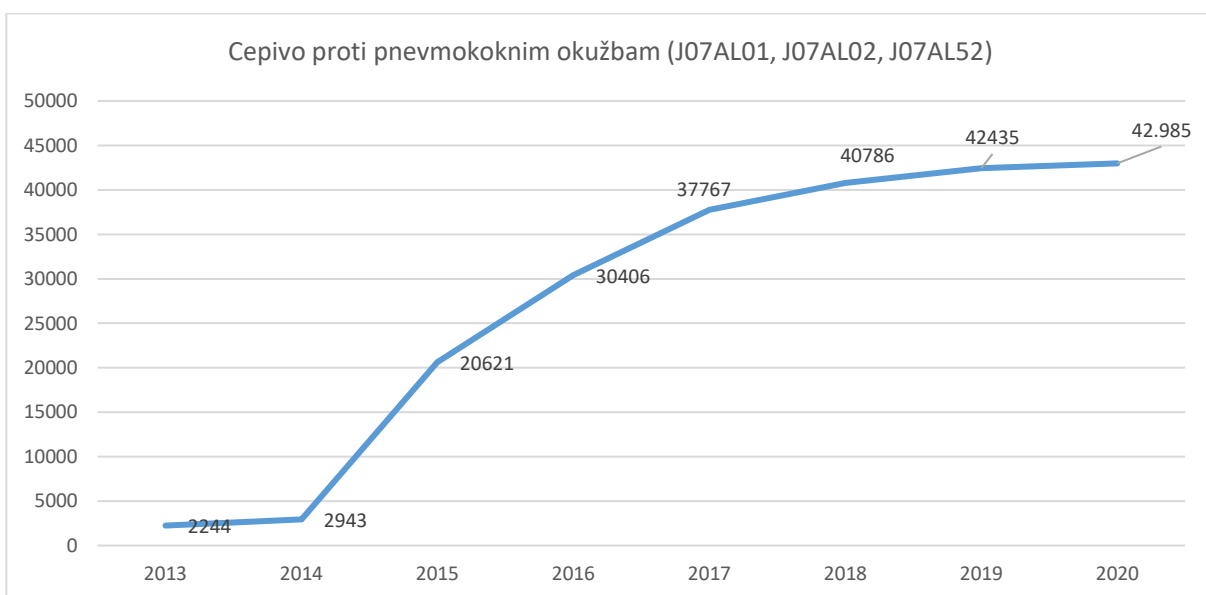
Na sliki 5.2 prikazujemo trend porabe odmerkov cepiva za cepljenje proti gripi s prečiščenim antigenom virusa influenze za odrasle in otroke (J07BB02) v letih 2013 do 2020. Opazen je porast cepljenja proti gripi za odrasle v zadnjem letu (index 204) ter občuten padec cepljenja proti gripi za otroke, zadnji dve leti ni bil cepljen noben otrok.

Slika 5.2: Trend porabe odmerkov cepiva za cepljenje proti gripi s prečiščenim antigenom virusa influence za odrasle (J07BB02) med leti 2013 in 2020.

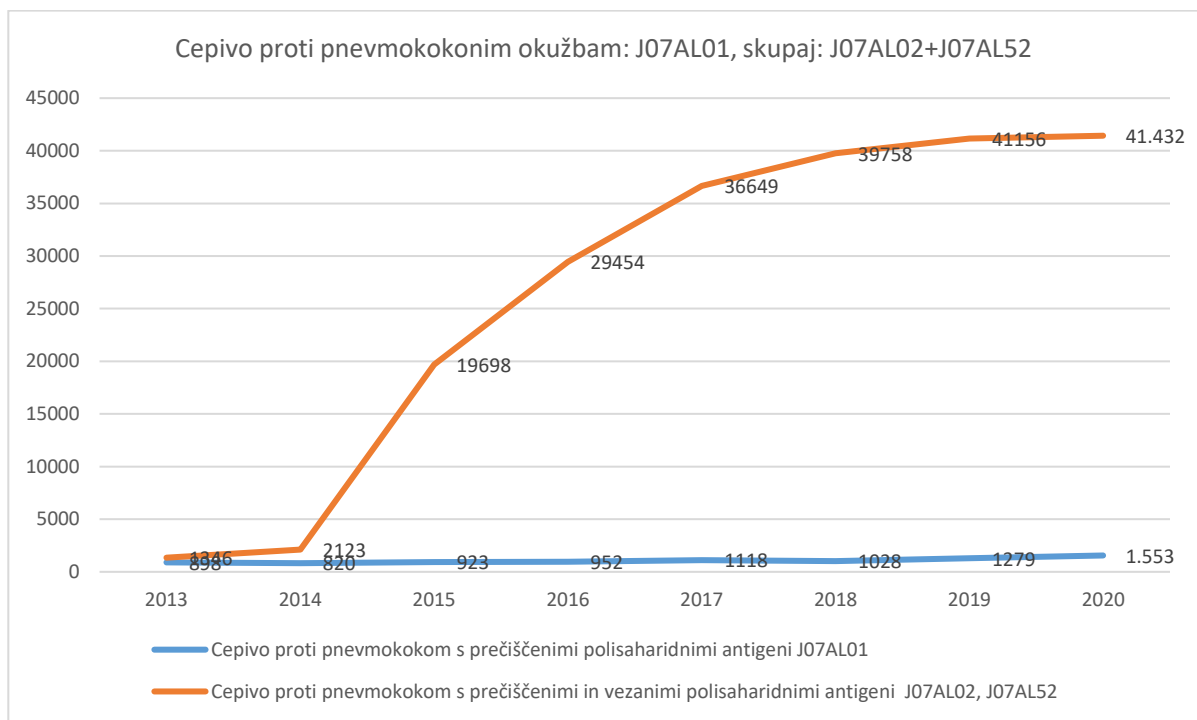
Cepivo proti pnevmokoknim okužbam (J07AL01, J07AL02, J07AL52)

Na sliki 5.3. prikazujemo trend porabe odmerkov cepiva proti pnevmokokom. Skupaj prikazujemo porabljeno cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi polisaharidnimi antigeni (J07AL01), cepivo proti pnevmokoknim okužbam s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni (J07AL02) in cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni (J07AL52) v letih 2013 do 2020, kjer je opazen porast cepljenja.

Slika 5.3: Trend odmerkov vseh cepiv proti pnevmokoknim okužbam (J07AL01, J07AL02, J07AL52) v letih 2013 do 2020.

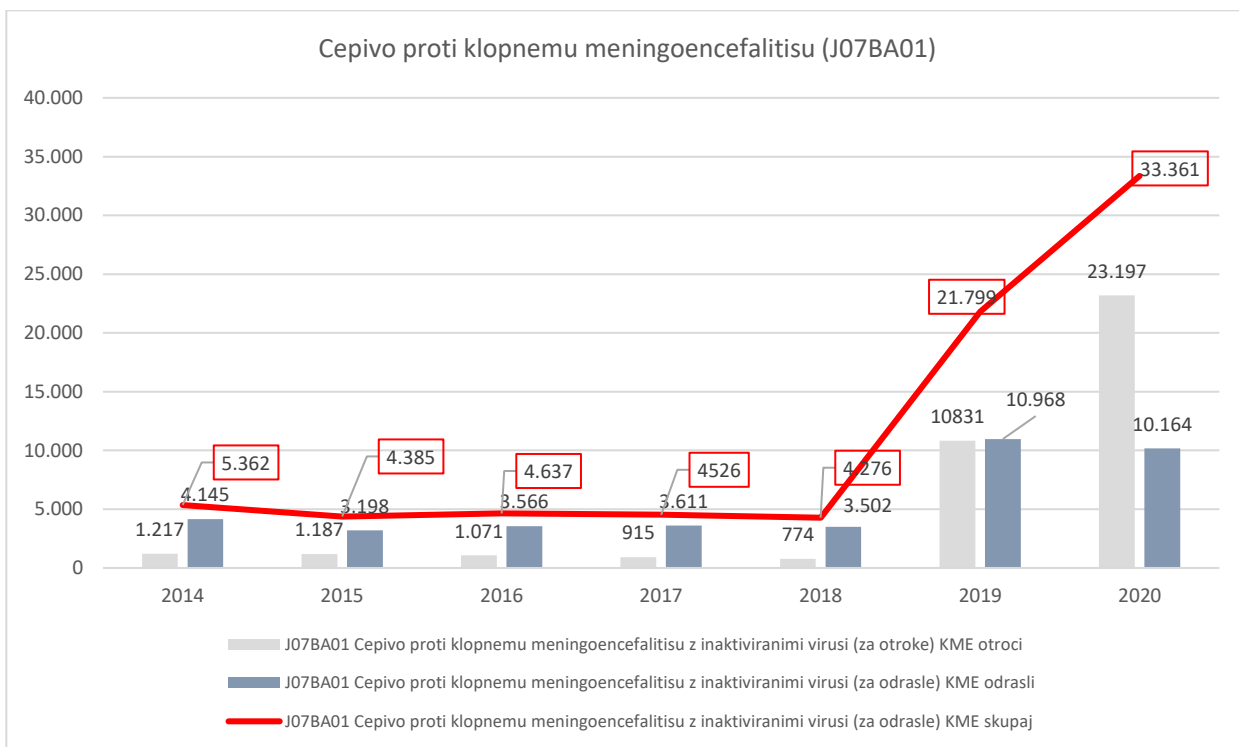
Na sliki 5.4. pa prikazujemo trend porabe posameznih cepiv proti pnevmokoknim okužbam, kjer vidimo, da se pretežno uporabljata cepivi proti pnevmokoknim okužbam s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni (J07AL02) in cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni (J07AL52).

Slika 5.4: Trend odmerkov posameznih cepiv proti pnevmokoknim okužbam (J07AL01 ter skupaj: J07AL02, J07AL52) v letih 2016 do 2020.

Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi za otroke in za odrasle (J07BA01)

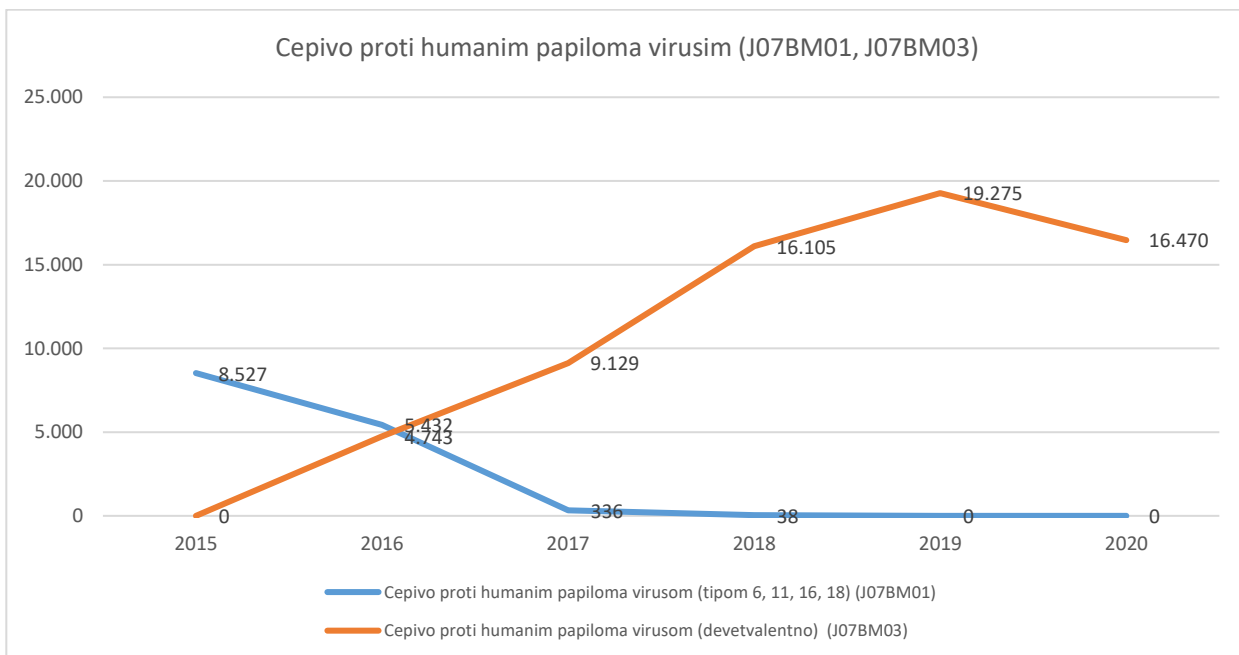
Na sliki 5.5. prikazujemo trend porabe odmerkov cepiva proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi za otroke in za odrasle (J07BA01) v letih 2014 do 2020. V zadnjem letu je opazen trend porasta cepljenja otrok (indeks 214) in manjši padec cepljenja odraslih (indeks 93) proti klopnemu meningoencefalitisu.

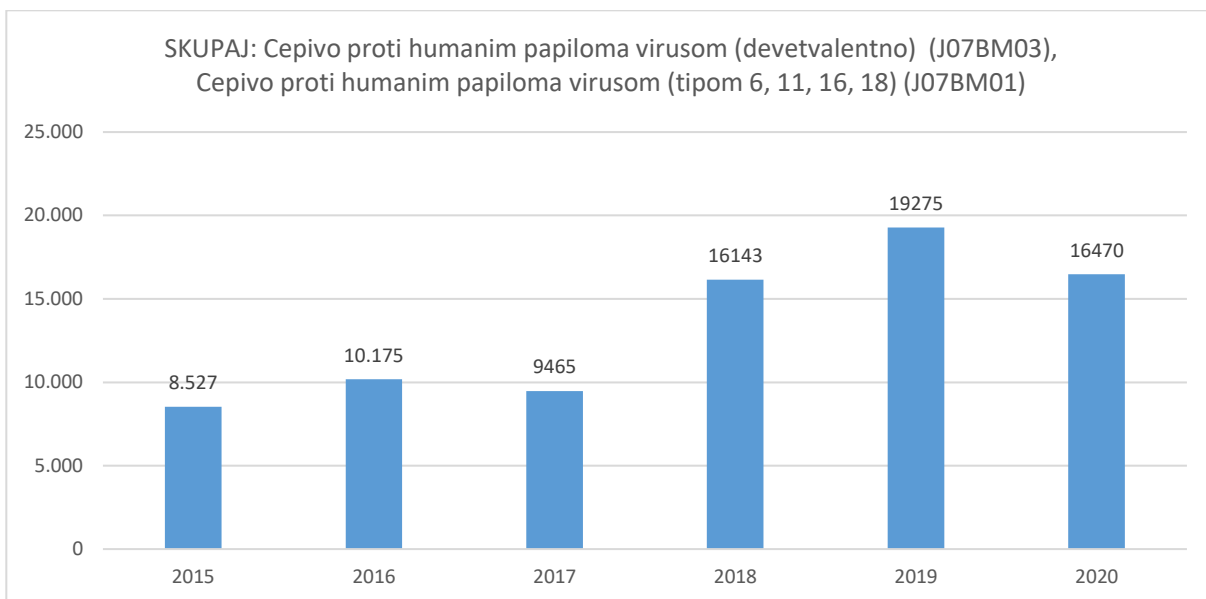
Slika 5.5: Trend porabe odmerkov cepiva proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi za otroke in za odrasle (J07BA01).

Cepivo proti humanim papiloma virusom (J07BM01, J07BM03)

Na slikah 5.6 in 5.7 prikazujemo trend posameznih odmerkov cepiva proti humanim papiloma virusom (tipom 6, 11, 16, 18) (J07BM01) in cepiva proti humanim papiloma virusom (devetvalentno) J07BM03), kjer vidimo, da je devetvalentno cepivo proti humanim papiloma virusom povsem zamenjalo prejšnje različice ter skupen trend.

Slika 5.6: Trend porabe posameznih odmerkov cepiva proti humanim papiloma virusom (J07BM01, J07BM03) v letih 2015 do 2020.

Slika 5.7: Skupni trend porabe vseh odmerkov cepiva proti humanim papiloma virusom (J07BM01, J07BM03) v letih 2015 do 2020.

6 Literatura in viri

1. Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (2000). Uradni list RS št. 65/00, 31/18. Pridobljeno 20.1.2019 s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1419>.
2. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 , 114/06, 91/07, 76/08, 62/10, 87/11, 40/12, 21/13, 91/13, 99/13, 111/13, 95/14, 47/15, 61/17, 64/17 in 36/19).
3. Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016 - 2025: »Skupaj za družbo zdravja«. Uradni list RS št. 25/2016. Pridobljeno dne 12.05. 2017 s spletne strani: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/125979#!/Resolucija-o-nacionalnem-planu-zdravstvenega-varstva-2016-2025-Skupaj-za-druzbo-zdravja-%28ReNPZV16-25%29>.
4. Guidelines for ATC classification and DDD assignment 2020. WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology. (2020) Oslo: WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology. Pridobljeno dne 22.3.2021 s spletne strani: https://www.whocc.no/atc_ddd_index_and_guidelines/guidelines/.
5. ATC/DDD metodologija. Pridobljeno dne 22.3.2021 s spletne strani: https://www.whocc.no/atc_ddd_methodology/purpose_of_the_atc_ddd_system/.
6. Zakon o zdravilih. Uradni list RS št.17/14, 66/19.
7. Zakon o lekarniški dejavnosti. Uradni. l. št. 85/16, 77/17 in 73/19).
8. Pravilnik o razvrščanju zdravil na listo (Ur. list RS št. 35/2013).
9. Terapevtske skupine. ZZS. Pridobljeno s spletne strani: https://partner.zzs.si/wps/portal/portali/aizv/zdravila_in_zivila_za_osebne_zdravstvene_namen_e/liste_npv_seznami/terapevtske_skupine_zdravil!/ut/p/z1/04_Sj9CPyKssy0xPLMnMz0vMAfIjo8ziTQxdPd2N_Q08LSyCDQ0cjZzMzXz8XQ0sDMz0C7IdFQGTWYcT/ z dne 12.4.2021.
10. Slovenske statistične regije in občine v številkah. Statistični urad RS. Pridobljeno s spletne strani: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/7363> in <https://www.stat.si/obcine>, z dne 1. 3. 2021.
11. Opravljanje lekarniške dejavnosti. Lekarniška zbornica. <http://lzs.si/Uporabneteme/Statistika/Lekarne/tabid/110/language/sl-SI/Default.aspx>
12. Število farmacevtskih delavcev v javnih lekarnah. *Lekarniška zbornica*. <http://lzs.si/Uporabno/Statistika/Zaposleni/tabid/109/Default.aspx>
13. NIJZ, Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov – Register izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu (RIZDDZ) (IVZ 16). Pridobljeno s spletne strani: <https://www.nijz.si/sl/podatki/izvajalci-zdravstvene-dejavnosti>, 15.3.2021.
14. Slovenske smernice za klinično obravnavo sladkorne bolezni tipa 2, leto 2016. Pridobljeno 15.4.2018 s spletne strani: <http://endodiab.si/priporocila/smernice-za-vodenje-sladkorne-bolezni>.
15. Ndefo AU, Anidiobi NO, Basheer E, and Eaton AT, Empagliflozin (Jardiance): A Novel SGLT2 Inhibitor for the Treatment of Type-2 Diabetes. *P&T* 2015; 40(6): 364–368.
16. Mohan M, Cherian JJ, Sharma A. Exploring links between vitamin D deficiency and COVID-19. *PLoS Pathog*. 2020;16(9):e1008874. Published 2020 Sep 18. doi:10.1371/journal.ppat.1008874.
17. Zemb P, Bergman P, Camargo CA Jr, et al. Vitamin D deficiency and the COVID-19 pandemic. *J Glob Antimicrob Resist*. 2020;22:133-134. doi:10.1016/j.jgar.2020.05.006
18. Kocjan T, Govc Eržen J. Protokol vodenja bolnikov z osteoporozo. Slovensko osteološko društvo, Ljubljana, 2016.

19. Korpar M. Farmakoterapija osteoporoze. Pharmacotherapy of osteoporosis . Farm Vestn 2019; 70. Pridobljeno 28.4.2020 s spletne stran: <http://www.sfd.si/uploads/datoteke/korpar.pdf>.
20. Fras Z, Kova D. Neposredni peroralni antikoagulanti (NOAK) v klinični praksi, e-zbornik prispevkov Znanstveno-strokovno srečanje Združenja kardiologov Slovenije, 2017. Pridobljeno 15.4.2018 s spletne strani: <http://www.sicardio.org/Documents/noak2017.pdf>.
21. Pregled zdravil, ki vsebujejo koagulacijski faktor VIII (faktor strjevanja krvi VIII), za oceno tveganja za nastanek nevtralizirajočih protiteles (zaviralcev) pri bolnikih, ki se za hemofilijo A zdravijo prvič, Pridobljeno 15.4.2018 s spletne strani: <https://www.jazmp.si/obvestilo/news/detail/News/pregled-zdravil-ki-vsebujejo-koagulacijski-faktor-viii-faktor-strjevanja-krvi-viii-za-oceno-tveg/>.
22. Accetto R, Brguljan-Hitij J, Dobovišek J, Dolenc P, Salobir B. Slovenske smernice za zdravljenje arterijske hipertenzije 2007. Zdrav Vestn 2008; 77: 349–63.
23. Tušek-Bunc K. Benigna hiperplazija prostate. navodila za bolnike. združenje zdravnikov družinske medicine, zavod za razvoj družinske medicine. Pridobljeno 20.4.2021 s spletne strani: <https://duckduckgo.com/?t=ffnt&q=.+Benigna+hiperplazija+prostate.+navodila+za+bolnike.+zdru%C5%BEenje+zdravnikov+dru%C5%BEinske+medicine%2C+zavod+za+razvoj+dru%C5%BEinske+medicine&ia=web>.
24. Fürst J. Poraba antibiotikov in antimikotikov, Farm Vestn 2017; 68: 3-5.
25. Čižman M, Plankar Srovin T, Sočan M, Korošec A, Ahčan J, Bajec T. Ambulantna poraba antibiotikov pri otrocih v Sloveniji, Zdrav Vestn 2017; 86: 185-94.
26. Čižman M. Ambulantno predpisovanje antibiotikov v Sloveniji, ISIS, Okt 2013, 66-68.
27. EASL Recommendations: Treatment of Hepatitis C (2018). pridobljeno dne 5.6.2019 s spletne strani: <https://easl.eu/publication/easl-recommendations-treatment-of-hepatitis-c/>.
28. Ovčariček T, Matos E, Snoj Šarvari N. Kaj morate vedeti o zdravilu denosumab, Onkološki inštitut Ljubljana, 2019.
29. Plesničar Kores B. Osnove psihofarmakoterapije. Medicinska fakulteta Maribor, 2.izd, Maribor, 2008.
30. Tršinar M. Zdravljenje depresije pri starostnikih. Farm vestn 2017; 68: 153-9.
31. Pravilnik o določitvi Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2020 (Uradni list RS, št. 113/20)

Zahvala

Za posredovanje podatkov se iskreno zahvaljujemo:

Lekarniški zbornici Slovenije

Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije